Coperta: Simona Dumitrescu

ISBN **973-95583-9-9**

VOICH1TA IONESCU

DICȚIONAR LATIN - ROMÂN

Ediția a II-a

EDITURA ORIZONTURI Bucur
eşti
Tehnoredactare computerizată
DORA BOGDAN
ELECTROPROIECT S.A. Secţia 1

Tiparul executat sub comanda 40 799
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria CORESI
Piaţa Presei Libere, 1, Bucureşti
ROMÂNIA

CUVINT ÎNAINTE

Exilul limbii latine din programele de învățământ mediu si superior, care a durat aproape jumătate de veac, cu unele intermitențe, este parte integrantă a întunericului care a învăluit cultura umanistă în România, în special, şi cultura românească în general.

în programele de învățământ sîht atîtea deformări de îndreptat, atîtea goluri de umplut şi atîtea modificări-de făcut, necesare unui învățământ modern, încît, în mod realist, vrînd-nevrînd trebuie să fim mulțumiți deocamdată, cu locul modest acordat studierii limbilor clasice. Acest fenomen nedorit nu poate fi înlăturat dintr-odată.

în momentul de față, au fost reînființate în principalele centre universitare din țară, catedre de filologie clasică, ceea ce în viitor, înseamnă posibilitatea ca limba latină să fie predată de profesori de specialitate. Lipsa unor cunoştințe elementare de limbă latină a fost şi este încă acut resimțită, îndeosebi în unele articole publicate în presă.

Odinioară, orice absolvent de liceu era în stare să citeze, fiindcă i-a plăcut în mod deosebit şi adeseori a memorat, un vers latin, un . dicton intrat în patrimoniul culturii universale, o formulă juridică din dreptul roman.

Nostalgia vremurilor apuse în acest sens îi îndeamnă pe unii autori să facă citate latineşti sau să inventeze titluri latineşti, fără a le controla corectitudinea; adeseori se fac greşeli de limbă română, provenite din necunoaşterea filiației latine.

De aici, din nefericire, rezultate nedorite: apariția unor lucrări tipărite, cu titlu latinesc greşit, ca cel de *Opus dacicus* (în loc de **Opus dacicum)** pe coperta unor partituri muzicale; publicarea unor articole în presă, ca cel intitulat *Quisprodest* (în loc de **Cui**

prodest); şi foarte frecvent, în marile cotidiene, calificativul **magna cum laude**$_z$ folosit pentru a evidenţia meritele deosebite ale unei persoane agreate de semnatarul articolului, apare *magita cum laudae,* reminiscenţă a unor vagi amintiri despre prima declinare în limba latină.

Limbii latine i s-a atribuit calificativul de "limbă moartă". Pentru a contracara efectul negativ al acestui calificativ, s-au făcut încercări nereuşite He a se transforma latina într-o "limbă vie". Adevărul este că noi toţi, cei care folosim fondul principal de cuvinte şi structurile gramaticale ale limbii latine ca pe o materie "vie", în calitatea noastră de vorbitori ai limbilor romanice nu îngăduim ca limba latină să "moară". Imensa cantitate de neologisme provenită din fondul lexical latin, chiar din unele limbi germanice, engleza în primul rînd, contribuie la "nemurirea" limbii latine.

Cei în vîrstă au cam uitat cele învăţate la liceu; cei tineri n-au de unde şti care sînt formele corecte în flexiunea cuvintelor latineşti, cum se pronunţă şi cum se scriu ele.

Străduania lingviştilor români de a remedia deficienţe şi erori în sensul celor de mai sus, prin emisiuni audio-vizuale sau în presă s-a dovedit insuficientă. Dorim cu ardoare să reintrăm în circuitul culturii europene de care am fost samavolnic îndepărtaţi, dorim să fim aşa cum au fost înaintaşii noştri, din rîndul cărora s-au desprins strălucite personalităţi, în curînd, la Bucureşti, se va deschide o filială a "Uniunii latine", organizaţie interguvernamentală care grupează 24 de ţări, cu limbi oficiale romanice.

Atîta vreme, însă, cît vom scrie *opus dacicus* şi *magna cum laudae* ne vom afla încă departe de acest ţel. Primii paşi pentru remedierea gravelor lipsuri din programele de învăţamînt al limbilor clasice s-au făcut, în ceea ce priveşte limba latină, lipsesc pînă şi cadre didactice calificate, lipsesc manuale, gramatici Ş[1] dicţionare potrivite fiecărui-nivel de şcolarizare.

Tot ce am avut odinioară ca material didactic, necesar predării limbilor clasice s-a epuizat de mult, si în mare parte, nici n-ar mai corespunde cerinţelor actuale ale învăţământului românesc.

De aceea, iniţiativa Editurii "Orizonturi" de a publica *Dicţionarul latin-român,* strict necesar învăţământului filologic din şcolile medii şi superioare este lăudabilă.

Autoarea, *Voichiţa lonescu,* a conceput acest dicţionar ca instrument de lucru, a cărui destinaţie este aceea de a facilita traducerea şi înţelegerea unui text din limba latină.

A întocmi o asemenea lucrare, în care munca de selecţie a cuvintelor şi cea de redare a sensurilor unui cuvînt, sensuri diferite prin- schimbarea categoriei gramaticale sau datorită opoziţiei concret-abstract sau concret-figurativ nu este deloc uşoară. Dimpotrivă!

Iată de ce apreciem în mod deosebit strădania atît de necesară a doamnei *Voichiţa lonescu* de a întocmi un *Dicţionar latin-român* din clasa celor utile învăţării corecte a limbii latine, dorindu-i deplină satisfacţie în rezultatele bune pe care cu toţii le aşteptăm: să înălţăm cît mai sus ştacheta învăţământului românesc, ceea ce ne va permite să ne reintegrăm cît mai curînd în vasta arie a culturii europene.

ADELINA PIATKOWSKI
Martie, 1992

NOTA

Am conceput *Dicţionarul latin-rotnân* ca un instrument de lucru practic şi util pentru elevi, studenţi, profesori, pentru cei care au tangenţă cu ştiinţele umaniste, excepţie făcînd unele domenii speciale ca medicina, biologia, agronomia etc.

Apariţia acestei, lucrări umple un gol în literatura de specialitate, prin faptul că în ultimii douăzeci şi cinci de ani nu au mai apărut dicţionare de nivel mediu de limbă latină, din motive binecunoscute. Selectarea cuvintelor care se încadrează în specificul lucrării - s-a făcut după criterii similare dicţionarelor tradiţionale si vocabularelor din manualele de limbă latină, editate în perioada 1960-1970.

Dicţionarul cuprinde, cu prioritate, cuvinte ce se întîlnesc la autorii clasici, ale căror sensuri au fost sistematizate şi redate logic după criteriul etimologic.

Dimensiunile impuse *Dicţionarului,* prin însuşi scopul urmărit, nu au permis nuanţarea *in extenso* a sensurilor şi nici ilustrarea lor prin exemple, în schimb, deosebirile de înţeles ale cuvîntului latin, dobîndite în context sau prin mutaţia categoriei gramaticale, au fost redate cu multă atenţie pentru a înlesni înţelegerea corectă a expresiilor şi a construcţiilor sintactice, specifice limbii latine.

Dorim pe această cale să aducem mulţumiri distinsei Doamne profesor universitar doctor docent Adelina Piatkowski, pentru sfaturile date cu ocazia lecturării manuscrisului prezentului dicţionar.

Lucrarea de faţă, lipsită de valenţele perfecţiunii, dar perfectibilă prin sugestiile şi observaţiile pe care le aşteptăm, sperăm să îşi dobîndească utilitatea, constituindu-se ca un mijloc rapid de orientare şi înţelegere a celor mai uzuale cuvinte din latina clasică.

AUTOAREA

ABREVIERI

abL ablativ (cazul)
ac. acuzativ (cazul)
adj. adjectiv
adv. adverb
comp. comparativ (gradul)
conj. conjuncție
dat dativ (cazul)
def. defectiv
dem. demonstrativ (pronume)
dep. deponent (verb)
f. feminin (substantiv)
flg. figurat (sens)
frecv. frecvent
genit genitiv (cazul)
gram. gramatică
i. intranzitiv (verb)
imper. imperativ
impers. impersonal (verb)
indecl. indeclinabil
interj, interjecție
jur. juridic (termen)
na. masculin (substantiv)
mii. militar (termen)
n. neutru (substantiv)
nehot nehotărit
num. numeral
part pf. participiu perfect pasiv
part pr. participiu prezent
pi. plural
prep. prepoziție
pron, pronume
refl. reflexiv
reL religie (termen)
s.f. substantiv feminin
s.m. substantiv masculin
s.n. substantiv neutru
semi-dep. semideponent (verb)
sg. singular
subst substantiv
superi, superlativ (gradul)
t tranzitiv (verb)
vb. verb
vb.i. verb intranzitiv
vb.t verb tranzitiv

a (ah) *interj,* ah! vai!

a[2], **ab, abs** *prep. (cu abL)* de, din, de la, de către, îndată, imediat, după, din cauza

abactus, -us *s.m.* luare, răpire: depărtare

abacus, -i s.m. masă de joc; tablă de calculat

abalienatio, -onis *s. f.* înstrăinare

abalieno, -are, -avi, -atum *vb.t.* a înstrăina, a îndepărta

abavus, -i *s.m.* străbunic; strămoş

abdicatio, -onis s./ părăsire, renunțare; f *jur.)* dezmoşteriire

abdico[1], -are, -avi -atum *vb.t* a renunța; *(jur.)* a nu recunoaşte, a tăgădui

abdico , -ere, -xi, -ctum *vb.t.* a respinge, a refuza

abditus, -a, -um *partpf. (v.* **abdo)** *şiadj.* ascuns vederii, depărtat; *(subst.pl)*

abdita, -orum taine, lucruri necunoscute

abdo, -ere, -didi, -ditum *vb.t* a îndepărta; a ascunde; a retrage

abdomen, -inis *s.n.* pîntece, burtă

abduco, -ere, -duxi, -duclum *vb.t* a duce de la; a îndepărta; a abate, a feri; a deosebi

abeo, -ire, -ivi, (-ii), **-itum** *vb.L* apleca, a se duce; a se depărta; a se transforma, a se preface; a dispărea, a pieri

aberratio, -onis *s.f.* departe de adevăr, rătăcire; aberație

aberro, -are, -avi, -atum *vb.i.* a rătăci; a se depărta, a se abate

abhinc *adv.* de aici (încolo), de acum, acum

abhorreo, -ere, -ni *vb.t ş vb.t* a se îndepărtau groază; a nu se potrivi; a avea aversiune, a avea oroare

abicio, -ere, -ieci, -iectum *vb.t* a arunca (la pământ), a azvîrli; a dobori; *(fig.)* a deprima, a înjosi

abiecte *adv.* (în chip) josnic, laş

abiectus, -a, -um *partpf. (v.* **abicio)** si *adj.* de jos, umil; abătut, descurajat; josnic, abject

abies, -etis *s.f.* brad

abigo, -ere, -egi, -actum *vb.t* a alunga, a izgoni

abitus, -us *s.m.* plecare, ieşire

abiudico, -are, -avi, -atum *vb.t* a refuza, a respinge; a lua (prin judecată)

abiuro, -are, -avi, -atum *vb.t* a tăgădui (prin jurămînt fals)

ablegatio, -onis *s.f.* trimitere, expediere

ablego, -are, -avi, -atum *vb.t* a îndepărta

ablno, -ere, -ui, -utum *vb.t* a spăla; *(fig.)* a îndepărta

abnuo, -ere, -ui *vb.t* a refuza; a respinge; a nega

aboleo, -ere, -evi, -itum, *vb.t* a înlătura, a desființa, a distruge; a nimici

abolitio, -onis *s.f.* suprimare, desființare; abolire

abominor, -ari, -atus sum *vb.t dep.* a respinge cu groază

abortivus, -a, -umadj. născut înainte de termen

abortus, -us *s.m.* naştere prematură; avort **abripio, -ere, -ripui, -reptum** ***vb.L*** **a** smulge, a răpi, a lua cu forţa **abrogatlo, -onis** *s.f.* anulare; abrogare (a unei legi) **abrogo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a abroga (o lege); a anula *

abrumpo, -ere, -rupi, -ruptutn ***vb.L a*** rupe, a smulge, a tăia **abrupte** *adv.* brusc **abruptus, -a, -um** *panpf. (v.* **abrumpo)** şi *adj.* prăpăstios, abrupt **abruptum, -i** *s.n.* prăpastie **abscedo, -ere, -cessi, -cessum** ***vb.L a*** **se** retrage, a se îndepărta; a renunţa **abscessus, -us** *s.m.* retragere, îndepărtare **abscido, -ere, -cidi, -cisum** *vb.L* a tăia îndepărtind; *(fig.) a* lua, a răpi **abscindo, -ere, -scidi, -sclssum** ***vb.L*** **a** smulge, a sfîşia; *(fig.) a* despărţi **abscisus, -a, -um** *poitpf. (v.* **abscido)** şi *adj.* tăiat; abrupt; *(fig.)* aspru, dur **abscondo, -ere, -condidi, -conditum** *vb.L* a ascunde, a acoperi; *(fig.)* a tăinui

absens, -tis *part. pr. (v.* **absurn),** si *adj.* absent

absinthium, -ii *s.n.* pelin **absisto, -ere, -ştiţi** *vb.L* a se retrage, a se depărta; a renunţa; a se opri **absolutus, -a, -nm** *paitpf. (v.* absolvo) *şiadj.* desăvirşit,perfect **absolvo, -ere, -solvi, -solutum** *vb.L* a dezlega; *(fig.)* a elibera; a achita; a sfîrşi, a desăvîrşi, a termina **absorbeo, -ere, -ui,** *vb.L* a înghiţi, a absorbi

sihsque *prep. (cu abl)* fără **ubstemius, -a, -um** *adj.* cumpătat, sobru

abstinens, -tis *part. pr. (v.* **abstineo)** şi *adj.* reţinut, cumpătat; dezinteresat; abstinent **abstinentia, -ae** *s.f.* abţinere; cumpătare; rezervă

abstineo, -ere, -ţinui, -tenturn *vb.L* şi *vb.L* a ţine departe, a împiedica; a se înfrina, a se abţine

abstraho, -ere, -traxi, -tractum *vb.L* a smulge, a duce cu forţa; a despărţi, a separa; a reţine, a împiedica **abstrudo, -ere, -traşi, -trusum** ***vb.L*** **a** ascunde **absum, -esse, -fui** *vb.L* a fi departe; a lipsi, a fi absent **absurdus, -a, -um** *adj.* supărător; fără sens; absurd

abundans, -tis *part pr. (v.* **abundo)** şi *adj,* bogat, care se revarsă; abundent **abundantia, -ae** *s.f.* belşug, abundenţă

abunde *adv.* din belşug **abundo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a avea din belşug

abusus, -us *s.m.* abuz, folosire completă **abutor, -uti, -usus sum** *vb.L* şi ***vb.L a*** abuza; a folosi din plin **accedo, -ere, -cessi, -cessum** *vb.L* şi *vb.L* a merge către; a se apropia; a sosi; a se adăuga; a se intimpla **accendo, -ere, -ccndi, -censum** ***vb.t. a*** aprinde; *(fig.)* a înflăcăra **acceptio, -onis** *s.f.* primire; acceptare **accepto, -are, -avi, -atum** *vb.L a* primi; a admite, a accepta

acceptam, -i *s.n* venit, sumă încasată
accessio, -onis *s.f.* apropiere, acces; creştere, adaos
accido[1]**, -ere, -cidl** *vb.L* a cădea; a se întîmpla; a avea urmări (nefavorabile); **accidit** *(impers.)* se întîmpla
accido[2]**, -ere, -cidi, -cisum** *vb.L a tăia* (de tot); *(fig.)* a ruina, a distruge
accingo, -ere, -cinxi, -cineturn ***vb.L*** **a** încinge; a înarma, a întări
aiccto, -ire, -M, -itum *vb.t* a chema, a aduce, a face să vină, a invita
acciplo, -ere, -cepi, -ceptum *vb.L* a primi; a afla, a înţelege; a suferi; a admite, a accepta
acclpiter, -Iris *s.m.* uliu, soim
acclamatio, -onis *s.f.* aclamaţie, strigăte
acclamo, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.L* a striga; a proclama; a dezaproba, a protesta
acclinis, -e *adj.* rezemat; aplecat; *(fig.)* înclinat spre
acclino, -are, -avi, -atum *vb.ta* apleca; a spijini; a înclina
acclivitas, -atis *s.f.* urcuş
accola, -ae *s.m.* vecin
accolo, -ere, -colul, -cultum *vb.L* a locui în preajmă
accommodatio, -onis *s.f.* potrivire, acomodare
accommodatus, -a, -um *porLpf. (y.* **ac-conunodo)** şi *adj.* potrivit, apt
accommodo, -are, -avi, -atum ***vb.L*** **a** aranja, a potrivi; *(fig.)* a adapta
accredo, -ere, -dldi, -ditum ***vb.L*** **a da** crezare
accresco, -ere, -crevi, -cretnm ***vb.L*** **a** creşte, a spori, a se mări, a se adăuga
accnbitio, -onis *s.f.* aşezare la masă
accmnbo, -ere, -cubul, -cubitum *vb.L* a se culca, a se întinde; a se aşeza la masă
accumulo, -are, -avi, -atum *vb.L* a aduna, a îngrămădi; a acumula
accnrate *adv.* cu grijă, cu indemînare
accnratfo, -onis *s.f.* îngrijire, atenţie; exactitate; acurateţe
accuro, -are, -avi, -atum *vb.L* a (se) îngriji de
accurro, -ere, -curii, -cursum *vb.i.* a alerga spre; a se prezenta, a veni în

accusatio, -onis *s.f.* acuzare
accusator, -oris *s. m.* acuzator
accuso, -are, -avi, -atum *vb.L a* învinui, a acuza
acer, -eris *s.n.* arţar
acer, acris, acre *adj.* ascuţit; pătrunzător; vioi; ager; energic; aprig; îndîrjit, înverşunat
acerbttas, -atis *s.f.* (despre fructe) acreală; *(fig.)* asprime; supărare, necaz
acerbo, -are, *vb.t* a înăspri; a agrava
acervatim *adv.* cu grămada; sumar, în mare, în general
acervo, -are, -avi, -atum *vb.L* a îngrămădi
acervus, -i *s.m.* grămadă; *(fig.)* mulţime
acesco, -ere, acul *vb.L* a se oţeti, a se înăcri
acetum, -i *s.n.* oţet; *(fig.)* glumă, ironie
acia, -ae *s.f.* aţă
acidus, -a, -um *adj.* acru; *(fig.)* nesuferit
acies, -ei *s.f.* linie de bătaie, luptă; vîrf, ascuţiş; *(fig.)* privire pătrunzătoare, 'vedere, putere de pătrundere

acinî', -ae *s.f. şi* **admis, -i** *s.m.* iau **aci-num, -î** *s n.* sînibure; boabă; sămînță

aconitum, -i *s.n.* plnntă otrăvitoare, otravă

acor, -oris *s.m.* acreală; neplăcere.

dezgust **ucquiesco, -ere, -qnievi, -quieluni** *vb.i.*

a se odihni lingă, a muri, a înceta, a se opri; *(Jig.)* a se potoli, a se calma, a se liniști

acqiiiro, -ere, -sivi, -situin ***rb.i. a***

dobîndi; a adăuga; a cîştiga

iitrimonia, -ae *s.f.* acrime, iuțeala; *(fig)* vivacitate, vehemență, duritate

acriter *odv.* ascuțit, pătrunzător, cu zel, cu dirzenie; energic, **sever;** cu nerăbdare **acta[1], -ae** *s.f* malul mării; *(pL)* **actae**

plăceri, distracții

. acta[2], -orum *s.nyL* acțiuni, fapte; dezbateri; decizii, legi; registre publice

actio, -onis *s.f.* faptă, acțiune, act; *(jur.)* proces civil; procedură, discurs juridic; afacere publică

actito, -are, -avi, -atum *vb.t.* a juca teatru; a face o acțiune; a pleda **activus, -a, -nm** *adj.* activ, care acționează

actor, -oris *s.m.* conducător, cel care pune în mișcare; păstor, îngrijitor; actor (teatru) **aciuaria, -ae** *s.f.* barcă

actuarius, -ii *s.m.* notar, grefier, intendent

acțuose *adv.* cu pasiune, cu tărie, cu vigoare

actuosus, -a, -um *adj.* viu, plin de zel, activ

actus, -us *s. m.* mișcare, activita acțiune; îmboldire; act (al unei pier;

aculeus, -i *s.m.* vîrf, bold (ac mic); *(fif* imbold, înțepătură **acumcn, -infs** *s.n.* vârf, ascuțiș; *(fig* pătrundere, subtilitate **acuo, -«re, -ui, -uium** *vb.t.* a ascuți; *(fi^.* a îmboldi, a accentua, a aţîța, a stimul; acuș, -us *s.f.* ac

acutus, -a, -um *adj.* ascuțit; *(desp-e minte)* pătrunzător, clar. subtil, inteligent

ăAprep. (cu ac.) la, către, lîngă, spis. pentru, pînă la, cam **adaequo, -are, -avi, -atum** *vb.t* a egala, a potrivi; a compara, a nivela

adamas, -ntis *s.m.* oțel; diamant; *(fig.)* caracter tare **adamo, -are, -avi, -atumvb.t.** a îndrăgi;

a se îndrăgosti **adaperio, -ire, -penii, -pertum** ***vb.i.*** **a** descoperi; a deschide larg **adapto, -are, -avi, -atum** *vb.t. a* adapta, a potrivi bine

addico, -ere, -dixi, -ctum *vb.t.* a aproba, a fi favorabil; *(jur.) a* adjudeca la o licitație; a acorda; a consacra, a încredința

addictio, -onis *s.f.* adjudecare, hotărire în favoarea cuiva

addictus, -i *s.m.* sclav din cauza datoriilor

additio, -onis *s.f.* adăugare, sporire **addo, -ere, -didi, -ditum** ***vb.t*** **a da** în plus; a adăuga, a aduna **adduco, -ere, -duxi, -ductum** ***vb.t.*** *R*

aduce, a conduce; a îndemna, a împin - ge; a trage în judecată; a trage la sine. a stringe; a zbîrci

adductus, -a, -iun *pon.pt. (v.* **adduco)** şi *adj.* strîns, zbîrcit; *(fig.)* încordat; întunecat; sever, rigid

adedo, -ere, -edi, -esum *vb.t* a mînca din, a consuma; a mistui, a istovi

adeo *adv.* atît de, aşa de, pînă acolo, pînă intr-atît; ba chiar, tocmai; mai ales: pe deasupra

adeo , -Ire, -Ivi, -itum *vb.t.* şi *vb.L* a merge la, a veni către, a se apropia; a vizita, a cerceta; a se adresa cuiva; a înfrunta, a ataca; a lua asupra sa

adeps, -ipis *s.m. şi s. f.* grăsime, untură; *(fig.)* moliciune

adeptus, -a, -nm *partpf. (v.* **adipiscor)** şi *adj.* dobîndit, cişţigat

adhareo, -ere, -haesi, -haesum şi **adhaeresco, -ere, -haesi, -haesum** *vb.L* a se fixa, a se lipi, a se înfige; *(fig.)* a se alipi, a se ataşa, a se ţine strins; a fi alăturat, a fi învecinat

adhaesio, -onis *s.f.* aderare, alipire

adhibeo, -ere, -hibui, -hibiium *vb.t.* a apropia, a pune lingă, a adăuga; a întrebuinţa, a folosi; a arăta; a oferi; a chema, a atrage; a trata, a se purta

adhortatlo, -onis *s.f.* îndemn, îmbărbătare, povăţuire

adhortor, -ari, -atuş sum *vb.L dep.* a îndemna, a încuraja, a îmbărbăta

adhuc *adv.* pînă acum, încă, pe deasupra, pe Ungă

adiaceo, -ere, -iacul *vb.L* a se afla lingă; a se învecina; a fi aproape

adicio, -ere, -ieci, -lectura *vb.t.* a arunca (spre); a îndrepta; a adăuga, a spori

adlectlo, -onis *s.f.* adăugire; sporire; repetare a unui cuvint

adigo, -«re, -egi, -actum *vb.t.* a împinge, a duce cu forţa, a mina către; a arunca; *(fig.)* a constringe, a forţa

adimo, -ere, -emi, -emptum *vb.L* a lua, a răpi, a smulge

adipiscor, -dipisci, -deptus sum *vb.t. dep.* a cîştiga, a dobîndi, a obţine; a atinge; a ajunge

aditus, -us x m. acces, intrare, apropiere; calea (mijlocul) de a ajunge la ceva

adiudico, -are, -avi, -atum *vb.L* a adjudeca, a-i da drept asupra; a atribui

adiumentum, -i *s.n.* ajutor

adinnctio, -onis *s.f.* unire, legătură; adaos

adiungo, -ere, -iunxi, -iunctum *vb.L* a înjuga; a lega, a uni; a adăuga; a cîştiga, a atrage

adiuratio, -onis *s.f.* jurămint

adiuro, -are, -avi, -atum *vb.L* **a** jura; a ruga cu stăruinţă, a conjura

adiutor, -oris *s.m.* aliat, partizan, cel care ajută pecineva

adiutorium, -ii *s.n.* ajutor

adiuvo, -are, -iuvl, -iutum *vb.L* a ajuta, a favoriza, a servi la, a fi folositor la

administer, -tri *s.m.* administrator, ajutor, slujitor;. *(fig.)* unealtă, instrument

administrano, -onis *s.f.* serviciu; administrare; conducere

administrator, -oris *s.m.* administrator; conducător

administra, -are, -avi, -atum *vb.L* a da o mină de ajutor, a conduce, a dirija, a îndeplini

admirabilis, -e *adj.* demn de admirat, minunat; ciudat, surprinzător, uimitor

admiratio, -onis *s.f.* admirație; uimire, mirare

admiror, -ari, -atuş sum *vb.t dep.* a admira; a se mira

admissarius, -ii *s.m.* armăsar

admissio, -onis *s.f.* primire, audiență; acțiunea de a admite

admissum, -i *s.n.* vină, ticăloşie, faptă rea, delict

admitlo, -ere, -misi, -mlssum *vb.L* a admite, a primi, a permite, a îngădui; a lăsa să meargă către, a da drumul

admixtio, -onis *s.f.* amestec

admodum *adv.* cu totul, foarte mult; (pe lîngă numerale) pînă la, aproximativ, cam; (in conversație) tocmai aşa, da

admoneo, -ere, -ui, -iturn *vb.t* a atrage atenția; a admonesta, a soma; a îndemna; a sfătui, a îmboldi

adtnonitio, -onis *s.f.* admonestare, avertisment, somație; îndemn

admonitum, -i *s.n.* aviz, sfat, părere; avertisment; înştiințare

admurmuratio, -onis *s.f.* murmur

adoleo, -ere, -ui *vb.L* a aduce jertfă zeilor; a arde, a aprinde

adolescens, -tis (şi **adulescens, -tis)** *s.m.* şi *s.f; adj.* tînăr, tînără

adotescentia, -ae *&f.* tinerețe, adolescență

adolesco , -ere, -evi, adultum *vb.L* a crește in vîrstă, a se dezvolta, a se mări

adolesco[2], -ere *vb.L* a fumega, a arde (jertfe).

adoperio, -ire, -operai, -opertum *vb.t* a acoperi, a învălui **adoptatio, -onis** şi **adoptio, -onis** *s.f.* adoptare **adopto, -are, -avi, -atum** *vb.t (jur.)* a adopta, a alege, a lua de suflet **ador, -îs** *s.n.* făină de grtu; grîu **adorea, -ae** *s.f.* recompensă in griu dată soldaților **adorior, -iii, -ortus sum** *vb.t* ***dep.*** **a se** apropia de, a ataca **adoro, -are, -avi, -atum** *vb.t* a ruga, a se închina la, a implora (prin rugăciuni); a adora, a venera **adscisco, -ere, -sci.vi, -scitum** ***vb.t.*** **a** chema la sine, a sft'rage; a acfopta; a-şi însuşi; a-şi atribui; a primi, a cîştiga **adspecto, -are, -avi, -atum** *vb.t* a privi atent, a observa **adspectus, -us** *s.m.* privire; înfățişare; formă; aspect **adspergo , -ere, -spersi, -spersum** *vb.t* a stropi: a presăra; a răspindi **adspergo , -inis** *s.f.* stropire **adspicio, -ere, -spexi, -spectum** ***vb.t*** **a** privi, a se uita, a vedea; a cerceta **adspiro, -are, -avi, -atum** *vb.t şi* ***vb.L a*** sufla (vintul); *(fig.)* a insufla; a fi favorabil; a aspira la ceva; a transmite; a inspira **adsterno, -ere, -stravi, -stratum** ***vb.t a*** se intinde lingă, a aşterne **adsto, -are, -ştiți, -statura** ***vb.L a*** **se** opri, a sta nemişcat; a sta (în picioare); a fi de față, a asista **adstrictus, -a, -um** *portpf. (v.* **adstrin-**go) şi *adj.* strîns; strict, riguros

adstringo, -ere, -strimd, -strlctnm vb.t a stringe, a lega, a înlănțui; a constringe
adsurn, -esse, adfui (afful) *vb.L* a fi de față, a participa, a fi alături de cineva; a fi, a exista
adulatio, -onis *s.f.* linguşire
adulor, -ari, -atus sum *vb.L* şi vb.t *dep.* ***a*** se linguşi pe lingă cineva; a adula
adulter, -era, -erum *adj.* necinstit (in viața conjugală), neruşinat
adultere, -are, -avi, -atum *vb.L* a necinsti (o femeie), a corupe; a falsifica
adultus, -a, -utn *parLpf. (v.* **adolesco)** şi *adj.* dezvoltat; înaintat în timp; mare, adult, matur
adumbratio, -onis *s.f.* imagine umbrită; schiță
adumbro, -are, -avi, -atum *vb.t.* a umbri, a acoperi; *{pg.)* a schița, a descrie pe scurt; a imita
aduncitas, -atls *s.f.* curbură; îndoitură
aduncus, -a, -um *adj.* îndoit, încovoiat
adusque *prep. (cu ac.)* pînă la; *adv.* cu totul, în întregime, complet
advectio, -onis *s.f.* transportare
advectus, -us *s.m.* transport
adveho, -ere, -vexi, -vectum *vb.t.* **a** aduce, a transporta, a căra
advenio, -ire, -veni, -ventum *vb.L a* veni curind, repede; a sosi, a ajunge
advenit *impers.* se întimplă
adventus, -us *s.m.* sosire, venire; atac, invazie
adversarius, -a, *-ntnadj.* adversar; care stă contra cuiva; duşman
adversor, -ari, -atus sum *vb.L dep.* a se opune, a fi contra
adversus (adversum) *adv. şi prep. (cu ac.)* în față, către, contra, dimpotrivă
adverto, -ere, -verti, -versnm *vb.t.* a întoarce, a îndrepta spre; a atrage spre sine; a fi atent, a observa
advesperascit *impers.* se înserează
advocatio, -onis *s.f.* apărare, pledoarie, ajutor dat unui acuzat
advocatns, -i *s.m.* apărător, avocat
advoco, -are, -avi, -atum *vb.L* a chema in sprijin; a convoca; a apela
advolvo, -ere, -volvi, -volutum *vb.L* a rostogoli către, a prăvăli; a se prosterna *(refl.)*
adytum, -i *s.n.* sanctuar
aedes, -is *s.f. (sg.)* templu; *(pL)* casă, locuință
aedificatio, -onis *s.f.* clădire, casă
aedificator, -oris *s.m.* constructor, cel care clădeşte
aedificinm, -ii *s.n.* clădire; edificiu
aedifico, -are, -avi, -atum *vb.L* a face o clădire, a zidi, a construi
aedilis, -is *s.m.* edil, magistrat roman însărcinat cu îngrijirea oraşului
aedituus, -i *s.m.* custode, păzitor al templului
aeger, -gra, -gram *adj.* bolnav, slab, suferind; trist, nenorocit
aegre *adv.* cu durere, cu greu, anevoie, contrar voinței
aegresco, -ere, -evi, -etum *vb.L* a se îmbolnăvi; a se întrista
aegrimonia, -ae *s.f.* mîhnire, supărare
aegrotatio, -onis *s.f.* boală, suferință
aegroto, -are, -avi, -atum *vb.L* a fi bolnav, a fi suferind
aegrotus, -a, **-um** *adj.* bolnav

aemulatio, -onis *s.f.* întrecere; rivalitate; emulație
aemulor, -ari, -ataș sum *vb.t.* și *vb.L dep.* a năzui să egaleze; a invidia, a rivaliza cu, a imita
aemnlus, -a, -um *adj.* emul, rival, adversar, care caută să egaleze **aenus (abaeneus), -a, -am** *adj.* arămiu; de aramă; de bronz **aenigma, -tis** *s.n.* ghicitoare, enigmă **aequalitas, -atis** *s.f.* egalitate **aequaliter** *adv.* la fel, egal, uniform **aequatlo, -onls** *s.f.* egalizare **aeque** *adv.* la fel, tot așa de, in mod egal **aequilibrium,** -U s.n. echilibru, egalitate perfectă
aeqnlpero, -are, -avi, -atum *vb.L* a egala, a pune deopotrivă; a compara
aequitas, -atis *s.f.* echilibru sufletesc, calrd; echitate, egalitate, dreptate
aeqno, -are, -avi, -atum *vb.L* a netezi; *(fig.)* a egala **aequor, -oris** *s.n.* suprafață întinsa, șes; întinsul mării; ape; mare **aequus, -a, -um** *adj.* neted, plan; favorabil, binevoitor; calm, liniștit; drept, echitabil
aer, aeris *s.m.* aer, suflare, vînt; nori; - ceață
aera, -ae *s.f.* număr, cifră; eră, epocă
aerarhim, -U *s.n.* tezaur public; vistierie
aerarius, -a, -um *adj.* de aramă; bănesc
aerarius, -11 *s.m.* lucrător în mine de aramă; cetățean fără drept de vot
aerluș, -a, -um *adj.* aerian; înalt
aeruglnosus, -a, -um *adj.* plin de rugină
aerumna, -ae *s.f.* necaz, chin, trudă, muncă grea
aerumnosus, -a, -um *adj.* trudit; nenorocit, chinuit
'aes, aeris *s.n.* aramă; obiect de aramă; bani, plată, soldă
aesculns, -i *s.f.* stejar
aestas, -atis *s.f.* vară
aestus, -us *s.m.* căldură mare; arșiță; *(fig.)* forță; violență; pasiune
aesnmatio, -onis *s.f.* evaluare, prețuire, apreciere
aestimo, -are, -avi, -atum *vb.L* a evalua, a prețui, a socoti, a aprecia
aestivus, -a, -um *adj.* de vară
aestuarium, -ii *s,n.* estuar; lagună, mlaștină
aestno, -are, -avi, -atum *vb.L* a fierbe, a fi încins, a clocoti; *(fig.)* a dori cu ardoare, a fi agitat, a fi chinuit
aestus, -us *s.m.* căldură, fierbințeală, arșiță, foc; *(fig.)* clocot, zbucium (sufletesc), pasiune; mare agitată, valuri
aetas, -tis *s.f.* vîrstă, viață, generație; timp, epocă
aeternitas, -tis s./ veșnicie, eternitate
aeternus, -a, -nm *adj.* veșnic, etern
aether, -eris *s.m.* eter; cer, văzduh
aevum, -i *s.n.* timp, vreme, viață; vîrstă; epocă, veac
affabills, -e *adj.* afabil, binevoitor, prietenos
affatim *adv.* cu îmbeleșugare, destul, din abundență
aflatus, -us *s.m.* vorbire, cuvîntare; conversație
aflectio, -onis *s.f.* stare, fel de a fi; dispoziție, înclinație sufletească; înriurire, influență; duioșie, dragoste; afecțiune

aflectus[1], -ns *s.m.* stare sufletească, sentiment, pasiune, predispoziție

aflectus[2], -a, -um *part.pf. (v.* **afTicio)** şi *adj.* înzestrat cu; dispus la; slăbit, sleit

afferro, aferre, attuli, alia turn *vb.t* a aduce, a duce către; a produce, a pricinui, a da, a preda; a aduce o ştire, a vesti, a anunța; a pretexta, a aduce o dovadă (o explicație)

aflicio, -ere, -feci, -fectom *vb.t.* a face ceva cuiva, a impresiona; a dota pe cineva cu cw>, a împovăra; a izbi, a slăbi; a afecta

affigo, -ere, od, -xum *vb.t* a lega; a fixa

affinig, -e *adj.* alăturat, vecin, înrudit prin alianță; părtaş, complice

afflngo, -ngere, -nri, -ctum *vb.t* a forma, a modela; a pune pe seama, a atribut

aflirmo, -are, -avi, -atum *vb.t* a afirma, a întări, a confirma

afflatus, -us &/n. suflu, curent; *(fig.)* inspirație

afllictatio, -onis *s.f.* chin, durere

afflicto, -are, -avi, -atum *vb.t* a izbi, a zdrobi; a dobori

affluenlia, -ae *s.f.* abundență, belşug

affluo, -ere, -fluxi, -fluxum *vb.t* a curge spre; *(fig.)* a veni în număr mare; a avea din belşug

affundo, -ere, -fud i, -fusum *vb.t* a vărsa, a turna; *(Iapas.)* a se revărsa, a ^ se raspîndi

[a]8[α]> -gri S.W. ogor, cimp, pămînt; țarină; ținut, teritoriu, regiune

agger, -eris *s.jn.* pămînt, moloz, grămadă de pămînt, de piatră; parapet, întăritură; dig, zăgaz

aggero , -are, -a^i, -atom *vb.t* a îngrămădi, a umple cu pămînt; *'(fig.)* a spori, a miri, a exagera

aggero , -ere, -gcssi, -gt-stum *vb.t* a aduce, a căra; a îngrămădi, a depune; *(fig.)* a adăuga, a acumuia

aggeslus, -us *s.m* transport, (aducere); grămadă, îngrămădire

agglomero, -are, -avi, -atum *vb.t* a înghesui, a îngrămădi, a îndesa

agglutino, -are, -avi, -atum *vb.t* a !ipi, a alipi

aggredior, -gredi, -gressus sum *vb.t* şi *vb. i. dep.* a merge către, a se apropia de cineva; a ataca pe cineva; a se adresa cuiva; a întreprinde ceva, a căuta să

aggressio, -onis *s.f.* atac, agresiune

agilis, -e *adj.* sprinten, uşor în mişcări

agito, -are, -avi, -atom *vb.t* a mişca din loc cu putere; a zgîlțîi, a scutura, a zbuciuma; a frăminta; a răscoli; a dezbate, a discuta cu aprindere; a mina, a îmboldi, a întăritâ

agmen, -inis *s.n,* trupă, armată, coloană; ceată, şir, mulțime; curs al unui riu

agna, -ae *s.f.* mioară, mielușea

agnomen, -inis *s.f.* nume alăturat, poreclă

agnosco, -ere, -novi, -nitum *vb.t* a recunoaşte; a cunoaşte, a percepe

agnus, -i *s.m.* miel

ago, -ere, egi, actum vb.t şi *vb.L* a pune în mişcare, a mina, a împinge; a acționa, a îndeplini, a face; a pregăti; a se purta, a se comporta, a se preface; a trata, a discuta, a vorbi; *(jur.)* a pleda; a acuza; a interpreta, a juca (un rol)

agrestis, -e *adj.* de la ţară, ţărănesc; *(fig.)* necioplit, grosolan
agricola, -*aes.m.* agricultor, ţăran, plugar
agricultor, -oris *s.m.* agricultor
ah! *interj,* (de durere şi surprindere) ah! vai!
aio *vb. def.* a afirma, a zice, a spune da
ala, -ac *s.f.* aripă; *(mii)* flancul unei armate
alacritas, -tis *s.f.* vioiciune, veselie; zel, ardoare
alares, -ium *s.m.pl.* aripă ajutătoare a unei oştiri, cavalerie
alauda, -ae *s.f.* ciocîrlie
albeo, -ere, -ui, -itum ***vb.L*** **a fi** alb
albuş, -a, -um *adj.* alb; *(fig.)* luminos, favorabil
alcyon, -onis *s.f.* pescăruş
alea, -ae *s.f.* zar, joc de zaruri; *(fig.)* şansă, risc
algeo, -ere, alsi, alsum *vb.i.* a îngheţa de frig, a degera
algor, -oris *s.m.* ger, frig
alia *adv.* pe alt drum
alias *adv.* altădată; altfel
alibi *adv.* in alt loc, altundeva
alicuhi *adv.* undeva
alienatio, -onjs *s.f.* înstrăinare
alieno, -are, -avi, -atutn *vb.i.* a înstrăina, a îndepărta, a rătăci
alienus, -a, -um *adj.* străin; nefavorabil; ostil
alimentam, -i *s.n.* hrană, aliment
allo *adv.* în altă parte, altundeva
alioqui *adv.* de altfel, altminteri, într-un anume chip
aliqua *adv.* pe undeva; cumva
aliquam *adv.* cam mult
aliquando *adv.* odinioară; citeodată
aliquantum *adv.* destul de mult, destul de mare
allquls, -qua, -quid *pron. ştadj. nehot* cineva, ceva, vreunul
aliquo *adv.* undeva
aiiquot *adj. indecL* cîţiva, cîteva
aliteradv. altfel
alium (allium), -ii *s.n.* usturoi, *(reg.)* ai
aliu.s,-a,-ud *pron.indef.* altul, celălalt
allabor, -labi, -lapsus sum *vb.i* şi *vb.t. dep.* a curge spre; a se apropja de; a ajunge; a se strecura către
allegatio, -onLs *s.f.* solie, cerere stăruitoare; delegaţie
allego , -are, -avi, -atum *vb.L* a delega pe; a trimite la cineva
allego , -ere, -legi, -lectum *vb.t* a alege
al le va t io, -onis *s.f.* uşurare, ridicare; mîngîiere
allevo, -are, -avi, -afum *vb.t.* a ridica; *(fig.)* a uşura
alligo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a lega la, a opri; *(fig.)* a înlănţui; a obliga
allocutio, -onis *s.f.* cuvîntare, convorbire
alloquor, -loqui, -locutus sum *vb.t. dep.* a vorbi cuiva, a se adresa
alluo, -ere, -lui *vb.L* a uda cu, a spăla
aliuvio, -onis *s.f.* revărsare
almus, -a, -um *adj.* care hrăneşte, roditor; dătător de viaţă
alo, -ere, alui, altum (alitum) *vb.t.* a hrăni; a creşte; a alimenta
alter, -era, -um *pron.* altul, celălalt, unul din doi
altercatio, -onis *s.f.* discuţie aprinsă, ceartă; altercaţie

allercor, -ari, -atus sum *vb.i. dep.* a discuta aprins, a combate, a se certa
alterno, -are, -avi, -atum *vb.L* a alterna, a schimba
altitudo, -nis *s.f.* înălțime; adîncime
altrix, -cis *s.f.* cea care hrăneşte; doică, mamă
altum, -i *s.n.* înaltul cerurilor, înălțime; adincul, fundul mării
altus, -a, -um *adj.* înalt, însemnat, vestit, mindru; profund; adine
alumna,-ae *s.f.* cea care e hrănită, crescută; fiică adoptivă
alvcus, -i *s.m.* cavitate; copaie; albia riului; scobitură, scorbură
alvus, -i *s.f.* pîntece
amabilis, -e *adj.* plăcut, vrednic de iubit
amandatio, -onis *s.f.* surghiunire, exilare
amando (amendo), -are, -avi, -atum *vb.L* a îndepărta, a alunga
amans, -tis *part pr. (v.* **amo)** iubitor
amantcr *adv.* cu dragoste
amaritudo, -inis *s.f.* amărăciune
amarus, -a, -um *adj.* amar *(fig.)* neplăcut, trist; penibil
ambigo, -ere, -egi, -acturn *vb.L* şi *vb.L* â se îndoi, a şovăi; a cerceta, a discuta
ambigue *adv.* neclar, îndoielnic, nedecis
ambio, -ire, -ivi, -ilum *vb.L* a umbla în jur, a înconjura; a solicita cu insistență
ambitiosus, -a, -um *adj.* ambițios, care urmăreşte onoruri, doritor de glorie, vanitos, insistent, stăruitor pentru obținerea unei funcții
ambitus, -us *s.m.* ocol, circuit; mers şerpuitor; *(fig.)* intrigi, uneltiri
ambo,-ae,-o *num.* amîndoi (împreună)
ambrosia, -âe *s.f.* ambrozie, hrana zeilor
ambulatio, -onis *s.f.* plimbare
ambulo, -are, -avi, -atum *vb.L* a umbla încoace şi încolo, a se plimba
amens, -tis *adj.* fără minte; înnebunit, nebun
amentia, -ae *s.f.* nebunie
amica, -ae *s.f.* prietenă
amicio, -ire, -cui, -ictum *vb.L* a înveli, a îmbrăca, a acoperi
amiclus, -us *s.tl.* îmbrăcăminte, haină
amicus, -us *s.m.*. prieten
amissio, -onis *s.f.* pierdere
amitto, -ere, -misl, -missumvb.t a trimite; a îndepărta; a pierde
amnis, -îs *s.m.* rîu, fluviu, puhoi, apă curgătoare
amo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a iubi; a găsi bun; a fi pe plac
amo* ni tas, -tis *s.f.* frumusețe, plăcere; farmec, încintare
amor, -oris *s.m* iubire, dorință, pasiune
amotio, -onis *s.f.* îndepărtare
amplector, -plecti, -plexus sum *vb.L dep.* a îmbrățişa; a cuprinde; a înconjura (cu dragoste); a se dedica
amplexus, -us *s.m,* îmbrățişare
amplificalio, -onis *s.f.* creştere, sporire, înmulțire, dezvoltare
amplifico, -are, -avi, -atum *vb.L* a mări, a amplifica
amplio, -are, -avi, -atum *vb.L* a spori, a mări, a creşte
ampiitudo, -inis *s.f* întindere, mărime, amplitudine; *(fig.)* măreție, renume, prestigiu, importanță, demnitate

amplus, -a, -um *adj.* larg, mare, cuprinzător, amplu; *(fig.)* strălucit, măreţ, admirabil
ampulo, -are, -avi, -ntuni *vb.L* a tăia, a scurta; a micşora, a reduce, a am puta .. __
an *con),* sau; dacă; oare *(particulă interogativă)*
ane j] la, -ae *s.f.* servitoare, sclavă
ancilaris, -e *adj.* slugarnic; josnic
anellus, -i *s.m.* inei mic
angina, -ae *s.f.* sufocare
ango, -ere, -jd, -ctum *vb.L* a sugruma, a gîtui, a sufoca; *(fig.)* a chinui, a nelinişti
angor, -oris *s.m* sufocare; nelinişte, chin, necaz
anguis, -is *s.m.* şarpe, balaur
angulus, -i *s.m.* unghi, colţ
angusto,-are,-avi,-atum *vb.L* a îngusta, a micşora
angustus, -a, -um *adj.* îngust, strimt; *(fig.)* nevoiaş, strîmtorat
anima, -ae *s.f.* suflet, viaţă; suflare
animadversio, -onis *s.f.* observare, băgare de seamă; mustrare, pedeapsă, dojana
animo, -are, -avi, -atum *vkt* a însufleţi, a da viaţă
animose *adv.* cu ardoare, cu curaj, cu însufleţire
aniraus, -l *s.m.* suflet, viaţă, simţire; gînd, minte, judecată; curaj, îndrăzneală
annales, -ium *s.m. pi* anale (cronică a evenimentelor pe ani)
annecto, -ere, -nexui, -ncxum *vb.t.* a lega de; *(fig.)* a adăuga
annexus, -us *s.m.* unire
annona, -ae *s.f.* recoltă; producţie anuală de cereale; aprovizionare; preţul alimentelor, scumpete
annosus, -a, -um *adj.* încărcat de ani; bătrin, vechi **annuntio, -are, -avi, -atum** ***vb.L*** **a** anunţa
annulus, -i *s.m.* inel, cerc, verigă
annus, -i ***s.m.*** an **anquiro, -ere, -sivi, -situm** *vb.L* a căuta mult; a cerceta; *(jur.)* a ancheta **ansa, -ae** *s.f.* toartă; *(fig.)* pretext, prilej, motiv
anser, -eris *s.m.* gîscă **ante** *prep. (cu ac.)* şi *adv.* înainte **antea** *adv.* mai înainte **antecedens, -tis** *adj.* şi *pan. pr. (v.* **antecedo)** care este înainte; superior, mai însemnat **anlecedo, -ere, -cessi, -cessum** *vb.L* si *vb.L* a merge înainte; a preceda, a depăşi
antehac *adv.* mai înainte, pînă acum
antequam con/, mai înainte ca
anticipaţie, -onis *s.f.* presimţire
antiquitas, -tis *s.f.* vechime, timpurile trecute; antichitate **anliquus,-a,-um** *adj.* de demult, vechi, antic
antistes, -itis *s.m.* şi *s.f.* mare preot * (preoteasă); fruntaş, căpetenie
antisto, -are, -steti, -stalum ***vb.L şi vb.L*** a fi mai presus, a întrece **antrnm, -i** *s.n.* peşteră **anus** , **-i** *s.m.* şezut, fund
anus , **-us** *s.f.* babă, bătrînă ghicitoare
anxietas, -tis *s.f.* nelinişte, îngrijorare; anxietate **aper, apri** *s.m.* mistreţ

aperio, -ire, -penii, -pertum *vb.L* a deschide; a da pe față, a dezvălui, a da ta iveală, a descoperi, a destăinui
apertus, -a, -um *adj.* şi *part.pf. (v.* **aperio)** deschis; limpede, clar
apex,-icis *s.m.vrrf* ascuțit, culme; coif; bonetă (țuguiată) a preotului; tiară, mitră, coroană
apls, -is *s.f.* albină
apiscor, -sci, aptus sum *vb.l dep.* a lega de sine, a dobindi; a atinge, a ajunge
apologia, ae *s.f.* justificare
apologns, -i *s.m.* povestire, fabulă
apparatus, -us *s.m.* pregătiri, preparative, fast; aparat, instrument
appareo, -ere, -ui *vb.L* a apărea, a se arăta; a se vedea; a fi vizibil; a fi la ordinele cuiva, a sluji cuiva
apparet *impers.* se vede clar; este limpede
appello , -are, -avi, -atum *vb.L* a se adresa, a chema, a apela; a numi
appello , -ere, appuli, appulsum *vb.L* a împinge, a mina către; a impulsiona
appendix, -icis *s.f.* adaos, supliment; ceea ce atîrnă
appetitus, -us *s.m.* dorință, poftă; înclinație
appeto, -ere, -ivi, -itum *vb.t.* a căuta (să apuce); a rîvni, a dori; a se îndrepta spre, a năvăli, a ataca
applico, -are, -avi, -atum *vb.L* a lipi de, a apropia, a sprijini de, a aplica; a face o navă să acosteze, a mîna spre țărm
apposite *adv.* cum trebuie, potrivit
apprime *adv.* mai ales, deosebit de, foarte, cu totul
apprimo, -ere, -pressi, -pressum *vb.L* a stringe; a apăsa
approbe *adv.* foarte bine **approbo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a încuviința, a aproba; a dovedi, a arăta; a aprecia
appropinquatio, -onis *s.f.* apropiere
appulsus, -us *s.m.* apropiere; debarcare, abordare; îndemn, influență **apte** *adv.* potrivit, cum trebuie **aptus, -a, -um** *adj.* legat de; potrivit, apt, capabil **apud** *prep. (cu ac.)* la; lingă; în fața, în prezența
aqua, -ae *s.f.* apă; fluviu, lac, mare
aquarium, -ii *s.n.* rezervor de apă
aquila, -ae *s.f.* vultur **ara, -ae** *s.f.* altar
aranea, -ae *s.f.* păianjen **aratrum, -i** *s.n.* plug **aratus,** -a, **-um** *adj.* arat, brăzdat **arbiter, -i** *s.m.* arbitru, judecător ales; martor, cel care vede sau aude ceva
arbitrium, -l *s.n.* hotărîrea arbitrilor; judecată, bunul plac, decizie, putere
arbitror, -ari, -atus sum *vb.L* ***dep.*** **a** aprecia, a judeca **arcanum, -i** *s.n.* taină, secret **arceo, -ere, -cui** *vb.L* a ține departe, a opri, a împiedica; a ține strins, a menține **arcesso, -ere, -ivi, -itum** *vb.L* a chema la sine; a chema în judecată; a învinui; a-şi procura; a cîştiga **architectura, -ae** *s.f.* arhitectură, arta de a clădi **arctus, -a, -um** *adj.* strins, înghesuit, îngrămădit, strimt; *(fig).* greu, restrins; aprig, puternic **arcuş, -*ps*** *am.* arc (armă); boltă, arc de cerc, curbură, îndoi t ură

ardens, -tis *pan. pr. (v.* **ardeo)** şi *adj.* arzător, fierbinte; pasionat, aprins; strălucitor, sclipitor
ardeo, -ere, arşi, arsum *vb.L* a arde; a scînteja, a străluci; a arde de dragoste; a suferi
ardor, -orls *s.m.* arşiță, foc; *(flg.)* ardoare, patimă; strălucire
arduus, -a, -om *adj.* drept, înalt, ridicat; mîndru; greu, dificil
area, -ae *s.f* loc întins, neted; arie; suprafață
arena, -ae *s.f.* nisip, loc nisipos, deşert, țărm al mării; arenă de circ, loc de luptă, amfiteatru
areo, -ere, -ui *vb.L* a fi uscat
argentam, -i *s. n.* argint; vase de argint, argintărie; bani
arglla, -ae *s.f.* lut, argilă
argumentam, -i *s.n.* dovadă, probă, mărturie
arguo, -ere, -ui, -utnm *vb.L* a arăta, a demonstra, a dovedi; a acuza
argutus, -a, -um *adj.* ascuțit, fin, pătrunzător, subtil; expresiv, lămurit; glumeț; viclean, şiret
aridus, -a, -iun *adj.* uscat, ars, arid; secătuit, sec; slab, sărac
arma, -orum *s.n.pL* arme; luptă, război; armată, trupe
armarium, -II *s.n.* dulap
armo, -are, -avi, -anim *vb.L* a înarma, a echipa
aro, -are, -avi, -atum *vb.L* a ara, a brăzda
arrigo, -ere, -rexi, -rectum *vb.t.* a ridica, a înălța; a stimula, a aţîța, a da curaj
arripio, -ere, -ripui, -reptum ***vb.t.*** **a** a apuca repede, a trage spre sine; a ataca, a ocupa pe neaşteptate; *(jur.)* a acuza, a aduce în judecată
arrogans, -tis *adj.* şi *part pr. (v.* arrogo) disprețuitor, arogant, trufaş
ars,-tis *s.f.* artă, pricepere, îndemînare, meşteşug învățătură; talent; calitate, însuşire, deprindere; *(pL)* mijloace, procedee; virtuți
articolaş, -i *s.m.* încheietură, articulație; nod; cuvînt, articol; parte
artifex, -icis *s.m.* şi *s.f.* meşteşugar, artist, meşter; *(adjectival)* dibaci, iscusit, abil, indemînatic
artiflcium, -U *s.n.* meşteşug, artă (obiect); artificiu (peiorativ).
artns, -os *s.m.* articulații, membre ale corpului (mină, picior)
arnndo, -inis *s.f.* trestie; obiecte confecționate din trestie (fluier, suveică etc.)
arvum, -i *s.n.* ogor, cimp, teren
arx, arcis *s.f.* înălțime întărită, cetățuie, culme; citadelă, apărare
ascendo, -ere, ascendi, ascensum *vb.L* şi *vb.* i a se sui, a se urca, a se înălța
ascensus, -os *s.m.* urcare, suiş; acces
aspeclus, -os *s.m.* privire; formă, chip, înfățişare
asper, -era, -ernm *adj.* aspru, cu ridicaturi; acru, înțepător; *(fig.)* aspru, sever, crud, înverşunat, sălbatic
asperitas, -atis *s.f.* asprime, duritate; asperitate, inegalitate (a unui loc)
aspernor, -ari, -ataş şam *vb.L dep.* a respinge, a îndepărta, a disprețul
aspero, -are, -avi, -atum *vb.L* a înăspri, a ascuți; *(fig.)* a întări
aspis, aspidis *s.f.* şarpe veninos

assentatio, -onis *s.f.* linguşire; servilism
assentor, -ari, -atus sum ***vb.L dep. a*** linguşi, a fi mereu de părerea cuiva
assequor, -sequi, -secntus sura *vb.L dep. a* ajunge pe cineva, a egala; a dobîndi, a obține; a înțelege **assero, -ere, -serul, -sertum** *vb.L dep.* a-şi atribui, a-şi însuşi; *(jur.)* a afirma, a declara; a apăra, a elibera de ceva assertor, -oris *s.m.* eliberator, protector, apărător
assideo, -ere, -sedi, -essum *vb.L* şi *vb.L a* şedea pe lingă; a asista, a ajuta; a fi stăruitor, perseverent **asiduus, -a, -um** *adj.* stăruitor, insistent, perseverent; asiduu, continuu
assimilis, -e *adj*. asemănător cu
assimilo, -are, -avi, -atum *vb.L* a imita, a simula, a se preface . **assolet** *vb. impers.* se obişnuieşte **assuesco, -ere, -suevi, -suetum** ***vb.L*** **a** se deprinde, a se obişnui **assuetudo, -inis** *s.f.* obişnuință **assulto, -are, -avi, -atum** *vb.L* şi **vi.t a** sări peste; a năvăli; a asalta **assultus, -us** *s.m.* salt, săritură; asalt **assumo, -ere, -sumpsi, -sumptum** *vb.L* a lua asupra sa; a-şi atribui, a-şi asuma; a adăuga
astrologus, -i *s. m.* astronom, astrolog
astrum, -i *s.n.* astru, stea; *(pi)* boltă înstelată, cer; nemurire **astus, -us** *s.m* şi **astutia, -ae** *s.f.* viclenie, şiretlic; dibăcie, iscusință **asylum, -i** *s.n.* loc de refugiu; azil **at** *con],* dar, totuşi, în schimb, pe de altă parte **atavus, -l** *s.m.* strămoş, străbunic
ater, -tra, -trum *adj.* negru, întunecat; trist, cumplit, funest, rău
atque *conj.* şi, şi chiar, decît, îndată ce
atqui *conj.* şi totuşi, dar, cu toate acestea
atrium, -ii *s.n.* atriu. sală mare, palat
atrocitas, -tis *s.f.* cruzime, violență, duritate, atrocitate
attamen *conj.* cu toate acestea
attendo, -ere, -di, -turn *vb.L* a observa, a fi atent, a reflecta, a se gîndi
attentio, -onis *s.f.* atenție, încordare, concentrare
attentus, -a, -um *adj. şiparLpf.* (v. **attendo)** atent, cumpătat, econom
attenuo, -are, -avi, -atum *vb.L* a slăbi, a reduce, a micşora, a subția
attestor, -ari, -atus *sumvb.L dep.* a dovedi, a arăta, a mărturisi
attonitus, -a, -um *adj.* trăznit, încremenit, înspăimîntat, uimit
auctor, -oris *s.m.* autor, creator, fondator; părinte; stăpîn; consilier, sfătuitor; inițiator
auctoritas, -tis *s.f.* autoritate, putere, garanție, chezăşie; prestigiu, influență; voință, hotărire
audax, -cis *adj.* îndrăzneț, curajos
audeo, <țre, ausus suni *vb.L semidep.* a îndrăzni, a încerca; a dori, a voi
audio, -ire, -ivi, -itum *vb.L* a auzi, a asculta, a afla ceva; a fi numit; a avea reputația de
auditor, -oris *s.m.* ascultător, auditor; discipol al cuiva
aufero, -ferrc, abstuli, ablatum *vb.L* a lua din ceva, a îndepărta; a pleca; a răpi, a despărți

augeo, -ere, auxi, auctum *vb.L a* spori, a mări, a creşte, a exagera; a îmbogăți cu, a face să înflorească, a înălța
augur, -uris *s.m,* augur, prevestitor, profet
auguro, -are, -avi, -atum *vb.L* a prevesti, a prezice
augustus, -a, -um *adj.* sfint, venerat; maiestuos, măreț
aula, -ae s./ curte, palat, sală mare
aura, -ae s./ boare, adiere, vînt; aer, văzduh, cer; aromă, miros; răsunet; strălucire, lumina zilei
aureus, -a, -um *adj.* de aur, aurit; *(fig.)* splendid, minunat, incîntător, strălucitor, prețios, scump
auris, -is *s.f.* ureche
aurora, -ae *s.f.* aurora; răsărit; zorile
aurum, -i ***s. n.*** **aur**
auspex, auspicis *s.m.* augur, prezicător
auspicium, -ii *s.n.* auspicii (prevestire după zborul păsărilor); comandă supremă, conducere; putere, autoritate; semn bun
austeritas, -ans *s.f.* asprime, severitate, seriozitate, austeritate
austerus, -a, -um *adj.* sever, aspru; greu; serios, neprietenos; auster
aut *con\.* sau, ori, nici
autem *con),* sau, dar, însă, iar, pe de altă parte
autumnus, -i *s.m.* toamnă
auxUium, -ii *s.n.* ajutor; *(pL)* trupe auxiliare
avaritia, -ae *s.f.* lăcomie, zgircenie, avariție
ave! *interj.* salut!
aveho, -ere, -xl, -ctum *vb.L* a pleca, a îndepărta; a duce, a transporta
avena, -ae *s.f.* ovăz; *(fig.)* pai *(fig.)* fluier
aversus, -a, **-um** *adj.* întors în altă parte; *(fig.)* potrivnic, contrar, opus, duşmănos
averto, -ere, -ti, -sum *vb:L* a întoarce în altă parte, a izgoni; a sustrage, a fura
avia, -ae *s.f.* bunică
aviditas, -atis *s.f.* lăcomie, poftă, dorință aprinsă
avis, -is *s.f.* pasăre; *(fig.)* prevestire
avoco, -are, -avi, -atum *vb.t* a chema undeva; a abate; a îndepărta; a anula; *(jur.)* a reclama
avunculus, -i *s.m.* unchi (după mamă)
avus, -i *s.m.* bunică
axllla, -ae *s.f.* subsuoară
axis, -is *s.m.* osie; polul nord, nord; bolta cerului

B

baca, -ae *s.f.* boabă, sîmbure; *(fig.)* perlă, mărgăritar
bacchatio, -onis *s.f.* beție, petrecere; orgie
bacchor, -ari, -atus sum *vb.L dep.* a serba misterele lui Bacchus; a face beții, a face orgii; a fi nebun de bucurie; (zeul *Bacchus fig.)* vin, strugure, viță de vie
bacillum, -i *s.n.* băț, toiag; vărguță
baiulus, -i *s.m.* hamal
bălan u~s, -l *s.f.* ghindă, castană
balatro, -onis *s.m.* caraghios; paiață, şarlatan
balbus, -a, -um *adj.* bîlbîit, gîngav
ballista, -ae *s.f.* balistă, maşină de război (de aruncat pietre)
haineam, -i m şibalineum, -i *s.n.* baie, sală de baie
balteus, -i *s.m.* curea, cingătoare (de sabie); bandă, centură
barathrum, -i *s.n.* abis, prăpastie
barba, -ae *s.f.* barbă
barbaria, -ae *s.f.* barbarie, sălbăticie, cruzime
barbarus, -a, -um *adj.* străin *(față de greci şi romani);* barbar, sălbatic, necioplit, crud; vorbitor al unei limbi străine
barbatus, -a, -um *adj.* care poartă barbă; bărbos
baris, -idiş *s.f.* luntre
baro, -onis *s.m.* prost, neghiob
basilica, -ae *s.f.* basilică, clădire mare, edificiu public
basis, -is *s.f.* temelie, fundament, soclu, bază
basium, -U *s.n.* sărutare **battuo, -ere, -ui** *vb.t* a bate, a lovi **beatitudo, -inis** *s.f.* fericire **beatus, -a, -um** *adj.* fericit; bogat; roditor, îmbelşugat
belle *adv.* frumos, plăcut, drăguț; ele-**fant**
bellicosus, -a, -um *adj.* războinic, viteaz
bello, -are, -avi, -atum *vb.L* a se lupta, a face război
bellum, -i *s.n.* război, luptă **bene** *adv.* (comp. *melius;* superi, *optime)* bine, foarte, destul de **benefacio, -ere, -feci, -factum *vb.L*** **a** face un bine cuiva **beneficium, -ii** *s.n.* binefacere, favoare; privilegiu; distincție; beneficiu
benignus, -a, -um *adj.* bun, binevoitor, blînd, amabil, prietenos; generos, abundent
beryllus, -i s.m. smarald **bestia, -ae** *s.f.* animal, fiară bi *(element de compunere) vezi* bis (de două ori)
bibliopola, -ae *s.m.* librar
bibliotheca, -ae *s.f.* bibliotecă **bibo, -ere, bibi, bibitum *vb.t.*** **a bea, a** sorbi
bibulus, -a, -um *adj.* băutor, însetat
biceps, -cipitis *adj.* cu două capete
bidcntal, -alis *s.n.* templu mic
biduum, -i *s.n.* răstimp de două zile
nifariam *adv.* în două părți, în două locuri **bilis, -is** *s.f.* fiere; bilă (fig.) mînie, furie

blni, -ae, ,-a *num.* cîte doi, amîndoi; doi
bicnnium, -ii *s.n.* interval de doi ani; bienal
bipes, -pedis *adj.* biped, cu două picioare
biremis, -is *s.f.* biremă, corabie cu două rinduri de vîsle
bis *num.* de două ori
bitumen, -inis *s.n.* smoală, catran
bivium, -ii *s.n.* răspîntie, cale dublă
blaesus, -a, -um *adj.* gîngav, peltic, bîlbîit
blandior, -Iri, -itus sum *vb.i. dep.* a mîngîia; a linguşi; a îmblinzi, a ademeni, a înşela
blanditia, -ae *s.f.* linguşire; ademenire; blindeţe
blandus, -a, -um *adj.* linguşitor; ademenitor; îmblînzit; blînd; atrăgător, încântător
blatero, -are, -avi, -atum *vb.L şivb.t.* a flecari
blatero, -onis *s.m.* flecar, palavragiu
blatta, -ae *s.f* molie
boletus, -*l* *s.m.* ciupercă, burete
bona, -orum *s.n. pi.* bunuri, averi, bogăţie; foloase
bonitâs, -atis *s.f.* bunătate, frumuseţe fizică şi morală, generozitate
bonus, -a, **-um** *adj.* (comp. *melior, melius;* superi, *optimus)* bun; valoros, sănătos, frumos, delicat
boreas, -ae *s.f.* vînt de nord; (fig.) nord
boş, bovis *s.m. ş. f.* bou; vacă
brachium (bracchium), -ii *s.n.* braţ; ceea ce are formă de braţ (crengile copacilor; braţele fluviilor; lanţurile muntoase; vergelele unei corăbii; laturile zidurilor).
breviarium, -ii *s.n.* rezumat
brevis, -e *adj.* scurt; mic; neînsemnat; concis
brevitas, -tis *s.f.* scurtime, micime de tot felul; concizie *
breviter *adv.* pe scurt, in puţine cuvinte, concis
bruma, -ae *s.f.* iarnă, frigul iernii; brumă
brutus, -a, -um *adj.* greu, greoi la minte; prost
bubo, -onis *s.m.* şi/ bufniţă, cucuvea
bucea, -ae *s.f.* obraji, gură
bucina, -ae *s.f.* bucium, corn, trimbiţă; *(fig.)* semnal, strajă, rond
bucolica, -orum *s.n.pL* bucolice, cîntece păstoreşti
bucolicus, -a, -um *adj.* bucolic, idilic, păstoresc
bufo, -onis *s.m.* broască rîioasă
bulbus, -i *s.m.* bulb
bulin,-ae *s.f.* băşică, bulă de aer; bumb, nasture
buro, -ere, -ssi, -stum *vb.L* a arde
bustum, -i s.n. rug; mormînt; monument funerar
butyrum, -i *s.n.* unt
huxum, -i in. merişor; obiecte făcute din lemn de merişor (flaut, pieptene, tăbliţă de scris)

caballus, -is.*rn.* cal de muncă
cachinno, -are, -avi, -aturn ***vb.L a.*** **ride cu hohote**
cachinnus, -is. *m.* hohot de rîs
cacumen, -iniss.*n.* vîrf, extremitate; *(fig.)* culme, perfecţiune
cacumino, -are, -avi, -atum *vb.L a* ascuţi
cadaver, -eriss.*n.* cadavru, hoit;*(fig.)* ruină
cado, -ere, eecidi, casum*vb.L a* cădea, a sfîrşi în; a se pierde; a eşua
caduceator, -oriss.*m.* purtător de caduceu, sol de pace
caduceus, -i*s.m.* caduceu (varga de măslin purtată de solii de pace)
caducus, -a, -um *adj.* care cade, căzător; trecător, pieritor; părăsit
cadus, -is.m. vas de lut, butie, urnă, cadă
caecitas, -tis *s.f.* orbire
caeco, -are, -avi, -atum *vb.L* a orbi; a întuneca
caecus, -a, -um*adj.* orb, orbit, întunecos; *(fig.)* tainic, ascuns
caedes, -is*s.f.* omor, măcel, tăiere, masacru
caedo, -ere, eecidi, caesum*b.L* a tăia, a dobori; a izbi, a bate, a omorî, a ucide
caeduus, -a, -um*adj.* (despre arbori) care se poate tăia, bun de tăiat
caelamcn, -iniss.*n.* săpătură în relief, monument sculptat, gravură;-ci zelare
caelator, -oris *s.m.* gravor'
caelatura, -ae *s.f.* cizelare
caelebs, -is*adj.* necăsătorit; singuratic; celibatar
caeles, -itis *adj.* ceresc
. caelestis, -e*adj.* ceresc, drvin, minunat, extraordinar
caelibatus, -us*s.m.* celibat, stare de celibatar
caelites, -nur *s.m. pi* zei
caelo, -are, -avi, -atum*vb.L* a cizela, a grava, a săpa, a sculpta
caelum , **-i** *s.n.* înălţime, cer, văzduh
caelum, -i *s.n.* daltă a gravorului
caementum, -i*s.n.* piatră de construcţie, bucată de piatră, ciment
caenum, -i*s.n.* noroi, murdărie; drojdia societăţii; mocirlă
caepa (cepa), -ae *s.f.* **şicaepe (cepe),-is** *s.n.* ceapă
caerimonia (caeremonia), -ae*f.* ceremonie; veneraţie, pietate; cult
caerula, -orum*s.n. pi* albastrul mării, marea
cacrulus (caeruleus), -a, -um*dj.* albastru (cacerul), azuriu*(fig.)* întunecat
caesaries, -ei*s.f.* plete, chică, păr lung; frunziş (al unui arbore)
caesius, -a, -um*adj.* cu ochii verzui
caespes (cespes), -itis s.m. colibă; pajişte
caesura, -ae*s.f.* tăiere, tăietură
caesus, -a, -um*adj.* stpartp/. (v.**caedo)** tăiat, omorit, jertfit
caetra, -ae*s.f.* scut uşor de piele
caetratus, -a, -um*adj.* înarmat cu scut uşor

calamister, -tri *s.nt* fier de ondulat părul; stil împodobit

calamistratus, -a, -om *adj.* ondulat cu fierul, cu părul încreţit

calamitos, -atis *s.f.* pagubă, nenorocite, lovitură, dezastru, calamitate

calamitosus, 'a, -um *adj.* dezastruos, pustiitor; nefericit, nenorocit

calamas, -i s.n. paie de grîu, stuf, trestie; pană de scris, fluier

calaihus, -i *s.m.* paner; coşuleţ de trestie; capă de băui

calcar, -aris *s.n.* pinten; îmboldire, stimulent

calcarius, -a, -um *adj.* **de** var

calcă tuş, -a, -um *adj.* umilit, călcat în picioare

calceamen, -Ls şi calceamentum (calciamentum), -i s. *n.* încălţăminte

calceo, -are, -avi, -aturn *vb. t.* a încălţa

calceolarius, -ii s.m. cizmar

calceolus, -i *s.m.* încălţăminte mică

calceus, -i s.m. papuc, gheată

calcitro, -are, -avi, -atum *vb.i.* a da din picioare, a fi nărăvaş; *(fig.) a* fi recalcitrant

calculus, -i *s.n.* pietricică netedă; vot; calcul, socoteală

caldaria, -ae *s.f.* odaie foarte încălzită, baie de aburi

caldarium, -ii s.n. şi calidarium, -ii *un.* căldare

caldarius, -a, -um *adj.* încălzit (cu apă)

caldus, -a, -um *adj.* cald, fierbinte

calefacio (calfacio), -ere, -feci, -factura *vb.t* a încălzi; a aprinde

calendae (kalendae), -anim *s.f. pi.* calende (ziua de întîi a fiecărei luni, la romani)

calendar!um, -U s.n. calendar

caleo, -«"e, ca!ul *vb.i.* a fi cald, a fi fierbinte, a arde

calesco, -ere, calul *vb.i.* a se încălzi, ase face cald; a se înfierbinta

calidum, -i *s.n.* căldură

calidus (caldus), -a, -um *adj.* cald, fierbinte; *(fig.)* înflăcărat, înfierbîntat; necugetat

caliendrum, -î *s.n.* perucă

caliga, -ae *&.f.* încălţăminte soldătească de piele

caliginosus, -a, -um *adj.* înceţoşat, întunecat; *(fig.)* obscur ,.

caligo[1], -inis *s.f.* negură, ceaţă; *(fig.)* necaz, nenorocire

caîigo , -are, -avi, -atom *vb.i. a se* înceţoşa, a se întuneca; a fi orbit, a nu vedea lămurit

calix, -icis *&tn.* pocal, cupă, vas de băut

calleo, -ere, -ui *vb.i.* şi *vb.L a* avea bătături, a se întări; a cunoaşte bine, a fi priceput

callide *adv.* bine, cum trebuie; cu viclenie, cu dibăcie, cu măiestrie

callidltas, -atis *s.f.* deşteptăciune, experienţă, pricepere, viclenie

cailidus, -a, -um *adj.* iscusit, priceput; abil, şiret

callis, -is *s.f.* si *s.m.* cărare,-drum, potecă; cale

callosus, -a, -um *adj.* cu bătături; îngroşat

callum, -i *s.n* bătătură; *(fig.)* nesimţire; crustă, coajă

calo , -onis *s.m. (mit)* slujitor; rindas

calo , -are, -avi, -atum *vb.i* a convoca, a aduna, a chema

calor, -orls *s.m.* căldură, aprindere, înfocare; *(fig.)* ardoare, zel
calumnia, -ae s./ calomnie; înşelăciune; învinuire nedreaptă, intrigă; *(jur.)* proces de calomnie
calumnlator,-orb *s.m.* acuzator
calumnior, -ari, -atus sun *vb.L* ***dep.*** **a** învinui pe nedrept, a calomnia **calva, -ae** *s.f.* craniu, ţeastă **calveo, -ere** *vb.L* a cheli **calvities, -ei** *s.f.* şi **calvitium, -ii** *s.n.*
ch'elie
calvus, -a, -um *adj.* pleşuv, chel **calx ,** **calcis** *s.f.* călcii; talpă; picior **calx[2],** **calcis** *s.f.* var, piatră de var **calyx, -cis** *s.m.* caliciul florilor **camelia, -ae** *s.f.* castronaş, cupă **camelus, -i** *s.m.* cămilă **camera, -ae** *s.f.* boltă; tavan; cameră **camino, -are, -avi, -atum** *vb.t.* a clădi,
a face boltă **caminus, -i** *s.m.* cuptor, vatră de topit
metale; *(fig.)* foc **campester, -tris, -tre** *adj.* de cîmp, de^
şes; neted
campus, -i *s.m.* cîmp, şes **camur, -ura, -urum** *adj.* încovoiat, curbat **camus, -i** *s.m.* arcan, laţ; botniţă **canalis, -is** *s.m.* tub, conductă, ţeava; , canal
cancelli, -orum *s.m. pi* zăbrele, gratii
cancellO, -are, -avi, -atum *vb.t.* **a** îngrădi, a înconjura cu gratii **cancer, -eris** ***s. m.*** **rac candela, -ae** *s.f.* feştilă, luminare **candelabrum, -i** *s.n.* caridelabru,
sfeşnic **candeo, -ere, -ui** *vb.L a* străluci, a fi alb,
strălucitor
candesco, -ere, candui *vb.L* a deveni strălucitor (alb); a arde; a se încinge
candida tuş[1], -i *s.m.* candidat; cel care aspiră la o anumită situaţie
candidatus , **-a, -nm** *adj.* îmbrăcat în alb, candidat la o slujbă •
candide *adv.* în alb; *(fig.)* sincer, deschis, candid
candidum, -i *s.n.* albul, culoarea albă
candidus, -a, -um *adj.* alb; strălucitor, frumos; senin; clar; vesel
candor, -oris sm culoare alb-strălucitoare; frumuseţe orbitoare; *(fig.)* seninătate, limpezime; onestitate, sinceritate
caneo, -ere, -ui *vb.L* a avea păr alb f căr**unt)**
cnnesco, -ere, canui *vb.L* a deveni alb, a albi; *(fig.)* a se maturiza; a încărunţi, (a îmbătrini
cania, -ae *s.f.* urzică
canicae, -arum *s.f. pL* tărîţe de griu
caninus, -a, -um *adj.* de ciine, canin; *(fig.)* muşcător
caniş, -is *s.m. ş s.f.* ciine, căţea; *(fig.)* om fără ruşine, fără demnitate
canistra, -orum *s.n.pL* coşuleţe, paneraşe împletite din papură
canities, -ei s./, păr alb; *(fig.)* bătrineţe
canna, -ae *s.f.* trestie, papură; fluier
cano, -ere, cecini, cantum *vb.L* si vb.L a cînta, a da semnalul (in luptă); a scoate sunete, a răsuna
canor, -oris s.m. sunet, cînt
canorus, -a, -um *adj.* răsunător, melodios, armonios
canlamen, -inis *s.n.* descîntec
cânta tor, -oris *s.m.* cintăreţ
eantharus, -i s.m. cană

canticum, -*i* *s.n.* cîntec **cantilena, -ae** *s.f.* refren, melodie cunoscută
cantio, -onis *s.f.cîntec,* descîntec
canticula, -ae *s.f.* cîntecel **canto, -are, -avi, -atum** *vb.L st* ***vb.L*** **a** cînta; a slăvi; a vesti **cantrix, -icis** *s.f* cîntăreaţă **cantus, -us** *s.m* cîntec, sunet muzical; descîntec **canus, -a, -um** *adj.* sur, alb (păr); *(fig.)* vechi, bătrin **capacitas, -atis** *s.f.* capacitate; spaţiu, încăpere; volum
capax, capacis *adj.* încăpător, cuprinzător, capabil de; apt **capedo, -inis** *s.f.* vas de lut cu o toartă (întrebuinţat la sacrificii)
capeduncula,-ae *s.f.* vas mic cu o toartă
caper, -ri s.m. ţap **capesso, -ere, -sivi (sii), -situm** ***r b. L a*** apuca în grabă, a înşfăca; a merge, a înfrunta
capillatus, -a, -um *adj.* pletos, cu plete
capillus, -i *s.m.* fir de păr; *(rar)* barbă
capio, -ere, cepi, captum ***vb.L*** **a lua, a** apuca, a prinde; a cuceri **capistro, -are, -avi, -atum** *vb.L* a pune căpăstru, a pune botniţă **capistrum, -i** *s,n.* căpăstru, botniţă **capital, -alis** *s.n.* crimă capitală **capitalis, -e** *adj.* mortal, de moarte; criminal, nelegiuit, periculos
capitaliter *adv.* de moarte; cu înverşunare; cu ură de moarte
capitulatim *adv.* pe scurt, sumar
capitulum, -i s.n. cap; capitol
capra, -ae *s.f.* capră domestică
caprea, -ae *s.f.* capră sălbatică, căprioară
capreolus, -i *s.m.* căprior sălbatic
caprificus, -i *s.f* smochin sălbatic
caprinus, -a, **-um** *adj.* de capră
capsa, -ae *s.f.* casetă, cutie
capsula, -ae *x.f.* cutioară
căpşuni, -i ***s.n.*** şi **capsus, -i** *s.m.* cutie, colivie
captatio, -onis *s.f.* captare, căutare (de a pune mina pe ceva); capturare
captator, -oris s.m. vînător de testamente, linguşitor; care captivează
captio, -onis *s.f.* cursă, înşelătorie, şiretlic
captiose *,adv.* cu şiretenie
captiosus, -a, -um *adj.* înşelător, şiret, viclean
captiva, -ae *s.f.* roabă, prizonieră
captivitas, -atis *s.f.* captivitate, robie
captivus, -a, -um *adj.* captiv, prizonier; luat ca pradă de război
captivus, -i *s.m.* prizonier
capto, -are, -avi, -atum *vb.L* a căuta să prindă, a căuta să cîştige; a urmări, a prinde în cursă
ca p tuş , -a, -um *adj. ş panpf.* (v. capio) prins-cîştigat
cap tuş , -l s.m. şi **capta, -ae** *s.f.* prizonier, prizonieră
captus , **-us** *s.m.* prindere; minte, putere de judecată; acţiunea de a lua
capulus, -i *s.m.* miner (de sabie); coarnele plugului; coşciug, sicriu
caput, -itis *s.n.* cap (conducător, căpetenie, fruntaş); vîrf; parte principală; esenţă
cărăbuş, -i *s.n.* crab, rac de mare

carbasum, -i ***s.n.*** şi **carbasus, -i** ***s.f.*** veşmînt de in; pînză de corabie
carbo, -onis *s.m.* cărbune
carbonarius, -U *s.m.* cărbunar
carbonesco, -ere *vb.L* a se carboniza
carcer, -eris *s.m.* închisoare, temniță; carceră
carchesium, -ii *s.n.* cupă de băut
carcinoma, -*atiss.n.* cancer; *(fig.)* pacoste **cardiacus, -i** *s.m.* bolnav de stomac; bolnav de inimă, cardiac **cardinali*,** -e *adj.* principal, cardinal **cardo, -onis** *s.m* osie, țîțină, axă; *(fig.)* punct cardinal, punct esențial **care** *adv.* scump **carectum, -i** *s.n.* păpuriş
careo, -ere, -ui *vb.L* a fi lipsit de ceva, a se abține, a evita **carex, -icis** *s. f.* rogoz **carics, -ei** *s.f.* putrezire, stricare; carie **carina, -ae** *s.f.* corabie; partea corăbiei care stă în apă, carenă **cariosus, -a, -uni** *adj.* putred, stricat, cariat **caritas, -atis** *s.f.* scumpete; afecțiune, iubire; prețuire, stimă; caritate, dragoste
carmen, -inis *s. n.* cintec, poezie
carnifex, -ficis *s.m.* călău, gjde
carnificina, -ae *s.f.* (loc de) tortură; chin,cazną
caro, carnis *s.f.* carne **camivorus, -a, -um** *adj.* care mănîncă carne, carnivor **carnosus,** -a, **-um** *adj.* cărnos, cu multă came **carpentum, -i** *s.n.* car (acoperit); trăsură cu coviltir
cârpo, -ere, carpsi, carptum *vb.L* a culege; a paşte, a ciuguli; a străbate, a porni; a defăima, a blama; *(mii)* a hărțui
captim *adv.* separat, parțial
carnis, -i ***s.m.*** car
cartilago, -inis *s f.* zgîrci, cartilagiu
carus, -a, -um *adj.* scump (ca preț); *(fig.) drag,* iubit
casa, -ae *s.f.* căsuță, colibă, baracă, bordei
cascus, -a, -um *adj.* vechi, antic; străvechi
caseum, -i ***s.n.*** şi **caseus,** *-i s.m.* brînză, caş
casia, -ae *s.f.* scorțişoară (plantă aromată)
casses, -ium *s.m. pL* laț, rețea; capcană
cassis, -idiş *s.f.* coif de metal
cassus,-a,-um *adj.* lipsit de; gol; zadarnic
castanea, -ae *s.f.* castană, castan
caste *adv.* curat, cinstit; cast
castellanus , -a, **-um** *adj.* relativ la o fortăreață
castellanus , -i *s. n.* castelan
castellatim *adv.* în fortărețe diferite
castellum, -l sn. fortăreață; castel; *(fig.)* cuib
castigatio, -onis *s. f* pedeapsă; mustrare
câştigător, -oris *s.m.* cel care' dojeneşte
castigo, -are, -avi, -atum *vb. t.* a dojeni, a mustra, a pedepsi
castimonia, -ae *s.f.* înfrinare; post, abstinență
castitas, -atis *s.f.* puritate, curățenie (morală), castitate
castor, -oris *s.m.* castor

castoreum, -i s.n. şi castorea, -orum *s.n. pi* lichid urît mirositor extras din castor
castra, -orum *s.n.pl* lagăr; castru, tabără militară
castro, -are, -avi, -atum *vb.t.* a castra
castrum, -i s.n. întăritură, fortăreaţă
castus, -a, -um *adj.* cast, curat, pios, cinstit, nevinovat
casus, -us *s.m.* cădere, pas greşit; întîmplare, ocazie; *(gram.)* caz
cataphracta, -ae *s.f.* zale
catapulta, -ae *s.f.* catapultă
cataracta, -ae *s.f.* cataractă, zăgaz
catasta, -ae *s.f.* estradă pe care erau expuşi sclavii de vînzare
catena, -ae *s.f.* lanţ
catenatus, -a, **-um** *adj.* înlănţuit
cateno, -are, -avi, -atum *vb.t a* pune în lanţuri
catera, -ae *s.f.* trupă de actori
caterva, -ae *s.f.* ceată, trupă
cathedra, -ae *s.f.* jilţ, catedră; scaun cu spătar
catinus, -i *s.m.* blid, strachină
catula, -ae *s.f.* căţeluşă
catulus, -i *s.m.* căţel
calus, -a, -um *adj.* deştept, abil, priceput; iscusit, viclean
cauda, -ae *s.f.* coadă
caudex, -icis *s.m.* butuc, trunchi de copac
caudicarius, -a, -um *adj.* făcut din trunchi de copac
caulae, -arum *s.f.pi* ţarc, ocol de vite
caulis (colis), -is s. m. tulpină, cotor (de varză)
caupo, -onis *s.m.* cîrciumar, hangiu
caupona, -ae *s.f.* circiumă, birt, tavernă
cauponor, -ari, -atus sum *vb.t.dep.* a face negoţ cu vinuri, a face afaceri
causa, -ae *s.f.* cauză, motiv, pricină de judecată
causarius, -ii *s.m.* invalid, inapt (militar)
causidicus, -i *s.m.* avocat, apărător
causor, -ari, -atus sum *vb.t dep.* a căuta pricină, a aduce ca motiv, a pretexta; *(jur.)* a acuza
caute *adv.* cu prudenţă, cu precauţie
cautio, -onis *s.f.* precauţie, cauţiune, garanţie; pază
cautor, -orls *s.m.* garant
cautus, -a, -um *adj.* prudent, precaut; în siguranţă, la adăpost
cavaedium, -ii *s.n.* curte interioară a casei
cavatus, -a, -um *adj.* scobit, găunos
cavea, -ae *s.f.* cavitate, scobitură; colivie, cuşcă; teatru, spectatori
caveo, -ere, cavi, cautuni *vb.t* si *vb.t* a băga de seamă, a se păzi, a evita, a avea grijă; *(jur.)* a prevedea, a garanta
caverna, -ae *s.f.* peşteră; gaură; scorbură
cavillatio, -onis *s.f.* cicâlire, batjocură, glumă, zeflemea, ironie
cavUlor, -ari, -atus sum *vb.t* şi *vb.i.' dep.* **a** glumi; a şicana
cavo, -are, -avi, -atum *vb.t* a săpa, a-scobi, a găuri
cavum,-*i s.n.* scobitură,groapă,gaură
cavus, -a, -um *adj.* scobit, "boltit; gol, găunos; uşor, inconsistent
cedo , -ere, cessi, cessum *vb.i* şi vfc.t'a merge, a se retrage, a se da la o parte; a ceda

cedo" *(imper.arh.) vb.t.* dă-mi, spune-mi, arată-mi
cednis, -i *s.f.* cedru, lemn de cedru
celeber, -brls, **-bre** *adj.* sărbătorit de muiți, celebru, vestit, ilustru
celebratio, -onis *s.f.* adunare mare, sărbătorire, celebrare
celebritas, -atis *s.f.* mulțime mare, animație, afluență, solemnitate, serbare, , reputație, celebritate
celebro, -are, -avi, -atum *vb.t.* a frecventa, a merge undeva în număr mare, "a anima; a sărbători, a celebra
celer, celeris, celere *adj.* repede, iute, grăbit
celeripes, -edls *adj.* uşor la fugă, iute de picior
celeritas, -atis *s.f.* iuțeală, repeziciune
celeriter *(comp.* **ceîerius;** *superi* **celerrlme)** *adv.* iute, repede, în grabă
celero, -are, -avi, -atum *vb.t.* şi *vb. L* **a** grăbi, a se grăbi
cella, -ae *s.f.* cămară; capela unui templu; celulă
celo, -are, -avi, -atum *vb.L* a ascunde, a acoperi, a tăinui
celox, -ocis *s.m.* şi *s.f.* corabie uşoară
celsus, -a, -um *adj.* înălțat, ridicat; *(fig.)* mîndru, trufaş, nobil
cena, -ae *s.f.* prînz (masa principală a romanului între orele 15 şi 16)
cenaculum, -i *s.n.* sufragerie; mansardă, etajul de sus al casei
cena t io, -onis *s.f.* sufragerie
cenito, -are, -avi, -aturn *vb.L* a minca des
ceno, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.L* **a** mînca, a lua masa; a cina
censeo, -ere, -sui, -sum *vb.t.* a recenza, a socoti; a crede; a hotărî,.a decide
ceasor, -oris *s.m* cenzor; (fig) persoană care critică, dojeneşte
censorius, -a, -nm *adj.* de cenzor
cens ura, -ae *s.f.* cenzură
census, -us i. m. recensămînt
centaurus,-i *s.n.* monstru om-cal; centaur
centesimus, -a, -um *adj.* a suta parte, însutit
ceniesima, -ae *s.f.* sutime; impozit, dobindă /
cento, -onis *s.m.* veşmînt cîrpit, petic; poveste, basm
centram, -i *s.n.* centru (în geometrie)
centura, -i *num.* o sută ,
centuplex, -icis *adj.* însutit
centuria, -ae *s.f.* centurie (unitate militară cuprinzînd 60 -100 de oameni)
cenlurio, -are, -avi, -atuni *vb.t.* a împărți în grupe de cite o sută
centuriatum *adv.* pe centurii
centurie, -onis *s.m.* centurion (comandantul unei centurii)
cera, -ae *s.f.* ceară; tăbliță cerată, sigiliu
cerarium, -ii *s.n.* pecete
cerasum, -i *s.n.* cireaşă
ceratus, -a, -uni *adj.* uns cu ceară, ceruit
ceralia, -ium ***s.n.*** *pi* cereale
cerealis, -e *adj.* privitor la cereale
cerebellum, -i *s.n.* creierul mic, cerebel
cerebrosus, -a, -um *adj.* violent, smintit, necugetat
cerebruni, -i *s.n.* creier; cap, minte, judecată

cereus[1], -a, -um *adj.* de ceară, de culoare galbenă; *(fig.)* moale, flexibil
cereus[2], -i *s. m.* luminare de ceară
cerno, -ere, crevi, cretum *vb.L* a desluşi, a observa; a cerne; a separa
cerosus, -a, -um *adj.* plin de ceară, moale
cerritus, -a, -um *adj.* smintit, nebun, furios
cerrus, -i *s.f.* cer (un fel de stejar)
certamen, -inis *s.n.* întrecere, luptă, rivalitate; ceartă; concurs
certatim *adv.* pe întrecute, care mai de care
certatio, -onfa *s.f.* întrecere, luptă, dispută
certe *adv.* de bună seamă, negreşit, cu siguranţă, desigur
certo[1] *adv.* în mod sigur, cert
certo , -are, -avi, -atum *vb.L* a se lupta, a se lua la întrecere, a rivaliza; a dezbate, a disputa
certus, -a, -um *adj.* hotărît, ferm, sigur, adevărat, serios
cerva, -ae *s.f.* ciută, cerboaică
cervical, -alis *s.n.* pernă de cap
cervix, -icis *s.f.* grumaz, ceafă
cervus, -i *s.m.* cerb
cessatio, -onis *s.f.* încetare, repaus, odihnă
cessator, -oris *s.m.* leneş, trîndav
cessatus, -a, -um *adj.* care sade degeaba, care nu face nimic
cessio, -onis *s.f. (jur.)* cedarea unui drept, cesiune
cesso, -are, -avi, -atum *vb.L* a întîrzia; a lipsi; a se opri; a înceta
cessus, -us *s.m.* retragere
cetera, cetero, ceterum *adv.* altfel, de altminteri, in rest **ceteri, -ae** *s.f.pL* ceilalţi, ceea ce rămîne, toţi ceilalţi **cetus, -i sau ceţos, -i** *s.m.* peşte mare, delfin
ceu *adv.* ca, ca şi cum, precum
cetarium, -ii *s.n.* beleşte u **cetaurius, -ii** *s.m.* negustor de peşte **ceteroqui (ceteroquin)** *adv.* pe deasupra, de altminteri; dar totuşi **ceterus, -a, -um** *adj.* celălalt (care rămine, restul)
cetratus, -a, -um *adj.* înarmat cu scut
chaos *s.n.* haos; infern; întuneric
chalybs, -is *s.m.* oţel, obiect de oţel; sabie **charta, -ae** *s.f.* foaie de papirus, hîrtie; scriere, operă
chartula, -ae *s.f.* hîrtiuţă, scrisorică
chelae, -anim *s.f. pL* foarfecele raculuí; cleştele scorpionului . **chelydrus, -i** *s.m.* şarpe veninos **chelys,** -is *s.f.* broască ţestoasă **chirographum, -i** ***s.n.*** şi **chirographus, -i** *s.m.* scris cu mîna proprie, scrisoare iscălită **chirurgia, -ae** *s.f.* chirurgie **chlamis, -ydis** *s.f.* hlamidă (manta uşoară şi scurtă la greci) **chorda, -ae** *s.f.* coardă, strună **chorea, -ae** *s.f.* horă, dans **choreus, -i** *s.m.* troheu, vers **chorus, -i** *s.m.* cor, dans; ceată, grup **cibaria, -orum** *s.n.pL* alimente, hrană, raţie (a soldaţilor), tain **cibo, -are, -avi, -atum,** *vb.t* a hrăni, a mînca

ciborium, -li *s.n.* cupă de metal, vas de băut
cibus, -i *s.m.* mîncare, hrană; momeală
cicada, -ae *s.f.* greier
cicatrix, -icls *s.f.* cicatrice, rană vindecată
ticer, -eris *s.n.* năut
cichoreum (cichorium), -i *s.n.* cicoare
ciconla, -ae *s.f.* cocostîrc, barză
cicur, -uris *adj.* domestic, îmblînzit; *(fig.)* înţelept, raţional
cicuta, -ae *s.f.* cucută (plantă); *{fig.)* fluier simplu
cieo, -ere, civi, cilum *vb.L* a agita, a mişca; a aţîţa, a pune in mişcare
cilicium, -ii *s.n.* pătură groasă de păr de capră
cilium, -ii *s.n.* geană, sprinceană
cimex, -icis *s.m.* ploşniţă
cinaedus, -i *s.n.* desfrînat
cincinnatus, -a, -um *adj.* cu părul ondulat, cîrlionţat
cincinnus, -i *s.rri* zuluf; figură de stil
cinctura, -ae *s.f.* briu, cingătoare, centură
cincraceus, -a, -um *adj.* **de** cenuşă, cenuşiu
cingo, -ere, cinxi, clnctum *vb.t.* a încinge, a înconjura
cingulum, -i *s.n.* curea, cingătoare
ciniflo, -onis *s.m,* sclav care coafează
cinis, -eris *s.m.* şi *s.f.* cenuşă; cenuşa morţilor arşi, *(fig.)* mort; moarte
cippus, -i *s.n.* piatră funerară
circa *adv.* împrejur, înjur, în vecinătate; *(prep. cu ac.)* în apropiere de, in jurul
circenses, -ium *s.m.pi.* spectacole de circ, jocurile de circ
circtno, -are, -avi, -aturn *vb. t.* a descrie un cerc, a rotunji **circinus, -i** *s.m.* compas **circiler** *adv,* cam, aproape, în jur **circuitio (circumitio), -onis** *s.f.* rotire,
înconjur, ocolire; *(miL)* patrulă, strajă
circuitus, -us *s.m.* înconjur, ocol, circuit **circulator, -oris** *s.m.* precupeţ,
vinzător; escroc, şarlatan **circulor, -ari, -atus sum** *vb.L* ***dep.*** **a se** aduna în cerc; a circula **circulus, -i** *s.m.* cerc, circuit, orbită **circum** *adv.* împrejur, în preajmă; *(prep. cu ac.)* în jurul, circa **circumago, -ere, -egi, -aclum** *vb. L* a duce împrejur, a se invîrti **circumaro, -are, -avi, -atum** ***vb.t.*** **a**
înconjura arind **circumcido, -ere, -cidi, -cisum** ***vb.t*** **a**
reteza, a tăia .împrejur **circumcirca** *adv*jur împrejur **circumcisus,** -a, **-um** *adj.* abrupt,
prăpăstios; *(fig.)* inaccesibil; *(fig.)* precis, scurt **circumcludo, -ere, -si, -sum** ***vb.L*** **a**
încercui; a încadra
circumcolo, -ere *vb.t.* a locui în jurul
circumdo, -are, -dedi, -dalum ***vb.t.*** **a** pune ceva împrejur, a înconjura (cu ceva) **circumduco, -ere, -duxi, -ductum** *vb.t.*
a conduce (împrejur) ocolind, a înconjura, a ocoli **circumductus, -us** *s.m.* conturul unei
figuri, perimetru **circumeo, -ire, -ii, -itum** ***vb.t. ş vb.L*** **a**
împresura, a înconjura; a umbla după; a cerceta

circumequito, -are, -avi, -atum *vb.L a.* face înconjurul călare
circumfero, -ferre, -tuli, -latum *vb.L a* purta în jur, a roti, a trece de la unul la altul; a răspîndi
circumflecto, -ere, -flexi, -flexum *vb.L a* descrie o linie curbă, a străbate făcind înconjurul
circumflexus, -us *s.m.* circumferință
circumflo, -are *vb.L a* sufla din toate părțile, a izbi
circumfluo, -ere, -fiind, -fluxuin *vb.L* și *vb.L* a curge împrejur, a scălda, a se revărsa, a fi din bleşug
clrcumfluus, -a, -um *adj.* care curge împrejur; înconjurat (de apă)
circumfodio, -dere, -dl, -fossum *vb.L* a face șanț împrejur
circumforaneus, -a, -um *adj.* care umblă prin bikiuri, ambulant
circumfundo, -ere, -fudi, -fusum vl>.£ a vărsa împrejur; a înveli; a răspîndi in jur, *(fig.)* a înconjura, a împresura
circumfusus, -a, -*umadj.* vărsat împrejur; *(fig.)* abundent
circumgemo, -ere *vb.L* a mormăi, a mirii
circumgesto, -are *vb.L* a purta încoace și încolo, a colporta
circumgredior, -redi, -ressus suin *vb.t dep.* a ataca din toate părțile, a încercui
circumiaceo, -ere *vb.L* a se afla împrejur, a se întinde
circumicio, -ere, -ieci, -iectum *vb.L* a pune în jur; a cuprinde
circumiectus, -us *s.m.* împrejmuire
circumligo, -are, -avi, -atum *vb.L* a înfășură, a lega în jurul
clrcumUnio, -ire, -ivi, -itum ***vb.L*** **a** unge de jur împrejur; a împodobi
circumluo, -ere *vb.L* a uda în **jur, a** scălda **circumluvio, -onis** *s.f.* înconjurare de ape, formarea unor insulițe
circummitto, -ere, -misi, -missum *vb.L* a trimite la toți din jur
circummunio, -ire, -ivi, -itum *vb.L* a înconjura cu întărituri
circummunitio, -onis *s.f.* fortificație
circumpendeo, -pendere, -pependi *vb.L* a atîrna de jur împrejur
circumplaudo, -ere, -si, -sum *vb.L* a aplauda **circumplector, -plecti, -plexus sum** *vb.L dep.* a îmbrățișa, a înconjura
circumpono, -ere, -posui, -posltum *vb.L* a pune in jur **circumretio, -ire, -ivi, -Itum *vb.L* a** prinde în laț, a pune curse în jur
circumrodo,-ere,-roşi *vb.L* a roade de jur împrejur **circumsaepio, -ire, -psi, -pturn vb.t. a** înconjura cu gard, a imprejmui
circumscindo, -ere, -scidi, -scissum *vb.L* a sfîșia împrejur **circumscribo, -ere, -scripsi, -scriptura** *vb.L* a încercui, a limita, a restringe, a exclude **circumscripție, -onis** *s.f.* cerc, limită, hotar
circumscriplor, -oris *s.m.* înșelător
circumsedeo, -ere, -sedi, -sessum *vb.L* a înconjura, a sta în jur; *(mii)* a asedia
circumscssio, -onis *s.f.* asediere, împresurare **circumsido, -ere, -sedi, -sessum *vb.t.* a** încercui, a asedia

circumsilio, -ire, -ivi, -itum *vb.L şi vb.L* a asalta, a sări în jur
circumsisto, -ere, -ştiţi, -statum *vb.L* a împresura, a înconjura
circumsono, -are, -ui, -itum *vb.L şi vb.L* a răsuna înjur, a face să răsune
circumspecţie, -onis *s.f.* băgare de seamă, luare aminte; prudenţă
circumspecta, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.L* a pîndi mereu în jur, a examina
circumspectus , **-us** *s.m* privire în jur, cercetare, examinare
circumspectus , -a, **-um** *adj.* prudent, prevăzător, circumspect; *(fig.)* a cerceta, a examina; a se neliniști
circumspicio, -ere, -spexi, -spectum *vb.L* şi *vb.L* a privi în jur cu frică, a se aştepta la ceva; a căuta în toate părţile; a fi circumspect; *(flg.)* a cerceta, a examina; a se neliniști
circumsto, -are, -steti *vb.L* a sta în jurul cuiva, a înconjura
circumstrepo, -ere, -ui, -itum *vb.L* si vfei a vui în jur, a striga din toate părţile
circumtextus, -a, -um *adj.* brodat pe margini
circumvado, -ere, -vasi *vb.L* a înconjura din toate părţile, a năvăli
clrcumvagus, -a, -um *adj.* care înconjoară
circumvallo, -are, -avi, -atum *vb.L* a înconjura cu fortificaţii, a bloca
circumvectio, -onis *s.f.* transport (de mărfuri), circuit
ctrcumvector, -ari, -atus sum *vb.L dep.* a cutrtiera, a parcurge
circumveho, -ere, -vexi, -vectum *vb.L şivb.L* a transporta înjur; a înconjura
circumvelo, -are *vb.L* a împresura, a înconjura, a înfăşură **circumvenio, -ire, -veni, -ventum** *vb.L* a înconjura, a împresura; a veni din toate părţile, a veni în jur; a asedia, a încercui **circumverto, -ere, -ti, -sum** ***vb.L*** **a** învîrti înjur; a întoarce; a înşela
circumvolo, -are, -avi, -atum ***vb.t.*** **a** zbura in jurul **circumvolvo, -ere, -volvi, -volutumvfe.t** a roti, a înfăşură; a se roti **circus, -i** s.m. cerc, circ, hipodrom **cis** *prep. (cu ac.)* dincoace, pînă la, în limita **cisiiim, -ii** *s.n.* cabrioletă, irăsură uşoară cu două roţi cista, -ae *s.f.* casetă, cutie **cistella, -ae** *s.f.* coşuleţ, cutioară **cisterna, -ae** *s.f.* rezervor de apă **citatim** *adv.* în grabă **citatus, -a, -um** *adj.* grăbit; *(fig.)* înflăcărat, însufleţit, aprins **cithara, -ae** *s.f.* lăută, liră; cîntec **citharista, -ae** *s.m.* cîntăreţ de lăută **citimus, -a, -um** *adj.* foarte aproape, cel mai învecinat **cMo** *adv.* iute, repede **cito, -are, -avi, -atum** *vb.L* a chema, a convoca, a cita; a pune în mişcare **citra** *adv.* dincoace; *prep. (cu ac.)* dincoace de, înainte de, afară de **citreum, -i** *s.n.* lămîie (fruct) **citrea, -ae** *s.f.* lămii (arbore) **citreus, -a, -um** *adj.* de lămîi, citric **citro** *adv.* încoace **citrus, -i** *s.f.* cedru (pom) **citns, -a, -um** *adj.* grabnic, repede

civicus, -a, -um *adj.* cetățenesc, civil, de cetate
civilis, -e *adj.* civil, cetățenesc
civilitas, -atis *s.f.* politețe; afabilitate, gentilețe
civiliter *adv.* politicos, cu bunăvoință
civis, -is *s.m. ş s.f.* cetățean, om liber
civitas, -atis *s.f.* dreptul de cetățean, om liber
clades, -is *s.f.* nenorocire, dezastru, stricăciune, pagubă, pierdere
clam *adv.* pe ascuns, pe furiş; *prep. (cu abl)* fără ştirea
clamator, -oris *s.n.* om care țipă
clamito, -are, -avi, -atum *vb.L ş vb.t* a striga tare
clamo, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.t* a striga în gura mare
clamor, -oris *s.m.* strigăt, aclamație
clamosus, -a, -um *adj.* care strigă
clandestine *adv.* pe furiş, în taină; clandestin
clandestinus, -a, **-um** *adj.* ascuns, in secret
clangor, -oris *s.m.* sunet; zgomot
clare *adv.* clar, limpede; evident; strălucitor
claresco, -ere, -ui *vb.L* a străluci; a desluşi cu limpezime, a clarifica
clarigatio, -onis *s.f.* provocare, somație
clarisonus, -a, -um *adj.* limpede, răsunător; sonor
claritas, -atis *s.f.* strălucire, claritate; glorie, distincție
claritudo, -inis *s.f.* strălucire, claritate; faimă
claro, -are, -avi, -atum *vb.t.* a lumina; a limpezi, a desluşi; a face vestit, a face celebru
clarus, -a, -um *adj.* strălucitor (la vedere); răsunător, luminos
classiarii, -orum *s.m.pL* marinari, matrozi
classiarus, -a, -um *adj.* aparținînd flotei
classicum, -i *s.n.* semnal (dat cu trompeta)
classis, -is *s.f.* flotă
clatri, -orum *s.m. pL* gratii; zăbrele
claudicatio, -onis *s.f.* şchiopătare
claudico, -are, -avi, -atum *vb.L* a şchiopăta
claudo, -ere, clausi, clausum *vb.t* a închide; a ascunde, a învălui, a încercui
claudus, -a, -um *adj.* şovăitor; nevoiaş; care şchioapătă
claustrum, -i *(frecv.pl.* **claustra, -orum)** *s.n.* închizători, zăvoare
clausula, -ae *s.f.* încheiere; capăt; concluzie, sfirşit
clava, -ae *./ măciucă, ciomag, bîtă
clavarium, -ii *s.n.* bani dați soldaților pentru întreținerea încălțămintei
clavis, -is x./, cheie, zăvor
clavus, -i *s.m.* piron, cui; cîrma corăbiei
clemens, -ntis *adj.* blînd, indulgent, îndurător
clemenți;», --ae *s.f.* blîndețe, bunătate, clemență
clepo, -ere, -psi, -ptum *vb.t* a fura, a sustrage
clepsydra, -ae *s.f.* ceasornic cu apă sau nisip; clepsidră
cliens, -ntis *s.m.* client, protejat

clientela, -ae *s.f.* clientelă; supuşi
clinamen, -tnls *s,n.* înclinare
clipeam (clypeum), -i *s.n.* şi **clipeas (clypeus), -i** *s.m.* scut rotund; discul soarelui; medalion **clivosus, -a, -uni** *adj.* în pantă, prăpăstios, *(fig.)* greu de străbătut
clirus, -i *s.m.* pantă, înclinare, suiş, deal
cloaca,-ae *s.f.* canal de scurgere, cloacă
clunls, -is *s.f.* şold, coapsă, crupă (de animal) **co** *(particulă de compunere)* cu, împreună, laolaltă **coacervatio, -onis** *s.f.* acumulare, îngrămădire **coacervo, -are, -avi, -atum *vb.L*** **a** strînge la un loc, a îngrămădi,
coacesco, -ere, -acul *vb.L* a se acri
coacta, -oruro. *s.n.pL* fetru, pîslă
coactio, -onis *s.f.* stringere, încasare (de bani) **coactor, -oris** *s.m.* colector (de biruri), încasator, cel care constrînge
coactus, -us *s.m.* constrîngere
coaedifico, -are, -avi, -atum *vb.L* **a** acoperi cu clădiri
coaequo, -are, -avi, -atum *vb.t* a nivela, a egala **coagmantatio, -onis** *s.f.* îmbinare (a părţilor), reunire **. coagmento, -are, -avi, -atum *vb.L*** **a** îmbina **coagmcntum, -i** *s.n* îmbinare; încleştare; alipire
coagulo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a închega, a coagula **coagulum, -i** 5.71. cheag
coalesco, -ere, -aiul, -aiiturn *vb.L ase* uni strins împreună, a creste împreună, a se alia, a se întări
coalitus, -a, -um *adj.* întărit; unit; coalizat
coalltus, -us *s.m.* reunire, legătură, coaliţie
coarctatio (coartatio), -onis *s.f.* restringere, înghesuire, adunare
coarcto (coarto), -are, -avi, -atum *vb.t.* a înghesui, a îngrămădi, a concentra, a restrînge
coarguo, -ere, -ui, -utum *vb.L* a arăta clar, a dovedi ceva; a convinge
coccineus, -a, -um *adj.* stacojiu, de purpură
cochlea (coclea), -ae *s.f.* cochilie de melc; carapace de broască ţestoasă
cochlear (cochleare), -is *s.n.* lingură
coctilis, -e *adj.* de lut ars, cărămidă arsă; copt
coctus, -a, -um *adj.* copt, fiert, mistuit
cocus, -i *s.n.* bucătar
codex, -icis *s.m.* tăbliţă de scris, carte, registru
codicillus, -l *s.nt* tăbliţe de scris; petiţie, bilet
coemo, -ere, -emi, -emptum *vb.t.* a cumpăra
coemptk>,-onis *s.f.* cumpărare; căsătorie de formă
coeo, -ire, -ii (ivi), -itumvb.;. a se aduna, a se uni; a se împreuna
coepto, -are, -avi, -atum *vb.t.* şi *vb.L* a începe
coeptum, -i *s.n.* plan, încercare, lucru început

coerceo, -ere, -cui, -citum *vb.L* a ține strîns, a constringe, a închide, a repri-_ma, a pedepsi
coercltio, -onis *s.f.* constrîngere, pedeapsă
coctus, -us *s.m.* întrunire, adunare
cogitatus, -a, -um *adj.* cugetat, socotit
cogitate *adv.* cumpănit, cu socoteală
cogitatio, -onls *s.f.* gîndire, cugetare
cogltatum, -i *s.n.* gînd, proiect
cogito, -are, -avi, -atum *vb.L ş vb.L* a gîndi, a avea o părere, a cugeta
cognatio, -onis *s.f.* înrudire, rude, rudenie de singe
cognatus, -a, -um *adj.* înrudit prin naştere; apropiat
cognitio, -onis *s.f.* cunoaştere; *(jur.)* anchetă, cercetare
cognitor, -oris *s.m.* garant; reprezentant, mandatar, martor
cognilus, -a, -um *adj. şipanpf.* (v. **cognosco)** cunoscut, vestit
cognomen, -inis *s.n.* cognomen, poreclă; *(rar)* nume
cognomen turn, -i *s.n.* poreclă
cognoniinis, -e *adj.* cu acelaşi nume
cognomlno, -are, -avi, -*alumvb.L* **a** numi; a porecli
cognosco, -ere, -gnovi, -gnilum *vb.L* şi *vb.L* a cunoaşte, a afla, a şti
cogo, -ere, coegi, coactum *vb.L* a aduna, a strînge; a constringe, a sili
cohaerentia, -ae *s.f.* coeziune, legătură strinsă; coerenţă
cohaereo, -ere, -haesi, -haesum *vb.L* a fi lipsit de, a fi strîns legat
coheres, -edis s m. şi *s. f.* comoştenitor, comoştenitoare
cohibeo, -ere, -bui, -bitum *vb.L* a ține împreună; a reține, a înfrina
cohonesto, -are, -avi, -atum *vb.L* **a** împodobi,, a înfrumuseța, a onora
cohorresco, -ere, -horrui *vb.L* **a se** înfiora **cohors, -tis** *s.f.* cohortă, sui^S, ceată, cortegiu
cohortatio, -onb *s.f.* îndemn, îmbărbătare
cohortor, -ari, -atuş sum *vb.L **dep.*** **a** îndemna, a îmbărbăta **coinquino, -are, -avi, -atum** *vb.L* a păta; a pingări; a infecta
coitio, -onis *s.f.* întrunire; unire; complot; împresurară **coitus, -us** *s.m.* împreunare, însoțire (căsătorie); contopire, fecundare
colabor, -labi, -lapsus sum *vb.i. **dep.*** **a** leşina, a cădea în nesimțire
colaphus, -i *s.m.* (lovitură de) pumn, palmă **collabefacto, -are, -avi, -atum *vb.t.*** **a** zdruncina, a face să se clatine
collabeflo, -fieri, -factussum *vb.L dep.* a se sfărima, a se prăvăli
collaceratus, -a, -um *adj.* sfirtecat
collacrimatio, -onis *s.f.* plînset
collacrimo, -are, -avi, -atum *vb.i.* şi *vb.i.* a izbucni în plîns, a deplînge **collatio, -onis** *s.f.* stringere la un loc; ciocnire; contribuție bănească, reunire; comparație
collatus, -a, -um *adj.* pus alături
collaudatio, -ae *s.f.* elogiere • **collaudo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a elogia, a lăuda mult collecta, -ae~ *s.f.* contribuție de bună voie, cotizație

L

collecticius, -a, -om *adj.* adunat din diferite părți
collectio, -onis *s.f.* stringere, adunare, culegere, colecționare
collectus, -a, -*umadj.* *şiparLpf.* (v. colligo) adunat, întrunit
collega, -ae *s.m.* coleg
collegium, -li *s.n.* colegiu, asociație
collibet, -ere, -uit (collibitum est) *vb. impers.* a plăcea, a avea poftă
collido, -ere, -lisi, -lisum *vb.L* a izbi, a lovi
coUigatio, -onis *s.f.* legătură, articulație
colllgo , -are, -avi, -atum *vb.L* a lega, a uni
colligo , -ere, -legi, -lectumrfr.I. a culege, a strînge, a dobindi, a ciştiga; *(fig.)* a se concentra; a trage concluzii
collineo, -are, -avi, ^atum *vb.L* a îndrepta spre; a ochi, a ținti
collino, -ere, -levi, -lltum *vb.L* a minji, a unge
collinus, -a, -um *adj.* de colină
collis, -îs *s.m.* colină; înălțime
collisus, -a, -uni *adj.* lovit, izbit
collocatio, -onis *s.f.* **aşezare** la un **loc**
colloco, -are, -avi, -atum *vb.L* a plasa, a pune, a aşeza intr-un loc; a mărita o *l* fată
collocutio, -onis *s.f.* convorbire, conversație; sfat
•colloquium, -ii *-s.n.* vorbire in fața unei adunări; conferință, colocviu, conversație
colloquor, -loqui, -locutus sum *vb.L* » *dep.* a vorbi cu cineva ' **colluceo,-ere** *vb.L* a străluci puternic
colluctor, -ari, -atussum *vb.i. dep.* a se lupta cu
colludo, -ere, -lusi, -lusum *vb.L* a se juca cu; a se înțelege cu cineva
collum, -i *s.n.* gît
colluo, -ere, -lui, -lutum *vb.L* a spăla, a uda
collusio, -onis *s.f.* înțelegere secretă (spre a înşela)
collusor, -oris *s.m.* tovarăş de joc
collustro, -are, -avi, -atum *vb.L* **a** lumina, a străbate cu privirea
colluvies, -ei (colluvio, -onis) *s.f.* murdărie, drojdie, lături
coUyrium, -ii *s.n.* colir (alifie pentru ochi)
colo , -are, -avi, -atum *vb.L* a strecura (printr-o pînză); a filtra
colo[2], -ere, colul, cultum *vb.L* a cultiva; a se stabili, a locui; a se îngriji de
colona, -ae *s.f.* țărancă
colonia, -ae *s.f.* colonie; pămînt, loc de aşezare; domiciliu
colonicus, -a, -um *adj.* de coloni, format din coloni; de colonie; de fermă
colonus, -i *s.m.* plugar, cultivator de pămînt, arendaş; colon
color, -oris *s.m.* culoare
coloro, -are, -avi, -atum *vb.L* a colora
colastra, -ae *s.f.* **(colostrum, -i** sn.) primul lapte, colostru
coluber, -ri *s.m.* năpîrcă; şarpe
colum, *4* *s.n* vas de strecurat, strecurătoare
columba, -ae *s.f.* porumbel
columbarium, -ii *s.n.* hulubărie
columbinus, -a, -um *adj.* de porumbel
columbus, -i *s.m* porumbel, hulub
columella, -ae *s.f.* columnă mică
columen, -inis *s.n.* culme, vîrf; sprijin, suport

columna, -ae *s.f.* columnă, coloană; sprijin
columnarium, -ii *s.n* impozit pe clădiri
colus, -i ***s.f.*** şi **colus, -us** *s.f.* furcă, fir de lină; *(fig.)* viaţă
coma, -ae *s.f.* păr, chică, coamă, plete
comans, -nlis *adj.* pletos
cotnatus, -a, -um *adj.* pletos; stufos, frunzos
combibo , -ere, -bibi *vb.t* a bea, a suge; a se îmbiba, a absorbi
combibo", -onis *s.rn* tovarăş de băutură
comburo, -ere, -ussi, -ustum *vb.t.* a arde (de tot), a distruge (prin foc)
comedo, -ere, -edi, -esum *vb.t.* a mînca, a consuma, a risipi
comes, -ilis *s.m.* tovarăş, părtaş, asociat
cometa, -ae *s.m.* cometă
comice *adv.* comic, ca în comedie
comicus[1], -a, -um *adj.* de comedie, comic
comicns , -i *s.m.* autor de comedie
corninus (comminus)adv. din apropiere, • de aproape
comis, -e *adj.* blînd, amabil, binevoitor
comissabundus, -a, -um *adj.* petrecăreţ, care benchetuieşte
comissatio, -onis *s.f.* chef; orgie
comissator, -oris *s.m.* chefliu; petrecăreţ
comissor, -ari, -atus snm *vb.idep,* a . chefui
comitas, -atis *s.f.* bunătate, amabilitate, bunăvoinţă
comitatus, -us *s.m.* însoţire, suită, escortă
comiter *adv.* gentil, cu blîndeţe, cu bunăvoinţă
comllium, -ii *s.n.* locul unde se ţineau adunările poporului
comitia, -orum *s.npL* adunări ale poporului i
cornito, -are, -avi, -atum *vb.t* a însoţi, a întovărăşi
cornilor, -ari, -atus sum *vb.tdep.* a urma, a însoţi
commaculo, -are, -avi, -atum *vb.t* a păta, a mînji
commeatus, -us *s.m.* transport; convoi; permisie, învoire; *(frecv.)* aprovizionare, provizii
commemorabilis, -e *adj.* memorabil
commemorallo, -onis *s.f.* amintire, pomenire, comemorare
commemoro, -are, -avi, -atum *vb.t* a-şi aminti, a menţiona; a pomeni; a vorbi elogios
commendabflis, -e *adj.* deosebit, recomandabil, demn de atenţie
commendatio, -onis *s.f.* recomandare; ceea ce face cinste; valoare
commendator, -oris *s.m.* protector, cel care recomandă
commendo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a încredinţa, a recomanda, a pune in valoare
commentarium, -ii *s.n.* şi **commentarius, -ii** *s.m.* însemnare, culegere de note; comentariu, explicare
commentatio, -onîs *s.f.* meditaţie, studiu, reflecţie
commenticius, -a, -um *adj.* imaginat, născocit
commentor , -ari, -atus sum *vb.t dep.* a medita, a reflecta, a cugeta
commentor , -oris *s.m.* inventator

comnientum, -i *s.n.* născocire, invenţie
commco, -are, -avi, atum *vb.L* a merge (încoace şi încolo), a circula, a se plimba
commercium. -ii *s.n.* comerţ, schimburi comerciale; marfă
commercor, -ari, -atus sum *vb.t. dep.* a cumpăra cu grămada
commereo, -ere, -ui *vb.t.* a merita pedeapsă, a fi vinovat de ceva
commetior, -iri, -mensus sum *vb.t dep. a* măsura
commigro, -are, -avi, -atum *vb.L* a se muta
commilitio, -onis *s. m,* tovarăşi de luptă
comminatio, -onis *s.f.* ameninţare
commingo, -gere, -xi, -ctum *vb.t.* a murdări, a spurca
comminiscor, -minisci, -mentus sum *vb.t. dep. a* născoci, a închipui
comminor, -ari, -adis sum *vb.t. şi vb.L dep. a* ameninţa
comminuo,-ere,-ui,-uturn *vb.t a* zdrobi, a sfărîma, a micşora, a slăbi
commisceo, -ere, -miscui, -mixtum *vb.t.* a amesteca
commiseratio, -onis *s.f.* compătimire, îndemn la milă
commLseror, -ari, -atus sum *vb.t. dep.* a compătimi, a deplînge, a avea milă de
commissio, -onis *s.f.* concurs, reprezentaţie teatrală
commissum, -i *s.f.* greşeală comisă, vină; acţiune; faptă
commissura, -ae *s.f.* îmbinare, unire; încheietură
conunitto, -ere, -mlsi, -missum *vb.L* a uni, a pune împreună; a comite; a încredinţa
commode *adv.* potrivit (cu situaţia), bine
commoditas, -atis *s.f.* măsură potrivită, oportunitate, convenienţă
commodo, -are, -avi, -atum *vb.L şvb.L* a pune la dispoziţie, a oferi, a împrumuta; a da; a îndatora; a pregăti, a potrivi
commodum , -i *s.n.* (ceva potrivit, folositor) avantaj, folos, interes
commodum *adv.* tocmai; tocmai la timp
commodus, -a, -um *adj.* potrivit, avantajos, favorabil; în bună stare
commolior, -iri, -itus sum *vb.Ldep.* a întreprinde, a născoci, a pune în. mişcare
commolo, -ere, -ui, -itum *vb.L* a macină, a sfărima
commonefacio, -ere, -feci, -factum *vb.L* a reaminti
commoneo, -ere, -ui, -itum *vb.t.* a aminti cuiva un lucru, a atrage atenţia, a avertiza, a da de ştire
commonstro, -are, -avi, -atum *vb.L* a indica, a arăta
commoratio, -onis *s.f.* şedere (într-un loc), zăbovire, întîrziere
commorior, -mori, -mortuus sum *vb.L dep.* a muri împreună cu altul
commoror, -ari, -atus sum *vb.L* şi *vb.L dep.* a se opri, a rămîne (într-un loc), a întîrzia, a reţine
commotio, -onis *s.f.* agitare, zdruncinare; emoţie, zguduire
commotus, -a, *-um adj.* şi *part.pf.*

(v. **commoveo)** viu, violent; impetuos
commoveo, -ere, -movi, -motum *vb.t. a* mişca (din loc), a pune in mişcare, a agita, a produce
commune, -is *s.n.* bun comun, comunitate; *(pi)* bunuri
communicalio, -onis *s.f.* comunicare, împărtăşire
communico, -are, -avi, -atuni *vb.t.* şi *vb.i. a* împărţi ceva cu cineva, a intra în relaţii, a împărtăşi; a comunica
communio , -Ire, -ivi, -itum *vb.L* a fortifica, a întări, a asigura
communio , -onis *s~f.* comunicare, comunitate, legătură; asemănare
communis, -e *adj.* comun; afabil; public, obştesc
communiias, -alis *s.f.* comunitate, sociabilitate, afabilitate
communiter *adv.* în comun, în general
commurmuro, -are *vb.L* a murmura . (împreună)
commutabilis, -e *adj.* schimbător
coinmutatio, -onis *s.f.* schimbare
commulo, -are, -avi, -aluni *vb.t,* a schimba
como, -ere, compsi, complum *vb.t.* a aranja părul, a pieptăna
comoedia, -ae *s.f.* comedie
comoedus, -i *s.m.* comic, actor de comedie
comosus, -a, -um *adj.* păros, pletos
compactio, -onis *s.f.* îmbinare
compactum, -i *s.n.* pact; tratat
compages, -is *s.f.* îmbinare; încheietură, articulaţie; complex, construcţie
compar, -*urisadj.* egal, asemenea,deopotrivă
comparabilis, -e *adj.* comparabil
comparatio, -onis *s.f.* pregătire, preparare; comparare, asemănare
comparativus, -a, -um *adj.* asemănător cu, gradul comparativ (în *gram.*)
comparatus, -a, -uni *adj.* potrivit, asemănat; pregătit
compareo, -ere, -ui *vb.i,* a se arăta, a se prezenta, a fi de faţă
comparo , -are, -avi, -a t u m *vb.L* a pune alături, a compara; a opune
comparo , -are, -avi, -aluni *vb.L* a uni, a combina; a pregăti, a prepara; a procura, a cîştiga; a dispune, a hotărî, a . orîndui
compedio, -ire, -ivi, -iluni *vb.t.* a lega (de picioare)
compellalio, -onis s./ mustrare, reproş, interpelare, apostrofare
compello , -are, -avi, -atum *vb.L* a se adresa, a apostrofa, a acuza
compello , -ere, -puii, -pulsum *vb.L* a strînge, a aduna, a împinge, a constrîngc
compcndiarius, -a, -uni *adj.* mai scurt, prescurtat
compendium, -U *s.n.* economie, prescurtare; cîştig; compendiu
compensaţie, -onis *s.f.* schimb, compensaţie, echilibru
compenso, -are, -avi, -atum *vb.L* a pune în balanţă, a compensa
comperendino, -are, -avi, -atum *vb.L (jur.)* a amina pronunţarea pentru cel mult a treia zi de judecată
comperio, -ire, -peri, -pertum *vb.L* a afla, a descoperi
compertus, -a, -um *adj.* dovedit (vinovat de ceva); sigur, convins

compes, -edis *s.f.* lanțuri, cătuşe; *(fig.)* piedică
compesco, -ere, -ui, -itum *vb.t,* a reține, a strînge, a opri, a înfrunta, a potoli
competo, -ere, -petivi (petii), -petiturh *.vb.i* sivi). *L* aseîntilni(într-unpunct), a dori acelaşi lucru, a coincide; a fi capabil, a fi în stare
compilație, -onis *s.f.* jefuire, despuiere; compilare; plagiere
compilo, -are, -avi, -a tu m *vb.t.* a despuia, a prăda, a fura, a jefui
compingo, -ere, -pegi, -pectum *vb.t* a îmbina strîns; a împinge, a vîrî
compitum, -i *s.n.* răspîntie
complaceo, -ere, -ui *vb.i* a plăcea foarte mult
complano, -are, -avi, -alura *vb.i.* **a** netezi, a nivela
complector, -plecti, -plexus sum *vb.t. dep. a* îmbrățișa, a cuprinde
complementum, -i *s.n.* întregire, completare
compleo, -ere, -plevi, -pletum *vb.t. a* umple, a completa, a împlini
completus, -a, -um *adj.* desăvîrşit; împlinit; umplut; complet
complex», -onis *s.f.* îmbinare, conexiune; expunere; concluzie; dilemă
complexux, -um s.m. îmbrățișare; legătură; îmbinare
complicatus, -a, -um *adj.* sucit, încurcat, complicat; obscur; confuz
complico, -are, -avi, -aluni *vb.t.* a îndoi, a înfăşură
comploratio, -onis *s.f.* jeluire, bocete, plînset
comploro, -are, -avi, -atum *vb.t.* a plînge în hohote, a deplinge, a boci
complures, -plura *adj.pl* mai mulți laolaltă
compono, -ere, -posui, -positum *vb.t* a pune laolaltă, a reuni, a uni
comporto, -are, -avi, -atum *vb.t* a transporta, a aduce, a aduna
compos, -tis *adj.* stăpîn pe ceva, stăpîn pe sine
composite *adv.* cu artă, cu dibăcie; îngrijit, ordonat
compositio, -onis *s.f.* combinare, îmbinare, orînduire
compositor, -oris *s.m.* cel care orinduieşte, compozitor
compositus, -a, -um *adj.* aranjat, convenit, înțeles; dispus, potolit
compotatio, -onis *s.f.* banchet
comprecatio, -onis *s.f.* implorare, invocare
comprecor, -ari, -atus sum *vb.t.* şi *vb.i. dep.* a se ruga cu căldură, a invoca, a implora
comprehendo, -ere, -di, -sum *vb.t* a prinde, a apuca, a lua
comprehensibilis, -e *adj.* uşor de înțeles
comprehensio, -onis *s.f.* prindere; cuprindere; înțelegere, percepere; exprimare, stil
compressio, -onis *s.f.* îmbrățișare, cuprindere; apăsare, comprimare
compressus, -us *s.m.* apăsare, presiune
comprimo, -ere, pressi, -pressumv/u. a stringe, a reține, a comprima
comprobatio, -onis *s.f.* aprobare, încuviințare
comprobator, -oris s *m.* cel care aprobă
comprobo, -are, -avi, *-almnvb.t* a încuviința, a confirma, a aproba

comprossum,-! *s.n.* învoială, făgă-
duială compromltto, -ere, -niisi, -missum
vb.t. a se angaja unul către altul; a se înțelege; a pune la cale; a conveni
comptus, -a, -um *adj.* îngrijit, elegant
computatio, -onls *f.* socoteală, calcul
computo, -are, -avi, -atum *b.L* a calcula, a socoti
conatus, -us *s.m.* încercare, silință; tentativă
concedo, -ere, -cessi, -cessum *b.L* a pleca, a se retrage; a ceda, a admite, a acorda
concertus, -us *s.m.* concert; cîntec; armonie
concertatio, -onis *s.f.* dispută, luptă, discuție
concerte, -are, -avi, -atum *b.t* a se lupta cu cineva, a dezbate
concessio, -oniss. *f* concesie, permisiune, învoire, acordare
concessus, -u *s.rn* permisiune, învoială
conchylium, -ii *s.n.* scoică, cochilie
concidd, -ere, -cidi *vb.L* a cădea, a se prăbuși; a pierde curajul
concido , -ere, -cidi, -cisum *vb.t.* a tăia în bucăți, a măcelări
concieo, -ere, -civi, -citium *b.t.* a aduna, a chema; a agita; a isca
conciliabulum, -i *s.n.* loc de adunare; întrunire
conciliatio, -onis *f.* unire, asociere
conciliator, -oris *m.* mijlocitor, intermediar
concilio, -are, -avi, -alum *b.t* a uni, a apropia; a atrage; a mijloci
concilium, -ii *s.n.* unire, adunare, întrunire; consiliu
concinno, -are, -avi, -atum *b.L* a aranja cu gust, a potrivi bine, a împodobi; produce, a face
concinnus, -a, -um *adj.* artistic, simetric, armonios, plăcut
concino, -ere, -cinul, -cetum *b.L* și *vb.t* a cînta împreună; a fi de acord, a slăvi
concipio, -ere, -cepi, -ceptum *b.L* a primi la sine, a absorbi; a zămisli, a concepe; a simți, a contracta, a formula
concisus, -a, -um *adj.* concis, scurt
concitatio, -onis *s.f.* mișcare iute, agitație
concitator, -oris *s.m.* instigator, aținător
concitatus, -a, **-um** *adj.* și *parLpf.* (v. **concito**) repede; violent, aținat
concito, -are, -avi, -atum *b.L* a mișca iute, a îmboldi, a provoca
conclave, -is *s. n.* odaie, cameră
concludo, -ere, -clusi, -clusum *b.t* a închide; a cuprinde; a trage o concluzie, a concluziona
conclusio, -onis *s.f.* încheiere, sfîrșit; concluzie
concordia, -ae *s.f.* înțelegere, armonie, concordie, acord
concors, -dis *adj.* care trăiește in înțelegere, în armonie
concresco, -ere, -crevi, -cretum *b.t* a crește, a se condensa, a se închega
concubina, -ae *s.f.* concubină, amantă
concumbo, -ere, -cubul, -cubitum *vb.L* a se culca cu cineva
concurro, -ere, -curri, -cursum *b.t* a alerga împreună; a se ciocni; a se înfrunta, a concura; a fi de acord

concursatio, -onls *s.f.* alergare în toate părţile, întîlnire, izbire
concursus, -us *s.m.* îmbulzire; ciocnire; înfruntare, întîlnire
concussio, -onls *s.f.* zgîlţîire, zguduire; *(jur.)* stoarcere de bani prin ameninţări
concutio, -ere, -cussi, -cussum *vb.L* a izbi, a zgîlţîi, a zgudui
condemnatio, -onis *s.f.* condamnare
condemno, -are; -avi, -aturn ***vb.t.*** **a condamna**
condensus, -a, -om *adj.* compact, strîns, condensat
condiclo, -onis *s.f.* situaţie, condiţie, înţelegere, convenţie
condico, -ere, -dixi, -dictum *vb.t.* a se învoi asupra unui lucru
condimentam, -i *s.n.* condiment, mirodenii
condio, -ire, -ivi, -itum *vb.t.* a aroma, a condimenta
condiţie[1]**, -a, -um** *adj. şipartpf.* (v. **condio)** aromat
conditus , **-a, -um** *adj.* şi *partpf.* (v. **condo)** zidit, închis
condo, -ere, -didi, -ditum *vb.t.* a întemeia, a funda; a ridica, a zidi; a ascunde, a îngropa; a vîri
condono, -are, -avi, -aturn *vb.t.* a dărui, a da; a renunţa la ceva
conduco, -ere, -duxi, -ductum *vb.t.* a aduna, a stringe la un loc, a uni, a închega; a fi avantajos, a conveni
conductio, -onis *s.f. (jur.)* arendare, închiriere
conecto, -ere, -nexul, -nexiim *vb.t.* a uni, a lega la un loc
conexlo, -onis *s.f.* legătură, unire; conexiune
confectio, -onis *s.f.* alcătuire, confecţionare
confectus, -a, -uni *adj.* făcut; lucrat; sfîrşit; terminat
conferro, -ferre, contuli, collatum *vb.L* a aduna, a stringe, a aduce, a contribui; a folosi, a întrebuinţa; a lăsa, a mina
conferlus, -a, -um *adj.* compact, înghesuit; plin
confessio, -onis *s.f.* mărturisire, recunoaştere
confestim *adv.* imediat, pe dată
conficio, -ere, -feci, -fectum *vb.L* a confecţiona; a stringe, a pricinuit a procura; a pregăti; a supune, a birui
confictio, -onis *s.f.* născocire, plăsmuire, "ficţiune
.confidens, -tis *s.f.* plin de încredere, îndrăzneţ; obraznic
confidentia,-ae *s.f.* încredere, îndrăzneală, înfumurare, insolenţă
confldo, -ere, -fisus sum *vb.L semidep.* a avea încredere,-a fi sigur, a fi convins; a se încrede, a nădăjdui
configo, -ere, -fixi, -ficlum *vb.L* a fixa, a bate în cuie
confinis, -e *adj.* vecin, apropiat, învecinat
confinium, -ii *s.n.* graniţă, hotar; vecinătate
confirmalio, -onis *s.f.* întărire, sprijin; confirmare, afirmaţie
confirmo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a întări, a consolida; a susţine, a încuraja; a confirma
conflsio, -onis *s.f.* încredere

confîteor, -eri, -fessus sum *vb.t.dep.* a . mărturisi, a spovedi
conflagro, -are, -avi, -atum ***vb.L a*** **arde** în flăcări, a se mistui **condicile, -onis** *s.f.* conflict, lovitură, izbire **conflicto, -are, -avi, -atum** *vb.L* şi *vb.L* a zdruncina, a se lupta **conflictus, -us** *s.m.* ciocnire, luptă, conflict **confligo, -ere, -flixi, -flictum** *vb.L* si *vb.L a* ciocni, a se lupta, a opune, a se confrunta **confluens, -tis** *s.m.* confluenţă, locul unde se întîlnesc două ape **confluo, -ere, -fluxi, -fluctum** ***vb.L"-*** **a** curge împreună, a veni în puhoi, a veni in masă
conformaţie, -onis *s.f.* formă, conformaţie, configuraţie **conformo, -are, -avi, -atum** ***vb.L*** **a da o** formă, a forma; a educa **confringo, -ere, -fregi, -fractum** ***vb.L*** **a** sparge, a fringe, a zdrobi
confugium, -ii *s.n.* refugiu, loc de scăpare **confunde, -ere, -fudi, -fusum** ***vb.L a*** amesteca, a vărsa; a tulbura; a încurca, a confunda **confusus, -a, -um** *adj.* şi *partpf.* (v. **confundo)** amestecat, tulburat, confuz
confusio, -onis *s.f.* amestec, dezordine, confuzie **congelo, -are, -avi, -atum** *vb.L* şi ***vb.L*** **a** îngheţa, a congela, a se întări
congeries, -ei *s.f.* grămadă **congero, -ere, -gessi, -gestum** ***vb.L*** **a** îngrămădi
congestus, -us *s.m.* îngrămădire, masă, grămadă
conglobo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a se concentra; a face ghem
conglutinatio, -onis *s.f.* lipire, unire
conglutino, -are, -avi, -atum *vb.L* a lipi, a uni; a strînge; a alcătui
congratulor, -ari, -atus sum *vb.L dep.* a felicita
congregaţie, «onis *s.f.* asociere, adunare la un loc
congrego, -are, -avi, -atum *vb. L* a aduna la un loc
congressus, -us *s.m.* întrunire, adunare, congres; *(mii.)* ciocnire, luptă
congruens, -ntis *adj. şipart.pr.* (v. **congruo)** potrivit cu, conform cu
congruo,-ere,-ui *vb. L* a corespunde, a se potrivi
conicio, -ere, -ieci, -iectum *vb.L* a arunca, a azvîrli; a vîrî; a arăta pe scurt, a presupune
coniectio, -onis *s.f.* aruncare, azvîrlire; interpretare, explicare
coniecto, -are, -avi, -*atmavb.L* a presupune, a bănui
conicelor, -oris *s.m.* ghicitor (în vise); cel care interpretează
conieclura, -ae *s.f.* presupunere, părere, prezicere; interpretare
coniugalis, -e *adj.* conjugal
coniugatio, -onis *s.f.* unire
coniugium, -ii *s.n.* căsătorie; unire; împreunare; *(fîg.)* soţ, soţie
coniunctim *adv.* în comun
coniunctio, -onis *s.f.* legătură, căsătorie
coniunctus, -a, *-am adj.* legat, unit, intim, apropiat

conlungo, -ere, -iunxi, -iunclum *vb.L* a lega, a uni, a convieţui **coniux, cor.iugis** *s.m. ş s.f.* soţ, soţie **conquassatio, -onis** *s.f.* zdruncinare **conquestus, -us** *s.m.* plmgere, jeluire **conquiro, -ere, -quisivi, -quisitum** *vb.t.* a căuta cu stăruinţă **conquisitio,-onis** *s.f.* căutare; adunare; *(miL)* recrutare **conquisitus, -a, -um** *adj. ştpaitpf.* (v. **conquiro)** ales, preţios, rar **consanquineus, -a, -um** *adj.* înrudit, din acelaşi sînge **consceleratus, -a, -um** *adj.* criminal, ticălos, infam **conscendo, -ere, -scendi, -scensum** *vb.L* şi *vb.L* a se urca **conscientia, -ae** *s.f.* conştiinţă; cunoştinţă, noţiune părere **conscindo, -ere, -scidi, -scissum** ***vb.t.*** **a** face bucăţi; a sfîşia **conscius, -a, -um** *adj.* martor, părtaş, confident, complice **consector, -ari, -atus sum** *vb.L* ***dep.*** **a** urmări, a umbla după, a rivni **consecutio, -onis** *s.f.* urmare, efect; consecinţă; îmbinare armonioasă a cuvintelor **consensus, -us** *s.m.* acord, unitate, înţelegere deplină . **consentio, -ire, -sensi, -scnsum** ***vb.L ş*** *vb.t.* a fi de acord, a fi de aceeaşi părere; a se înţelege, a se potrivi **consetiens, -ntis** *adj.* si *part. pr. (v.* **consentio)** unanim, de acord **consequor, -sequi, -secutus sum** *vb.L şivb.L dep.* a urma după, a însoţi; a se conforma cu; a cîştiga; a pricepe; a-şi aminti

consero , -ere, -sevi, -situm ***vb.t*** **a** semăna, a planta **consero , -ere, -serul, -serturn** ***vb.t.*** **a** îmbina, a uni, a împleti **conservata, -oris** *s.f* păstrare, conservare **conserve, -are, -avi, -atum** ***vb.t.*** **a** păstra, a conserva **consessor, -oris** *s.m.* cel care stă lingă cineva; *(jur.)* asesor **consideraţie, -onis** *s.f.* examinare, cercetare **considere, -are, -avi, -atum** *vb. t.* a privi cu atenţie, a examina, a cerceta; a se gîndi, a chibzui; a considera **consido, -ere, -sedi, -sessum** ***vb.L*** **a se** aşeza împreună, a se întruni; a se opri; a se prăbuşi **consigno, -are, -avi, -atum** *vb.L* a sigila, a pecetlui; a consemna; a garanta **consiliator, -oris** *s.m.* sfătuitor **consilier, -ari, -atussum** *vb.L dep.* ase sfătui, a delibera **consilium, -ii** *s.n.* sfat, adunare, consfătuire, dezbatere; colegiu **consisto, -ere, -ştiţi, -stitum** ***vb.L*** **a sta** împreună, a se fixa, a fi de faţă, a exista; a înceta **consitio, -onis** *s.f.* sădire, semănătură **consocio, -are, -avi, -atum** ***vb.t.*** **a uni,** a asocia **consolatio, -onis** *s.f.* consolare, mîngîie- re; încurajare **consolor, -ari, -atus sum** *vb.L* ***dep.*** **a** consola, a uşura, a linişti **consors, -tis** *adj.* părtaş, tovarăş **consortio, -onis** *s.f.* comunitate, tovărăşie, asociere **conspectus** , -a, **-um** *adj. şiparLpf.* (v. **conspicio)** vizibil, remarcabil

conspectus , -us *s.m.* privire, vedere; apariţie, aspect; rezumat
conspicio, -ere, -spexi, -spectum *vb.L* a privi, a observa, a remarca
conspiraţie, -onis *s.f.* conspiraţie, complot
conspir», -are, -avi, -atum *vb.L a* complota, a unelti
constans, -ntis *adj.* constant, invariabil; ferm, coerent
conslanter *adv.* invariabil, statornic, constant
constantia, -ae *s.f.* statornicie, constanţă
consternatio, -onis *s.f.* spaimă, frică, groază, consternare
consterno , -are, -avi, -aluni *vb.t* a speria, a îngrozi, a înspăimînta
consterno[2], -ere, -stravi, -stratum *vb.L* a aşterne, a acoperi; a răsturna, a arunca la pămînt, a dobori
consliluo, -ere, -slitui, -stitntum *vb.L* a pune, a aşeza; a ridica, a construi; a stabili, a institui, a orîndui; a hotărî, a decide
constitutio, -onis *s.f.* stare, natură, fel, orinduire, constituţie
constitutum, -i *s.n.* convenţie, înţelegere, dispoziţie
consto, -are, -ştiţi, -statum *vb.L* a sta pe loc, a rămîne neschimbat, a menţine, a persista; a constata; a costa (scump, ieftin)
constat *impers.* este un lucru clar; este evident, este hotărit
constringo, -ere, -strinxi, -strictum *vb.L* a lega, a uni, a înlănţui; *(fig.)* a sili, a înfrina, a constringe
construcţie , -onis *s.f.* alcătuire, construcţie
consuesco, -ere, -suevi, -suetum *vb.L si vb.t.* a se obişnui
consuetudo, -inis *s.n.* obicei, obişnuinţă; legături strînse
consul, -is *s.m.* consul, magistrat înalt
consulatus, -us *s.m.* consulat
consulo, -ere, -ui, -tum *vb.L* a se sfătui cu cineva, a cere sfat, a consulta; a lua măsuri, a proceda; a încuviinţa, a aproba
consultatio, -onis *s.f.* deliberare, consfătuire, dezbatere
consulto, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.t.* a se sfătui, a chibzui
consultam, -i *s.n.* hotărire
consultus, -a, -um *adj.* cunoscător, priceput, chibzuit, înţelept
consummatus, -a, -um *adj.* desăvirsit, împlinit; consumat
consnmmo, -are, -avi, -aluni *vb.L* a aduna, a face suma, a îndeplini, a desăvârşi, a termina
consumo, -ere, -sumpsi, -sumptum *vb.t.* a întrebuinţa, a cheltui, a risipi; a consuma, a mînca, a mistui; a distruge, a prăpădi
consumptio, -onis *s.f.* consumare; distrugere
consuo, -ere, -ui, -uium *vb.L* a coase
consurgo, -ere, -surrexi, -surrectum *vb.L* a se ridica, a se scula; a se înălţa
consurrectio, -onis *s.f.* ridicare în picioare
con tact us, -us *s.m.* atingere, contact
contagio, -onis *s.f.* şi **contagiuni, -ii** *s.n.* atingere, contact; molipsire, contagiune; influenţă rea

conlaminatus, -a, -nm *adj.* amestecat, murdărit, pîngărit; contaminat
contego, -ere, -teri, -tectum *vb.L* a acoperi; a ascunde, a proteja
contemno, -ere, -tempsi, -temptum *vb.L* a disprețui
contemplație, -onis *s.f.* observare, examinare, contemplare
contemplor, -ari, -atus sum *vb.L'dep.* a privi atent, a examina
conlemplio, -onis *s.f.* si **conlemptus, -us** *s.m.* dispreț
contendo, -ere, -tendi, -tentum *vb.L şt vb.L* a întinde tare; a încorda, a se strădui, a se sili; a se măsura, a compara; a căuta să obțină, a pretinde
contentio, -onis *s.f.* încordare, opintire; luptă, rivalitate; comparare, antiteză
contentus , -a, -um *adj. ş parLpf. (v.* **contendo)** încordat
contentus , **-a, -um** *adj.* mulțumit, satisfăcut
contero, -ere, -trivi, -triturn *vb.L* a distruge, a zdrobi, a sfărîma, a uza; a copleşi, a slei
conterreo, -ere, -ui, -itum *vb.L* a îngrozi, a inspăimînta
contestor, -ari, -atus suni *vb.L dep.* a lua ca martor, a invoca
contextus, -us *s.m.* alcătuire; unire, legătură, îmbinare, înlănțuire
continens, -tis *adj. şiparLpr.* (v. **contineo)** legat, unit, neîntrerupt; care se abține; reținui, cumpătat
continenter *adv.* fără întrerupere, continuu
continentia, -ae *s.f.* cumpătare; abținere
contineo, -ere, -ținui, -tentum ***vb.L*** **a** ține împreună, a conține, a cuprinde; a păstra, a menține, a opri, a reține; a stăpini, a potoli, a înfrina **contingo , -ere, -ligi, -tactum** *vb.L* şi *vb.L* a atinge; a se învecina; a rezulta
contingo[2], -ere, -ri, -ctum *vb.L* a unge; a impregna
continuatio, -onis *s.f.* succesiune, perioadă, şir neîntrerupt **continuo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a urma fără întrerupere, a continua
contlnuus, -a, -um *adj.* neîntrerupt, continuu
contio, -onis *s.f.* cuvîntare, discurs
contionator, -oris *s.m.* orator public, agitator; demagog **contionor, -ari, -atus sum** *vb.L* ***dep.*** **a** vorbi in public **contorqueo, -ere, -torsi, -tortum** ***vb.L*** **a** răsuci, a întoarce, a suci **contortus, -a, -um** *adj,* şi *partpf. (v.* **contorqueo)** încurcat, răsucit; neclar **contra** *adv.* şi *prep. (cu ac.)* în față, împotrivă, contra **contracție, -onis** *&f.* strîngere, încreștire; concizie, reducere; contracție
contractus, -a, -nm *adj.* strimt, restrins, concentrat, contractat **contradicție, -onis** *&f.* contrazicere, combatere, contradicție **contraho, -ere, -trași, -trac tu m** ***vb.L*** **a** stringe, a aduna, a provoca, a produce, a atrage, a contracta; a restringe, a micşora, a reduce **contrurius,** -a, **-uni** *adj.* din față, opus, contrar

contrecto, -are, -avi, -afum *vb.t a* pipăi, a atinge cu mina; a examina atent, a cerceta **contribuo, -ere, -ui, -utum** *vb'.L* a pune alături cu, a adăuga, a uni, a împărți, a contribui

controversia, -ae j;/ dispută, neînțelegere, controversă **controversus,** -a, **-um** *adj.* discutabil, controversat **contubemalis, -k** *s.m.* camarad de cort, de arme; coleg prieten

contabernlum, -Ii *s.n.* camaraderie; colegialitate; concubinaj

contumacie, -ae *s.f.* aroganță, trufie; *(jur.)* lipsă la apel **contumax, -cis** *adj.* îndărătnic, mindru, arogant, trufaș, încăpățînat; care nu se înfățișează la judecată **contmneUa, -ae** *s.f.* jignire, insultă, ocară **contnmulo, -are, -avi, -atom** ***vb.L*** **a** îngropa; a face grămadă **conturbatio, -onis** *s.f.* tulburare **conturbo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a tulbura, a conturba, a nelinişti **contusio, -onis** *s.f.* sfărimare, zdrobire, lovitură, contuzie **conubium, -ii** *s.n.* căsătorie **conus, -i s.m.** con

convalesco, -ere, -valul *vb.L* a căpăta puteri, a se întări, a se vindeca, a se îndrepta după boală **convello, -ere, -velli, -vulsum** ***vb.L*** **a** smulge; a zdruncina, a zgudui; a distruge **convenientia, -ae** s./, convenienţă, acord, armonie, potrivire

convenio, -ire, -veni, -ventum *vb.t.* a veni împreună, a se aduna, a se reuni, a se înțelege, a conveni, a se potrivi

conventto, -onis s./, întrunire, convenție

conventum, -i *s.n.* învoială, înțelegere, convenție, pact

conventus, -os *s.m.* adunare, întrunire

conversie, -onis *s.f.* rotire; schimbare, răsturnare, transformare

converto, -ere, -ti, -sum *vb.t* a întoarce, a îndrepta, a transforma; a schimba, a preface; a traduce

conexus, -a, -um *adj.* rotunjit; umflat; boltit; adine, prăpăstios

convicior, -ari, -alus sum *vb.L dep.* a jigni; a certa

convicium,-ii s.n. larmă, vuiet; ceartă, ocară; scandal; insultă

convictio, -onis *s.f.* convieţuire, prietenie; ospăţ, masă

convictor, -oris *s.m.* oaspete, comesean

convinco, -ere, viei, -victum *vb.L* a convinge, a dovedi, a demonstra

conviva, -ae *s.m.* oaspete, comesean

convh'o, -ere, -vtd, -victum *vb.L* a conviețui, a lua masa cu cineva

convocatio, -onis *s.f.* chemare la o adunare, convocare, apel

convoco, -are, -avi, -atum *vb.t.* a convoca, a chema

convolvo, -ere, -volvi, -volutum *vb.t.* a încolăci, a înfăşură

cooperio, -ire, -ui, -turn *vb.t* a acoperi; a copleşi

cooptatio, -onis *s.f.* cooptare, alegere

coopto, -are, -avi, -atum *vb.t* a alege, a admite, a coopta

coorior, -oriri, -ortus sum *vb.L dep.* a **se** naşte, a izbucni, a se ridica contra
copia,[I] **-ae** *s.f.* belşug, bogăţie, abundenţă; provizii; mulţime, trupe militare; putere, voie, posibilitate, permisiune, ocazie
copiosus, -a, -um *adj,* bogat, îmbelşugat, abundent, copios
copulalio, -onis *s.f.* asociere, legătură, unire, împreunare
coquo, -ere, coxl, coc turn *vb.L* a coace, a fierbe, a topi; *(fig.)* a chinui
cor, cordis *s.n.* inimă, suflet; curaj; simţire, minte
coram *adv. şi prep. (cu abl)* in faţă, personal, de faţă
cornu, -us s.n. corn (de animal); cornul lunii; flanc, aripă
comus, -i *s.f.* corn (arbore); *(fig)* lance, suliţă (făcută din lemn de corn)
corona, -ae *s.f.* coroană, cunună; cerc de spectatori, de auditori; mulţime
corono, -are, -avi, -atum *vb.L* a încorona, a încununa, a înconjura
corpus, -oris *s.n* corp; persoană, individ; adunare, corporaţie;-reunire de legi, de scrieri; substanţă materială
correctio, -onis *s.f.* îndreptare, corectare, îmbunătăţire
corrigo, -ere, -rexi, -rectum *vb.L* a îndrepta, a corecta, a corija
corripio, -ere, -ripui, -reptum *vb.L* a apuca, a înşfăca, a răpi
corroboro, -are, -avi, -aluni *vb.L* a întări, a consolida, a fortifica
corrumpo, -ere, -rupi, -ruptum *vb.L* a distruge, a nimici, a ruina; a strica, a corupe
corruptearfv. stricat, greşit; corupt, depravat
corruplio, -onis *s.f.* stricare, corupere
cortex, -icis *s,m.* şi *s.f.* scoarţă, coajă
corusco, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.i.* a agita, a scutura; a fulgera, a scapără
coruscus, -a, -um *adj.* tremurător; scînteietor, strălucitor **corvus, -i** *s.m.* corb **corylus, -l** *s.f.* alun
coryphaeus, -i *s.m.* căpetenie, fruntaş; corifeu **cotidianus, -a, -um** *adj.* zilnic, cotidian;
(fig.) obişnuit **cotidie** *adv.* zilnic
coxa, -ae *s.f.* coapsă, sold **crassus, -a, -um** *adj.* gros, des, dens,
greu; greoi, grosolan. **crater, -eris** *s.m.* crater **creator, -oris** *s.m.* creator, întemeietor,
părinte **creber, -bra, -brum** *adj.* des, îndesat,
îmbelşugat; numeros **credibilis, -e** *adj.* verosimil, credibil **creditor, -oris** *s.m.* creditor **credltum, -i** *s.n.* datorie, împrumut **credo, -ere, -didi, -ditiim** *vb.L* şi ***vb.L*** **a**
crede, a da crezare; a se încredinţa; a fi de părere, a gîndi, a socoti
credulitas, -atis *s.f.* credulitate
credulus, -a, -um *adj.* credul, care se încrede uşor **creo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a crea, a
naşte, a produce **crepito, -are, -avi, -atum** *vb.L* a trosni,
a scîrţîi, a clănţăni, a pîrîi **crepitus, -us** *s.m. zăngănit,* trosnet,
scîrţîit, zornăit

crepusculum, -i ***s.n.*** **Inserare, apus,** amurg, crepuscul **cresco, -ere, -crevi, -cretum** ***vb.L*** **a** creşte; a se transforma **cretula, -ae** *s.f.* cretă, argilă albă **crimen, -is** *s.n.* acuzare, imputare, învinuire, greşeală; crimă, delict **criminatio, -onis** *s.f.* învinuire nedreaptă; calomnie, incriminare **criminator, -oris** *s.m,* calomniator, acuzator **criminor, -ari, -atuş sum** *vb.L* ***dep.*** **a** învinui, a acuza, a incrimina **crinis, -is** *s.m.* păr, fir de păr; coafură **crispo, -are, -avi, -atum** *vb.t a* încreți, a strânge; a ondula **crispus, -a, -um** *adj*. încreţit, creţ (părul); ondulat **crista, -ae** *s.f.* creastă **criticus, -i** *s.m.* critic, care judecă operele de artă, de literatură

cruciamentum, -i *s.n.* chin, tortură, caznă, suferință

cruciatus, -us *s.m.* chin, moarte

crucio, -are, -avi, -atum *vb.t* a chinui, a tortura, a răstigni

crudelis, -e *adj.* crud, aspru, neomenos

crudelitas, -atis *s.f.* cruzime

crudeliter *adv.* cu cruzime, cu sălbăticie

cnidesco, -ere *vb.L* a deveni mai crud

cruditas, -atis *s.f.* nemistuire, indigestie

crudus, -a, -um *adj*. crud, necopt; aspru, nemilos, dur, neomenos

cruento, -are, -avi, -atum *vb.t* a umple de sînge, a însingera, a răni

cruentus, -a, -um *adj.* însîngerat, sîngeros; crud **cruor, -oris** *s.m.* sînge; măcel; omor

crusta, -ae *s.f.* coajă, înveliş, pojghiță, solzi; tencuială, placaj

crux, cruciş *s. f.* cruce; răstignire; *(fig.)* chin, groază

crypta, -ae *s.f.* boltă, galerie întunecoasă; criptă

crystallus, -i *s.m.* gheață, cristal

cubiculum, -i *s.n.* dormitor; odaie, cameră

cubile, -is *s.n.* odaie; coteț, cuib; culcuş, stup

cubito, -are, -avi, -atum *vb.i.* a şedea culcat

cubitus, -i ***s.m,*** cot

cuicita, -ae *s.f.* saltea; pernă

culina, -ae *s.f.* bucătărie

culpa, -ae *s.f.* vină, greşeală

culpo, -are, -avi, -atum *vb.t* a acuza, a învinui

cultor, -oris *s.m.* cultivator; locuitor

cultura, -ae *s.f.* îngrijire, cultivare, educație

cultus, -us *s.m.* lucrare, muncă, îngrijire, cultivare, cultură, învățătură; cult, închinare; podoabă, lux, eleganță, strălucire

cum *prep.* (cu *abL)* cu, împreună cu, odată cu

cum con;', cînd, pe cînd, ori de cîte ori; cum, deoarece; deşi

cumba, -ae *s.f.* luntre, barcă

cumulate *adv.* din plin

cumulo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a aduna grămadă; a spori, a cumula, a mări; a umple, a încărca; a împlini, a desăvîrşi

cumulus, -i s.m, grămadă, adaos

cunclatio, -onis *s.f.* şovăială, întîrziere

cunctor, -ari, -atus şam *vb.l dep. a* şovăi, a întirzia
cunctus, -a, -um *adj.* tot, in întregime
cuneus, -l *s.m.* cui, piron
cuniculus, -i *s.m.* iepure de casă; galerie subterană; gang ; *(fig.)* intrigă, uneltire, cale ocolită
cupiditas, -atis *s.f.* dorinţă mare, poftă, lăcomie, pasiune
cupidus, -a, -um *adj.* doritor, avid; devotat
cupresus, -i *s.m.* chiparos
cur *adv.* pentru ce? de ce?
cura, -ae x/ grijă, îngrijorare, procurare; conducere, administrare; nelinişte, supărare; (cură) tratarea unei boli
curatlo, -onis *s.f.* îngrijire, tratament; administrare
curator, -oris *s.m.* administrator; îngrijitor
curia, -ae *s.f.* curie (o subîmpărţire a poporului roman); locul unde se aduna curia; senatul
curiositas, -atis *s.f.* dorinţa de a şti; curiozitate
curtosus, -a, **-um** *adj.* grijuliu, scrupulos; curios
curo, -are, -avi, -atum *vb.L* a îngriji, a se ocupa de, a administra; a conduce; a trata, a îngriji o boală; a plăti, a achita **curriculum, -i** *s.n.* cursă, alergare; curs, interval de timp **curro, -ere, cucurri, cursurn** *vb.i* şi *vb.l* a alerga, a străbate **cursor, -oris** s.m. alergător; curier, mesager
cursus, -us *s.m.* fugă, goană **curto, -are, -avi, -atum** *vb.t* a scurta, a reteza; a micşora **curtus,** -a, **-um** *adj.* scurtat, mutilat, retezat; cioplit; *(fig.)* incomplet
curvo, -are, -avi, -atum vb.t a îndoi, a curba
curvus, -a, -um *adj.* îndoit, curbat «
cuspis, -idiş *s.f.* vîrf; lance, suliţă, ţeapă **custodia, -ae** *s.f.* pază, santinelă, gardă; închisoare **custodio, -ire, -ivi, -itum** vb.i. a păzi, a apăra; a păstra; a aresta **custos, -odis** *s.m.* paznic, supraveghetor
cutis, -îs *s.f.* piele
cycnus, -i *s.m.* lebădă *
cymbalum, -i *s.n.* cimbal (instrument muzical)

D

dactylus, -i *,s.m.* dactil (vers)
daedalus, -a, -um *adj.* artist, meşter-, dibaci, ingenios
dama (damnia), -ae *s.f.* ciută, căprioară **damna tio, -onis** *s.f.* condamnare, osîndă
darnno, -are, -avi, - atum *vb.L* a condamna, a acuza **damnosus, -a, -um** *adj.* dăunător, păgubitor, vătămător **datio, -onis** *s.f.* dare, transmitere **dator, -oris** *s.m.* cel care dă **datum, -i** ***s.n.*** dar
de *prep. (cu abl.)* de, din, de la, de pe, despre, lingă, după, în timp de, pentru, din cauza dea, -ae *s.f.* zeiţă
dealbo, -are, -avi, -atum *vb.L* avanii
dearmo, -are, -avi, -aluni *vb.L* a dezarma
debacchor, -ari, -atus suni *vb.i.* ***dep.*** **a** se înfuria
debellator, -oris *s.m.* învingător
debello, -are, -avi, -atum *vb.L* a birui
debeo, -ere, -ui, -itum *vb.L* a datora, a trebui
debentes,-ium *s.m. pi.* datornici
debitus, -a, -um *adj. si parLpf.* (v. **debeo)** datorat, cuvenit **debilis, -e** *adj.* slab, neputincios, debil **debilitas, -tis** *s.f.* slăbiciune, debilitate **debilito, -are, -avi, -atum** *vb.L* a slăbi, a mutila, a zdrobi
debitor, -oris *s.m.* datornic, îndatorat
debilum, -i *s.n.* datorie
decedo, -ere, -cessi, -cessum *vb.L* a se retrage, a pleca; a cobori; a muri, a deceda; a se abate; a renunţa; a apune, a înceta
decern ***num.*** **zece**
decemplex, -icis *adj.* înzecit
decemvir,-i *s.m* decemvir (magistrat)
deccns, -ntis *adj.* potrivit, ales, plăcut; decent, cuviincios
decentia, -ae *s.f.* cuviinţă, bunăcuviinţă, decenţă
decerne, -ere, -crevi, -cretumvfe.t a decide; a rezolva; a hotărî; a decreta
decertatio, -onis *s.f.* luptă hotăritoare
decerto, -are, -avi, -atum *vb.L* a da o luptă decisivă
decessor, -oris *s.m.* predecesor într-o funcţie
decessus, -us *s.m.* plecare, retragere; *(fig.)* moarte, deces
decet *vb. imperş.* trebuie, se cuvine, este potrivit
decido , -ere, -cidi *vb.i.* a cădea; a-şi pierde speranţa; a se prăbuşi
decido , -ere, -cidi, -cisurn *vb.L* a tăia; *(fig.)* a tranşa, a aranja
decima, -ae *s.f.* zecime din prada de război oferită zeilor; ofrandă, zeciuială, dijmă
decimo, -are, -avi, -aluni *vb.L* a osîndi la moarte unul din zece; a decima
decimum *adv.* pentru a zecea oară
decipio, -ere, -cepi, -ceplum *vb.L* a amăgi, a înşela, a decepţiona; a se strecura, a rămîne neobservat

decisio, -onis *s.f.* învoială, hotărîre, decizie
declamatio, -onis *s.f.* declamație, exercițiu oratoric
declamo, -are, -avi, -atum *vb.L* a ține discursuri, a trata un subiect în public; a declama .
declarație, -onis *s.f.* exprimare, înfățișare
declaro, -are, -avi, -atum *vb.L a* arăta clar; a anunța public; a proclama; a spune lămurit
declinatio,-onis *s.f.* deviație, depărtare de ceva
declino, -are, -avi, -atum *vb.L şivb.t.* a abate, a întoarce, a devia; a cobori, a înclina; a evita; a declina
dec li vis, -e *adj.* aplecat, înclinat, în pantă
decolor, -oris *adj.* decolorat, care si-a pierdut culoarea
decoquo, -ere, -cori, -coctum *vb.L* a coace bine, a fierbe bine, a se topi, a se mistui; *(fig.)* a ruina, a cheltui, a da faliment
decor, -oris *s.m.* frumusețe; podoabă; farmec; decor
decoro, -are, -avi, -atum *vb. L* a împodobi; *(fig.)* a onora, a cinsti
decorus, -a, -um *adj.* frumos, strălucitor, potrivit; decorat; împodobit
decrepitus, -a, -um *adj.* slăbit, sleit, decăzut
decresco, -ere, -crevi, -cretum *vb.L* a descreşte, a micşora, a dispărea
decretam, -i *s.n.* hotărire, judecată, decret, principiu, dogmă
decuria, -ae *s.f.* decurie, grupare de zece persoane (soldați, judecători, senatori etc.)
decurrio, -onis *s.m.* decurion; ofițer care comandă o decurie
decurro, -ere, -curri, -cursum *vb.L* şi *vb.L* a cobori în goană, a alerga, a face un marş repede, a defila; a recurge la; a străbate, a parcurge
decursio, -onis *s.f.* coborire in goană; străbatere, alergare; paradă
decursus, -us *s.m.* coborire; pantă, cădere; atac, incursiune; desfăşurare
decurto, -are, -avi, -atum *vb.L* a scurta; a ciunti
decus, -oris *s.n.* podoabă, frumusețe; cinste, glorie, onoare, fală; demnitate
decutio, -ere, -cussi, -cussum *vb.L* a scutura
dedecet *vb. impers.* nu se cade; nu se cuvine; nu se potrivește
dedecoro, -are, -avi, -atum *vb.L* a dezonora
dedecus, -oris *s.n.* ruşine; infamie; necinste; mişelie
dedicatio, -onis *s.f.* sfințire, închinare, inaugurare, consacrare
dedico, -are, -avi, -atum *vb.t* a spune tare, a afirma, a dedica, a închina, a consacra, a consfinți, a inaugura
dedignor, -ari, -atus sum *vb.Ldep* a disprețui, a respinge, a refuza
deditio, -onis *s.f.* supunere, predare, capitulare
dedo, -ere, -idi, -itum *vb.L* a da, a preda, a se dedica, a se consacra, a lăsa în voia cuiva, a expune
deduco, -ere, -duxi, -ductumvft.t. aduce din, a scoate din, a cobori, a conduce, a escorta, a abate, a deduce
deductio, -onis *s.f.* aducere; instalare; alungare; micşorare
deductor, -oris *s.m.* însoțitor, escortă

daero, -*are*, -avi, -aluni *vb.i.* a se rătăci; a se zbate; a deraia
defatigatio, -onis *s.f.* oboseală, sleire
defatigo, -are, -avi, -atum *vb.t* a obosi tare
defectio, -onis *s.f.* slăbire, secare, sleire; eclipsate, întunecare; răscoală, revoltă, trădare
defectus , -a, -um *adj.* lipsit, slăbit, sleit
defectus , -us *s.m.* defecțiune, lipsă, scădere
defendo, -ere, -îendi, -fensum *vb.t* a apăra, a proteja, a susține; *(fig.)* a afirma, a pretinde, a cere, a opri, a împiedica
defensor, -oris *s.m.* apărător, cel care respinge
defero, -ferre, -tuli, -lai u m *vb.t* a duce, a căra, a transporta; a anunța, a raporta; a oferi, a prezenta, a înfățișa; *(jur.)* a se plînge, a denunța
defessus, -a, -um *adj.* obosit, sleit
deficio, -ere, -feci, -fectum *vb.i.* şi *vb.t* a separa, a trece de partea cealaltă; a lipsi, a fi sleit; a părăsi, a dispărea
defingo, -ere, -fixi, -fixum *vb.t* a schimba forma, a modela
definio, -ire, -ivi, -iluni *vb.i* a mărgini; a fixa; a defini; a limita, a răstringe; a determina
definite flrfv. precis, hotărit
definiție, -onis *s.f.* mărginire, hotărîre; definiție, explicare
definitus, -a, -um *adj.* precis; determinat
deflagro, -are, -avi, -atum *vb.L* a fi ars, a fi mistuit: a incendia; *(fig.)-a* se potoli
deflecto, -ere, -fluxi, -fluxum *vb.i* şi *vb.i.* a întoarce, a se abate, a se depărta
defluo, -ere, -fluxi, -fluxum *vb.i.* a curge, a vărsa; a cădea, a aluneca, a se scurge, a termina
defodio, -ere, -fodi, -fossum *vb.t* a îngropa, a săpa
deformatio, -onis *s.f.* schimbarea formei, desfigurare, degradare
deformis, -e *adj. unt,* respingător, diform; ruşinos, josnic, servil
deformo, -are, -avi, -atum *vb.t* a desfigura, a urîți, a diforma; *(fig.)* a degrada, a înjosi, a dezonora
defrenatus, -a, -um *adj.* neînfrînat, dezlănțuit
defringo, -ere, -fregi, -fractum *vb.t.* a rupe, a fringe
defungor, -f ungi, -functus suni *vb.i. dep.* a îndeplini, a se achita de o sarcină
degener, -eris *adj.* decăzut; inferior, nedemn; josnic, degenerat
degenero, -are, -avi, -atum *vb.t ş vb.t.* a degenera, a decădea; a se înjosi; a corupe
degravo, -are, -avi, -atum *vb.t* a apăsa în jos, a împovăra, a copleşi
degredior, -gredi, -gressus suni *vb.i.* a ieşi din, a coborî, a se depărta
degusto, -are,.-avi, -atum *vb.t* a gusta, a încerca
de h i ne *adl'.* de aici, apoi, după aceea
dehonesto, -are, -avi, -atum vb.t. a necinsti, a dezonora, a înjosi
deicio, -ere, -ieci, -iectum *vb.t.* a arunca jos; a culca la pământ; a prăvăli; a alunga, a îndepărta, a arunca
deiectus, -a, -nm *adj.* jos, scufundat; *(fig.)* descurajat
dein '*adv.* apoi
delnde *adv.* după aceea, apoi, pe urmă

delasso, -are, -avi, -atum ***vb.t.*** **a obosi** de tot, a istovi, a delăsa **delator, -oris** *s.m.* acuzator, denunţător; delator
delectatio, -onis *s.f.* încîntare, desfătare, plăcere, delectare **delecto, -are, -avi, -atum** vb.t a desfăta, a incinta
delectus , **-us** *s.m.* alegere, recrutare
delectus[2], -um *part.pf.* (v. **deligo)** şi *adj.* ales **delego, -are, -avi, -atum** *vb.L* a trimite; a transfera; a încredinţa, a atribui; a delega
delenimentum, -i *s.n.* îmblînzire, potolire **delenio, -ire, -ivi, -iturn** *vb.t.* a potoli, a îmblînzi, a atrage, a momi **deleo, -ere, -evi, -ctum** *vb.t.* a distruge, a nimici **deletrix, -icis** *s.f.* nimicitoare, cea care distruge **deliberatio, -onis** *s.f.* dezbatere; sfat; chibzuire, examinare; deliberare
delibero, -are, -avi, -atum ***vb.t.*** **a** cumpăni, a dezbate, a chibzui, a lua o hotărire, a delibera
delibutus,-a,-um *adj.* uns, udat, îmbibat
delicatus, -a, -um *adj.* fin, gingaş; încîntător; delicat; liniştit, blînd
deliciae. -anim *s.ţ.pL* plăceri, desfătări; moliciune; fast, lux; dragoste, iubire; desfrînare
delictum, -i *s.n.* greşeală; *(jur.)* delict
deligo , -are, -avi, -atum *vb.t.* a lega strins, a înţepeni **deligo", -ere, -legi, -lecturn** *vb.L* şi *vb.t.* a alege, a separa, a despărţi
delinquo, -ere, -liqui, -lictum *vb.L* şi *vb.L* a greşi; a se face vinovat; a scăpa din vedere
deliquesco, -ere, -licui *vb.t.* a se topi
dellratio, -onis *s.f.* nebunie, aiurare, delir
deliro, -are,,-avi, -atum *vb.L* a ieşi din brazdă; *(fig.)* a aiura, a fi nebun; a delira
delirus, -a, -um *adj:* nebun; smintit
delubrum, -i *s.n.* templu, loc sfînt
deludo, -ere, -lusi, -lusum *vb.t* a-şi bate joc de, a înşela
delumbo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a schilodi, a deşela; a slăbi
demando, -are, -avi, -atum*vb.t.* a încredinţa, a pune la păstrare
demens, -tis *adj.* nebun, dement; fără minte
dementia, -ae *s.f.* nebunie
demero, -ere, -ui, -itum *vb.t.* a cîştiga un merit prin serviciu; a-şi atrage un merit
demeritus, -a, -um *adj.* ciştigat, meritat, cuvenit
demelior, -metiri, -mensus sum *vb.t.* a măsura
demeto, -ere, -messui, -messum *vb.t.* a tăia; a secera; a culege ceva tăiat
demigralio, -onis *s.f.* emigrare
demigro, -are, -avi, -atum *vb.L'* a pleca din, a se muta
deminuo, -ere, -minui, -minulum *vb.L* a micşora, a diminua, a slăbi
deminutio, -onis *s.f.* micşorare, diminuare; luare; înstrăinare
demissio, -onis *s.f.* lăsare în jos; coborire; demisie

demlllo, -ere, -misi, -missum *vb.t* a face să cadă, a arunca jos, a cobori; a demite; a înjosi, a umili; a descuraja
denio, -ere, dempsi, demplum *vb.t.* a lua, a tăia, a înlătura
demolior, -iri, -ilus sum *vb.tdep.* a dărima, a demola
demolitio, -onis *s.f.* dărimare, demolare
demonstrație, -onis *s.f.* arătare; înfățișare; descriere, demonstrare
demonstro, -are, -avi, -atum *vb.t a* arăta, a dovedi, a demonstra
demoror, -ari, -atus sum *vb.tdep.* a întîrzia, a opri, a împiedica, a șovăi
demum *adv.* apoi, în sfirsit, tocmai
demutatio, -onis *s.f.* schimbare
denarius, -ii *s.m.* dinar (monedă de argint)
denego, -are, -avi, -atum *vb.t.* a tăgădui cu tărie, a refuza, a nega
denique *adv.* în sfirsit, în cele din urmă
dcnormo, -are, -avi, -atum *vb.t* a face să fie anormal, neregulat; a ştirbi
denoto,-are,-avi,-atum vb.t a însemna
dens, -tis *s.m.* dinte
dense *adv.* des, dens; strins
denseo, -ere, *vb.t* a îndesa; a îngroşa; a strînge, a condensa
densita:;, -tis 5./ grosime, desime, con-. sistență, densitate
densus, -a, -um *adj.* des, frecvent, strins, îngrămădit, numeros
dentatus, -a, -um *adj.* dințat; *(fig.)* mușcător, înțepător
denuntiatio, -onis *s.f* înştiințare, anunțare; declarație; vestire
denuntio, -are, -avi, -atum *vb. t* a vesti, a face cunoscut; a declara; a amenința; a prevesti; *(jur.)* a cita ca martor
denuo ***adv.*** **din nou**
deonero, -are, -avi, -atum ***vb.t*** **a** descărca; a lua o parte din ceva
deorsum *adv.* în jos **depasco, -ere, -pavi, -pastum** ***vb.t.*** **a** paşte; a mînca lacom **depeciscor, depecisci, depectus sum** *vb.t dep.* a face o învoială **depectio, -onis** *s.f.* învoială; tiiguială **depector, -oris** *s.m.* intermediar, mediator, mijlocitor **depeculor, -ari, -atus sum** *vb.tdep.* a fura, a jefui, a răpi **depello, -ere, depuli, depulsum** *vb.t.* a alunga, a îndepărta, a respinge **dependeo, -ere, -di, -sum** ***vb.t*** **a sta** atîrnat; *(fig.)* a depinde de **dependo, -ere, -pendi, -pensum** ***vb.t*** **a** plăti, a cheltui **deperdo, -ere, -didi, -ditum** *vb.* t a pierde **deperditus, -a,.-um** *adj.* distrus **depereo, -ire, -ivi, -itum** *vb.t* a pieri; a muri **deplango, -ere, -planxi, -planctum** *vb.i.* a plînge, a jeli, a boci **deploro, -are, -avi, -atum** *vb.t* şi ***vb.t.*** **a** se plînge, a jeli, a deplînge **depono, -ere, -posui, -positum** ***vb.t*** **a** pune jos, a depune, a pune bine **depopulații», -onis** *s.f.* jefuire, pustiire **depopulor, -ari, -atus sum** *vb.tdep.* a jefui, a pustii **deporto, -are, -avi, -atum** *vb.t a* duce, a transporta; a deporta **deposco, -ere, -poposci** *vb.t a* cere stăruitor, a pretinde **depositio, -onis** *s.f.* depunere; *(jur.)* mărturie; depoziție **depositum, -J** *s.n.* depozit; lucru dat în păstrare

depravalio, -onis *s.f.* strîmbare; alterare; stricare, corupere, depravare
depravo, -are, avi, -atum *r b. t. a* strimba; a strica, a corupe
deprecatio, -onis *s.f.* rugăminte stăruitoare
deprecor, -ari, -atus sum vb.t *dep.* a blestema pe cineva; a înlătura un rău prin rugăciuni; a se ruga stăruitor
deprehendo -ere, -di, -sum *vb.t. a* prinde, a apuca; a sesiza, a înțelege; a surprinde (asupra faptului)
deprehensio, -onis *s.f.* prindere asupra faptului; descoperire
deprime, -ere, -pressi, -pressum *vb.t.* a apăsa în jos; a oprima, a umili, a înjosi
depromo, -ere. -prompsi, -promptum *vb.t. a* scoate din
dcpso, -ere, -sui, -turn vb.t a frămînta; a tăbăci; a pisa
depulsio, -onis *s.f.* alunecare; respingere; depărtare
deputo, -are, -avi, -atum vb.t a socoti; a considera
derelinquo, -ere, -liqui, -lictum vb.t a părăsi cu totul, a neglija
derepente *adv.* pe neașteptate
derideo, -ere, -risi, -risum *vb.t.* a lua în rîș, **a** batjocori
deridiculum, -i *s.n.* batjocură
deridiculus, -a, -um *adj.* ridicol
deripio, -ere, -ripui, -reptum *vb.t* a smulge; a lua cu sila; a răpi
derivalio, -onis *s.f.* abatere; derivație
derivo, -are, -avi, -atum vb.t. a abate; a întoarce; a deriva
derogo, -are, -avi, -atum vb.t a retrage, a nu acorda; *(jur.)* a înlătura o dispoziție dintr-o lege; a deroga
deruo, -ere, -ui, -utum vb.t a da jos, a prăvăli, a răsturna; a deruta
descendo, -ere, -scendi, -scensuni *vb.i.* a merge pe jos, a cobori; a pătrunde; a ajunge
descensio, -onis *s.f.* şi **descensus, -us** *s.m.* coborire; descendență, filiație
describo, -ere, -scripsi, -scriptum *vb.t.* a transcrie după ceva; a desena; â reprezenta; a descrie, a povesti
descriptio, -onis *s.f.* descriere, reproducere; desen; fixare; hotărire; rînduire; împărțire
desero, -ere, -serul, -sertum vb.t a părăsi, a abandona; a neglija; a dezerta
desertor, -oris *s.m.* dezertor, trădător; cel care părăseşte
desertum, -i s.n. pustiu, deşert
deservio, -ire, -ivi, -i t u m *vb.i.* a se îngriji de; a se consacra; a servi cu atenție; a deservi
desideo, -ere, -sedi vb.i. a şedea; a fi inactiv
desideratio, -onis *s.f.* dorință
desiderium, -ii *s.n.* dorință; dragoste, dor
desidero, -are, -avi, -atum vb.t a dori, a cere; a simți lipsa; a lipsi
desidia, -ae *s.f.* lene, trindăvie
desido, -ere, -&di *vb.i.* a porni in jos; *(fig.)* a decădea
designatio, -onis *s.f.* desemnare, indicare; plan; orinduire
designo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a însemna; a arăta; a desemna;, a indica; a stabili; a întocmi
desilio, -ire, -silui, -sultum *vb.i.* a sări jos, a cobori
desipio, -ere, -ui *vb.t.* a fi fără minte; a fi extravagant

• ^^^^^ffw|Ş^^^^^B

desipiens, -tis *adj.* **nebun**
desiş to, -ere, -ştiti, -stitum ***vb.L*** **a sta** departe; a renunța; a înceta **desolo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a pustii, a jefui; a întrista **desolalus, -a, -uni** *adj,* **părăsit, întristat,** dezolat **despecto, -are, -avi, -atum** *vb.L* a privi de sus; a disprețui
despectus, -us *s.m.* vedere de sus, dispreț
desperatio, -onis ***s.f.*** **disperare**
despero, -are, -avi, -atum ***vb.L ş vb.L*** a pierde speranța, a dispera
despicientia, -ae *s.f.* disprețuire
despicio, -ere, -spexi, -spectum *vb.L* şi *vb.L* a privi în jos, a disprețui
despolio,-are,-avi,-atum *vb.L* a jefui, a prăda, a despuia **despoliator, -oris** *s.m.* hoț, jefuitor **destillo, -are, -avi, -atum** ***vb.L*** **a se** scurge, a picura **destinație, -onis** *s.f."* hotărîre, plan, scop **destinatus,** -a, **-um** *adj.* destinat, hotărit **des tino, -are, -avi, -atum** ***vb.L*** **a fixa, a** hotărî **destituo, -ere, -tui, -tutum** ***vb.L a*** **lăsa** singur; a părăsi; a depune, a destitui; a înşela
destitutio, -onis *s.f* părăsire
destructio, -onis *s.f.* distrugere
destruo, -ere, -struxi, -structum *vb.L* a distruge, a dărîma, a nimici
desubito *odv.* deodată, pe neaşteptate
desuesco, -ere, -suevi, -suetum ***vb.L*** **a** pierde deprinderea, a se dezobişnui
desuetudo, -inis *s.f.* dezobişnuire
desnm, -esse, -fui *vb.L* a lipsi; a nu fi de față **desumo, -ere, -sumpsi, -sumptum** *vb.L a* alege
desuper *adv.* de sus, deasupra
detergeo, -ere, -tersi, -tersum vb.L a curăța, a şterge
deterior, -ius *adj.comp.* mai rău; deteriorat
detenninatio, -onis *s.f.* margine; capăt; sfîrşit
determino, -are, -avi, -atum *vb.L* a mărgini; a determina
detero, -ere, -trivi, -tritum *vb.L* a roade; *(fig.)* a micşora, a ştirbi
deterreo, -ere, -ui, -itum *vb.L* a speria; a îndepărta; a opri
detestabilis, -e *adj.* urît, îngrozitor, respingător
detestor, -ari, -atus sum *vb. L dep.* a uri de moarte, a blestema, a detesta
detorqueo, -ere, -torsi, -tortum *vb.L* a întoarce in altă parte, a suci; a abate, a denatura, a deforma
detractor, -oris *s.m.* clevetitor, detractor, cel care vorbeşte de rău
detraho, -ere, -traxi, -tractum *vb.L* a trage în jos, a tîri; a duce; *(fig.)* a înjosi; a micşora valoarea cuiva
detrecto, -are, -avi, -atum *vb.t.* a îndepărta; a refuza; a micşora; a deprecia
detrimentum, -i *s.m.* pagubă, stricăciune; pierdere
detrudo, -ere, -si, -sum *vb.L* a împinge în jos; a goni, a alunga
deuro, -ere, -ussi, -ustum *vb.L* a arde, a mistui, a pîrjoli
deus, -i *s.m.* **zeu,** divinitate

deutor, -nti, -osos sum *vb.idep.* a se purta rău cu cineva
devasto, -are, -avi, -atum *vb.L* a pustii; a jefui; a devasta
deversor[1], -ari, -atus sum *vb.idep.* a poposi, a se opri din drum
deversor , -oris *s.m.* oaspete, musafir; cei găzduit
deversorium, -ii *s.n.* loc de popas; han, sălaş
deverto, -ere, -verti, -versum *vb.L* a se abate din drum; a ocoli; a se opri la, a poposi
devexus, -a, -um *adj.* care coboară, in pantă, înclinat
devlncio, -ere, -vinxi, -vinctum *vb.L* a lega strins, a înnoda; a înlănţui, a uni
devinco, -ere, -viei, -victum *vb.L a* învinge, a supune
devius, -a, -um *adj.* care e departe de drum, ocolit, deviat
devoro, -are, -avi, -atum *vb.t* a mînca, a înghiţi, a devora
devotus, -a, -um *adj.* devotat, credincios, vrăjit
devoveo, -ere, -vovi, -votum *vb.L* a făgădui ca jertfă unei zeităţi, a dedica, â închina, a consacra; a blestema
dextera (dextra), -ae *s.f.* mina dreaptă
dexteritas, -tis *s.f.* iscusinţă, uşurinţă, dibăcie; dexteritate
dcxtrosum *adv.* spre dreapta
diaeta, -ae *s.f.* dietă, fel de trai
dialecticus , **-a, -um** *adj.* logic, argumentat
dialecticus , -i *s.m.* logician
dica, -ae *s.f. (jur.)* proces
dkacitas, -atis *s.f.* ironie; glumă înţepătoare
dicio, -onls *s.f.* dreptul de a vorbi, de a-şi spune cuvîntul; stăpinire; autoritate **dico[1], -are, -avi, -atum** *vb.L* a închina
ceva unei zeităţi; a dedica, a consacra
dico , -ere, dfad, dictum *vb.L* a zice, a spune, a afirma; a povesti **dictator, -oris** *s.m.* dictator, magistrat suprem
dictatura, -ae *s.f.* dictatură **dictio, -onis** *s.f.* pronunţare, mod de a vorbi; convorbire **dicto, -are, -avi, -atum** *vb.L* a dicta; a compune **dictum,** -i *s.n.* cuvînt, vorbă; ceea ce s-a spus **dlduco, -ere, -duxi, -ductum** ***vb.L*** **a** desface; a despărţi; a împărţi; a desfăşura **diductio, -onis** *s.f.* separare; întindere, expansiune
dies, -ei *s.m.* şi *s.f.* zi; dată; termen
diffamo, -are, -avi, -atum *vb.L* a vorbi de rău, a ponegri, a defăima
defferentia, -ae *s.f.* diferenţă, deosebire **differo, -ferre, distuli, dilatum** *vb.L* şi *vb.L* a răspîndi; a se deosebi **differt** *vb. impers.* este deosebit **differens, -tis** *adj.* diferit **difficilis, -e** *adj.* greu, dificil; aspru, neînduplecat; încăpăţînat
diffïicuitas, -tis *s.f.* greutate, nevoie, lipsă, dificultate
diffidentia, -ae *s.f.* neîncredere
diffido, -ere, -fisus sum *vb.L semidep.* a nu se încrede in **diffluo, -ere, -flaxi, -fJuxum** ***vb.L*** **a se** revărsa; a se risipi

diffundo, -ere, -fudi, -fusum *vb.l.* a vărsa, a turna, a răspîndi
diffusus, -a, -um *adj.* întins; împrăştiat; vast; vag; nehotărit
digero, -ere, -gessl, -gestum *vb.t.* a distribui, a mistui, a împărţi
digestio, -onis *s.f.* distribuire, aranjare, clasare; *(med.)* digestie
digitus, -i *s. m.* deget
digne *adv.* demn
dignitas, -tis *s.f.* demnitate, cinste, onoare; rang, noblețe, merit
dignor, -ari, -atus smri *vb.idep.* a distinge, a deosebi, a socoti demn de ceva
digredior, -gredi, -gressus sum *vb. i dep. a* pleca; a se depărta
digresio, -onls *s.f.* depărtare; omisiune
diiudico, -are, -avi, -atum *vb.t* a decide, a judeca
dilacero, -are, -avi, -atum *vb.t.* a sfîrteca
dilato, -are, -avi, -atum vb.t. a lărgi, a dilata; a dezvolta o temă
dilectus[1], -us *s.m.* alegere, recrutare; contingent
dilectus , -a, **-um** *adj.* iubit, drag
diligens, -tis *adj.* grijuliu, conştiincios; econom; harnic
diligentia, -ae *s.f.* atenție; grijă; gospodărire; economie
diligo, -ere, -lexi -lectum *vb.t* a iubi, a prețui
diluceo, -ere, -luxi *vb.i.* a fi clar, a se lumina
dilucidus, -a, -um *adj.* limpede, clar
diluculum,-i *s.n.* zori de zi
diluo, -ere, -lui, -lutum vb.t 3 spăla, a dizolva; *(fig.)* a se relaxa
dimensio, -onis *s.f.* măsură, dimensiune
dimetior, -metili, -mensus sum *vb.L dep.* a măsura **dimidio, -are, -avi, -atum** ***i'h.i.*** **a** înjumătăți
dimidium, -*tis.n.* jumătate **dimitto, -ere, -misi, -misum** vb.t. a trimite in toate părțile, a da drumul; a părăsi; a elibera
diota, -ae *s.f.* amforă cu două toarte
diploma, -atis *s.n.* act oficial
directus, -a, -um *adj.* drept, direct
direptio, -onis *s.f.* jefuire **dirigo, -ere, -rexi, -rectum vb.i. a** îndrepta; a ordona; a dirija **dirimo, -ere, -emi, -emptum** ***vb.t*** **a** despărți; a pune capăt; a curma, a întrerupe
diripio, -ere, -ripui, -reptumvb.t. a rupe, a sfişia; a prăda, a devasta **diruo. -ere, -ui, -utum** vb.i. a dărima, a distruge; a răsturna **dirus, -a, -um** *adj.* sinistru; groaznic; de rău augur; funest; nenorocos
discedo, -ere, -cessi, -cessum ***vb.i.*** **a** ieşi, a pleca, a se depărta, a părăsi, a renunța
disceptator, -oris *s.rn* arbitru, judecător
discepto, -are, -avi, -atum *vb.i.* şi *vb.t.* a dezbate; *(jur.)* a judeca, a decide
discerne, -ere, -crevi, -cretum ***vb.t.*** **a** separa, a deosebi, a distinge, a discerne
discessus, -us s.m. plecare **discidium, -ii** s.n. despărțire, dezbinare **discindo, -ere, -scidi, -scissum vb.t. a** sfîsia, a tăia, a rupe **discingo, -ere, -cinxi, -cinctum vb.t. a** dezveli, a dezbrăca; (mii) a dezarma
disciplina, -ae *s.f.* învățătură; ştiință; şcoală, educație

discipulus, -i *s-.m.* şcolar, elev
disco, -ere, didici, discitum *vb.L* a învăţa, a afla
discordia, -ae *s.f.* dezbinare; neînţelegere
discordo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a fi în dezacord, a nu înţelege
discrepantia, -ae *s.f.* dezacord; nepotrivire; contradicţie
discrepo, -are, -avi, -atum *vb.L a* nu fi de acord; a fi deosebit
discrepat *vb.impers.* nu există un acord, există o controversă
discrimen, -minis *s.n.* interval distanţă, diferenţă, primejdie, risc
discrimino, -are, -avi, -atum *vb.t. a* deosebi
discrucio, -are, -avi, -atum *vb.t* a tortura, a chinui
discuţie, -ere, -cussi, -cussum vb.t a sparge, a crăpa; a înlătura, a îndepărta
disertus, -a, -um *adj.* elocvent; bine exprimat; clar, lămurit
disicio, -ere, eci, -ectum *vb.L* a împrăştia; a risipi
disiunctus, -a, -um *adj. şipaitpf.* (v. **disiungo)** depărtat; despărţit; opus
disiungo, -ere, -iunxi, -iunctum *vb.t.* a separa
dispar, -arfa *adj.* diferit, separat, inegal
disparo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a despărţi, a separa
dispendium, -ii *s.n.* risipă, cheltuială
dispensator, -oris *s.m.* administrator
dispenso, -are, -avi, -atum *vb.L* a distribui egal; a administra, a conduce
dispergo, -ere, -spersi, -spersum *vb.L* a risipi; a dispersa; a împrăştia
disperse *adv.* împrăştiat
dispono, -ere, -sui, -situm vb.t. a aranja, a împărţi
dispositio, -onis *s.f.* aranjare în ordine; orînduire
disputo, -are, -avi, -atum *vb.L* a examina, a dezbate
dissensio, -onis *s.f.* divergenţă, neînţelegere, disensiune
dissentio, -ire, -sensi, -sensum *vb.i.* a fi de altă părere; a se deosebi
disserto, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.L* a discuta, a dezvolta pe larg; a face o dizertaţie
dissideo, -ere, -sedi, -sessum *vb.i.* a nu fi de acord; a se deosebi; a nu se înţelege
dissigno, -are, -avi, -atum *vb.L* a dezvălui
dissimilis, -e *adj.* diferit, deosebit de
dissimilitudo, -inis *s.f.* deosebire
dissimulatto, -onis *s.f.* mascare, deghizare; prefăcătorie, disimulare
dissimulo, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.L* a ascunde, a tăinui; a deghiza; a se preface
dissipo, -are, -avi, -atum vb.t a împrăştia, a risipi, a zdrobi, a distruge; a cheltui fără socoteală
dissocio, -are, -avi, -atum *vb.t.* a despărţi, a dezbina, a separa
dissolutio, -onis *s.f.* desfacere; nimicire; desfiinţare, destrămare, distrugere; slăbiciune, sleire
dissojutus, -a, -um *adj.* desfăcut, dizolvat; neglijent; uşuratic
dissolvo, -ere, -solvi, -solutum *vb.L* **a** dizolva; a desfiinţa; a topi; a nimici

dissuasio, -onLs *s.f.* C9mbatere; opoziție
dissuasor, -orls *s.m.* opozant
dissuo, -ere, -sul, -sutum *vb.L* a descoa-.se, a destrăma
distantia, -ae *s.f.* depărtare, diferență
distendo, -ere, -tendi, -tentum *vb.t.* a întinde, a umple, a umfla
distentus[1], -a, -um *adj.* şi *parLpf.* (v. **distendo)** umflat, plin
distentus[2], -a, -um *adj. sipart.pf.* (v. **distineo)** ocupat
distincție, -onis *s.f.* deosebire, diferență, distincție
distinctus, -us *s.m.* deosebire, variație
distineo, -ere, -Unui, -tentum *vb.t.* a despărți, a depărta; a opri, a împiedica; a fi ocupat
distinguo, -ere, -tinxi, -tinctum *vb.t.* a deosebi; a distinge; a orna
disto, -are *vb.i.* **a** fi la distanță; a fi deosebit; a se deosebi
distortio, -om» *s.f.* răsucire, strîmbare, schimonosire
distortus, -a, -um *adj.* strimb, diform, chinuit
distracție, -onis *s.f.* despărțire, dezbinare, neînțelegere, încordare
distraho, -bere, -traxi, -tractum *vb.t.* a trage încoace şi încolo, a sfîşia, a rupe; a desface; a desființa; a despărți, a distrage de la ceva
distribuo, -ere, -bui, -butum *vb.t.* a distribui, a împărți; a repartiza
distribuție, -onis *s.f.* distribuire; împărțire
disturbatio, -onis *s.f.* distrugere; nimicire: ruinare
disturbo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a împrăştia; a distruge
diu *adv.* mult timp, în timpul zilei
diurnus, -a, -um *adj.* zilnic, în fiecare zi
diuturnus, -a, -um *adj.* care ține mult-timp, de durată
diva, -ae *s.f.* zeiță
divendo, -ere, -didi, -ditum *vb.L* a vinde
diverbium, -ii *s. n.* dialog
diverse *adv.* diferit, divers
diversitas, -tis *s.f.* varietate; diversitate; contradicție
diversus, -a, -um *adj.* întors împotrivă; opus; diferit
diverto, -«re, -ti, -sum *vb. L* a se depărta; a se despărți de; a se deosebi
dives, -itis *adj.* bogat, roditor; strălucit; puternic; norocos
divido, -ere, -di, -sum *vb.L* a împărți, a despărți, a separa, a diviza
dividuus, -a, **-um** *adj.* divizibil, separat
divinație, -onis *s.f.* prevestire, ghicire
divinitas, -tis *s.f.* zeitate, divinitate; perfecțiune
divinus, -a, -um *adj.* divin, extraordinar; profetic, inspirat de zei
divinus, -us *s.m.* profet, ghicitor
divisio, -onis *s.f.* divizare, împărțire
divisor, -oris *s.m.* distribuitor, împărțitor
divitiae, -anim *s.f.pl.* bogății, avere
divortium, -ii *s.n.* divorț, despărțire
divulgo, -are, avi, -atum- *vb.L* a răspîndi vestea în public, a divulga
divus, -a, -um *adj.* divin
divus, -i s.m. zeu
do, dare, dedi, datum *vb.L* a da, a oferi; a se înfățişa; a se ivi

doceo, -ere, docul, doctum *vb.t* a învăţa pe altul; a arăta, a informa
docilis, -e *adj.* ascultător, docil
docte *adv.* cu ştiinţă, cu iscusinţă, cu înţelepciune
doctor, -oris *s.m.* profesor, cel care învaţă pe altul
doctrina, -ae *s.f.* învăţătură, ştiinţă, doctrină
doctus, -a, -um *adj.* învăţat, iscusit, cultivat, înţelept, doct
documentam, -i *s.n.* învăţătură, dovadă; document
dogma, -atis *s.n.* părere, principiu, dogmă
doleo, -ere, -ui, -itum *vb.L* a suferi; a simţi durerea
dolor, -oris *s.m.* durere, suferinţă
dolus, -i *s.m.* viclenie; vicleşug înşelătorie
domesticus, -a, -um *adj.* de acasă; casnic; propriu, particular
domicilium, -ii *s.n.* locuinţă, casă, domiciliu
dominaţie, -onis *s.f.* stăpînire
dominator, -oris *s.m.* stăpinitor
dominatus, -us *s.m.* putere absolută, dominaţie
dominium, -ii *s.n.* posesiune; drept de proprietate
dominator, -ari, -atus suni *vb.Ldep.* a domina, a stăpîni
dominus, -i *s.m.* stăpîn în casă, proprietar, domnitor
domito, -are, -avi, -aluni *vb.t.* a stăpîni, a îmblînzi, a supune
domitor, -oris *s.m.* îmblînzitor, învingător, dominator
domo, -are, -ui, -ituin *vb.t.* a îmblînzi, a dresa, a supune
domus, -us *s.f.* casă; locuinţă; familie; patrie
dbnatlo, -onis *s.f.* dar, donaţie
donec *con},* cit timp; pînă să
dono, -are, -avi, -atum- *vb.L* a dărui, a da
donum, -i *s.n.* dar
dormio, -ire, -ivi, -itum *vb.L* a dormi
dorsum, -i *s.n.* spate, dos
dos, dotis *s.f.* zestre, dotă
doto, -are, -avi, -atum *vb.t* a dota, a înzestra
draco, -onis *s.m.* balaur
dubitanter *adv.* şovăitor
dubitatio, -onis *s.f.* îndoială, şovăire
dubito, -are, -avi, -atum *vb.L* a se îndoi, a fi nesigur, a şovăi
dubium, -ii *s.n.* îndoială, şovăire; primejdie; nesiguranţă
duco, -ere, duxi, ductum *vb.t.* a duce, a conduce; a socoti, a considera
ductor, -oris *s.m.* conducător; comandant; călăuză
dudum *adv.* de curind; de mult timp
duellum, -i *s.n.* luptă, război
dulce *adv.* plăcut
dulcis, -e *adj.* dulce, plăcut
dum *conj.* in timp ce; pînă cînd
dummodo *conj.* numai să
dumtaxat *adv.* numai; cel puţin
dumus, -i *s.m.* tufiş
duo, -ae, -o *num.* doi, două
duplex, -icis *adj.* dublu; *(fig.)* prefăcut, şiret, viclean
duplice, -are, -avi, -atum *vb.t.* a dubla, a mări, a spori
dure *adv.* dur; aspru; grosolan
duritia, -ae *s.f.* tărie, asprime, duritate

duro, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.i. a* ′ întări; a se oţeli, a se îndîrji; a se menţine, a dura; a răbda, a suporta

durus, -a, -um *adj.* aspru, dur; tare, încremenit; neobosit **dux, ducis** *s.m.* conducător, călăuză; comandant de oaste

E

e şi **ex** *prep. (cu abL)* din, de pe, de la, dintre, după
e-, ec- şi **ex-** *(in cuvinte compuse)* din
ea *adv.* pe aici; pe acolo **eatenus** *adv.* pînă acolo, pînă atunci; într-atît
ebenum, -i *s.n.* a"bânos **ebrietas, -tis** *s.f.* beţie **ebullio, -ire, -ivi, -iturn** ***vb.i. şi vb.t.*** **a** clocoti, a da pe dinafară; a se revărsa; a opări
ebur, -oris *s.n.* fildeş **eburnus, -a, -um** *adj.* de fildeş **ecce** *adv.* iată, iată că **ecclesia, -ea** *s.f.* adunare (a poporului); comunitate religioasă creştină; biserică
echo, -us *s.f.* ecou **ecquis, ecquid** *pron. interog.* oare cine? oare ce? •
edictum, -i *s.n.* proclamaţie, ordin; edict, decret, dispoziţie oficială
edissero, -ere, -serui, -sertum ***vb.t*** **a** expune, a explica; a arăta amănunţit (disertaţie)
editio, -onis *s.f.* dare la iveală, publicare
edo , -ere, -edi, -esum *vb.t.* a mînca, a mistui; *(fig.)* a distruge **edo , -ere, -didi, -ditum** ***vb.t.*** **a da** afară, a da din sine; a naşte; a da la lumină, a publica, a răspîndi; a face cunoscut; â" descoperi **educatio, -onis** */ educaţie, creştere **educo*, -are, -avi, -atum** *vb.t.* a creşte, a forma; a instrui, a educa
educo , -ere, -duri, -ductum *vb.t.* a scoate din; a duce din; a înălţa, a construi
edulis, -e *adj.* bun de mîncat
effatum, -i *s.n.* prevestire; enunţ; părere; idee, propunere
eflectus, -us *s.m.* îndeplinire; urmare, efect, rezultat
eflemino, -are, -avi, -atuni *vb.t.* a moleşi, a vlăgui; a feminiza
effero , -are, -avi, -atum *vb.t.* a sălbătici
effero , effere, extuli, elatum *vb.t.* a scoate afară din; a exprima, a pronunţa, a divulga, a dezvălui, a produce; a ridica in sus; *(fig.)* a lăuda, a se mîndri, a deveni orgolios
efferus, -a, -um *adj.* sălbatic, crud, fioros
eflervesco, -ere, -ferbui *vb.i.* a clocoti, a fierbe
efficacitas, -tis *s.f.* eficacitate, putere; succes
efflcio, -ere, -feci, -fectum *vb.t.* a face, a produce, a realiza, a crea, a săvîrşi, a îndeplini; a efectua
effigies, -ei *s.f.* chip, imagine, portret
efllagito, -are, -avi, -atum *vb.t.* a cere cu stăruinţă, a solicita
effligo, -ere, -flixi, -flictum *vb.t.* a zdrobi, a omori; a ucide
effluo, -ere, -fluxi, -ctum *vb.i.* a se scurge, a aluneca, a trece, a dispărea
effor, eflari, effatus sum *vb.t.dep.* a spune

efTrenatio, -onis *s.f.* neinfrînare, desfrînare; fără măsură; frenezie
efTringo, -ere, -fregi, -fr ac turn *vb.L a* sparge, a zdrobi; a frînge
effundo, -ere* -fudi, -fusum *vb.L* a revărsa, a răspîndi, a risipi
effusus, -a, -um *porLpf. (v.* **effundo)** şi *(adj.)* întins, larg; risipit, răspîndit; generos, fără măsură
egestas, -atis *s.f.* sărăcie; lipsă; mizerie
ego *pron. pers.* eu
egreditor, -gredi, -gressus sum *vb.L* şi *vb.t. dep.* a ieşi, a părăsi; a trece dincolo, a depăşi, a întrece
egregius, -a, -um *adj.* ales, deosebit, însemnat, superior
cheu *interj,* ei!
eiaculor, -ari, -atus sum *vb.Ldep.* a arunca cu tărie, a ţîsni, a zvîrli
eicio, -ere, -ieci, -iectum *vb.L* â arunca afară; a izgoni; a respinge; a alunga
eiectus,-us *s.m.* expulzare, surghiunire
eiulatio, -onis *s.f.* plinset, bocet
eiusmodi *adv.* în acest fel; astfel
elabor, -labi, -lapsus sum *vb.L* şi *vb.L dep.* a aluneca, a scăpa de, a omite, a evita
elaboro, -are, -avi, -atum *vb. L* a lucra cu îngrijire, cu stăruinţă; a-şi da osteneala; a elabora ceva
elatus, -a, -*maparLpf.* (v. **effero)** şi *adj.* înalt, nobil, măreţ; mîndru, trufaş
electio, -onis *s.f.* alegere îngrijită, selecţie
electrum, -i *s.n.* chihlimbar
elegans, -tis *adj.* fin, distins, ales; elegant
elemenlum, -i *s.n.* element, materie, noţiune de bază
elevo, -are, -avi, -atum *vb.L* a ridica, a înălţa; a uşura; a micşora
eligo, -ere, -legi, -lectum *vb. L* a alege
elocutio, -onis *s.f.* exprimare, borbire, elocuţiune
eloquor, -loqiii, -locutus sum *vb.L ş vb.L dep.* a vorbi, a se exprima; a expune
eluctor, -ari, -atus sumvfc.i si *vb.Ldep.* a străbate cu greutate; a învinge, a birui
eludo, -lusi, -lusum *vb.L* şi *vb.L* a se juca, a evita greutăţile; a căuta să se strecoare, a zădărnici, a-şi bate joc de; a amăgi, a înşela
eluvio, -onis *s.f.* inundare, revărsare de ape
emancipatio, -onis *s.f.* eliberare de sub autoritate, emancipare
emano, -are, -avi, -atum *vb.L* a curge afară; *(fig.)* a proveni; a decurge; a ieşi
emblema, -atis *s.n.* ornament
emendatio, -onis *s.f.* îndreptare, corectare, mustrare uşoară
ementiorf -iri, -itus suni *vb.t.dep.* a născoci, a inventa; a minţi
emercor, -ari, -atus sum *vţt.Ldep.* a cumpăra
emergo, -ere, -mersi, -mersum *vb.L* a ieşi din, a se ridica
emetior, -metiri, -mensus sum *vb.L dep.* a măsura; a străbate, a parcurge
emigro, -are, -avi, -atum *vb.L* a pleca din, a părăsi, a se muta
emincns, -tis *parLpf.* (v. **emineo)** şi *adj.* care se ridică, se înalţă; proeminent; *(fig.)* eminent, remarcabil
emineo, -ere, -minui *vb.L* a se ridica peste, a se înălţa; a se deosebi între mulţi, a se distinge, a fi eminent

eminus *adv.* de departe
emissio, -onis *s.f.* aruncare, azvîrlire, trimitere
emilio, -ere, -nilsi, -missum *vb.t* a trimite afară, a da drumul, a scoate, a slobozi; a elibera, a da la lumină; a emite **emo, -ere, -emi, -emptum** ***vb.t*** **a** cumpăra **cmollio, -ire, -ivi, -itum** *vb.t.* a muia, a moleşi; a îmblînzi, a linişti
emolumentum, -i *s.n.* cîştig, folos, avantaj **emoveo, -ere,' -movi, -motum** ***vb.t.*** **a** mişca din loc, a scooate, a goni; a zgudui, a emoţiona **emptio, -onis** *s.f.* cumpărare **emptus, -a, -um** *adj.* şi *pattpf. (v.* **emo)** cumpărat, mituit, plătit **en** *interj,* şi *adv.* iată; oare **enato, -are, -avi, -atum** *vb.L* a scăpa de la înec; *(fig.)* a se salva **enervatus, -a, -um** *adj.* fără nervi, fără putere; moal^ **enim** *adv.* şi *conj.* de fapt, într-adevăr, anume; căci **enitor, -i, enixusaum** *vb.L* si *vb.t dep.* a se sili, a-şi da osteneala, a se strădui; a naşte **enixe** *adv.* anevoie, cu greutate, din toate puterile, cu efort **enixus, -us** *s.m.* naştere **enodate** *adv.* desluşit, lămurit **enodo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a desface noduri; *(fig.)* a lămuri, a descurca, a explica, a deznoda, a dezlega
enormis, -e *adj.* rău făcut, neregulat; peste măsură de mare; enorm
ensis, -is *s.m.* sabie
enunlio, -*oniss.f.* **şi enuntiatum, -i** *s.n.* expunere, enunţare
enunţio, -are, -avi, -atum *vb.t.* a expune, a enunţa; a divulga, a destăinui
eo[1] *adv.* acolo, în acel loc, în acel timp, de aceea; cu atît
eo , ire, **ii** (ivi), **itum** *vb.i.* a merge, a se duce; a trece de partea cuiva; a se preface
eodem *adv.* în acelaşi loc
epigoni, -orum *s.mpL* urmaşi
epigrama, -atiş *s.n.* inscripţie, epigramă
epilogus, -i *s.m.* încheiere a unui discurs; epilog
epistola, -ae *s.f.* scrisoare
epitaphius, -ii *s.m.* discurs funebru, inscripţie pe mormînt; epitaf
epos *indecL s.n.* poezie eroică, epos, epopee
equidem *adv.* într-adevăr, de fapt
equus, -i *s.m.* cal; *(fig.)* cavalerie
erado, -ere, -si, -sum *vb.t.* a rade, a şterge; *(fig.)* a îndepărta
erectus, -a, -um *parLpf.* (v. **erigo)** şi *adj.* înălţat în sus, drept, ridicat; *(fig)* nobil; încrezător, încordat, atent; trufaş
ergaprep. (cu ac.) faţă de
ergoprep. (cu geniL) din cauză, pentru; *conj.* aşadar, prin urmare, deci
erigo, -ere, -rexi, -rectum *vb.t.* a ridica, a înălţa; a construi, a clădi; a ridica curajul; a încuraja, a înviora
eripio, -ere, -ripui, -reptum *vb.t.* a smulge, a răpi, a lua; a sustrage, a scăpa
eratum, -i *s.n.* greşeală, eroare
erratus, -us *s.m.* rătăcire

***j* erro, -are, -avi, -alum** *vb.L a* rătăci; a greşi

error, -oris *s.m.* rătăcire; greşeală

erudio, -ire, -ivi, -itum *vb.t.* a cultiva, a instrui, a învăţa

erudiţie, -onis *s.f.* învăţătură înaltă, instrucţie, educare, cultivare

eruditus, -a, -um *adj.* învăţat, priceput, cunoscător; erudit

erumpo, -ere, -rupi, -ruptum *vb.L* şi *vb.t.* a se repezi, a năvăli, a erupe; a izbucni; *(fig.)* a ieşi la lumină; a sfîrşi, a termina

eruptio, -onis *s.f.* ieşire cu forţa; izbucnire; năvălire, erupţie

escendo, -ere, -scendi, -sccnsum *vb.i.* şi *vb.t.* a se uni, a se urca; *(fig)* a se înălţa

escensus, -us *s.m.* asalt, escaladare

essedum, -i *s.n.* car de luptă; trăsură

essurio, -ire, -ivi, -itum *vb.i. şi vb.t.* a fi înfometat; a pofti

el *conj.* şi *adv.* şi, ci, şi încă, chiar şi, ba chiar

etenim *adv.* într-adevăr, de fapt

efiam *conj.* şi *adv.* chiar şi, chiar şi acum, ba chiar; încă; într-adevăr

elsi *conj.* chiar dacă, de fapt, cu toate acestea

euripus, -i *s.m.* canal, strîmtoare

evado, -ere, -vasi, -vasum *vb.i.* şi *vb.t.* a ieşi din, a scăpa de; a ajunge, a[1] deveni, a sfîrsi; a evada

evagor, -ari, -atussum *vb.Ldep.* a alerga încoace şi încolo; *(fig.*) a se răspindi, a depăşi

evenio, -ire, -veni, -ventum *vb.L* a se produce, a se întîmpla; a ieşi; a avea un rezultat

evenit *impers.* se intîmplă

eventum, -i *s.n.* rezultat, efect; eveniment

eversio, -onis *s.f.* răsturnare; *(fig)* distrugere, ruinare

everto, -ere, -verti, -versum *vb.t.* a răsturna, a dărima; a distruge, a nimici; a izgoni

evestigatus, -a, -um *adj.* descoperit (prin cercetări)

evidens, -tis *adj.* vizibil, clar; evident

evinco, -ere, -viei, -\1ctumvfet a învinge de tot, a birui, a înlătura; a convinge, a obţine, a dobîndi

eviscero, -are, -avi, -atum *vb.t.* a scoate mărunţaiele, a spinteca, a sfîşia

evito, -are, -avi, -atum *vb.t.* a se feri de; a evita

evoco, -are, -avi, -atum *vb.t.* a chema afară; a convoca

evolutio, -onis *s.f.* desfăşurare (a unui sul. volum); evoluţie

evoivo, -ere, -v61vi, -volutum *vb.t.* a rostogoli, a răsuci: a desfăşura, a desface, a citi; a delcurca, a deşira; *(fig)* a lămuri, a zgudui, a înfăţişa; a desfăşura în minte, a reflecta asupra

exactor, -oris *s.m.* perceptor, încasator, supraveghetor; i/gonitor, cel care exilează

exacuo, -ere, -acui, -acutuni *vb.t.* a ascuţi, a aţîţa, a stimula ,»"~

exadversum *adv.* în faţă

exaequo, -are, -avi, -atum *vb.t* a nivela. a egala

exaggero, -are, -avi, -atum *vb.L* a înălţa; a spori: a exagera

examen, -îs. *s.n.* examinare, cîntărire, cercetare; roi, grămadă, mulţime

examino, -are, -avi, -atum *vb.i.* si *vb.t.* a cerceta, a examina, a judeca
exanimis, -e *adj.* fără suflare, mort
exanimo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a nu mai respira, a se sufoca; a omorî, a ucide; a face să moară de spaimă, a descuraja
exaspero, -are, -avi, -atum *vb.t.* a înăspri, a irita; a exaspera
excandescentia, -ae *s.f.* aprindere, supărare mare
excedo, -ere, -cessi, -cessum *vb.i* şi *vb.t.* a se retrage, a ieşi, a pleca, a depăşi, a părăsi, a se depărta de ceva
excellens, -ntis *adj.* distins, ales, deosebit, excelent, superior
excello, -are, -avi, -atum *vb. t.* a se ridica peste, a se distinge, a fi superior
excelsus, -a, -um *adj.* înalt, ridicat; nobil
exceptio, -onis *s.f.* lăsare la o parte; • limitare, restricţie; excepţie
excido , -ere, -cidi *vb.i.* a cădea din, a scăpa; a dispărea, a pieri
excido , -ere, -cidi, -cisum *vb.t.* a tăia, a distruge, a nimici; a extirpa, a scoate
excipio, -ere, -cepi, -ceptum *vb.t.* a scoate din, a exclude, a smulge; *(flg.)* a prinde cu urechea, a surprinde, a nora; a prinde, a lua, a captura
excisio, -onis *s.f.* distrugere, ruinare
excito, -are, -avi,--atum *vb.t.* a scoate din, a ridica; a provoca, a aţîţa, a trezi; (/?#.,) a încuraja, a îmbărbăta
exclude, -ere, -si, -suin vfe.r. a nu primi, a nu lăsa să intre, a îndepărta; a scoate; a exclude
excoque, -ere, -coxi, -coctum *vb.t.* a topi, a coace bine, a purifica prin foc
excrucio, -are, -avi, -atum *vb.t,* a chinui, a tortura
excubo, -are, -cubui, -cubitum *vb.i.* a dormi afară, a veghea, a sta treaz, a face de gardă
excursus, -us s./n. cursă, alegere, atac, năvală; ieşire, abatere, digresiune
excurso, -are, -avi, -atum *vb.t.* a arăta cauza, a se scuza
excutio, -ere, -cussi, -cussuni *vb.t.* a scutura, a smulge; a scoate; a arunca departe; a alunga; a cerceta, a căuta bine; a scotoci
exemplar, -aris *s.n.* model, icoană, copie, exemplar
exemplum, -i *s.n.* exemplu, model, pildă
exerceo, -ere, -ui, -itum *vb.t.* a pune în mişcare, a practica; a exercita, a se ocupa continuu de ceva
exercito, -are, -avi, -atum *vb.t.* a exercita, a forma
exercite[1], -us *s.m.* armată, mulţime
exercitus", -a, -um *adj.* chinuit, frămintat, muncit; plin de necazuri; încercat, exersat, versat
exhalo, -are, -avi, -atum *vb.i.* a duhni, a sufla, a exhala
exhaurio, -ire, -hauşi, -haustum *vb.t.* a goli, a scoate din, a secătui; a indura, a suferi; a lua, a răpi; a pune capăt, a termina
exhibeo, -ere, -hibui, -hibitum *vb.t.* a arăta, a prezenta; a dovedi, a produce, a pricinui
exhortor, -ari, -atus sum *vb.Ldep.* a îndemna, a încuraja, a aţîţa
exlgo, -ere, -egi, -actum *vb.t.* a face să iasă, a goni, a izgoni; a duce la capăt, a termina; a cere ceva, a reclama, a pretinde, a discuta cu cineva, a trata

exigue *adv.* puțin; redus, scurt
exiguus, -a, -um *adj.* mic, neînsemnat; slab; redus, rar
exilis, -e *adj.* subțire, slab, mic; sărac, jalnic
eximius, -a, -um *adj.* deosebit, ales; exceptat, privilegiat
eximo, -ere, -emi, -emptum *vb.t.* a scoate; a scăpa, a salva, a elibera
extinde *adv.* apoi
exitum, -li *s.n.* pieire, distrugere, ruină
exitus, -us *s.m.* ieşire, rezultat, reuşită; sfîrşit, deznodămint, efect
exonero, -are, -avi, -alum *vb.t.* a descărca, a despovăra, a elibera
exorior, -iri, -ortus sum *vb.t.* a se ridica, a se înălța, a se ivi, a se naşte
exorsum, -i *s.n.* introducere, început
exorlus, -us *s.m.* apariție, răsărit
expando, -ere, -pândi, -pansum *vb.t.* a întinde; a desface, a deschide, a desfăşura
expedio, -ire, -ivi, -itum *vb.t.* a se descurca, a dezlega; a aranja, a pregăti, a explica, a expune, a duce la bun sfîrşit, a rezolva
expedit *impers.* e bine, e de folos, se cade, trebuie să
expeditus, -a, -um *adj.* uşor, lesnicios, gata de, pregătit să
experientia, -ae *s.f.* încercare; iscusință, pricepere; experiență
experimentum, -i *s.n.* încercare, dovadă
experior, -iri, -pertus sum *vb.t.dep.* a pune la încercare, a proba, a dovedi; a se lua la întrecere cu cineva
expiatio, -onis ***s.f.*** **ispăşire**
expio, -ire, -ivi, -itum *vb.t.* a ispăși, a purifica, a imblînzi prin jertfe; a izbăvi
explanatio, -onis *s.f.* explicație, lămurire
explano, -are, -avi, -atum *vb.t.* a explica, a lămuri
expleo, -ere, -cvi, -etum *vb.t.* a umple, a împlini; a îndeplini; a completa, a satisface, a mulțumi, a sătura
expletus, -a, **-um** *adj.* desăvîrşit, perfect, împlinit
explicație, -onis *s.f.* lămurire, explicare, desfăşurare
explico, -are, -avi, -atum *vb.t.* a desface, a desfăşura, a descurca; a lămuri, a expune
exploratio, -onis *s.f.* cercetare, spionare, investigare
exploro, -are, -avi, -atum *vb.t* a cerceta, a căuta să afle
expono, -ere, -posui, -positum *vb.t.* a expune, a înfățișa, a descrie, a povesti
expositus, -a, -um *part.pf.* (v. **expono)** şi *adj.* expus, deschis la, la îndemină, accesibil, la dispoziție
expressus, -a, -um *adj.* clar, lămurit, expresiv
exprimo, -ere, -pressi, -pressum *vb.t.* a stoarce, a scoate, a exprima, a reproduce, a reda, a rosti
expromo, -ere, -prompsi. -promptum *vb.t.* a scoate, a da pe față; a explica, a lămuri, a expune
expugnatio, -onis *s.f.* asalt
expugno, -are, -avi, -atum *vb.t.* a asalta, a cuceri, a învinge
expulsio, -onis *s.f.* expulzare, îndepărtare, alungare

exquiro, -ere, -sivi, -situm *vb.t* a căuta cu grijă, a cerceta, a se informa despre, a examina
exquisitus, -a, -um *adj.* îngrijit, ales, căutat, deosebit
exsanguis, -e *adj.* fără singe, fără viață, fără putere, sleit, palid
exsecratio, -onls *s.f.* blestem
exsecror, -ari, -atus sum *vb.t* şi *vb.L dep.* a blestema
exsequor, -sequi, -secutns sum *vb.t dep.* a urma, a însoți, a îndeplini; a înfățișa, î expune; a urmări (să ştie, să obțină)
existo, -ere, -ştiți *vb.t* **a** ieşi din, a proveni din; a renaşte, a se ivi, a rezulta; a se arăta, a se vedea
exsolvo, -ere, -solvi, -solutum *vb.t* a dezlega, a elibera, a se achita
exspectatio, -onis *s.f.* aşteptare, curiozitate, nerăbdare
exspecto, -are, -avi, -atum *vb.t* a aştepta, a nădăjdui, a dori
expers, -tis *adj.* fără speranță, care **nu** are parte de, lipsit
expirație, -onis *s.f.* răsuflare
expiro, -are, -avi, -atum *vb.t şi vb.L* a sufla (din sine); a exala; a-şi da sufletul, a se sfîrşi, a muri
expolio, -are, -avi, -atum *vb.t* a prăda, a despuia, a jefui
exstinguo, -gnere, -stinxi, -stinctum *vb.t* a stinge, a distruge, a nimici, a desființa
extirpo, -are, -avi, -atum *vb.L* a smulge din rădăcină, a extirpa
exsul, -îs *s.m.* exilat
exsulo, -are, -avi, -atum *vb.L* a fi exilat, a fi departe
exsnitatio, -onis *s.f.* săritură, bucurie mare, exaltare **exsulto, -are, -avi, -atum** *vb.L* a sări, a tresaltă, a nu mai cunoaşte măsura; a fi arogant, a sări în sus de bucurie
extemplo *adv.* îndată, imediat
extemporalis, -e *adj.* nepregătit, improvizat **extendo, -ere, -tendi, -tensum *vb.t* a** întinde, a mări, a lărgi, a prelungi, a se extinde **extenuo, -are, -avi, -atum** *vb.L* asubția, a slăbi, a istovi
exter, -era, -ernm *adj.* din afară, străin
exterior, -ius *adj. comp. (v.* **exter) mai** din afară, exterior **extermine, -are, -avi, -atum *vb.t* a** îndepărta, a izgoni, a nimici, a extermina
exterreo, -ere, -ui, -itum *vb.L* a inspăiminta, a îngrozi **extra** *prep.* (cu *ac.))* şi *adv.* afară de, afară din, în afară **extraho, -ere, -traxi, -tractum *vb.t* a** smulge, a scoate din, a extrage, a prelungi **extremus, -a, -um** *adj. superi* (v. **exter)** care e la margine, la capăt; cel mai îndepărtat, cel din urmă, cel mai mic; extrem
extremum,4 *s.n.* capăt, sfirsit, extremitate
exubero, -are, -avi, -atum *vb.L* a fi prea plin, a fi din abundență; a da pe dinafară
exulceratio, -onis *s.f.* rană, iritare
exulcero, -are, -avi, -atum *vb.t.* a răni; a irita, a aţîța **exuo, -ere, -ui, -utum** *vb.L* a scoate din, a despuia, a dezbrăca, a se lepăda de, a renunța la

exuro, -ere, -ussi, -ustum *vb.L* a arde, a usca, a pîrjoli, a secătui; a infirbînta,

exustio, -onls *s.f.* ardere, foc, jăratic; căldură mare a încinge

faba, -ae *s.f.* bob, boabă
fabalis, -*e adj.* de bob
fabella,-ae *s.f.* istorioară, piesă (mică) de teatru, snoavă, basm
faber[1], -bra, -brum *adj.* dibaci, artistic, iscusit, ingenios
faber , **-bri** *s.m.* meşter, meşteşugar, lucrător, făurar
fabre *adv.* meşteşugit
fabrefacio, -ere, -feci, -factum *vb.L* a face cu măiestrie, a făuri
fabrica, -ae *s.f.* atelier, fabrică; meserie, meşteşug, artă
fabricaţie, -onis *s.f.* construcţie, fabricare, creaţie
fabricator, -oris *s.m.* făuritor, meşter
fabricor, -ari, -atus sum *vb.Ldep.* si **fabrico, -are, -avi, -aluni** *vb.L* a face, a lucra, a construi, a fabrica, a crea
fabula, -ae *s.f.* bob mic; subiect, povestire, istorioară
fabulator, -oris *s.m.* povestitor
fabulor, -ari, -atus sum *vb.L dep.* a -vorbi, a povesti, a sta de vorbă
fabulose *adv.* ca in poveste, fabulos
fabulosus, -a, -um *adj.* legendar, fabulos
facesso, -ere, -ivi (-ii), -itum *vb.L* şi *vb.L* a îndeplini, a face cu stăruinţă, a executa; a pricinui ceva neplăcut
facete *adv.* în glumă; frumos, plăcut, spiritual
facetiae, -anim *s.f.pL* glume, spirite, vorbe de duh
f ace tuş, -a, -um *adj.* vesel, spiritual, " -glumeţ; elegant
facies, -ei *s.f.* înfăţişare, faţă, figură; aspect, fel, chip
facile *adv.* uşor
facilis,-« *adj.* uşor de făcut; binevoitor; propice, favorabil
facilitas, -*atlsadj.* afabilitate, bunăvoinţă; uşurinţă (de a face ceva)
facinorosus, -a, **-um** *adj.* ticălos, nelegiuit, criminal
facinus, -oris *s.n.* faptă, ispravă; ticăloşie, crimă, nelegiuire
facio, -ere, feci, factum *vb.L* a face, a realiza, a produce
factio, -onis *s.f.* intrigă, uneltire, faptă; comportare, conduită
factiosus, -a, -um *adj.* întreprinzător, influent, activ
factito, -are, -avi, -atum *vb.L* a practica, a face des un lucru
factum, -i *s.n.* faptă, lucrare, întreprindere, acţiune
faciiltas, -atis *s.f.* posibilitate, putinţă, capacitate, uşurinţă
facunde *adv.* cu elocventă
facundia, -ae *s.f* elocinţă, talent la vorbire
facundus, -a, -um *adj.* elocvent; meşteşugit la vorbă
faecarius, -a, -um şi **faeceus, -a, -um** *adj.* de noroi, de drojdie; *(fig.)* urît
faecula, -ae *s.f.* drojdie de vin, *(fig.)* murdărie
faeculentus, -a, -um *adj.* tulbure, plin de drojdie; murdar, urît
faeneratio, -onis *s.f.* camătă, împrumut cu dobîndă

faeneralo *adv.* cu dobindă, cu camătă
faenerator, -orls *s.m.* cămătar
faenero, -are, -avi, -aluni *vb.L* a împrumuta cu dobîndă **fagus, -l** *s.f.* fag (copacul) **fala, -ae** *s.f. (milit.)* maşină de asalt **falarica (phalarlca), -ae** *s.f.* suliță **falcarius, -11** *s.m.* meşter care fabrică
coase, seceri **falcatus, -a, -um** *adj.* care are formă
de coasă, de seceră **falco, -onls** *s.m.* soim f a Ic u la, **-ae** *s.f.* seceră; gheară încovoiată **fallacia, -ae** *s.f* înşelăciune, viclenie, dibăcie
fallaciter *adv.* cu perfidie, cu vicleşug **fallax, -acls** *adj.* înşelător, fals, perfid **fallo, -ere, fefelli, falsum** *vb.t.* a înşela, a falsifica
falsarius, -li *s.m.* falsificator **falso** *adv.* pe nedrept, fără temei; greşit
falsum *adv.* în mod fals **falsus, -a, -uni** *adj.* fals, neadevărat **falx, -cis** *s.f.* coasă, seceră **fama, -ae** *s.f.* zvon, zgomot; reputație, renume **famalus, -a, -um** *adj.* defăimat, rău famat
famelicus, -a, -um *adj.* hămesit, înfometat, flămînd **fnmes, -is** *s.f.* foame, poftă **famigeratio, -onis** *s.f.* zvon public **familia, -ae** *s.f.* familie
familiaris, -e *adj.* care face parte din familie, familial
famillaritas, -atis *s.f.* intimitate, legătură de familie; prietenie
familiariter *adv.* prietenește, intim
famosus, -a, -um *adj.* vestit, faimos, cunoscut, celebru"
famula, -ae *s.f.* sclavă, slujnică
famularls, -e *adj.* de sclav
famulus, -l *s.m.* servitor, slujitor
fanaticus, -a, **-um** *adj.* inspirat, exaltat, furios, fanatic
fandus, -a, -um *adj.* care se poate spune; permis, legiuit
fanum, -i *s.n.* sanctuar, lăcaşsfînt, templu
farcio, -ire, farsi, fartuiu *vb.t* a umple, a îndesa
farina, -ae *s.f.* făină
farrago, -inis *s.f.* amestecătură, amestec de nutreț; *(fig.)* fleacuri
fasces, -ium *s.m.pl.* fascii, insigna puterii consulare
fasciculus, -i *s.m.* legătură, mănunchi
fascinație, -onis *s.f.* fermecare, vrăjire, deochere; fascinație
fascine, -are, -avi, -aluni *vb.t.* a deochia, a face farmece; a fascina
fascinum, -i *s.n.* farmec, deochi
fascis,-îs *s.m.* snop, sarcină, legătură, mănunchi
faseolus, -i *s.m.* fasole
fastidio, -ire, -ivi, -itum *vb.L* şi *vb.t.* a-i fi scîrbă, a-i fi silă
fastidiose *adv.* cu dispreț, cu dezgust, cu silă
fastidiosus, -a,-um *adj.* dezgustat, disprețuitor; trufaş
fastidium, -ii *s,n>* silă, scîrbă; dispreț, aroganță
fastigate *adv.* în pantă
fastlgatus, -a, -um *adj.* care se ridică în pantă; cu vîrf, înălțat

fastigium, -U *s.n.* înălțime, virf, culme; *(fig.)* rang, mărire
fastigo, -are, -avi, -atum *vb.t. a* ridica, a înălța
fastus , **-us** *s.m.* dispreț, aroganță, tru-
• fie, Iu*, fast, pompă
fastus , **-a, -um** *adj.* zi în care sînt permise judecățile; **fasti, -onum** *s.ntpL* calendar; liste ale înalților demnitari, faste
falalis, -e *adj.* fatal, hotărit de destin
fataliter *adv.* după hotărirea destinului; profetic
fateor, -eri, fassus sum *vb.t.dcp.* a mărturisi, a recunoaşte, a arăta
fatidicus, *-i s.m,* prooroc, ghicitor, profet
falifer, -era, -erum *adj.* aducător de moarte, fatal
fatigatio, -onis *s.f.* oboseală, osteneală
fatigo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a obosi, a chinui, a încărca prea mult
fatuitas, -atis *s.f.* prostie
fatum,-! *s.n.* oracol,prezicere,destin, soartă, fatalitate
fatuus, -a, *-umadj.* prost, neghiob, stupid
fauces, -ium *s.f.pL* gîtlej, gît; canal, strimtoare
fauste *adv,* cu noroc
faustus, -a, -um *adj.* favorabil, fericit, aducător de noroc
fautor, -oris *s.m.* partizan, părtaş, susținător
faveo, -ere, f avi, fautum *vb.i.* a favoriza, a ține parte cuiva, a fi bun, a prii, a fi favorabil
favilla, -ae *s.f.* spuză, cenuşă fierbinte; scînteie
favor, -oris *s.m.* simpatie, iubire, favoare
favorabilis, -e *adj.* simpatic, atrăgător, favorabil
fax, facis *s.f.* torță, faclă, foc, flacără
febresco, -ere *vb.i* a avea friguri
febricula, -ae *s.f.* febră uşoară
febriculosus, -a, -um *adj.* care are febră
febrio, -ire *vb.i* a avea friguri, a avea febră; a aiura
febris, -is *s.f.* friguri, febră
februa, -orum *s.m.pl.* purificări; obiecte rituale pentru purificări
fecunde *adv.* din belşug
fecunditas, -atis *s.f.* rodnicie, belşug, fecunditate
fecunde, -are, -avi, -atum *vb.t.* a fertiliza
fecundus, -a, -um *adj.* productiv, rodnic, fertil
fel, fellis *s.n.* fiere, venin, otravă; *(fig.)* răutate, mînie
feles (felis), -is *s.f.* pisică; *(fig.)* hoț
felicitas. -atis *s.f.* fericire, rodnicie, prosperitate; noroc, succes
feliciter *adv.* cu noroc, din belşug; fericit
felix, -icis *adj.* fericit, norocos; binecuvîntat; bogat, roditor •
femella, -ae *s.f* femelă
fernen, -inis *s.n.* femur
femina, -ae *s.f.* femeie, femelă
femineus, -a, -um *adj.* femeiesc, de femeie
femur, -oris *s.n.* coapsă, femur
fenebris, -e *adj.* cu camătă
feneratio, -onis *s.f.* cămătărie, împru-
" mut cu camătă

fenerator, -oris *s.m.* cămătar
feneror, -ari, -atus suni *vb.ldep.* a împrumuta cu camătă
fenestra, -ae *s.f.* fereastră, deschizătură
fenilia, -ium *s.n.pl.* şopron de fîn
fenum, -i *s.n.* **fîn**
fenus, -oris *s.n.* dobîndă, camătă; capital, bani
fera, -ae *s.f.* fiară, animal sălbatic
feralia, -ium *s.n.pl* ziua morţilor
feralis, -e *adj.* funebru (de sufletul morţilor); lugubru, funest
ferax, -acis *adj.* rodnic, bogat; îmbelşugat
ferculum, -i *s.n.* tavă (de servit mincare); tăblie pe care se duc jertfele
fere *adv.* cam, aproape
ferens, -ntis *adj.* şi *part. pr.* (v. **fero)** care poartă, care suportă
fţrentarius, -ii *s.m.* soldat uşor înarmat
feretrura, -i *s.n.* targa (pe care se purtau trofeele de război)
feriae, -arum *s.f.* sărbătoare, vacanţă; repaus, odihnă
feriatus, -a, -um *adj.* de vacanţă, de sărbătoare
ferinns, -a, -um *adj.* de animal sălbatic; *(fig.)* bestial
ferio, -ire *vb.t.* a izbi, a lovi
fcritas, -tis *s.f.* sălbăticie, cruzime, ferocitate
ferior, -ari, -atus sum *vb.Ldep.* a se odihni, a fi în vacanţă; a fi în sărbătoare
ferme *adv.* aproape, de obicei
fennento, -are, -avi, -atum *vb.t* a face să dospească, a fermenta
fermentam, -i *s.n.* aluat dospit, dospire; fermentare **fero, -ferre, tuli, latura** *vb.t.* a purta; a duce; a suporta
ferocia, -ae *s.f.* sălbăticie, violenţă; curaj, semeţie **ferocio, -ire, -ivi, *-iivmvb.i.*** a fi sălbatic; a fi crud
ferocitas, -atis *s.f.* sălbăticie, ferocitate
ferociter *adv.* violent, neînfricat, feroce
ferox; -ocis *adj.* fără frică; inimos, semeţ, dîrz; sălbatic, feroce **ferramenta, -orum** *s.n.pl.* arme; unelte de fier
ferraria, -ae *s.f.* mină de fier
ferrarius , -ia, -ium *adj.* de fier
ferrarius , **-ii** *s.m.* fierar **ferratus, -a, -um** *adj.* acoperit de fier **ferriterus, -i** *s.m.* rob, sclav încătuşat **ferrugineus, -a, -um** *adj.* ruginiu, întunecat la culoare
ferrugo, -inis *s.f.* rugină, culoare ruginie
ferrum, -i *s.n* fier, obiect de fier
fertilis, -e *adj.* roditor, fertil
fertilitas, -atis *s.f.* rodnicie, belşug
fertum, -i *s.n.* un fel de turtă oferită zeilor
ferula, -ae *s.f.* nuia, varga; trestie
ferus , -a, **-um** *adj.* sălbatic, crud
ferus , **-i** *s.m.* animal, fiară **fervens, -tis** *partpr.* (v. **ferveo)** şi *adj.* fierbinte **ferventer** *adv.* cu patimă, cu multă căldură
ferveo, -ere, ferbui *vb.L* a fierbe, a clocoti, a arde
fervesco, -ere *vb.L* a clocoti, a fierbe, a se aprinde

fervidus, -a, **-um** *adj.* care fierbe, care
• clocoteşte; fierbinte
fervor, -oris *s.m.* clocotire; călduri, văpăi; *(fig.)* fervoare, entuziasm
fessus, -a, -um *adj.* obosit, slăbit de, copleşit
festinanter *adv.* în grabă
festinatio, -onis *s.f.* grabă, repezeală
festinato *adv.* în grabă
festino, -are, -avi, -afum *vb.i,* a se grăbi
festinus, -a, -um *adj.* prompt, repede, grăbit
festive *adv.* plăcut, drăguţ, încîntător
festivitas, -alis *s.f.* veselie, glumă, bucurie
feslivus, -a, **-um** *adj.* plăcut, drăguţ, vesel
festuca, -ae *s.f.* pai, fir
festum, -i *s.n.* sărbătoare
festus, -a, -um *adj.* bucuros, de sărbătoare; festiv
fetura, -ae *s.J.* fătare, împerechere; pui.prăsilă
fetus , -a, **-um** *adj.* plin, încărcat; gravidă (femeie, femelă)
fetus , **-us** *s.m.* rod; vlăstar
fiber, -bri *s.m.* castor
fibra, -ae *s.f.* fibră, viţă, fir
fibula, -ae *s.f.* agrafă, încheietoare
ficte *adv.* prefăcut, aparent
ficarius, -ia, -ium *adj.* de smochini
ficclum, -i *s.n.* plantaţie de smochini
flctile, -îs *s.n.* vas de pămînt
fictio, -onis *s.f.* plăsmuire, ficţiune
ficior, -oris *s.m.* meşter, făuritor, plăsmuitor
f ic t u m, -i *s.n.* născocire, neadevăr, minciună
fictura, -ae *s.f.* chip, formare; ficţiune
fictus, -a, **-um** *adj.* si *partpf.* (v. **fingo)** închipuit, născocit, fictiv
ficus, -us *s.m.* si *s.f.* smochin, smochină
fide *adv.* cu credinţă
fîdelia, -ae *s.f.*
fidelis, -e *adj.* de încredere, sincer, credincios, fidel
fldelitas, -atis *s.f.* credinţă, statornicie, fidelitate
fideliter *adv.* cu fidelitate, solid, sigur; cu devotament
fidens, -ntis *paitpr.* (v. **fido)** *si adj.* sigur, încrezător
fidentia, -ae *s.f.* încredere, siguranţă, linişte
fides , **-ei** *s.f.* încredere, credinţă; credit, garanţie; cinste
fides , **-ium** *s.f.pL* liră
fidicula, -ae *s.f.* liră mică
fidio, fidere, fisus sum *vb.Lsemidep.* a se încrede, a avea credinţă că
fiducia, -ae *s.f.* încredere, siguranţă; *(jur.)* încredinţare a unui bun
fidtîciarius, -a, -um *adj.* încredinţat pe cuvînt, provizoriu
fidus, -a, -um *adj.* sigur, de încredere, fidel, devotat
figlinum, -i *s.n.* vas de pămînt
flglinus, -a, -um *adj.* de lut, de olar
figo, -ere, fixi, fixum *vb.t.* a pironi, a înfige, a fixa
figulus, -i *s.m.* olar
figura, -ae *s.f.* formă, înfăţişare
figuro, -are, -avi, -aluni *vb.t.* a modela, a forma
filia, -ae *s.f.* fiică
filiola, -ae *s.f.* fetiţă »
filiolus, -i *s.m,* copilaş

filius, -i ***s.m.*** fiu
fllix, -cis, *s.f.* ferigă
fimetum, -i *s.m.* locul unde se pun gunoaiele
fimum, -i ***s.n.*** şi **fimus, -*i*** *s.m.* gunoi, noroi, bălegar
findo, -ere, fidi, fissum *vb.t. a* crăpa, a despica, a fisura
flngo, -ere, finxi, flctum *vb.t* a forma, a modela; a plăsmui
finio, -ire *vb.L* a sfîrşi, a hotărî, a mărgini, a termina
finis, -is *s.m.* hotar, graniţă; limită, sfîrşit, capăt . **finite** *adv.* cu măsură
finitimus, -a, -um *adj.* apropiat, învecinat
finitio, -onis *s.f.* explicaţie, regulă, metodă, definiţie
finilor, -oris *s.m.* hotarnic, cel ce măsoară hotarele
fio, fieri, factus sum *vb.L* a se face, a se întîmpla; a deveni
firmamen, -inis şi **firmamentum, -i** *s.n.* proptea, sprijin, întărire
firme *adv.* cu putere, solid; hotărît, ferm
firmitas, -atis *s.f.* tărie, putere; fermitate
firmiter *adv.* cu tărie, cu putere
finnitudo, -inis *s.f.* tărie, soliditate
firme, -are, -avi, -atum *vb.L* a întări, a consolida; a încuraja
firmus, -a, -um *adj.* tare, puternic
ficus, -i *s.m.* paner, coş
fissilis, -e *adj.* care se poate despica uşor
flssio, -onis *s.f.* despicare, fisură
fissum, -i *s.n.* tăietură, crăpătură
fistula, -ae *s.f.* ţeava (mai ales pentru apă); fluier, nai; fistulă
fistulator, -oris *s.m,* cîntăreţ din fluier
fistulatus şi **fistulos, -a, -um** *adj.* poros, cu găuri, cu fistule
fixus, -a, -um *adj.* şi *part.pf.* (v. **figo)** împlîntat, înfipt, ţintuit, fixat
flahellum, -i *s.n.* evantai
flabilis, -e *adj.* aerian, suflare de aer
flabra, -anim *s.n.pL* suflarea vânturilor
flacceo, -ere şi **flaccesco, -ere** *vb.L* a se inmuia, a fi slab, a fi moale
flaccidus, -a, -um *adj.* moale, slab, flasc
flagello, -are, -avi, -atum *vb.t.* a biciui, a flagela ~
flagellum, -i *s.n.* bici, curea
flagitatio, -onis *s.f.* cerere stăruitoare, petiţie, plîngere
flagitator, -oris *s.m.* cel care solicită
flagitiose *adv.* ruşinos, scandalos
flagiUoMs, -a, -um *adj.* ruşinos, infam, desfriaat
flagitium, -ii *s.n.* faptă ruşinoasă, necinste, ticăloşie; dezonoare
flagito, -are, -avi, -atum *vb.L* a cere stăruitor
flagrans, -ntis *part.pr.* (v. **flagro)** si *adj.* arzător, înflăcărat
fiagranter *adv.* înflăcărat, cu ardoare, copleşit
flagro, -are, -avi, -atum *vb.L* a arde; a fi copleşit
flagrum, -i *s.n.* bici, curea
flamen , -inis *s.n.* suflu, suflare; vînt
flamen, -inis *s.m.* preot (al unei divinităţi)
(lamina, -ae *s.f.* flacără, foc

flaminifer, -era, -«rum *adj.* arzind; aprins; înflăcărat
flammo, -are, -avi, -atum *vb.L* a aprinde, a arde; a înflăcăra
flammula, -ae *s.f.* flăcăruie
flatus, -us *s.m.* suflare, suflu; vînt
flaveo, -ere şi **flavesco, -ere** *vb.L* a fi galben, a se îngălbeni
flaviis, -a, -um *adj.* galben, auriu, blond
flebilis, -e *adj.* vrednic de plins; nefericit
flecto, -ere, flexi, flectum *vb.L* şi *vb.L* a îndoi, a încovoia; *(fig.)* a îndupleca, a schimba, a fi flexibil
fleo, -ere, -evi, -etum *vb.L* şi *vb.t* a plînge
fletus,"-us *s.m.* plînset, lacrimi
flexibilis, -e *adj.* mlădios, flexibil; schimbător, nestatornic
flexilis, -e *adj.* mlădios, flexibil
flexlo, -onLs *s.f.* mlădiere; îndoire; curbare; modulaţie
flcxuose *adv.* întortochiat, şerpuitor
flexuosus, -a, -um *adj.* întortochiat, şerpuitor
flexura, -ae *s.f.* încovoiere; schimbare
flexus, -us *s.m.* ocol, întorsătură a drumului
flictus, -us *s.m.* izbire, ciocnire
fligo, -ere, -xi, -ctum *vb.t.* a lovi, a ciocni
fio, -are, -avi, -atum *vb.L si vb.t. a* sufla; a expira
floccus, -i *s.m,* scamă de lină, păr (de stofă); *(fig.)* lucru fără valoare
floreo, -ere, -ui *vb.L a* înflori
floreus, -a, -um *adj.* de flori, înflorit, în floare
florus, -a, -um *adj.* strălucitor, înflorit
flos, floris *s.m.* floare
fluctuaţie, -onls *s.f.* agitaţie, vânzoleală
fluctuo, -are, -avi, -atum *vb.L* a^fi agitat, a fi bătut de valuri
fluctus, -us *s.m.* val, agitaţie
fluens, -tis *pattpr. (y.* fluo) şi *adj.* liniştit, curgător, fluent
fuientum, -i *s.n.* nu, curs de apă
fluidus, -a, -um *adj.* curgător; moale, molatec; fluid
fluito, -are, -avi, -atum *vb.L* a pluti; a şovăi, a fi nesigur
flumen, -inis *s.n.* apă (curgătoare), rîu, fluviu
fluo, -ere, fluxl, fluxum *vb.L* a curge, a se revărsa, a se răspîndi; a proveni, a izvorî
fluvialis, -e *adj.* de rîu, de apă, de fluviu
fluvius, -ii *s.m.* fluviu, riu
fluxus , **-a, -um** *adj.* fluid, curgător
fluxus , **-us** *s.m.* scurgere, curent; curs
focillo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a obloji, a înzdrăveni; a reconforta
foculum, -i *s.n.* cuptor mic
focus, -i *s.m.* vatră, cămin; flacără, foc
fodico, -are, -avi, -atum *vb.* a izbi, a înghionti
fodio, -ere, fodi, fossum *vb.t.* a săpa, a extrage, a scoate
foede *adv.* groaznic, urit; ruşinos
foederatus, -a, -um *adj.* aliat, asociat, confederat
foeditas, -atis *s.f.* urîţenie
foedo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a mînji; a desfigura; a mutila
foedus , **-a, -um** *adj.* dezgustător, urit; nedemn, respingător

foedus , -eris *s.n.* tratat de alianţă, convenţie
foetidus, -a, -um *adj.* împuţit, fetid
folium, -ii *s.n.* frunză, foaie
folliculus, -*i* *s.m.* băşică, minge; înveliş, pieliţă, coajă
follis, -is *s.m.* foaie; balon; minge; pîntec
fomenta, -orum *s.n.pL* pansament, cataplasmă, calmant, leac
fomes, -itis *s.m.* materie de aprins fr> cui (iască, surcele, aşchii)
fons, -ntls *s.m.* izvor, apă; origine, cauză
fontanus, -a, -um *adj.* de izvor
for, fari, fa tuş sum *vb.tdep.* a vorbi, a zice
forabilis, -e *adj.* care poate fi străpuns
foramen, -inls *s.n.* deschizătură, gaură; puţ
forceps, -cipis *s.m. a s.f.* cleşte
forensis, -e *adj.* de piaţă, din for, public; politic
foris[1], -is *s.f.* uşă, intrare
foris *adv.* afară
forma, -ae *s.f.* formă; chip, figură, imagine, aspect
formaţie, -onls *s.f.* formare, formă, plan
formator, -oris *s.m.* meşter care cizelează, creator, autor
formica, -ae *s.f.* furnică
formidabilis, -e *adj.* înspăimintător, formidabil; de temut
formido , -are, -avi, -atum *vb.t.* a se teme, a tremura de frică
formido , -inis *s.f.* teamă, spaimă
fonnidolose *adv.* formidabil, cu teamă; înspăimîntător
formidolosus, -a, -um *adj.* înfricoşător, înspăimîntător
formo, -are, -avi, -atum *vb.L* a modela, a da o formă, a aranja, a compune, a forma
formositas, -atis *s.f.* frumuseţe
formosus, -a, -um *adj.* frumos
formula, -ae x / normă, regulă, formulă
fornax, -acis *s.f.* cuptor
fornlcatus, -a, -om *adj.* boltit, arcuit
fornix, -icis *s.m.* boltă, arc
fors, fortis *s.f.* intîmplare, soartă
forsitan *adv.* poate că
fortasse *adv.* poate că, probabil, din întimplare
forticulus, -a, -um *adj.* destul de curajos
/ortis, -e *adj.* viguros, robust; curajos, hotărît; puternic
fortiter *adv.* tare, cu putere; energic
fortitudo, -inis *s.f.* .bravură, vitejie, curaj; forţă, tărie
fortuite *adv.* întîmplător, ocazional
fortuitus, -a, -um *adj.* întîmplător, accidental
fortuna, -ae *s.f.* soartă, intîmplare; noroc, şansă
fortunate *adv.* în mod fericit, favorizat de soartă
fortunatus, -a, -um *adj.* fericit, bogat, favorizat de soartă
fortuno, -are, -avi, -atum *vb.t* a binecuvînta, a face fericit; a reuşi
forum, -i *s.n.* for, piaţă publică
forus, -i *s.m.* punte de corabie; rînd de bănci la circ
fossa, -ae *s.f.* groapă, şanţ, canal
fossilis, -e *adj.* dezgropat, fosil
fossio, -onis *s.f.* săpare; scobitură

fossor, -oris *s. m.* săpător; țăran
fovea, -ae *s.f.* groapă; *(fig.)* cursă
foveo, -ere, fovi, fotum *vb.L* a menține cald, a încălzi; a obloji; a îngriji
fractus, -a, -iun *adj.* zdrobit, slăbit, şubred; frint
fraga, -orum *s.npL* fragi **fragilis, -e** *adj.* şubred, fragil **fragilltas, -atis** *s.f.* fragilitate , slăbiciune
fragmen, -inls *s.f.* frintură, țandăra
fragmentam, -i *s.n.* bucată, fragment
fragor, -oris *s.m,* ruptură, spărtură; fringere **fragosus, -a, -um** *adj,* zgomotos; aspru, abrupt; sfărimicios **fragrans, -ntis** *partpr.* (v. **fragro)** si *adj.* mirositor, parfumat **fragro, -are** *vb.L* a mirosi frumos **framea, -ae** *s.f.* lance (la germani) **frango, -ere, fregi, fraclum *vb.L,* a** frînge, a sparge, a sfărîma, a zdrobi; *(fig.)* a înfringe, a dobori **frater, -tris** *s.m.* frate **fraterne** *adv.* frățeşte
fraternitas, -atls *s.f.* frăție, fraternitate
fraternus, -a, -um *adj.* frățesc
fratricida, -ae *s.m.* ucigaş al fratelui
fraudatio, -onis *s.f.* înşelătorie, fraudă
fraudator, -oris *s.m* înşelător **fraudo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a înşela, a jefui fra ud u le n tuş, -a, -um *adj.* înşelător, fraudulos **fraus, fraudis** *s.f.* înşelătorie, fraudă; prejudiciu, delict **fraxinus, -i** *s.f.* frasin **fremebundus, -a, -unt** *adj.* fremătînd; *(fig.)* minios
fremitus, -us *s.m.* freamăt, murmur, zumzet
fremo, -ere, -ui, -itum *vb. L* a urla, a vui, a mugi, a murmura; a fremăta
fremor, -oris *s.m.* freamăt
frendo, -ere, fresum *vb.L* şi *vb.L* a scrişni din dinți; a mesteca, a macină; *(fig.)* a se întărită
freno, -are, -avi, -atum *vb.L* a pune friu, a înfrina
frequens, -ntis *adj.* frecvent, obişnuit, repetat
frequenter *adv.* des, frecvent
frequentia, -ae *s.f.* mulțime, abundență, afluență
frequento, -are, -avi, -atum *vb.L* a frecventa, a vizita des; a repeta, a celebra, a serba; a popula; a aduna în număr mare
fretum, -i s.n. strîmtoare, canal
frictio, -onis *s.f.* frecare, masaj, frecție
frico, -are, fricui, frictum *vb.L* a freca
frigeo, -ere, frixi (frigui) *vb.L* a fi rece, a îngheța; a încremeni
frigero, -are, -avi, -atum *vb. L* a răcori
frigesco, -ere, frixi *vb.L* a se răci, a îngheța
frigida, -ae *s.f.* apă rece
frigidarium (frigdarium), -ii *s.n.* cameră foarte rece
frigidarius, -a, **-um** *adj.* răcit
frigide *adv.* cu răceală; (fig.) slab, fără emoție, moale
frigidus, -a, -um *adj.* rece, înghețat, încremenit
frigo, -ere, frixi, frictum (frixum) *vb.L* a frige
frigus, -oris *s.n.* frig, răceală; indiferență

frio, -are, -avi, -alum ***vb.L*** **a fărîmița**
frivolus, -a, -um *adj.* neserios, fără valoare, frivol **frondeo, -ere** *vb.L* a înfrunzi, a avea frunze
frondosus, -a, -um *adj.* frunzos **frons, frontis** *s.f.* frunte; înfățișare, față **frontalia, -ium** *s.n.pL* placă de metal aplicată pe fruntea calului **fronto, -onis** *s.m.* frunte lată • **fructuosus, -a, -um** *adj.* rodnic, folositor
fructus, -us *s.m.* rod, fruct; cîştig, folos
frugalis, -e *adj.* cumpătat, econom, chibzuit
frugalitas, -atis *s.f.* cumpătare, chibzuință în socoteli **frugaliter** *adv.* cumpătat, econom **frugifer, -era, -erum** *adj.* bogat în roade, rodnic
frumentalio, -onis *s.f.* aprovizionare cu grîne **frurnentator, -oris** *s.m.* negustor de grîne **frumentor, -ari, -atuş sum** *vb.Ldep.* a aduna grine **frumentum, -i** *s.n.* griu
fruor, frui, fructus (fruitus) sum *vb.L dep.* a se bucura
frustra *adv.* în *zadar,* fără motiv
frustratio, -onis *s.f.* înşelate, amăgire, decepție **frustror -ari, -atus sum** ***vb.t. dep.a*** înşela, a amăgi
frustram, -i *s.n.* bucată, îmbucătură
frux, frugis *s.f.* fruct; folos, produs; bine, virtute
fuco, -are, -avi, -atum *vb.t a* vopsi, a farda
fucosus, -a, -um *adj.* fals, prefăcut
fucus , -i *s.m* vopsea roşie; prefăcătorie
fucus[2], -i *s.m.* trîntor (de albine) **fuga, -ae** *s.f.* fugă, scăpare, evitare **fugax, fugacis** *adj.* fugar, trecător **fugio, -ere, fugi, fugUum** *vb.L* a fugi; a zbura
fugitivus, -a, -um *adj.* fugar **fugito, -are, -avi, -atum** *vb.L* şi ***vb.t.*** **a** fugi în goană; a evita **fugo, -are, -avi, -atum** *vb.t.* a pune pe fugă; a alunga; a exila, a îndepărta; a interzice **fulcio, -ire, fulsi, fultum** *vb.L* a sprijini, a susține
fulgeo, -ere, fulsi *vb.L* a scapără, a fulgera
fulgidus, -a, -um *adj.* strălucitor
fulgor, -oris *s.m.* fulger, strălucire
fulgii r, -uris *s.n.* fulger, trăsnet
fulguro, -are, -avi, -atum *vb.L* a fulgera
fulmen, -inis *s.n.* fulger, trăsnet
fulmineus, -a, -um *adj.* de fulger, ca fulgerul
fulmino, -are, -avi, -atum *vb.L* a fulgera, a trăsni
fultura, -ae *s.f.* proptea, sprijin
furneus, -a, **-um** *adj.* afumat, fumegînd
fumifer, -era, -erum *adj.* care face fum
fumo, -are, -avi, -atum *vb.L* a fumega, a scoate fum **fumus, -i** ***s.m.*** fum
functio, -onis *s.f.* executare, înde - plinire **fundamen, -inis** ***s.n.*** **temelie**

fundamentam, -i *s.n.* temelie, fundament
fundator, -oris *s.m.* fondator, întemeietor
fundo, -are, -avi, -atum *vb.t a* întemeia, a funda
fundo, -ere, fudi, fusum *vb.t* a vărsa, a răspîndi
fundus, -i *s.m. bază,* fund; proprietate, domeniu
funebris, -a, -e *adj.* funebru, de înmormîntare
funero, -are, -avi, -atum *vb.t* a înmormînta, a duce la groapă
funesto, -are, -avi, -atum *vb.L* a pîngări (prin omor)
fungor, fungi, functus sum *vb.Ldep.* a îndeplini, a împlini, a duce la capăt
fungus, -i *s.m* ciupercă, burete
funiculus, -i *s.m.* sfoară
funis, -is *s.f.* funie, fringhie
fur, furiş *s.m* hoț
furax, -acis *adj.* pornit spre furat
furca, -ae *s.f.* furcă
furcifer, -eri *s.m.* bun de spînzurat; ticălos
furcula, -ae *s.f.* proptea; trecătoare, pas; furcă
furenter *adv.* cu furie
furia, -ae *s.f.* furie, pacoste
furiabîter- *adv.* turbat
furibundus, -a, -uni *adj.* furios, nebun, furibund
furio, -are, -avi, -atum *vb.t* a turba
furiosus, -a, -um *adj.* turbat, nebun
furnus, -i *s.m.* cuptor
furor, -ari, -atus sum *vb.tdep. a* fura
furor, -oris *s.m.* nebunie, furie
furtive *adv.* pe ascuns, pe furiş
furtivus, -a, -um *adj.* ascuns, secret; tăinuit, furat; nepermis
furtuni, -i *s.n.* furt
fuscina, -ae *s.f.* furcă (cu trei dinți); triden^
fuscus, -a, -um *adj.* întunecat
fusilis, -e *adj.* topit, moale
fusio, -onis *s.f.* revărsare, răspîndire
fustis, -is *s.m.* ciomag
fustuarium, -ii *s.n.* ciomăgeală
fusus, -i *s.m.* fus

G

galbus, -a, -um *adj.* gălbui
galea, -ae *s.f.* coif, cască
gallina, -ae *s.f.* găină
gallus, -i *s.m. cocoş*
ganea, -ae *s.f.* han, circiumă, tavernă
ganeo, -onis *s.m.* beţivan, desfrinat
garrio, -Ire, -ivi, -itum *vb.i.* şi *vb.t* a flecari, a trăncăni
garrulus, -a, -um *adj.* care trăncăneşte, guraliv, vorbăreţ
gaudeo, -«re, gavisus sum *vb.ts&nidep.* a se bucura
gaudium, -ti *s.n.* bucurie; plăcere, mulţumire
gelidus, -a, -um *adj.* îngheţat
gelu, -us *s.n.* ger
gemino, -are, -avi, -atum *vb.t.* a dubla; a împerechea, a împreuna
geminus, -a, -um *adj.* geamăn; dublu, foarte asemănător
gemini, -omm *s.mpL* fraţi gemeni
gemitus, -us *s.rn* geamăt
gemo, -ere, -ui, -itum *vb.i.* şi *vb.t.* a geme, a suspina; a plinge
gena, -ae *s.f.(pL)* obraz, pleoape, ochi
gener, -is *s.m.* ginere
generalis, *-e adj.* general, comun, universal
generaliter *adv.* în general
generator, *-ork&f.* producător, născător
genero, -are, -avi, -atum *vb.t.* a naşte, a crea, a produce
genetrix (genitrtx), -icis *s.f.* născătoare, mamă
genkulum, -i *s.n.* genunchi; nod
genitalis, -e *adj.* dătător de viaţă; care naşte, care zămisleşte
genitor, -oris *s.m.* tată
genius, -ii *s.rn* suflet; geniu, talent
gens, -tis *s.f.* neam, familie
genlilis[1], -e *adj.* propriu familiei, de familie; al neamului, naţional
gentilis[2], -is *s.m.* rudă, compatriot
genu, -us *s.n.* genunchi
genus, -eris *s.n.* neam, familie, popor, Origine; fel, mod, categorie
germen, -is *s.n.* sămînţă, germen, mugure, mlădiţă .
germino, -are, -avi, -atum *vb.i.* şi *vb.t* a încolţi, a înmuguri
gero, -ere, gessi, gestum *vb.t* a purta; a săvîrşi, a face; a se petrece, a se întîmpla; a produce, a da naştere
gesta, -orum *s.n.pL* fapte vitejeşti, isprăvi
gestamen, -inis *s.n.* ceea ce poartă cineva; sarcină; povară; îmbrăcăminte
gesticulatio, -onis *s.f.* mişcare, gesticulaţie
gestio ,-onis.s./ îndeplinire; administrare
gestio , -ire, -ivi, -itum *vb.t* şi *vb.t* a dori cu ardoare; a se bucura mult; a gesticula
gesto, -are, -avi, -atum *vb.t* a purta
gestus, -us *s.m.* ţinută, atitudine; gest, mimică
gigno, -ere, genul, genitum *vb.t* a naşte, a crea, a produce
glacies, -ei *s.f.* gheaţă; tărie; rigiditate

glacio, -are, -avi, -aturn *vb.L* şi *vb.l a* îngheţa
gladiator, -oris *s.m.* gladiator, luptător înarmat cu gladius
gladius, -li *s.m.* sabie scurtă
glaeba, -ae *s.f.* bulgăr de pământ; brazdă, moşie, pământ cultivat
glans, glandis *s.f.* ghindă;alună, nucă *(fig.)* proiectil
globo, -are, -avi, -atum *vb.L a* stringe grămadă; a face glob
globus, -i *s.m.* sferă, glob; grămadă de oameni, ceată
glomero, -are, -avi, -atum *vb.L a* face ghem, a stringe, a aduna, a îngrămădi; a aglomera
gloria, -ae *s.f.* glorie, faimă, mîndrie
glorior, -ari, -atus sum *vb.Ldep. a* se lăuda, a se făli
gluten, -inis *s.n.* clei
gnarus, -a, **-um** *adj.* cunoscător, ştiutor
gnavus, -a, -um *adj.* harnic, zelos
gracilis, -e *adj.* subţire, înalt; delicat; elegant; slab, sărac
gradatio, -onis *s.f.* treaptă; *(fig.)* gradaţie
gradior, -i, gressus sum *vb.Ldep.* a păşi, a merge
gradus, -us *s.m.* pas, mers; treaptă; rang
gramen, -inis *s.n.* iarbă, pajişte, verdeaţă; plantă; graminee
grammatica, -ae *s.f.* ştiinţa limbii, gramatică
granarium, -ii *s.n.* magazie cu grîne, hambar; grinar
grandinat *vb.impers.* bate grindina
grandis, -e *adj.* mare, înalt, puternic; înseninat, strălucit
grando, -inis *s.f.* grindină
granum, -i *s.n.* grăunte, sîmbure
graphium, -ii *s.n.* condei
-gţassator, -oris *s.m.* haimana, vagabond; tflhar
grassor, -ari, -atus sum *vb.Ldep.* a merge, a umbla; a hoinări, a vagabonda; a porni spre
gratia, -ae *s.f-* frumuseţe, graţie; mulţumire sufletească; simpatie; favoare; recunoştinţă
gratificatio, -onis *s.f.* favoare; bunăvoinţă
gradificor, -ari, -atus sum *vh.L şi.vb.L dep.* a fi plăcut cuiva; a se arăta binevoitor; a acorda o favoare
gratis *adv.* pe degeaba, gratis, fără motiv, fără plată
gratula tio, -onis **s./** manifestare de bu-- curie; felicitări
gratulor, -ari, -atus sum *vb.Ldep.* a felicita; a mulţumi cu bucurie
gravatlm *adv.* cu greutate, fără plăcere
gravidus, -a, -um *adj.* greu, încărcat, plin; îngreunat
gravis, -e *adj.* greu; grav, important, încărcat, copleşit
gravitas, -atis *s.f.* greutate mare; seriozitate, noblețe; forţă, violenţă
gravo, -are, -avi, -atum *vb.L* a îngreuna, a împovăra; a copleşi, a apăsa, a înăspri
grcgarius, -a, -um *adj.* din mulţime; de rînd, obişnuit
gregatim *adv.* în turmă, în masă

grex, grecis *s.m.* turmă; *(fig.)* ceată, grămadă, mulțime
gremium, -U *s.n.* sîn, piept; *(fig.)* parte lăuntrică; îngrijire, protecție
gubernatio, -onls *s.f.* cîrmuire; conducere, guvernare
guberno, -are, -avi, -atum *vb.t* a cîrmui, a conduce ; a guverna
gurges, -itis *s.m.* prăpastie, genune; viitoare
gusto, -are, -avi, -aluni *vb.t. a* gusta, a mînca ușor
gustus, -us *s.m.* gust
guttur, -uris *s.n.* gîtlej, gît
gymnas, -dis *s.f.* luptă; exerciții de luptă
gymnasium, -ii *s.n.* loc de exerciții gimnastice; loc de întîlnire a filosofilor; școală filosofică, gimnaziu
gyrus, -i *s.m.* cerc, spirală, încolăcitură; *(fig.)* subtilitate

H

babeo, -ere, -ui, -itum *vb.t a avea, a* conține, a cuprinde; a socoti, a considera; a se afla; a ști, a cunoaște
habilis, -e *adj.* capabil, apt, potrivit, abil
habilitas, -tis *s.f.* dibăcie, aptitudine; abilitate
habitatio, -onls *s.f.* locuință
habito, -are, -avi, -afum *vb.t.* şi *vb.L* a locui
habitus, -us *s.m.* aspect, ținută; obicei, atitudine, fel de a fi
hac *adv.* pe aici
haedus, -l ***s.m.*** ţap
haereo, -ere, -si, -sum *vb.L a* se fixa; a persista, a stărui; a sta la îndoială, a şovăi
haesitatio, -onls *s.f.* încurcătură, şovăială, nehotărîre; ezitare
haesito, -are, -avi, -atârm *vb.L a* şovăi; a ezita
halitus, -us *s.m.* suflare, miros; emanație
halo, -are, -avi, -atum *vb.t. a* sufla, a exala; a scoate miros
hariolatio, -onis *s.f.* prorocire, oracol
hariolor, -ari, -atus, sum *vb.Ldep. a* ghici, a prooci
harmonia, -ae *s.f.* armonie; sunete potrivite
haruspex, -icis *s.m.* ghicitor (după măruntaiele jertfelor), prezicător
hasta, -ae *s.f.* suliță, lance
hastile, -is *s.n.* prăjină, par; băţ, baston; minerul suliței
ha ud *adv.* nu tocmai
haurio, -Ire, -si, -s turn *vb.t.* (despre lichide) a scoate din; a sorbi, a înghite;

hauslus, -us *s.m.* înghițitură
hebdomas, -adis *s.f.* ziua a şaptea; săptămînă **hebes, -etb** *adj.* tocit; slăbit, obosit; prost, tîmpit **hebeo, -ere** *vb.t.* a toci; a slăbi, a fi fără putere
hedera, -ae *s.f.* iederă **hei** *interj,* vai!
helluo, -onis *s.m.* lacom **helluor, -ari, -atus sum** *vb.Ldep.* a fi mîncăcios, a se îndopa **herba, -ae** *s.f.* iarbă; pajişte **hereditas, -atls** *s.f.* moştenire **heres, -edls** *s.m.* şi / moştenitor **heri** *adv.* ieri
heroicus, -a, **-um** *adj.* eroic, mitic
heros, -ois *s.m.* semizeu; om celebru, erou
herus, -l *s.m.* stăpîn **hesternus,** -a, **-mă** ***adj.*** de ieri, din ajun **hiatus, -us** *s.m.* deschizătură, scufundătură, prăpastie; gură căscată; lăcomie; *(gram.)* hiat **hiberno, -are, -avi, -atum** *vb.L* a ierna **hic** , **haec, hoc** *pron. demonstr.* acesta (de aproape)
hic[2] *adv.* aici; acum, în acest moment
hiems, hiemis *s.f.* iarnă; frig; vreme rea
hilaris, -e *adj.* vesel, bine dispus
hilaritas, -atis *s.f.* veselie, bucurie, ris; ilaritate

hilaro, -are, *vb.L a* înveseli pe cineva
hinc *adv.* (de *loc* şi *timp)* de aici; de acum; de aceea
hlo, -are, -avi, -atum *vb.L* a fi deschis; a sta cu gura căscată; a rivni la ceva; a rămîne înlemnit; a avea goluri (în vorbire)
hircus, -i *s.m.* ţap
hirsutus, -o, -um *adj.* ţepos, păros; *(fig.)* necioplit, grosolan, aspru
hirundo, -inis *s. f.* rindunică
historia, -ae *s.f.* cercetare, povestire, istorisire; istorie
histrio, -onis *s.f.* comediant, dansator, actor
hiulce *adv.* bolovănos, grosolan
hiulcus, -a, -um *adj.* crăpat, căscat; lacom, poftitor, (despre *stil)* bolovănos
hodie *adv.* astăzi
homicidium, -ii *s.n.* omucidere, măcel
homo, -minLs s.m. om
honestas, *-atiss.f.* cinste, onoare; omenie, virtute, onestitate; frumuseţe; demnitate, funcţie înaltă, mărire
honesto, -are, -avi, -atum *vb.L* a arăta respect, a cinsti, a lăuda, a înnobila; a împodobi; a înfrumuseţa
honcstus, -a, -um *adj.* demn de stimă, onorabil; cinstit, cuviincios, onest
honor, -oris *s.f.* sarcină publică, funcţie înaltă, rang; cinste, onoare, consideraţie; frumuseţe, podoabă
honoratus, -a, -um *adj.* ales, distins, nobil, însemnat
honoro, -are, -avi, -atum *vb.L* a onora, a cinsti; a răsplăti, a înfrumuseţa, a împodobi
hora, -ae *s.f.* oră, ceas; timp, anotimp
horreo, -ere, -ui *vb.L* şi *vb.L* a fi ţepos, zbîrlit; a se îngrozi, a se teme, a se înfiora, a se speria
horribilis, -e *adj.* inspăimîntător, îngrozitor
horridus, -a, -um *adj.* zbîrlit, ţepos; neîngrijit; inspăimîntător, îngrozitor, aspru, fioros
horrifico, -are, -avi, -atum *vb.L* a înspăimînta
horror, -oris *s.m.* fior, groază, spaimă, frică
hortamen, -inis şi **hortatio, -onis** *s.f.* îndemn, încurajare
hortor, -ari, -atus sum *vb.Ldep.* a îndemna, a sfătui; a îmbărbăta
hortus, -i *s.m.* grădină; parc
hospes, -itis *s.m* gazdă; musafir, oaspete; călător, străin
hospitalitas, -atis *s.f.* ospitalitate, găzduire
hospitium, -U *s.n.* ospitalitate, găzduire (dată sau primită); casă de oaspeţi, loc de popas, loc de găzduire
hostia, -ae *s.f.* jertfă; animal jertfit
hostilis, -e *adj.* duşmănos, periculos, ostil
hostis, -is *s.m.* duşman, inamic
buc *adv.* .aici, acolo, în această privinţă, la aceasta
humanitas, -tis *s.f.* omenie, simţire omenească; bunătate, amabilitate, politeţe, bunăvoinţă; cultură, civilizaţie
humanus, -a, -um *adj.* omenesc; blind, amabil, prietenos; civilizat, . nobil, cultivat
humatio, -onis *s.f.* înmormintare
humecto, -are, -avi, -atum *vb.L* a uda, a umezi

humeclus, -a, -um *adj.* umed
humerus, -i *s.m.* umăr **humidus, -a, -um** *adj.* umed **humiILs, -e** *adj.* jos, scund; *(fig.)* de jos, de rind; umil, modest, neînsemnat; abătut, descurajat
humilltas, -atis *s.f.* înălțime mică; modestie, umilință; sărăcie

humo, -are, -avi, -atiim *vb.l* a îngropa
humor, -oris *s.m.* umezeală; lichid
humus, -i *s.f.* pământ
hyaena, -ae *s.f.* hienă
hydra, -ae *s.f.* balaur cu multe capete; şarpe **hymenaeus, -i** *s.m.* cîntec nupțial; nuntă

iaceo,-ere,-iii *vb.L* a sta întins, a zăcea; *(fig.)* a fi cufundat, a fi abătut
iacio, -ere, ieci, iactutn *vb.t* a arunca, a azvîrli; a răspîndi
iactantia, -ae *s.f.* lăudăroşenie, vanitate, trufie
.iactatio, -onis *s.f.* zgîlțiire, agitare, emoție; fală, lăudăroşenie
iactatus, -us *s.m.* zdruncinare
iacto, -are, -avi, -aluni *vb.t. a* arunca mereu; a azvîrli; a spune, a dezbate; a se lăuda; a scutura, a agita
iactura, *-nes.f.* aruncare, pagubă; sacrificiu
iactus, -us *s.m.* si iaculatio, -onis *s.f.* azvîrlire, aruncătură
iaculor, -ari, -ntuş sum *vb.i.* şi *vb.t dep.* a arunca, a lovi; a vina
iaculum, -i *s.n.* armă de aruncat (săgeată, lance)
iam *adv.* acum, tocmai, îndată, deja
iambus, -i *s.m.* iamb, vers
iampridetn *adv.* încă de mult, de multă vreme
ianitor, -oris *s.m.* portar
ianua, -ae *s.f.* uşă; deschidere, intrare
ibi *adv.* acolo, atunci
ibidem *adv.* tot acolo; tot atunci; în aceeaşi stare
ico, -ere, ici, ictum *vb.L* a izbi, a lovi
ictus' , **-us** *s.m.* lovitură; pumn; bătaie
ictus[2], -a, -um *partpf.* (v. iacio) şi *adj.* tulburat; izbit
idem, eadem *pron.dem.* acelaşi.
identim *adv.* de mai multe ori; mereu
ideo *adv.* de aceea; din această cauză; în acest scop
idiota, -ae *s.m.* ignorant; om fără educație, fără cultură; idiot
idolum, -i *s.n.* chip, umbră, nălucă, fantomă; idol
idoneus, -a, -um *adj.* potrivit, apt, convenabil, capabil, folositor
ieiunitas, -atis *s.f* uscăciune, lipsă, sărăcie; goliciunea vorbelor
ieiunium, -ii^ *s.n.* post, foame
ieiunus, -a, -um *adj.* flămînd, lipsit; sărac; slab
igitur *conj.* deci, aşadar, prin urmare
ignarus, -a, -um *adj.* neştiutor, necunoscător, ignorant
ignavia, -ae *s.f.* le.ne, trindăvie; laşitate, fără curaj
ignavus, -a, -um *adj.* leneş, trindav, obosit, laş
igneus, -a, -um *adj.* de foc, arzător; înflăcărat
ignis, -is *s.m.* foc, făclie, fulger; strălucire; arşiță, văpaie
ignobilis, -e *adj.* obscur, necunoscut, neînsemnat, de rind
ignobilitas, -atis *s.f.* lipsă de nume; origine obscură
ignominia, -ae *s.f.* pierderea numelui bun; ruşine, dezonoare

ignominiosus, -a, -um *adj.* pătat, stigmatizat, ruşinat
ignorantia, -ae *s.f.* neştiinţă, ignoranţă, nerecunoaştere
ignoro, -are, -avi, -atum *vb.t.* a nu şti, a nu cunoaşte
ignotus, -a, -*mr*> *adj.* necunoscut
ilex, -icis *s.f.* stejar
ilicet *ac''v.* îndată, imediat
Uico *adv.* pe loc; numaidecît
illa *adv.* pe acolo
illabor, -labi, -lapsus sum *vb.Ldep.* a aluneca în, a pătrunde în; a se scufunda, a se dărîma, a se prăvăli
illaboro, -are *vb.i.* a se strădui; a lucra; a cultiva
illac *adv.* pe acolo
illacessilns, -a, -um *adj.* neprovocat, neatacat
illaesus, -a, -ura *adj.* nevătămat, neatins
Ulaetabllis, -e *adj.* trist, dureros
illaudatus, -a, -um *adj.* fără glorie; nedemn
iile, illa, illud *pron.dem.* acela, aceea
illepidus, -a, -nm *adj.* nedelicat, grosolan
illibratus, -a, -um *adj.* neatins, întreg, intact, fără pată, curat
illiberalis, -e *adj.* nedemn de om liber; penibil; vulgar, josnic
Ulic *adv.* acolo
illicio, -ere, -lexi, -lectuni *vb.t* a atrage în laţ; a momi
illicitus, -a, -um *adj.* nepermis, oprit, neîngăduit, ilicit
illido, -ere, illisi, illisum *vb.t.* a izbi, a zdrobi
illigo, -are, -avi, -atum *vb.L* a lega **de,** a prinde de; a încurca
illinc *adv.* de acolo
Ulino, -ere, -evi, -itum *vb.t.* a unge
illo *adv.* în acel loc
illotus, -a, -um *adj.* nespălat, murdar
illuc *adv.* acolo
illudo, -ere, -lusi, -lusum *vb.i.* si *vb.t.* a se juca; a-si bate joc de; a amăgi, a înşela: a profana; a vătăma
illumino, -are, -avi, -atuin *vb.t.* a lumina; a face să strălucească
illustris, -e *adj.* luminat; celebru; ales, strălucit, distins, nobil
illustro, -are, -avi, -atum *vb.L* a lumina, a lămuri, a explica, a da i^stru, a împodobi, a înfrumuseţa
imaginatio, -onis *s.f.* închipuire, ficţiune, imaginaţie
imago, -inis *s.f.* imagine, chip, portret, model
imbecillitas, -atis *s.f.* slăbiciune; boală; laşitate
imbecillus, -a, -um *adj.* slab, neputincios, neîncrezător în sine
imbellis, -e *adj.* slab, las; liniştit, paşnic
imber, imbris *s.m.* ploaie
imberbis, -e *adj.* fără barbă; tînăr; imberb
imbibo, -ere, -bibi *vb.t* a absorbi, a îmbiba
imbuo, -ere, -bui, -bulum *vb.t* a îmbiba, a umple cu; a deprinde, a învăţa, a forma; a impregna, a uda
imitamen,-inis *s.n.* şi imitaţie, -onis *. / imitare . **iniilor, -ari, -atus sum** *vb.Ldep.* a imita
imnianis, -e *adj.* nemăsurat; groaznic, năpraznic; uriaş

immanitas, -atis *s.f.* cruzime, sălbăticie
immansuetus, -a, -um *adj.* neîmblînzit, crud, sălbatic, furios
immaturus, -a, **-um** *adj.* necopt, prematur, înainte de vreme
immcmorabilis, -e *adj.* de nedescris
imrnemoratus, -a, -um *adj.* nemaiîntîlnit, nou
immensitas, -atis *s.f.* nemărginire, imensitate
immensus, -a, -um *adj.* nemăsurat, imens
immerens, -tis *adj.* nevinovat
immergo, -ere, immersi, immersum *vb.t.* a cufunda
immeritus, -a, -um *adj.* nemeritat, nevinovat, nedrept
immersabilis, -a *adj.* care nu poate fi scufundat
immigro, -are, -avi, -afum *vb.i.* a trece în
immineo, -ere *vb.i. a* atîrna deasupra, a amenința
imminutio, -onis *s.f.* scădere, micşorare, diminuare, mutitere
Immitis, -e *adj.* crud, aspru
immitto, -ere, -misi, -missum *vb.t.* a trimite în, spre, asupra; a azvîrli; a introduce, a arunca
immo *adv.* dimpotrivă
immobilis, -e *adj.* nemişcat, imobil
immodice *adv.* fără măsură, excesiv
immolatio, -onis *s.f.* sacrificiu, jertfă
immolo, -are, -avi, -aluni vfetaaduce jertfe, a sacrifica
immorior, -mori, -mortus sum *vb.L dep.* a muri
i m mor **tal** is, -e *adj.* nemuritor
immortalier *adv.* veşnic
immunis, -e *adj.* scutit (de dări), lipsit de-
immunilas, -tis *s.f.* scutire de sarcini publice
immutatio, -onis *s.f.* schimbare
immuto, -are, -avi, -atum *vb.t.* a schimba, a muta
impacatus, -a, -um *adj.* neliniştit, tulburat, nepotolit
impactus. -a, -um *adj.* izbit, împins, aruncat
impar, -aris *adj.* rteegaL, inferior, incapabil; nepereche, impar
impatienter *adv.* nerăbdător, nestăpînit
impedimentum, -i *s.n.* piedică, greutate, obstacol, impediment
impedio, -ire, -ivi, -ilum *vb.i.* a împiedica, a arunca, a opri
impeditus, -a, -um *adj.* şi *pan.pf.* (v. **impedio)** dificil, greu de făcut, împiedicat
impello, -ere, impuli, impuisum *vb.t.* a împinge înainte, a mişca, a îndemna; a aţîţa; a izbi, a lovi; a impulsiona
impendeo, -ere, -pependi *vb.L* a atirna asupra; *(fig.)* a amenința
impendio *adv.* cu mult mai, cu prisosință
impendium, -ii *s.n.* cheltuială; pagubă
impendo, -ere, -pendi, -pensum *vb.t.* a cheltui, a întrebuința, a consacra; a jertfi
impenetrabilis, -e *adj.* de nepătruns, inaccesibil
impensa, -ae *s.f.* cheltuială, sacrificiu
impensus, -a, -um *adj. sipaitpf.* (v. **impendo)** scump, însemnat

Imperator, -oris *s.m.* conducător, comandant, împărat
imperatum, -i *s.n.* poruncă, ordin
imperceptus, -a, **-uni** *adj.* neobservat
imperfecte *adv.* rău, imperfect
imperfectus, -a, -um *adj.* neterminat, imperfect, incomplet
imperiosus, -a, -um *adj.* puternic, despotic, tiranic
imperitia, -ae *s.f.* nepricepere, lipsă de experiență, necimoaştere
imperito, -are, -avi, -atum *vb.t* a comanda, **a** porunci, a stăpîni
imperiurn, -ii *s.n.* putere, poruncă, ordin, comandă, autoritate, imperiu
impero, -are, -avi, -atum *vb.t* aporunci, a impune, a cere, a pretinde
împertio, -ire, -ivi, -itum *vb.t.* a împărți cu altul, a împărtăşi
imperturbatus, -a, -um *adj.* netulburat, calm
impetro, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.t.* a ajunge la ceva, a obține
impetus, -us *s.m.* atac, violență, năvală, lovitură; elan, patimă, pornire
impiger, -gra, -grum *adj.* harnic, neobosit, silitor
impigritas, -atis *s.f.* promptitudine; hărnicie, activitate
impingo, -ere, -pegi, -pactum *vb.L* a împinge, a izbi, a bate, a impune
impius, -a, -um *adj.* nelegiuit
implacabili*, -e *adj.* nepotolit, neîmblînzit; crud
implecto, -ere, -plexi, -plcxum *vb.t.* â împleti, a înlănțui
impleo, -ere, -evi, -etum vb.t a umple, a sătura, a completa, a împlini, a săvîrşi, a îndeplini
implicație, -onis *s.f.* împletire, înlănțuire, încurcătură
implico, -are, -avi, -atum **vb.t** şi vb.t a împreuna, a uni, a amesteca
imploro, -are, -avi, -atum vb.t a implora, a cere cu lacrimi, a invoca, a ruga fierbinte
impolitus, -a, -um *adj.* nepoleit, neşlefuit, necioplit, nepoliticos
impono, -ere, -posui, -positum vb.t a impune, a pune peste
importunilas, -atis *s.f.* insolență, necuviință
importunus, -a, -um *adj.* nepotrivit, nefavorabil, supărător; crud, brutal
impotens, -ntis *adj.* fără putere, neputincios, slab; care nu se poate stăpîni, violent, necumpătat, fără măsură
impotentia, -ae *s.f.* neputință; nestăpînire, violență [v]
imprecor, -ari, -atus sum *vb.tdep.* a dori cuiva bine sau rău, a binecuvînta sau blestema
impreşsio, -onis *s.f.* apăsare, intipărire; impresie
iniprimis *adv.* mai întîi, mai ales, înainte de toate
imprime, -ere, -pressi, -pressum *vb.t a* apăsa pe, a întipări, a însemna, a imprima
improbitas, -atis *s.f.* ticăloşie, răutate, neruşinare, necinste
improbo, -are, -avi, -atum *vb.L* a dezaproba, a respinge, a dezminți
improbus, -a, -um *adj.* rău, necinstit, nelegiuit, neruşinat; excesiv
improcerus, -a, -um *adj.* mic, pipernicit, neînsemnat

improplus, -a, -um *adj.* greoi, care nu are vioiciune, uşurinţă
improperatus, -a, -um *adj.* lent, încet
improsper, -era, -erum *adj.* fără noroc, nefericit
improspere *adv.* fără succes, nefavorbil
improvldus, -a, -um *adj.* surprins, ne chibzuit, care n-a prevăzut
improvisus, -a, -um *adj.* neprevăzut, neaşteptat
imprudens, -ntis *adj.* neştiutor, sur prins, imprudent
imprudentia,-ae *s. f.* lipsă de prevedere, grabă, imprudenţă
impubes, -eris *adj.* fără păr, nevîrstnic, necopt, copil
impudens, -ntis *adj.* neruşinat
impudenter *adv.* cu neruşinare
impudicus, -a, -um *adj.* depravat, desfrinat; impudic, neruşinat
impugnatio, -onis *s.f.* atac, asalt, nă valâ
iinpugno, -are, -avi, -atum *vb.L* a lovi, a ataca
impulsie, -onis *s.f.* ciocnire, lovitură, îndemn, încurajare, impuls
impulsus, -us *s.m.* îndemn, îmboldire, impuls; izbire, lovitură
impune adv. fără pedeapsă; fără teamă, fără primejdie
impunite *adv.* cu toată libertatea
impunitus, -a, -um *adj.* nepedepsit; neînfrinat
impuritas, -atis *s.f.* necurăţenie, pîngă rire, desfrînare, nerusuiare
impurus, -a, -um *adj.* murdar, impur; stricat, depravat
imputo, -are, -avi, -atum *vb. t* a atribui cuiva, a socoti; a imputa
imus, -a, -um *adj.* (v. **infems)** cel mai de jos, cel mai adine
in *prep. (cu ac. şi abl)* în, la, pe, intre", pentru, pînă la, spre, în felul, în forma, către, asupra, faţă de, contra
inaccesus, -a, -um *adj.* inaccesibil
inacquabilis, -e *adj.* inegal, nepotri vit, schimbător, neregulat
inaequaliter *adv.* inegal
inaequo, -are *vb.L* a egala; a nivela
inaestimabilis, -e *adj.* fără preţ, fără seamăn; inestimabil
inaestuo, -are *vb.L* a se încălzi tare, a se aprinde
inamabilis, -e *adj.* neplăcut, nepriete nos, nesuferit, ursuz
inamoenus, -a, **-um** *adj.* neplăcut, fără farmec, nesuferit
tnanimus, -a, -um *adj.* fără viaţă, neînsufleţit
inanio, -ire, -ivi, -itum *vb.L* a goli
inanis, -e *adj.* gol; zadarnic, fără folos, fără rost
inanitas, -atis *s.f.* gol, vid; zădărnicie, nimicnicie, deşertăciune
inaresco, -ere, -arul *vb.L* a se usca, a seca
inaudax, -cis *adj.* fără curaj, fricos, timid
inauguro, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.L* a consacra, a inaugura
inauro, -are, -avi, -atum *vb.L* a auri
inausus, -a, -um *adj.* neîncercat
incallidus, -a, -um *adj.* nepriceput, ne dibaci, simplu
incandesco, -ere, -candui *vb.L* a se aprinde, a se înflăcăra, a fi incan descent
incanus, -a, -um *adj.* cărunt, albit
incassum *adv.* în zadar

tncaufus, -a, -um *adj.* neprevăzător, nesigur; primejdios **Incedo, -ere, -cessi, -cessum** *vb.i.* şt *vb. t. a* merge, a se îndrepta **incendium, -ii** *s.n.* foc, incendiu, torţă, făclie; *(fig.)* patimă **incendo, -ere, -cendi, -censum** ***vb.t. a*** da foc, a aprinde, a incendia, a înflăcăra, a aţîţa **incensus, -a, -um** *adj.* aprins, înflăcărat, întăritat, încins **incepto, -are** *vb.i.* a incepe ceva; a întreprinde **inceptum, -i** ***s.n.*** şi **inceptus, -us** *s.m.* început, plan, proiect **ncerlus, -a, -um** *adj.* nesigur, nehotărît, incert jcesso, **-ere, -ivi** *vb.t* a năvăli asupra cuiva, a insulta, a acuza **incessus, -us** *s.m.* mers, înaintare, marş, năvălire, atac **incesto, -are, -avi, -atum** ***vb.t.*** **a** pîngări, a dezonora **incestum, -i** ***s.n.*** şi **inccstus, -us** *s.m.* incest; ruşine; adulter **incestus, -a, -um** *adj.* necurat, spurcat, pingărit, necuviincios **incido , -ere, -cidi** *vb.i* a cădea în; a se întîmpla; a veni pe neaşteptate **incido , -ere, -cidi, -cisum** *vb.t.* a tăia • in; a grava: a diseca, a inciza **incingo, -ere, -cinxi, -cinctum** ***vb.t.*** **a** încinge, a înconjura **jncipio, -ere, -cepi, -ceptum** *vb.i.* şi *vb.t.* a începe, a întreprinde **incisio, -onis** *s.f.* şi **incisum, -i** ***s.n.*** tăietură, incizie **incitaţie, -onis** *s.f.* repeziciune, îmboldire. stimulare, incitare

incito, -are, -avi, -atum *vb.t.* a mina iute, a grăbi, a îmboldi, a aţîţa, a incita **incitus, -a, -um** *adj.* iute, împins; repede; incitat **inclemens, -ntis** *adj.* sever, aspru, neîndurător **inclementer** *adv.* fără milă, dur, aspru **inclinatio, -onis** *s.f.* înclinare, aplecare, dispoziţie, înclinaţie **inclino, -are, -avi, -atum** *vb.t.* şi *vb.i.* a înclina, a apleca, a întoarce, a îndupleca include, **-ere, -si, -sum** *vb.t.* a închide, a opri, a înnăbuşi, a vîrî, a introduce, a include **inclutns, -a, -um** *adj.* vestit, renumit **incogitabilis, -e** *adj.* necugetat **incognitus, -a, -um** *adj.* necunoscut; *(jur.)* necercetat **incola, -ae** *s.m.* locuitor, concetăţean, compatriot **încolo, -ere, -colui, -c u l tuni** *vb.i.* şi *vb.t.* a locui **incolumis, -e** *adj.* teafăr, nevătămat, neatins **incomitatus, -a, -um** *adj.* nelnsoţit **incommoditas, -atis** *s.f.* neplăcere, incomoditate, neajuns **incommodum, -i** *s.n.* neplăcere, supărare; stare rea, neajuns, pagubă **incommodus, -a, -um** *adj.* neplăcut, incomod **incomparabili*, -e** *adj.* fără seamăn, incomparabil **incompositus, -a, -um** *adj.* dezordonat, în neorînduială **incomprehensibilis, -e** *adj.* neînţeles **inconcessus, -a, -um** *adj.* nepermis, imposibil, interzis

incondite *adv.* dezordonat
inconditus, -a, -um *adj.* dezordonat, grosolan, confuz
incongruens, -tis *adj.* nepotrivit
inconsfans, -tis *adj.* schimbător, capricios, inconsecvent
inconstantia, -ae *s.f.* nestatornicie, inconsecvență
inconsultus, -a, **-um** *adj.* neconsultat, nechibzuit
tncontinenter *adv.* necumpătat, nestăpînit, fără reținere
incontlnentia, -ae *s.f.* nestăpînire, necumpătare
inconveniens, -tis *adj.* care nu se potrivește, inconvenient
incorruptus, -a, -um *adj.* corect, incoruptibil; nestricat, neatins
incredibilis, -e *adj.* de necrezut, extraordinar, incredibil
indefessus, -a, -um *adj.* neobosit
indemnatus, -a, -um *adj.* nejudecat, necondamnat
indcprensus, -a, **-um** *adj.* neobservat
index, -icis *s.m.* si *s.f.* arătător, indicator, titlu, inscripție, listă
indicium, -ii *s.n.* arătare, denunțare; semn, mărturie; indiciu
indico , -are, -avi, -atum *vb.t* a indica, a denunța; a arăta, a dezvălui
indico[2], -ere, -dixi, -dictum *vb.L* a anunța public; a declara, a impune
indifferens, -ntis *adj.* indiferent
indigena, -ae *s.m.* băștinaș
indigentes, -ium *s.m.pl* cei lipsiți, săraci
indigentia, -ae *s.f.* lipsă, nevoie, necesitate
indigeo, -ere, -ui *vb.i.* a fi lipsit; a avea nevoie
indigestus, -a, -um *adj.* nemistuit; fără ordine, confuz
indignans, -ntis *adj.* indignat, furios
indignatio, -onis *s.f.* indignare
indigne *adv.* nedemn; cu greu, pe nedrept
indignitas, -atts *s.f.* nedemnitate, ticăloșie, indignare
indignor, -ari, -atus sum *vb.tdep.* a se indigna, a se revolta
indignus, -a, **-um** *adj.* nedemn, revoltător, groaznic
indiligens, -tis *adj.* fără grijă, neatent, neglijent
indiligentia, *-aes.f.* neglijență, nepăsare
indipiscor, -dipisci, -deptus sum *vb.L dep.* a dobîndi, a apuca ceva, a se apuca de ceva, a începe; a prinde, a atinge
inddiscrete *adv.* fără deosebire
indisposite *adv.* fără rinduială, fără ordine
indissolubis, -e *adj.* care nu poate fi dizolvat, indisolubil
indetinctus, -a, -um *adj.* neclar, ncdistinct
individuus, -a, -um *adj.* care n-a fost împărțit, indivizibil
indo, -ere, -didi, -ditum *vb. t.* a pune în, a introduce, a impune
indocilis, -e *adj.* neînvățat, nedeprins, primitiv, necultivat
indoctus, -a, -um *adj.* neînvățat, grosolan, nepriceput
indolentia, -ae *s.f.* lipsă de durere, insensibilitate, nepăsare
indoles, -is *s.f* firea, felul de a fi
indomitus, -a, -um *adj.* nesupus, neimblînzit

indobito, -are, -avi, -atnm *vb.L* a se îndoi, a nu avea încredere
Induco, -ere, -duxi, -ductnm *vb.t.* a duce in; a introduce; a conduce
inductio, -onis *s.f,* aducere, introducere
indiilgens, -ntis *adj.* iertător, binevoitor, indulgent
indulgentia, -ae *s.f* îngăduință, bunăvoință
indulgeo, -ere, -dulsi, -dultum *vb.L* şi *vb.L* a fi îngăduitor, a fi binevoitor, a fi indulgent; a acorda
induro, -are, -avi, -atum *vb.t.* a întări
industria, -ae *s.f.* hărnicie, străduință, efort
industrius, -a, -um *adj.* harnic, zelos, activ
indutiae, -anim *s.f.pL* armistiţiu
inedia, -ae *s.f.* foame, inaniție
ineditus, -a, -um *adj.* nepublicat, nedat la iveală, inedit
ineleganter *adv.* fără gust; neelegant
ineluctabilis, -e *adj.* inevitabil; de netrecut; de neînvins
ineo,-ire,-ii,-itum *vb.L* si vfctafntra, a merge (în, la), a începe, a pomi, a întreprinde, a face
inepte *adv.* nepotrivit, prosteşte, fără rost
inepția, -ae *s.f.* neghiobie, prostie, inepție
inermis, -e *adj.* neînarmat
inerro, -are, -avi, -atum *vb.L* a rătăci prin
iners, -tis *adj.* incapabil, inactiv, leneş, inert
inerția, -ae *s.f.* neputință, lîncezeală, trîndăvie, lene
ineruditus, -a, -um *adj.* necultivat, bădăran, grosolan, nepriceput
inesco, -are, -avi, -atum *vb.L* a atrage, a momi
inevitabili», -e *adj.* inevitabil
inexercffatus, -a, -um *adj.* neexperimentat, neînvăţat
inexorabili», -e *adj.* neînduplecat, inexorabil
inexpertus, -a, -um *adj,* nepriceput, neîncercat
inexpiabilis, -e *adj.* înverşunat, neîmpăcat, implacabil
inexploratus, -a, -um *adj.* necercetat, necunoscut
inexpugnabilii, -e *adj.* de neînvins
inexspectalus, -a, -um *adj.* neaşteptat
inexsuperabilis, -e *adj.* de netrecut, de neînvins
infabre *adv.* grosolan, fără artă
Infabricatus, -a, **-um** *adj.* nelucrat, neşlefuit, brut
infacetus, -a, -um *adj.* fără haz
infacundus, -a, -um *adj.* greoi în exprimare
infamia, -ae *s.f.* ruşine, dezonoare, faimă rea, necinste
infamis, -e *adj.* cu faimă proastă, ruşinos'necinstit, infam
infamo, -are, -avi, -atum *vb.L a* defăima, a învinui pe nedrept, a bănui, a acuza; a discredita
infans, -tis *adj.* mut, care nu vorbeşte; copil mic, infantil
infantia, -ae *s.f.* neputința de a vorbi, copilărie
infatigabilis, -e *adj.* neobosit
infaluo, -are, -avi, -atum *vb.L* a prosti, a zăpăci

infaustus, -a, -um odMiefericit, nenorocit, funest
infectus, -a, -um *adj.* nefăcut, nelucrat, brut
infelicitas, -atis *s.f.* nefericire, nenorocire
infelix, -icis *adj.* nefericit; neroditor, sterp
infenso, -are, -avi, -atum *vb.t.* a devasta; a se înverşuna
infensus, -a, -um *adj.* potrivnic, contra, duşmănos, înverşunat
inferior, -ius *adj.comp.* (v. **inferus)** mai jos, mai mic, inferior
inferus, -a, -um *adj.* de jos, de sub pământ
infero, -ferre, intulli, illalum' *vb.t* şi *vb.i* a duce în, a pune în, a aduce, a pricinui
infernus, -a, -um *adj.* de jos, inferior
infeste *adv.* duşmănos
'infesto, -are, -avi, -atum *vb.t* a hărţui, a pustii; a devasta, a ataca
infestus, -a, -um *adj.* potrivnic, duşmănos; nesigur, neliniştit, hărţuit
inficio, -ere, -feci, -fectum *vb.t.* a umple de, a vopsi, a îmbiba cu, a strica, a corupe, a otrăvi, a infecta
infidelis, ,-e *adj.* necredincios, nestatornic, infidel
infidelitas, -atis *s.f.* nesinceritate, nestatornicie, rea-credinţă
infldus, -a, -um *adj.* necredincios, nesigur, nesincer
infigo, -ere, -fixi, -fictum *vb.t.* a fixa, a înfige
infimus, -a, -um *adj. superi* (v. **inferus)** cel mai de jos; ultimul; de pe ultima treaptă, umil
infinitas, -tis *s.f.* imensitate, infinitate
infinite *adv.* fără margini, infinit
infinitus, -a, **-um** *adj.* nesfirat, nemărginit, infinit
infirmatio, -onis *s.f.* combatere, slăbire, anulare, respingere, infirmare
infirmitas, -tis *s.f.* slăbiciune, boală, infirmitate, neputinţă'
infirmo, -are, -avi, -atum *vb.t* a slăbi, a respinge, a anula
infirmus, -a, -um *adj.* neputincios, infirm
infit *vb.impers,* începe ceva, începe (a vorbi)
infitatio, -onis *s.f.* tăgăduire, negaţie
infitior, -ari, -atus sum *vb.tdep.* a nega, a tăgădui
inflammatio, -onis *s.f.* incendiere, aprindere; entuziasm; inflamaţie
inflatiis, -a, -am *adj.* umflat; *(fig.)* îngîmfat, mîndru, înfumurat
inflatus, -us *s.m.* suflu; insuflare, inspiraţie
inflecto, -ere, -flcxi, -flexum vb.t a îndoi, a întoarce; a deturna
infletus, -a, -um *adj.* neplîns
inflexibilis, -e *adj.* invariabil, inflexibil
inflexio, -onis *s.f.* îndoire
inflexus, -us *s.m.* cotitura, modulare, inflexiune a vocii
infligo, -ere, -xi, -ctum *vb.i.* si *vb.t.* a izbi, a lovi, a pricinui
inflo,-are,-avi,-atum *vb.t* a umfla, a sufla; a inspira; a insufla; a înflăcăra
influo, -ere, -fluxi, -fluxum *vb.i.* a se vărsa, a se revărsa, a pătrunde în, a se strecura
infodio, -ere, -fodi, -fossum *vb.t.* a îngropa

informatic, -onis *s.f.* noțiune, informație; plan, schiță
informis, -e *adj.* fără formă, nelucrat, urît, diform
informo, -are, -avi, -atuni *vb.t.* a forma, a plăsmui, a închipui; a instrui, a educa, a informa
infortiiniiim, -ii *s.n.* nenorocire, nefericire
infra *adv. şi prep. (cu ac.)* jos, mai jos, mai prejos, dedesubt
infractio, -onis *s.f.* fringere, spargere
infractus, -a, -um. *adj.* sfărîmat, frint, slăbit, zdrobit
infrenatus, -a, -um *adj.* ținut în friu, înfrinat
, infreno, -are, -avi, -atum *vb.t* a «frina, a frîna, a înhăma
infrequentia, -ae *s.f.* număr mic; frec---/ vență redusă
infringo, -ere, -fregi, -fractum *vb.t.* a ; rupe, a frînge. a zdrobi
infructuosus, -a, -um *adj.* neroditor, neproductiv, nefolositor
infundo, -ere, -fudi, -fusum *vb.t.* a vărsa în, a introduce, a revărsa, a răspindi, a stropi, a uda /
infusus, -a, -um *adj.* vărsat, revărsat
ingcmino, -are, -avi, -aluni *vb.t* a du- • b la, a repeta, a spori
ingemo, -ere, -ui *vb.t* a geme
ingeniosus, -a, -um *adj.* iscusit, dibaci, inteligent; ingenios
ingenium. -ii *s.n.* natură, fire, predispoziție, caracter, talent
ingens, -tis *adj.* mare, imens, uriaş
ingenue *adv.* sincer, deschis, ales
ingenuitas, -atis *s.f.* condiția unui om liber, origine nobilă; *(fig.)* onestitate
ingenuus, -a, -um *adj.* de familie nobilă; nobil, ales, sincer, cinstit, născut liber
ingero, -ere, -gessi, -gestum *vb.t.* a introduce, a purta, a duce in, a virî, a arunca, a azvîrli
ihglorius, -a, -um *adj.* neînsemnat, obscur, fără glorie
ingratus, -a, -um *adj.* neplăcut, dezagreabil, nerecunoscător, ingrat
ingravo, -are, -avi, 'atum *vb.t* a încărca, a ingreuia, a împovăra, a agrava
ingredior, -gredi, -gressus sum *vb.t.* şi *vb.idep.* a înainta, a merge, a intra, a începe ceva
ingressio, -onis *s.f.* intrare, mers spre, atac; început
ftigruo, -ere, -ui *vb.t* a se năpusti, a ataca
ingurgito, -are, -avi, -atum *vb.t* a înfunda, a înghiți lacom, a ingurgita
inhabilis, -e *adj.* nepotrivit, greoi, incapabil; anevoios, incomod
inhacreo, -ere, -haesi, -haesum *vb.i.* a se lipi, a se fixa; a stărui
inhalo, -are, -avi, -atum *vb.t.* şi *vb.L* a duhni; a sufla
inhibeo, -ere, -bui, -bitum *vb.t.* a opri, a ține pe loc, a inhiba pe cineva; a impune, a aplica, a exercita
inhonesto, -are *vb.t* a dezonora, a necinsti
inhonestus, -a, -um *adj.* necinstit, ruşinos
" inhorresco, -ere, -horrui *vb.i.* a s e îngrozi, a tremura de frică
inhospitalis, -e *adj.* neospitalier; nclocuit, pustiu
inii umane *adv.* crud, neomenos, inuman

inhumanitas, -atis *s.f.* neomenie, cruzime, grosolănie
inhutnanus, -a, -um *adj.* crud, inuman, barbar, grosolan, nepoliticos
inicio, -ere, -ieci, -iectum *vb.t* a arunca in, a pricinui, a stîrni
inimiciția, -ae *s.f.* duşmănie, ură
inimicus, -a, -um *adj.* duşmănos, n<T~ prietenos, inamic
inimitabilis, -e *adj.* inimitabil
inique *adv.* in mod nedrept, cu greu
iniquitas, -atis *s.f.* inegalitate, greutate-, nedreptate, inechitate
iniquus, -a, **-um** *adj.* inegal, nepotrivit, nefavorabil, nedrept, crincen, răuvoitor, nemilos
initio, -are, -avi, -atum vi), t a iniția, a învăța
initium, -ii *s.n.* început
iniucundus, -a, -um *adj.* neplăcut, nesuferit
iniudicatus, -a, -um *adj.* nejudecat; nedecis
iniungo, -ere, -iunxi, -iunctum *vb.t.* a fixa-, a uni, a lega, a impune
iniuria, -ae *s.f.* nedreptate, injurie, jignire
iniuriosus, -a, -um *adj.* nedrept, jignitor, injurios
iniuste *adv.* pe nedrept
iniustus, -a -um *adj.* nedrept, injust
innato, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.L* a înota
Lnnecto, -ere, -nexui, -nexum *vb.t.* a împleti, a încolăci, a născoci, a urzi
innoccnlia, -ae *s.f.* nevinovăție, inocență
innoxjus, -a, -um *adj.* nepericulos, neprimejdios
innuba, -ae *s.f.* necăsătorită, fecioară
innumerabilitas, -atis *s.f.* infinitate
innumerus, -a, -um *adj.* nenumărat
inoffensus, -a, **-um** *adj.* netulburat, neatins, inofensiv
inominalus, -a, -um *adj.* blestemat, funest
inopcrtus, -a, **-um** *adj.* neacoperit; gol
inopia, -ae *s.f.* lipsă, sărăcie, nevoie
inopinans, -ntis *adj.* pe neaşteptate, inopinant **inopinantus, -a, -um** *adj.* neaşteptat, nebănuit, inopinat, neprevăzut
inops, inopis *adj.* sărac, lipsit; *(fig.)* slab, fără energie
inordinatus, -a, -um *adj.* dezordonat
inquiens, -tis *adj.* neliniştit, agitat
inquietus, -a, -um *adj.* neliniştit, tulburat, agitat
mquinatus, -a, -um *adj.* murdar; ticălos; vulgar • **inquiro, -ere, -quisivi, -quisitum** *vb.L* si *vb.t.* a căuta, a cerceta **inquisitor, -oris** *s.m.* cercetător; *(jur.)* anchetator **insaluber, -bris, -bre** *adj.* nesănătos, insalubru
insane *adv.* nebuneşte, peste măsură
insania, -ae *s.f.* nebunie, demență
insanio, -ire, -ivi, -itum *vb.L* a fi nebun, a fi smintit **insanîtas, -atis** *s.f.* lipsă de sănătate, sminteală, nebunie **insanus, -a, -um** *adj.* nebun, furios **insatiabilis, -e** *adj.* nesățios, nesătul **insațiabililor** *adv.* fără a se sătura **inscendo, -ere, -scendi, -scensum** *vb.t.* a se urca pe; a se sui **inscientia, -ae** *s.f.* neştiință, ignoranță

inscitus, -a, *-am* ***adj.*** prost, stupid; neştiutor
inscius, -a, -um *adj.* neştiutor
inscribo, -ere, -scripsi, -scriptura *vb.t. a* scrie pe; a grava, a pune ca titlu; a atribui, a adresa; a însemna
inscripţio, -onis *s.f.* inscripţie, titlu, înscriere; stigmat
insculpo, -ere, -psi, -p t u m *vb.t a* săpa in, a grava, a sculpta
inseco, -are, -ui, -turn *vb.t. a* tăia
insectatio, -onis *s.f.* urmărire, atac; ură
insector, -ari, -atus sum *vb.tdep.* a urmări pe, a ataca, a persecuta
insecta, -orum ***s.n.*** **insecte**
insectus, -a, -um *adj.* tăiat, tranşat
insemino, -are, -avi, -atum *vb.t.* a însămînţa, a împlinta, a semăna în
insequor, -sequi, -secutus sum *vb.t.* a urma, a veni după; a urmări, a ataca
insero , -ere, -sevi, -situm *vb.t.* a planta, a implanta; a tipări
insero , -ere, -senii, -sertum *vb.t.* a pune în, a introduce, a intercala, a amesteca, a insera
inservio,-ire,-ii,-itum *vb.i.* şivfe.t a fi în serviciul cuiva, a servi; a se dedica; a îngriji de; a se conforma
insideo, -ere, -sedi, -sessum *vb.i* şi *vb.t.* a şedea pe, a se aşeza, a prinde rădăcini, a ocupa
insidiae, -anim *s.f.pL* cursă, înşelăciune; capcană
insidior, -ari, -atus sum *vb.Ldep.* a întinde curse, a pindi
insidiosus, -a, -um *adj.* înşelător, viclean, perfid, periculos
insigne, -is *s.n.* distinctiv; emblemă, insignă; podoabă
insignio, -ire, -ivi, -itum *vb.i* a deosebi, a distinge printr-un semn, a remarca
insignis, -e *adj.* însemnat prin ceva, remarcabil
insimulatio, -onis *s.f.* învinuire, acuzare
insimulo, -are, -avi, -atum *vb.t* a învinui, a acuza, a imputa
insinuo, -are, -avi, -atum *vb.i. şivb.t.* a băga în sin, a introduce pe ascuns; a vîri; a se strecura; a pătrunde; a insinua
insipientia, -ae *s.f.* nechibzuinţă, prostie
insiste, -ere, -ştiţi *vb.i* şi *vb.t.* a sta pe, a se aşeza; a urmări, a nu slăbi; a stărui, a insista
insitio, -onis *s.f.* altoire
insolubililor *adv.* fără consolare, neconsolabil
insolens, *-lisadj.* neobişnuit cu, neruşinat, exagerat, insolent
insolentia, -ae *s.f.* lipsă de măsură, neruşinare, obrăznicie; insolenţă; nerecunoaştere, noutate
insolitus, -a, -um *adj.* neobişnuit
insomnia, -ae *s.f.* insomnie
insomnium, -ii *s.n.* vis, vedenie
insono, -are, -sonui, -sonitum *vb.i.* şi *vb.t.* a face să răsune
insons, -tis *adj.* nevinovat, inofensiv
inspectio, -onis *s.f.* examinare, cercetare, inspecţie
inspecto, -are, -avi, -atum *vb.t.* a privi atent, a examina, a cerceta, a inspecta
insperatus, -a, -um *adj.* nesperat, neaşteptat
inspicio, -ere, -exi, -ectum *vb.t.* a privi atent, a examina, a spiona
instabilis, -e *adj.* schimbător, nesigur, şovăitor, instabil

instans, -tis *adj.* amenințător, stăruitor, presant
instantia, -ae *s.f.* apropiere, prezență, stăruință
instar *s.n. inded.* stare pe loc; echilibru; valoare, mărime
instauratio, -onis *s.f.* retavoire, reluare
insterno, -ere, -stravi, -stratuni vb.t a așterne peste, a acoperi
instigatio, -onis *s.f.* aţîţare, îndemnare, instigare
instigator, -oris *s.m.* cel care aţîţă, instigator
instigo, -are, -avi, -atum vb.t aasmuți, a aţița, a instiga
instiniulo,-are *vb.t.* a aţîţa, a stimula, a îndemna
instinctus, -us *s.m.* imbold, impuls, instinct
instinguo,-ere, -stinxi, -stinctum vb.t a îmboldi, a îndemna, a împinge, a instiga
institio, -onis *s.f.* timp de oprire, de liniște; repaus
instituo, -ere, -stitui, -stitutum *vb.t.* a pune în, a aşeza, a stabili, a face, a orindui, a pregăti, a aranja; a informa, a instrui
insuetus, -a, -um *adj.* nedeprins, neobişnuit, necunoscut, nou
insulsus, -a, -um *adj.* fără gust, nesărat; prost
insulto, -are, -avi, -atum *vb.t.* si *vb.L* a sări, a dansa; a batjocori, a insulta
insum, -esse, -fui *vb.i.* a fi In, a se afla în, a exista în
insumo, -ere, -sumpsi, -sumptum *vb. t.* a consuma, a cheltui
insuper *adv.* deasupra, în plus
insurgo, -ere, -surrexi, -surrectum *vb.i* a se ridica, a se înălța
intactus, -a, -um *adj.* neatins, intact, întreg
intaminatus, -a, -um *adj.* nepîngărit
integer, -gra, -grum *adj.* întreg, intact; pur, curat; cinstit, integru; novice, nou
integritas, -atis *s.f.* integritate, sănătate, corectitudine
integre, -are, -avi, -atum vb.t. a reînnoi, a restabili cum a fost
integumentum, -i *s.n.* învelitoare, veşmînt
intellectus, -us *s.m.* pricepere, înțelegere; inteligență, minte
intellegenter *adv.* inteligent; cu pricepere
intelkgentia, -ae *s.f.* înțelegere, cunoaştere, pricepere, minte
intellego, -ere, -lexi, -lectura *vb.i* şi *vb.L* a înțelege, a pricepe
intemperentia, -ae *s.f.* necumpătare
intemperate *adv.* fără măsură
intemperatus, -a, -um *adj.* necumpătat, nemăsurat
intemperie», -ei *s.f.* vreme rea, furtună; intemperii
intempestivus, -a, -um *adj.* nepotrivit
intendo, -ere, -tendi, -lentuni vb.i. a întinde spre; a întinde peste, a acoperi; a încorda, a înăspri; a se îndrepta; a intenționa
intente *adv.* atent, cu încordare; intens, tare
intentio, -onis *s.f.* grijă, intenție; încordare a corpului sau a spiritului
intentus ,' **-a, -um** *adj.* atent, încordat

intentns, -us *s.m.* întindere
inter *prep. (cuac.)şiadv.* între,printre, in, în timpul, dintre
intercalaris, -e şi intercalarius, -a, -uni *adj.* intercalat, adăugat
intercalo, -are, -avi, -atum *vb.L a* intercala, a adăuga
intercedo, -ere, -cessi, -cessum *vb.L a* veni între, a fi aşezat intre; a interveni, a surveni, a se întîmpla
Intercepţie, -onis *s.f.* sustragere, furt
intercessio, -onis *s f.* intervenţie
intercessor, -oris *s.m.* cel care intervine, se opune, se amestecă; opozant
intercido , -ere, -cidi, -cisum *vb.L a* tăia în două, a străpunge
intercido , -ere, -cidi *vb.L* a cădea între, a pieri, a dispărea
intercipio, -ere, -cepi, -ceptum *vb.L* a prinde, a opri, a intercepta, a sustrage, a surprinde, a întrerupe
interclusio, -onis *s.f.* tăiere, închidere, oprire, împiedicare
intercurro, -ere, -curri, -cursum *vb.L* a alerga între, a se interpune, a se amesteca
interdico, -ere, -dixi, -dictum *vb.L* şi *vb.L* a interzice, a opri
interdicţie, -onis *s.f.* interzicere, interdicţie
interdiu *adv.* în timpul zilei
interdum *adv.* uneori
in te rea *adv.* între acestea, în acest timp; uneori
intereo, -ire, -ii, -itum *vb.L* a dispărea, a muri, a pieri
interfector, -oris *s.m.* ucigaş
interflcio, -ere, -feci, -feeturn *vb.L* a ucide, a nimici, a distruge
intericio, -ere, -ieci, -iectum *vb.L* a pune la mijloc, a interpune
interiectus, -us *s.m.* interpunere, răstimp, interval
interim *adv.* între timp, în acest timp
interior, -ius *adj. comp.* interior, mai înăuntru; intim, secret, strîns, profund
interloquor, -qui, -culus suni *vb.i.* şi *vb.L dep.* a tăia vorba, a întrerupe
interminatus, -a, -um *adj.* nelimitat, neterminat
interminor, -ari, -atus sum *vb.Ldep.* a interzice, a ameninţa
intermissio, -onis *s.f.* întrerupere, încetare, slăbire
intennitto, -ere, -misi, -missum *vb.L* a întrerupe, a înceta, a omite
internecio, -onis *s.f.* măcelărire, exterminare, nimicire
internosco, -ere, -novi, -notum *vb.L* a deosebi, a cunoaşte între, a distinge
inie munţi as, -ii *s.m.* intermediar, mijlocitor
interpellatio, -onis *s.f.* întrerupere
interpello, -are, -avi, -*atraavb.L* a întrerupe, a împiedica
interpono, -ere, -posui, -positum *vb.L* a interpune, a intercala, a interveni
interpres, -tis *s.m.* şi *s.f.* interpret, mijlocitor
interpretatio, -onis *s.f.* explicare, interpretare, lămurire-
interpretor, -ari, -atus sum *vb.Ldep.* a interpreta, a tălmăci, a explica
interritus, -a, **-um** *adj.* neînfricat
interrogatio, -onis *s.f.* întrebare
interrogo, -are, -avi, -atum *vb.L* a întreba

interrumpo, -ere, -rupi, -ruptum ***vb.L a*** **întrerupe**
intersum, -esse, -fui *vb.L a* fi între, a fi de față, a participa, a se deosebi
intertrimentum, -i *s.n.* pierdere, pagubă
intervallum, -i *s.n.* distanță, interval
intervenio, -ire, -veni, -ventum *vb.L* a interveni, a întrerupe
interventus, -us *s.m.* intervenție
intestahilis, -e *adj.* blestemat, necinstit
intestatus, -a, **-um** *adj.* fără testament; nedovedit vinovat
intestina, -orum *s,n.pL* intestine
intestinus, -a, -um *adj.* interior, intern
inloierans, -ntis *adj.* intolerant, care nu suportă
intolerantia, -ae *s.f.* intoleranță, neîngăduință
mtraprep. (cu ac.) si adv. înăuntru, dincoace de
intremo, -ere *vb.L* a tremura
intrepidus, -a, **-um** *adj.* neînfricat
intro *adv.* înăuntru
intro , -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.t.* a intra
introduce, -ere, -duxi, -ductum *vb.t.* a introduce
introductio, -onis *s.f,* introducere
introitus,-us *s.m.* intrare
introrsum *adv.* înăuntru
introspicio, -ere, -spexi, -spectum *vb.L şivb.i.* a privi cu atenție, a examina, a cerceta
intueor, -cri, -itussum *vb.tdep.* a privi în, a cerceta, a avea în vedere, a intui
inlus *adv.* înăuntru
inultus, -a, -um *adj.* nerăzbunat, nepedepsit
Inundație, -onis *s.f.* inundație
inurbane *adv.* necioplit, grosolan, fără eleganță
inusitatus, -a, **-um** *adj.* neobişnuit
inutilis, -e *adj.* nefolositor, inutil, incapabil
invado, -ere, -vasi, -vasum *vb.L ş vb.L* a năvăli, a ataca, a invada, a pătrunde
invalidus, -a, -um *adj.* fără putere, neputincios, invalid
invenio, -ire, -veni, -ventum *vb.L* a găsi, a descoperi, a inventa; a se potoli; a-şi veni în fire
Invenție, -onis *s.f.* descoperire, invenție
inventam, -i *s.n.* descoperire
inverecundus, -a, -um *adj.* nerușinat
inverto, -ere, -verti, -versum *vb.L* a răsturna, a răsuci, a inversa, a răstălmăci, a denatura
invesperascit, -ere *vb. impers.* se înserează
invesligatio, -onis *s.f.* cercetare, investigație
investigo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a căuta urma, a cerceta, a descoperi, a investiga
inveteratus, -a, -um *adj.* vechi, înrădăcinat
invetero, -are, -avi, -atum *vb'.t* a învechi
invicem *adv.* pe rînd, alternativ, reciproc
invideo,-ere,-vidi,-visum *vb.L* şivfet. a invidia
invidia, -ae *s.f.* invidie, ură, dușmănie
invidiosus, -a, -um *adj.* invidios, detestat, rău văzut, dușmănos
inviolatus, -a, -um *adj.* nevătămat, neprihănit, neatins

inviso, -ere, -visi, -visum *vb.t.* a vizita, a merge să vadă
invitatio, -onis *s.f.* invitație
invito, -are, -avi, -atum *vb.t. a* invita, a atrage
invitus, -a, -um *adj.* fără voie
invocație, -onis *s.f.* invocare
invoco, -are, -avi, -atum *vb.t.* a invoca, a chema
involucnim, -i *s.n.* învelitoare, văl
involvo, -ere, -volvi, -volutum *vb.t.* a învеli, a acoperi
invulneratus, -a, -um *adj.* nerănit, invulnerabil
ioculor, -ari, -atus sum *vb.Ldep.* a glumi, a spune în glumă
iocus, -i *s.m.* glumă, joc
ipse, ipsa, ipsum *pron. determinativ* (el) însuși: (ea) însăși
ira, -ae *s.f.* mînie, duşmănie
iracunde *adv.* cu mînie
iracundia, -ae *s.f.* irascibilitate, mînie
irascor, irasci, iratus sum *vb.Ldep.* a se mînia, a fi irascibil
iratus, -a, -um *adj.* furios, mînios, indignat
ironia, -ae *s.f.* ironie
irrationalis, -e *adj.* fără rațiune, mecanic, irațional
irremediabilis, -e *adj.* care nu se poate vindeca, iremediabil
Irrepertus, -a, -um *adj.* nedescoperit
irreprehensus, -a, -um *adj.* ireproşabil
irresolutus, -a, **-um** *adj.* nedezlegat, indisolubil
irreverens, -ntis *adj.* nerespectuos
irreverentlâ, -ae *s.f.* lipsă de respect, insolentă
irrevocabilis, -e *adj.* care nu se mai întoarce, irevocabil
irrigatio, -onis *s.f.* irigare, udare
irrisio, -onis *s.f.* luare în rîs, batjocură
irrisor, -oris *s.m,* zeflemitor
irritamen, -inis *s.f.* şi **irritamentum, -i** *s.n.* zgîndărire, aţiţare, iritare
irrito, -are, -avi, -atum *vb.t.* a aţîţa, a provoca
irrogo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a aplica o pedeapsă, a impune
irrumpo, -ere, -rupi, -ruptum *vb.t.* şi *vb.i.* a năvăli, a invada, a pătrunde '
irruptio, -onis *s.f.* năvală, atac
is, ea, id *pron. pers.* el, ea
iste, ista, istud *pron. demonstr.* acesta, aceasta
istic *adv.* acolo (unde eşti)
iţa *adv.* astfel
itaque *adv.* în acest mod; şi astfel; *conj.* aşadar, prin urmare
iter, itineris *s.n.* mers, drum, călătorie
iteratio, -onis ***s.f.*** **repetare**
jtero, -are, -avi, -atum *vb.t. a* reîncepe, a relua, a repeta
iterum *adv.* din nou, pentru a doua oară
iubar, -aris *s.n.* strălucirea stelelor, astru, lumină
iubeo, -ere, iussi, iussum *vb.t.* a porunci, a ordona; a sfătui; a declara; a alege; a face, a îndemna
iucundc *adv.* plăcut, agreabil
iucunditas, -tis *s.f.* farmec; amabilitate, plăcere
iucundus, -a, -um *aaj.* agreabil, plăcut, vesel
iudex, -icis s.m. judecător

iudicatio, -onis *s.f. (jur.)* cercetare judecătorească; anchetă
iudicialis, -e *adj.* judiciar, privitor la judecăți
iudicium, -ii *s.m.* judecată, proces
iudico, -are, -avi, -aluni *vb.L* a judeca
iugo, -are, -avi, -atum *vb.L* a înjuga; a uni prin căsătorie
iugulo, -are, -avi, -atum *vb.L* a înjunghia, a ucide
iugum, -i *s.n.* jug; legătură, tovărăşie; viaţă conjugală
iunctio, -onis *S.f.* legătură, unire
iungo, -ere, iunxi, iunctum *vb.L* a uni, a lega, a înjuga
iurgium, -ii *s.n.* ocară, ceartă
iurgo, -are, -avi, -atum *vb.L* şi vb.t a certa, a ocări
iurisconsuHus, -i *s.m.* jurisconsult, cunoscător de legi
iurisdîî-tio, -onis *s.f.* jurisdicție, autoritate judecătorească
iuro, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.t.* a jura
ius, iuris *s.n.* drept, lege, judecată
iusiurandum, -i *s.n.* jurământ
iussum, -i s.n. poruncă, ordin, lege
iuste *adv.* just, pe drept
iustitia, -ae *s.f.* justiție, dreptate, echitate
iuslus, -a, -um *adj.* drept, legitim, just
iuvenalis, -e *adj.* tineresc
iuvenca, -ae *s.f.* viţea, junică; *(fig.)* fată tînără
iuvenesco, -ere, -venui *vb.L* a întineri, a deveni adolescent
iuvenilis, -e *adj.* juvenil, tineresc
iuvenis, -is *s.m,* si *s.f.* tînăr, tînără
iuventus, -tis *s.f.* tinereţe, tineret
iuvo, -are, iuvi, iutum *vb.L* a ajuta, a bucura, a face plăcere
iuxta *adv.* aproape, alături, tocmai, ca şi *cum;prep. (cu ac.)* lîngă, aproape de
iuxtim *adv.* aproape de tot; alături

labans, -ntis *part. pr.* (v. **labo)** şi *adj.* şovăitor, nesigur
labasco, -ere *vb.l* a se clătina, a fi gata să cadă, a şovăi, a ceda
labda, -ae *s.m.* om pervertit, decăzut
labea, -ae *s.f.* buză, margine
labecula, -ae *s.f.* pată mică
labefacio, -ere, -feci, -factum *vb.t a* face să se clatine, a dobori, a răsturna, a zdruncina
labefactio, -onls *s.f.* clătinare, zdruncinare
labefacto, -are, -avi, -atum *vb.t.* a zdruncina, a răsturna, a distruge
labellum, -i *s.n.* buză; cadă mică, lighean
labeo, -onls *s.m.* buzat, cu buze groase
labes, -is *s.f.* cădere, prăvălire; dezastru, nenorocire
labesco, -ere *vb.L a* se scurge
labiuin, -ii *s.n.* buză
labeo, -are, -avi, -atum *vb.L a* se clătina, a fi gata să cadă
labor, labi, lapsus sura *vb.idep.* a cădea, a aluneca; a se scurge; a pieri, a greşi
labor, -oris *s.m* muncă, efort, osteneală; suferinţă, chin
laboratio, -onis *s.f.* muncă, efort, elaborare
laborifer, -era, -eruin- *adj.* truditor
laboriose *adv.* cu multă suferinţă; cu mare zel; laborios
laboriosus, -a, -um *adj.* obositor, chinuitor
laboro, -are, -avi, -atum *vb.L şi vb.t.* a munci, a trudi, a se ocupa, a se strădui
labrum , **-i** *s.n.* buză; margine, mal
labrum[2], -i *s.n.* vas mare, cadă, lighean
lac, -tis *s.n.* lapte **lacer, -era, -erum** *adj.* rupt in bucăţi, sfîrtecat, mutilat
laceratio, -onis *s.f.* sfîrtecare, mutilare
lacerator, -oris *s.m.* cel care sflrtecă
lacero, -are, -avi, -atum *vb.t* a rupe în bucăţi, a sfişia **lacerta, -ae** *s.f.* şopîrlă
iacertosus, -a, **-um** *adj.* musculos, robust
lacesso, -ere, -ivi (ii), **-itum** *vb.L a* provoca, a zgîndări, a stîrni **lacinia, -ae** *s.f.* pulpană, poalele hainei **lacrima (lăcrăma), -ae** *s.f.* lacrimă
lacrlmabilis, -e *adj.* de plîns, jalnic
lacrimabundus, -a, **-um** *adj.* în lacrimi, lăcrimînd
lacrimatio, -onis *s.f.* lăcrimare
lacrimo, -are, -avi, -atum *vb.L* aplînge, a lăcrima
lactatio, -onis *s.f,* alăptare **lacteo, -ere** *vb.L (numai part pr.)* a fi sugar
lacteolus, -a, -um *adj.* alb ca laptele
lactesco, -ere *vb.L* a se preface în lapte, a avea lapte
lacteus, -a, -um *adj.* lăptos, de lapte
lacto, -are, -avi, -atum *vb.t şi vb.L* a alăpta, a da lapte; a momi, a înşela, a seduce **lactuca, -ae** *s.f.* lăptucă

lacuna, -ae *s.f.* adincitură, groapă/ şanţ; lacună, lipsă
lacunar, -arls *s.n.* plafon, tavan
lacuno, -are, -avi, -atum *vb.t* **a** căptuşi
lacunosus, -a, -iun *adj.* cu goluri, lacunar
lacus, -us *s.m.* cadă, bazin; fîntînă; lac
laedo, -ere, -si, -suin *vb.t.* a vătăma, a răni, a izbi
laena, -ae *s.f.* manta de iarnă
laesio, -oniss./ vătămare, rănire, leziune; *(fîg.)* ofensă
laetabilis, -e *adj.* plăcut, îmbucurător
laetabundus, -a, **-um** *adj.* bucuros, voios
laetanter *adv.* cu bucurie
laete *adv.* vesel, bucuros, voios; bogat, abundent
laetifiţo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a bucura, a înveseli
laetitia, -ae *s.f.* bucurie, veselie; farmec, frumuseţe; rodnicie
laetitndo, -Inis *s.f.* bucurie
laeto, -are, -avi, -atum *vb.t* a înveseli, a bucura
laetum *adv.* vesel
laetus, -a, -uni *adj.* bucuros, plăcut; bogat (în roade)
laeve *adv.* cu stîngăcie; lipsit de isteţime
laevus, -a, -um *adj.* stîng, dih stingă; *(fig.)* stîngaci, nepriceput; prost, naiv; defavorabil, aducător de rele
lama, -ae *s.f.* mocirlă, mlaştină
lambero, -are *vb.L* a muşca, a ronţăi
lambo, -ere, Iambi (Iambul), lambitum *vb.t.* a linge; a stinge
lamelfa, -ae *s.f.* lamă mică, foiţă
lamenta, -ae *s.f.* bocet
lamentabilis, -e *adj.* de jale, de plîns, jalnic, lamentabil
lamentatio, -onis *s.f.* plînset, bocet; lamentare
lamentatrix, -icis *s.f.* bocitoare
lamenior, -ari, -atus sum *vb.L* şi vb.t *dep.* a se jeli, a boci
lamentam, -i *s.n.* bocet, jeluială
lamia, -ae *s.f.* strigoi
lamina (lammlna şi lamna), -ae *s.f.* foaie (de metal), lamă, placă
lampadarius, -ii *s.m.* purtător de făclie
lampas, -adis *s.f.* torţă, faclă; lumină, candelabru, lampă
lampter, -eris *s.m.* sfeştnic
lampyris, -idiş *s.f.* licurici
lâna, -ae *s.f.* lină
lanaris, -e *adj.* lînos, care dă lină
lanarius, -a, **-um** *adj.* de lină
lanatus, -a, -um *adj.* miţos, acoperit cu lînă
lancea, -ae *s.f.* lance
lancelarius (lanciarus), -ii *s.m.* lăncier
lanceo, -are *vb.L* a mînui lancea
lancino, -are, -avi, *-aiumvb.L* a sfîrteca, a face bucăţi
langueo, -ere, -gui *vb.L* a lîncezi, a fi moleşit; a fi slăbit, a fi bolnav
ianguesco, **-ere,** -gui *vb.L* a slăbi, a se stinge, a se moleşi
languide *adv.* moale, fără energie
languidus, -a, -um *adj;,* veştejit, molatec, lînced, obosit, slăbtf. bolnav; leneş încet, neglijent
languor, -oris *s.m.* moleşeală, slăbiciune, amorţeală
laniarium, -ii *s.n.* măcelărie

lanlatio, -onls ***s.f.*** **sftrtecare**
laniatus, -us *s.m.* s fişiere
laniena, -ae *s.f.* măcelărie
lanificus, -a, -um • *adj.* care lucrează • lina
laniger , -era, -erum ***adj.*** **care poartă** lină
laniger , **-erl** *s.m.* berbec, miel
lanigera, -ae *s.f.* oaie **lanio, -are, -avi, -atum** *vb.L* a sfişia, a sfirteca
lanio, -oris *s.m.* măcelar **lanterna (laterna), -ae** *s.f.* lanternă **lanugo, -inis** *s.f.* puf **lanx, -cis** *s.f.* tavă, taler
lapicida, -ae *s.m.* pietrar, cioplitor in piatră **lapicidinae, -anim** *s.f.pL* carieră de piatră
lapidarius, -a, -um *adj.* de piatră
lapidat, -are *vb.impers.* bate piatra; cade grindina **lapidaţi», -onis** *s.f.* bătaie cu pietre, aruncare cu pietre **lapido, -arc, -avi, -atum** *vb.L* a ataca cu pietre **lapidosus, -a, -um** *adj.* pietros, plin de pietre • **lapillus, -i** *s.m.* pietricică; piatră preţioasă
lapio, -ire *vb.L* **a** împietri **lapis, -idiş** *s.m.* piatră **lapsio, -onis** *s.f.* alunecare
lapso, -are *vb.L* a aluneca, a se clătina
lapsus, -us *s.m.* alunecare, cădere; curs, curgere; zbor **laqueo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a strînge cu un lanţ, a lega **lardum (laridum), -i** *s.n.* slănină
large *adv.* din belşug, cu prisosinţă, cu generozitate
largificus, -a, -um *adj.* îmbelşugat, bogat
largiloquus, -a, -um *adj.* vorbăreţ
largior, -iii, -itus sum *vb.L* ***dep.*** **a** dărui, a face daruri **largitas, -atls** *s.f.* dărnicie, largheţe **largiter** *adv.* mult **largus, -a, -um** *adj.* darnic, generos, bogat, abundent **larva, -ae** *s.f.* stafie, arătare; mască a actorilor
larvo, -are, -avi, -atum *vb.L* a vrăji
lasanum, -i *s.n.* oală **lascive** *adv.* fără reţinere **lasciv ia, -ae** *s.f.* distracţie, joacă; dezmăţ, desfrînare **lascivio, -ire, -ivi, -itum** *vb.L* a se juca, a zburda; a trăi în dezordine
lascivitas,^atis *s.f.* desfrîu **lascivus, -a, -um** *adj.* zburdalnic, desfrinat; lasciv **îassesco, -ere** *vb.L* a obosi **lassitudo, -inis** *S.f.* oboseală, epuizare **lasso, -are, -avi, -atum** *vb.L* a obosi, a slăbi; a suporta; a tolera **lassus, -a, -um** *adj.* obosit, ostenit **lastaurus, -i** *s.m.* desfrinat **iate** *adv.* departe, pe o mare distanţă, larg
latebra, -ae ~*s.f.* ascunziş, ascunzătoare
latebrosus, -a, **-um** *adj.* ascuns, tainic, retras
latcntcr *adv.* în ascuns **lateo, -ere, -ui** *vb.L* **a** sta ascuns, a fi la adăpost
later, -eris *s.m.* cărămidă **lateralia, -ium** *s.n.pL* traistă, desagă

lalerarius, -ii *s.rn.* cărămidar
laterculum, -i *s.n.* registru
latesco , -ere ***vb.L*** **a se mări**
latesco , **-ere** vb.i. a se ascunde
latex , -icis *s.m.* lichid, apă
latex", -fcis *s.m.* ascunzătoare
latibulum, -i s.n. ascunzătoare
latifundium, -U *s.n.* moşie
latio, -onis *s.f.* propunere, (de legi, de voturi)
latitatio, -onis *s.f.* ascundere
tatito, -are, -avi, -alura *vb.i.* a sta ascuns, a se ascunde
latitudo, -inis *s.f.* lăţime, mărime, amploare
lator, -oris *s.nt* prezentator (al unei legi)
lătrător, -oris *s.m.* cline, *(fig.)* lătrător
latră tuş, -us *s.m.* lătrat
latrina, -ae *s.f.* baie; latrină
latro, -are, -avi, -aluni *vb.L* a lătra, a spune tare
latro, -onis *s.m.* mercenar, servitor; tîlhar
latrocinatio, -onis *s.f.* tilhărie, banditism
latrocinium, -ii *s.n.* tilhărie
latrocinor, -ari, -atuş **sum** *vb.i.dep.* a face tîlhării; a sluji ca mercenar
latrunculus, -i *s.m,* soldat mercenar; tîlhar, bandit; pion la jocul de şah
laturarius, -ii *s.m.* hamal
latus , -eris *s.n.* coastă, coapsă; trup; latură
latus , **-a, -um** *adj.* larg, lat; mare, amplu
lăudabilii, -e *adj.* demn de laudă
laudabiliter *adv.* onorabil, lăudabil
laudatio, -onis *s.f.* lăudare, elogiere
laudativus, -a, **-um** *adj.* laudativ
landator, -oris *s.m.* lăudător, elogiator **laudo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a lăuda, a elogia **laurea, -ae** *s.f.* laur, cunună de lauri; victorie, triumf **laureatus,** -a, **-um** *adj.* incununat cu lauri; laureat
laureola, -ae *s.f.* cununiţă de lauri
laurus, -i *s.f.* laur, dafin **laus, laudis** *s.f.* laudă, elogiu **lăute** *adv.* ales, minunat lautitia, -ae *s.f.* lux, fast, eleganţă **lavabmm, -i** *s.n.* cadă de baie **lavatio, -onis** *s.f.* spălare, îmbăiere **lavo, -are**(-ere),**lavi, -lavatum (lautum)** *vb.L şi vb.i* a spăla, a (se) scălda
laxamentum, -i *s.n.* uşurare; lărgire; destindere
laxe *adv.* larg, mare; liber laxitas, -atis *s.f.* lărgime, spaţiu mare **laxo, -are, -avi, -atum***vb.L* şi *vb.L* a lărgi, a uşura, a destinde **laxus, -a, -um** *adj.* larg, spaţios **lea, -ae** *s.f.* leoaică
lebes, -etis *s.m.* lighean **lectica, -ae** *s.m.* lectică, litieră (un fel de pat portativ, cu baldachin, dus pe umeri de sclavi)
lecticarius, -ii *s.m.* purtător de lectică
lectio, -onis *s.f.* citire, lectură; culegere, adunare **lectito, -are, -avi, -atum** *vb.L* a citi de multe ori
lector, -oris s.m. cititor, lector
lectus , -i *s.m.* pat, sofa **lectus², -us** *s.m.* lectură **legata, -ae** ***s.f.*** **ambasadoare**

legatio, -onis *s.f.* solie, misiune, ambasadă
legatus, -i *s.m.* sol; trimis; ambasador
legibllis,-e *adj.* care se poate citi
legifer, -era, -erum *adj.* dătător de legi
legio, -onis *s.f* legiuhe (unitate militară de aproximativ 6.000 de oameni)
legitimus, -a, -um *adj.* legal, potrivit legii
lego , -ere, legi, lectum *vb.t* a culege, a aduna; a citi, a lectura
lego , -are, -avi, -atum *vb.t* a trimite în misiune, a delega
legumen, -inis *s.n.* legumă
lembus, -i *s.m.* luntre
lemma, -atis *s.n.* temă, subiect; titlu de capitol
lemures, -um *s.ntpl* stafii, strigoi
lene *odv.* lin, uşor
lenimen, -inis (lenimentum, -1) *s.n.* uşurare, mîngîiere
lenio, -ire, -ivi, -itum *vb.t.* a uşura, a potoli
lenis,-e *adj.* blînd, lin, uşor
lenitas, -atis *s.f.* blîndeţe, indulgenţă
leniter *adv.* blînd, potolit
lenitudo, -inis *s.f.* blîndeţe
leno, -onis s m. codoş, patron de bordel
lenocinor, -ari, -atus sum *vb.idep.* a linguşi, a favoriza
lente *adv.* lent, încet, cu greutate; indiferent
lentesco, -ere *vb.* i. a se muia, a se potoli
Icntilia.-*aes.f.* şi **lentites,**-*eis.f.* flexibilitate, suplеţe
lentitudo, -inis *s.f.* încetineală, indiferenţă, apatie
lento, -are, -avi, -atura vb.t a îndoi, a încovoia; a prelungi
lentor, -oris *s.m.* flexibilitate, moliciune
lentulus, -a, -um *adj.* cam încet
lenlus, -a, -um *adj.* mlădios, flexibil, moale; lent, încet, greoi
leo, -onis *s.m.* leu
leoninus, -a, -um *adj.* de leu
leopardus, -i *s.m.* leopard
lepide *adv.* plăcut, drăguţ
lepidus, -a, -um *adj.* plăcut, drăguţ, amabil, încîntător
lepista, -ae *s.f.* vas de băut
lepos (lepor), -oris 5. *m* farmec, graţie
lepra, -ae *s.f.* lepră
leprosus, -a, -um *adj.* lepros
lepus, -oris *s.m.* iepure
lepusculus, -i *s.m.* iepuraş
letalis, -e *adj.* care produce moartea; letal, ucigător, mortal
lethargicus, -a, -um *adj.* letargic
lelhargus, -i s.*m.* letargie
letifer, -era, -erum *adj.* mortal, aducător de moarte
leto, -are, -avi, -alum *vb.t* a omorî, a ucide
letum, -i *s.n.* moarte
levanem, -inis (levamentum, -i *s.n.* uşurare, mîngîiere
levatio, -onis *s.f.* uşurare, ridicare
levator, -oris *s.m* cel care uşurează; pungaş
leviculus, -a, -um *adj.* uşurel, neînsemnat
levigatio , -onis *s.f.* şlefuire, netezire
levigatio, -onis *s.f.* uşurare, slăbire
levigino, -are *vb.t* a depila
levigo[1],, -are, -avi, -atum *vb.t* a netezi, a face lunecos, a lustrui
levigo , -are, -avi, -atum *vb.t* a uşura

.||te|

levis , **-e** *adj.* neted, alunecos, lustruit, strălucitor
levis , **-e** *adj.* uşor, fără greutate; rapid, sprinten; fără importanţă, fără valoare, modest; inconsecvent, nesigur, şovăielnic; uşuratic, frivol; plăcut
levilas , -atis *s.f.* uşurinţă
levitas , **-atis** *s.f.* netezime
Jeviler *adv.* uşor
levo, -are, -avi, -atom *vb.t.* a netezi, a şlefui; a ridica, a înălţa
levor, -oris *s.m.* netezime
lex, legis *s.f.* lege
lexis, -eos *s.f.* expresie, cuvînt
libamen, -inis (libamentum, -i) *s.n.* ofrandă adusă zeilor; libaţie
libatio, -onis *s.f.* libaţie; ofrandă
Kbatorium, -ii *s.n.* vas pentru libaţii
bbellus, -i *s.m.* cărticică, bilet, scrisorică
libenter *adv.* bucuros, cu plăcere
libentia (lubentia), -ae *s.f.* plăcere, bucurie
liber[1], -era, -erum *adj.* liber
liber , **-bri** *s.m.* carte, scriere
liberalis, -e *adj.* ales, distins, frumos; generos
liberalitas, -atis *s.f.* bunătate, generozitate, dărnicie
liberaiiter *adv.* ales, afabil, generos
liberatio, -onis *s.f.* eliberare (de ceva), eliberare; *(jur.)* achitare
liberator, -oris *s.m* eliberator
libere *adv.* liber, nestinjenit
liberi, -orum *s.m.pL* copii
libero, -are, -avi, -atum *vb.t* a elibera; a scăpa; a despovăra
liberia, -ae *s.f.* libertă (fostă sclavă)
libidinitas, -atis *s.f.* desfrinare
libidinor, -ari, atus suni *vb.Ldep.* a se deda plăcerilor **libidinose** *adv.* desfrînat **libidinosus, -a, -um** *adj.* desfrînat; capricios
libido, -inis *s.f. poftă,* dorinţă, plăcere
18>o, -are, -avi, -atum vb.t a oferi zeilor (ca ofrandă); a atinge uşor; a degusta
libramen, -inis *s.n.* balanţă
libramentum, -i *s.n.* greutate
librăria, -ae *s.f.* librărie; bibliotecă
librarius, -a, -um *adj.* de cărţi; librărie
libratio, -onis *s.f.* nivelare, echilibru librator, -oris *s.m.* nivelator **libro, -are, -avi, -atum** *vb.t.* a cin ţări cu balanţa; a nivela **licens, -ntis** *adj.* liber, fără frîu **liccnter** *adv.* prea liber, dezmăţat **licenţia, -ae** *s.f.* libertate, permisiune de a face orice; dezmăţ; neruşinare **licentiose** *adv.* neînfrinat **liceo, -ere, -ui** *vb.L* a valora; a se vinde **liceor, -eri, licitus sum** *vb.L şi* ***vb.t*** **a** oferi un preţ la o licitaţie **Ucet[1], -ere, -cult** *vb.impers.* este permis^ este îngăduit **licet** *con],* chiar dacă, oricît
lichen, -enis *s.m.* lichen (plantă)
licitatio, -onis *s.f.* licitare, licitaţie
licitator, -oris *s.m.* licitator **licite şi licite** *adv.* permis de lege, legal, licit
llcitor, -ari, -atus sum *vb.L dep.* a face o ofertă la licitaţie, a se întrece la luptă; a se lupta **Uen, lienis** s.m. splină **ligamen, -inis (ligamentum,** -i) *s.n.* legătură, bandă **ligatio, -onis** *s.f.* legătură

J

ligatura, -ae *s.f.* legătură, înlănțuire
lignarius, -U *s.n.* lemnar, furnizor de lemne
lignatio, -onis s.f. tăiatul lemnelor
lignator, -oris *s.m.* tăietor de lemne
llgneus, -a, -uni *adj.* de lemn **lignor, -ari, -atus sum** *vb.i* ***dep. &*** **aduce** lemne **lignum, -l** *s.n.* lemn, copac, trunchi de copac
ligo , -are, -avi, -atum *vb.L* a lega, a uni
ligo , -onis s.m, sapă, cazma
ligurritio, -onis *s.f.* lăcomie (la mîncare)
ligurritor, -onis s.m. mîncăcios
Uium, -li *s.n.* crin (plantă şi floare)
lima, -ae *s.f.* pilă; *(ftg.)* şlefuire, revizuire
liniate *adv.* şlefuit; corect **limatio, -onis** *s.f.* şlefuire **limax, -acis** *s.m,* melc **limbus, -i** s.m. fîsie, tivitură
limen, -inls *s.n.* prag; intrare **lirno, -are, -avi, -atum** *vb.t.* a pili, a şlefui
limosus, -a, -um *adj.* noroios, nămolos
linea, -ae *s.f.* linie **liniamentum, -i** *s.n.* linie, trăsătură **linearis, -e** *adj.* linear **lineo (liruo), -are, -avi, -atum** ***vb.L*** **a** potrivi la linie; a desena, a delimita
lingo, -ere, linxi, linctum *vb.l.* a linge
lingua, -ae *s.f.* limbă **linguatus, -a, -um** *adj.* bun vorbitor **linguax, -acis** *adj.* vorbăreț, flecar **liniger, -era, -erum** *adj.* îmbrăcat în haină de in
lino, -ere,levi(Uvi),litum *vb.t* a unge; a spoi; a mînji
linquo, -ere, liqni *vb.L* a lăsa în urmă, a părăsi
linteo, -onis *s.m.* țesător **linte r (lunter), -tris** *s.f.* luntre **lintrarius, -ii** *s.m.* barcagiu **linum, -i s.n.** in
Uppitudo, -inls *s.f.* scurgere din ochi; urdori **Uquefacio, -ere, -teci, -factum** ***vb.L*** **a** topi, a moleşi; a Hchefia **liqueo, -ere, liqui (licui)** vb.i a fi lichid **Uquesco, -ere, -Ucui** *vb.i.* a se topi **liquiditas, -atis** *s.f.* limpezime (a aerului)
liquido *adv.* limpede, clar, hotărît
Uquidus, -a, -um *adj.* curgător, lichid; limpede, clar, senin **liquo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a topi; a limpezi
liquor , -oris *s.m.* lichid, apă **liquor , liqui** vb.i, *dep.* a curge, a se topi; a se lichefia; a se împrăştia **liro, -are, -avi, -atum** *vb.t* a trage brazda, a ara **lis, litis** *s.f.* proces; ceartă, neînțelegere; litigiu
litabilis, -e *adj.* care se poate sacrifica
Htamen, -inis s.n. jertfă, ofrandă
litania, -ae *s.f.* rugăciune in comun
litatio, -onis *s.f.* jertfă făcută zeilor
litigatio, -onis *s.f.* dispută, dezbatere
litigator, -oris *s.m.* cel angajat într-o dezbatere; client al unui avocat
litiglose *adv.* cu ceartă **litigiosus, -a, -um** *adj.* certăreț; căruia îi plac procesele **litigium, -ii** *s.n.* litigiu; dispută^ **litigo, -are, -avi, -atum** *vb.L* şi *vb.L* a fi în ceartă, a se cerceta

lito, -are, -avi, -atum *vb.L* şi ***vb.t a*** îmblinzi zeii prin jertfe **liloralis, -e** *adj.* de ţărm, al ţărmului **litiera, -ae** *s.f.* literă **HHcralis, -*e*** *adj.* literar, de litere; de cărţi **litterarius, -a, -uni** *adj.* de scris şi de citit; elementar **litterate** *adv.* citeţ, cu litere clare; învăţat, cultivat **litterator, -oris** *s.m.* învăţător **litteratura, -ae** *s.f.* scrisul literelor; alfabet; învăţămînt; ştiinţă **litura, -ae** *s.f.* ştersătură, corectură **litus, -oris** *s. n.* ţărm **liveo, -ere** *vb.L* a fi vînăt; a fi invidios **lividus, -a, -utn** *adj.* vînăt, livid; invidios, răutăcios **Itvor, -oris** *s.m,* învineţeală; invidie **localis, -e** *adj.* local **localiter** *adv.* local, după loc **locatio, -onis** *s.f.* aşezare, dispunere **locator, -oris** *s.m.* cel care dă cu chirie, în arendă **locito, -are** *vb.L* a da cu chirie **loco, -are, -avi, -atum** *vb.t.* a pune intr-un loc; a aşeza; a plasa **loculamentuni, -i** *s.n.* cutie, dulap **loculatus, -a, -um** *adj.* şi **loculosus, -a, -um** *adj.* compartimentat **loculus, -i** *s.m.* cutie, casetă; *(pi.)* pungă **locuples, -etis** *adj.* bogat în pămînturi **locuplatio, -onis** *s.f.* bogăţii **locuplete** *adv.* bogat, abundent **locupleto, -are, -avi, -atum** ***vb.t.*** **a** îmbogăţi, a înzestra **locus, -i** *s.m.* loc, localitate, ţinut; ocazie, loc, rang, situaţie, stare

locusta, -ae *s.f.* lăcustă **locutio, -onis** *s.f.* vorbire, exprimare **locutor, -oris** *s.m.* vorbitor, vorbăreţ **loederia, -ae** *s.f.* afront, insultă **logeum (logium), -ii** *s.n.* arhivă; scenă; estradă **logica, -ae** şi **logice,** -es *s.f.* logică **logice** *adv.* logic **logographus, -i *s.m.*** **contabil logos (logus), -i** *s.m* vorbă **loDigo, -InJs** *s.f.* sepie **lomentum, -i** *s.n.* săpun, cremă **lonchus, -i** *s.m.* lance **longaevitas, -atis** *s.f.* viaţă lungă, longevitate **longaevus, -a, -um** *adj.* bătrin, vechi **longuminis, -e** *adj.* îndelung, răbdător **longanimiter** *adv.* cu multă răbdare **longe** *adv.* departe, la distanţă **longiloquium, -ii** *s.n.* poliloghie, vorbă lungă **longinquitas, -atis** *s,f.* lungime, distanţă, depărtare **longinquo** *adv.* departe **longinquo** , **-are** *vb.L* a îndepărta **longinquutn** *adv.* mult timp **longinquus, -a, -um** *adj.* lung, întins **longisco, -ere** *vb.i.* a se lungi **longitndo, -inis** *s.f.* lungime **longiturnitas, -atis** *s.f.* durată **longo, -are** *vb.i.* a prelungi **longum** *adv.* multă vreme **longurius, -ii** *s.m.* prăjină, par lung **longus, -a, -um** *adj.* lung **loquacitas, -atis** *s.f.* vorbărie **loquaciter** *adv.* cu multe vorbe **loquax, -acis** *adj.* vorbăreţ, guraliv **loquantia, -ae** *s.f.* uşurinţă în vorbire, locvacitate

. loquitor, -ari, -atus sum *vb.L dep, a* vorbi mult
loquor, loqui, locutus suni *vb.L ş vb. t. dep. a* vorbi, a spune, a vesti
lorica, -ae *s.f.* platoşă, întăritură
lorum, -i *s.m.* curea, bici
lotio, -onis *s.f.* spălătură
lotium, -U *s.n.* urină
lotor, -oris *s.m.* spălător (de rufe, haine)
lotos (lotus), -i *s.f. lotus* (plantă)
lotura, ,ae *s.f.* spălare, curăţare
lubrice *adv.* alunecos, înşelător
lubrico, -are, -avi, -aturn *vb.L* şi *vb.i.* a face alunecos, a şovăi
lubricum, -i *s.n.* loc alunecos; moment critic, primejdie
lubricus, -a, -iun *adj.* alunecos, nestatornic; nesigur, înşelător; primejdios
lucellum, -i s.n. cîstig mic
luceo, -ere, luxi *vb.L* şi *vb.t* a străluci, a luci
lucerna, -ae *s.f.* lampă, opaiţ
Incernatus, -a, -um *adj.* iluminat
lucide *adv.* luminos, limpede, clar
lucidus, -a, -um *adj.* luminos, lucitor, limpede
lucifer, -era, -erum *adj.* aducător de lumină
luciferax, -acis *adj*. luminos
lucifugas, -acis şi **lucifugus,** -a, **-uni** *adj.* care fuge de lumină
lucinus, -a, -um *adj.* de naştere
lucitis, -ii *s.m.* ştiucă
lucratio, -onis *s.f.* cîştig
lucrativus, -a, -um *adj.* profitabil, avantajos
lucricupido, -inis *s.f.* dorinţă de cîştig
lucripeta, -ae *s.m.* lacom de cîştig
lucror, -ari, -atus sum *vb.t. dep.* a cîştiga, a dobîndi
lucrosus, -a, -um *adj.* profitabil, rentabil
lucrum, -i *s.n.* cîştig, profit **lucia, -ae** *s.f.* luptă, exerciţiu de luptă **luctanem, -inis** *s.n.* luptă, sforţare, rezistenţă
luctatio, -onis *s.f.* luptă cu o greutate
luctator, -oris *s.m.* luptător (in arenă), atlet
luctificabilis, -e *adj.* abătut, trist
luctor, -ari, -atus sum *vb.i.* ***dep.*** **a se** lupta în arenă
luctuose *adv.* jalnic, dureros
iuctuosus, -a, -um *adj.* jalnic, dureros
luctus, -us *s.m.* jale, durere
lucubratio, -onis *s.f.* muncă de noapte
lucubro, -are, -avi, -aluni *vb.L* **a** lucra noaptea (la lumina lămpii) **luculentc** *adv.* excelent **luculenter** *adv.* foarte bine **luculentia, -ae** *s.f.* frumuseţe, splendoare **luculentitas, -atis** *s.f.* splendoare, fast **luculentus, -a,** *-um- adj.* luminos, strălucitor; excelent, frumos **ludia, -ae** *s.f.* balerină, dansatoare pe scenă **ludibriose** *adv. cu* insolenţă, in bătaie de joc
ludibrium, -ii *s.n.* bătaie de joc; batjocură
ludîbundus, -a, -um *adj.* voios, în joacă
ludicer, -era, -erum şi **ludicerus, -a, -uni** *adj.* amunzat, distractiv **ludiere** *adv.* în glumă **ludieror, -ari** *vb.Ldcp.* a juca, a glumi **ludierum, -i** *s.n.* distracţie, desfătare; spectacol

ludificatio, -onis *s.f.* înşelare, mistifi-» care
ludiflcator, -oris *s.m.* înşelător, excroc
ludifico, -are, -avi, -atum *vb.ldep. a* ride de, a lua în bătaie de joc
ludimagister, -tri *s.m.* învăţător
ludio, -onis (ludius, -ii) *s.m,* actor, dansator
ludo, -ere, -si, **-sum** *vb.L* şi *vb.L* a (se) juca
luduş, -i *s.m.* joc, glumă
luela (luella),-ae *s.f.* ispăşire, pedeapsă
lues, -is *s. f.* scursoare murdară, nenorocire; molimă, flagel
lugeo, -ere, luxi *vb.t.* si *vb.i.* a plînge, a jeli, a deplinge
lugubre *odv.* sinistru, lugubru
lugubris, -e *adj.* de (în) doliu, funebru, jalnic, îndurerat
luitio, -onis *s.f.* plată
lumbricus, -i *s.m.* limbric (vierme intestinal)
lumburi, -orurn *s.m.pL* rinichi
lumbus, -i *s.m.* şold, coapsă, şale
lumen, -inis *s.n.* lumină
luminare, -is *s. n.* fereastră
luniino. -are, -avi, -atum *vb.t.* a face să lumineze
luminosus, -a, -uni *adj.* luminos, limpede
luna, -ae *s.f.* lună
lunaticus, -a, -um *adj.* care trăieşte pe lună, lunatic
luno, -are, -avi, -atum *vb.t* a îndoi (ca o semilună), a arcui
luo , -ere *vb.t* a spăla, a scălda
luo , -ere, **-lui** *vb.t* a dezlega de o datorie, a plăti, a achita; a ispăşi
lupa, -ae *s.f.* lupoaică
lupana, -ae *s.f.* prostituată
lupanar, -aris *s.n.* lupanar
lupatria, -ae *s.f.* tirfă
lupatus, -a, -um *adj.* cu dinţi de lup (cu ţepi metalici)
lupinum, -i *s.n.* şi **lupinus, -i** *s.m.* lupin, iarba lupului
lupus, -i *s.m.* lup
lurco , -are*vb.L* şi **lurcor, -ari***vb. tdep.* a mînca cu lăcomie, a hăpăi
lurco , -onis *s.m.* mîncău; destrăbălat, haimana
luridus, -a, -um *adj.* vînăt, negru
luscinia, -ae *s.f.* privighetoare
luscitiosus, -a, -um *adj.* miop
luscus, -a, -um *adj.* chior
lusio, -onis *s.f.* joacă
lusito, -are, -avi, -atum *vb.i.* a se juca, a se distra
lusor, -oris *s.m.* jucător; zeflemitor
lusorius, -a, -um *adj.* de joc; artificial
lustralis, -e *adj.* purificator; lustral (care are loc, din cinci în cinci ani)
lustrator, -oris *s.m.* purificator
lustro, -are, -avi, -atum *vb.t.* a purifica; a străbate, a colinda; a lumina; a cerceta, a examina
lustror, -ari, -atus sum *vb.ldep.* a frecventa lupanarele
lustrum[1], -i *s.n.* băltoacă, mocirlă; *(fig.)* desfrînare
lustrum , -i *s.n.* sacrificiu purificator
lusus, -us *s.m.* joc, glumă, distracţie
Intesco, -ere *vb.L* a se înnoroi
luteum, -i *s.n.* galben
luteus, -a, -um *adj.* galben, gălbui, portocaliu
luiito, -are *vb.t.* a murdări de noroi, a mînji
luto, -are, -avi, -atum *vb.t.* a da cu lut; a mînji, a murdări

lutra (lytra), -ae *s.f.* lutru, vidră
lutulentus, -a, -ura *adj.* **plin de noroi,** murdar, dezgustător **lutum, -i** *s.n.* noroi, mocirlă **lux, lucis** *s.f.* lumină; viață **luxor, -ari** *vb.Ldep. a* trăi în desfrînare **luxuria, -ae (luxurics, -ei)** *s.f.* prisos, supraabundență, exces; dezmăț
luxurio, -are, -avi, -alura *vb.L* a creşte fără măsură, a fi plin **luxuriose** *adv.* fără frîu, desfrînat, dezmățat
luxuriosiis, -a, -um *adj.* exuberant, excesiv
luxus'[1], -a, -um a^-Scrlntit, luxat
luxos **, -us** *s.m.* exces, destrăbălare
lychnuschus, -i *s.m.* candelabru
lychnus, -i *s.m.* lampă
lympha, -ae *s.f. apă* (limpede de izvor sau de rîu); *(pi)* unde
lymphaticus, -a, -um *adj.* în delir, nebun (de frică), apucat, scos din minți
lymphatio, -onis *s.f.* aiureală, nălucire, extravaganță
lymphatus, -us *s.m.* nălucire, nebunie
lympho, -are, -avi, -aluni *vb.t.* şi *vb.i.* a amesteca cu apă; a scoate din minți, a înnebuni
lymphor, -oris *s.m. apă*
lynx, lyncis *s.m.* si *s.f.* rîs, linx
lyo, -are, -avi, -atum *vb.t a* lichefia
lyra, -ae *s.f.* liră
lyricus, -a, -um *adj.* liric

M

macellarius, -a, -um *adj.* de măcelărie; de piață de alimente (în special carne, peste, păsări)
macellum, -i *s.n.* piață (de carne, legume, pește).
maceo, -ere *vb.L* a fi slab
macer, -era, -erutn *adj.* slab; (despre pământ) sterp, neroditor, subțire
maceratio,-onis *s.f.* topire, macerație
maceresco, -ere *vb.L* a se inmuta.
maceria, -ae *s.f.* zid
macero, -are, -avi, -atum *vb.L* a face să fie moale, a slei de puteri, a slăbi; a chinui; a distruge.
machina, -ae *s.f.* maşină, mecanism, aparat
machinalis, -e *adj.* de maşini.
machinatnen, -inis *s.m* maşinație, *(fig.)* intrigă
machinalor, -oris *s.m* inventator sau fabricant de maşini
machinor, -ari, -atus sum *vb.t.dep.* a inventa, a născoci; a iscodi, a închipui
machinosus, -a, -um *adj.* ingenios construit
macies, -ei *s.f.* slăbiciune; ariditate, sterilitate
macresco, -ere *vb.L* a slăbi, a se usca.
mactabilis, -e *adj.* mortal, care poate provoca moartea
mactatio, -onis *s.f.* jertfire (prin vărsare de sînge)
mac taior, -oris *s.m.* ucigaş, asasin
mactatus, -us *s.m.* jertfire; ucidere
macto, -are, -avi, -atum *vb.L* a cinsti (prin daruri sau jertfe) a sacrifica, a aduce jertfă; a omori, a distruge
mactus, -a, **-um** *adj.* onorat, cinstit, preamărit
macula, -ae *s.f.* pată, ruşine
maculatio, -onis *s.f.* pată
maculo, -are, -avi, -atum *vb.L* a păta, a pîngări, a murdări.
maculosus, -a, -um *adj.* pătat, murdărit, pingărit .
madefaclo, -ere, -feci, -factum *vb.L* a înmuia, a îmbiba
madeflo, -fieri, -factus sum *vb.L a* se umezi, a fi îmbibat.
madens, -*ntispattpr.* (v. **madeo)** *şiadj.* îmbibat, plin de
madeo, -ere, -ui *vb.L* a fi umed, a fi plin de, a se îmbiba
madesco, -ere, madui *vb.L* a se umezi
madido, -are, -avi, -atum *vb.L* a muia, a se îmbăta
madidus, -a, **-um** *adj.* umezit, muiat
mador, -oris *s.m.* umezeală
madulsa, -ae *s.f.* beție
tnaenas, -dis *s.f.* menadă; bacantă, preoteasă
maereo,-ere,-ui *vb.L* ŞI *vb.L* afîmîhnit, a fi întristat, a plînge
maeror, -oris *s.m.* tristețe, jale, durere.
maeste *adv.* trist, îndurerat
maestus, -a, -um *adj.* abătut, îndurerat, trist.
maga, -ae *s.f.* vrăjitoare; magie
magia, -ae *s.f.* vrăjitorie

magkus, -a, -uni *adj.* vrăjitoresc, magic, misterios
magida, -ae *s.f.* covată, tablă
magirus, -i *s.m* bucătar
magis *adv.* mai mult, mai
magister, -tru *s.m.* conducător; învățător, maestru
magisterium, -li *s.n.* conducere, îndrumare
magislero, -are *vb.L a* conduce
magistralis, -e *adj.* de maestru, de stăpîn
magistratio, -onls *s.f.* învățătură, şcoală
magistratus, -us *s.m.* magistratură, funcție publică
magnalia, -ium *s.n. pi* lucruri mari.
magnaminis, -e *adj.* nobil, cu suflet mare
magnanimitas, -atis *s.f.* noblețe sufletească, mărinimie
magnanimus, -a, -um *adj.* nobil, generos
magnatus, -i *s.m.* mărime, personaj important
magnidicus, -a, -um *adj.* lăudăros
magnificatio, -onis *s.f.* proslăvire
magnifice *adv.* măreț, strălucit
magnificentia, -ae *s.f.* măreție, splendoare, strălucire, fast
magnificus, -a, -um *adj.* măreț, nobil.
magniloquentia, -ae *s.f.* vorbire pompoasă; lăudăroşenie
magnlloquus, -a, -um *adj.* lăudăros; emfatic
magnitudo, -inis *s.f.* mărime •
magnopere (magno opere) *adv.* mult, foarte mult
magnus, -a, **-um** *adj.* mare
magus , -i *s.m.* preot, vrăjitor, mag
magus , -a, -um vrăjitoresc, de magie
maiestas, -atis *s.f.* maiestate, măreție, demnitate, onoare **maiusculus, -a, -um** *adj.* puțin mai mare **mala, -ae** *s.f.* falcă (superioară); *(fig.)* gjtlej, obraji **malacia, -ae** *s.f.* lîncezeală, moleşeală; liniştea mării **malacisso, -are** *vb.t a* muia, a mlădia; a îmblinzi, a domestici **malacus, -a, -um** *adj.* moale, mlădios, suplu; voluptuos **malagma, -ae** *s.f.* şi **malagma, -atis** ***s. m.*** cataplasmă
mole adv. rău
malecastus, -a, -um *adj.* neruşinat
maledicax, -acis *s.m.* birfitor
maledice *adv.* clevetitor, birfitor
maledicentia, -ae *s.f.* bîrfire
maledlco, -ere, -dixi, -dlctum ***vb.L*** **a** bîrfi, a vorbi de rău **maledictio, -onis** *s.f.* bîrfire, insultă. **maledictum, -l** *s.n.* vorbă de ocară, insultă **malefacio, -ere, -feci, -factum** *vb.L* şi *vb.L* a face rău
malefactor, -oris *s.m.* răufăcător
malefaclum, -i *s.n.* faptă rea, greşeală
malefice *adv.* păgubitor, răufăcător
maleficcntia, -ae *s.f.* răutate
maleficium, -ii *s.n.* faptă rea, ticăloşie, răutate
malefkus, -a, -um *adj.* ticălos, răufăcător, malefic
mâleloquor, -loqui *vb.L* a vorbi de rău
malesuadus, -a, -um *adj.* care îndeamnă la rele **malevolens, -ntis** *adj.* răuvoitor

Jt

malevolcntia, -ae *s.f.* reavoinţă, ură
malevolus, -a, -*am* *adj.* răuvoitor
malifer, -era, -eram *adj.* bogat in mere **maligne** *adv.* răutăcios, rău; cu zgjrce-
nie, puţin **malignitas, -atis** *s.f.* răutate, invidie,
zgîrcenie **maligno, -are, -avi, -atum** ***vb.t.*** **a**
pregăti (ceva) cu intenţii rele
malignor, -ari, -atus sum *vb.L* a acţiona cu răutate **malignus, -a, -ura** *adj.* rău, răutăcios,
perfid **maliţia, -ae** *s.f.* răutate; şiretenie,
dibăcie
malitiosc *adv.* perfid, viclean, maliţios
malitiositas, -atis *s.f.* viclenie, şiretenie
malitiosus, -a, **-iun** *adj.* viclean, şiret,
şmecher **malleolus,** -i *s.m.* butaş (la vie); săgeată
incendiară
malieus, -i *s.m.* ciocan' **malo, malle, niaiui** *vb.t* şi *vb.L* a^prefe-
ra, a favoriza
mâhnii , **-i** *.i.n.* măr (fructul) **malum** , **-i** *s.n.* rău, nenorocire; pagubă,
prejudiciu; violenţă, pedeapsă; faptă rea, crimă; boală, stare rea **mahis,** -i 5. *n.* măr (pomul) **marama, -ae** *s.f.* sîn, mamelă; mamă **mammilatus, -a, -una** *adj.* cu mamele **mamruo, -arc, -avi, -atum** ***vb.L*** **a**
alăpta
manamen. -inis *s.n.* flux' **manatio, -onis** *s.f.* scurgere **manceps, -cipis** *s.m.* cumpărător la licitaţie
mancipatio, -onis *s.f.* cumpărare
mancipium, -ii s.n. cumpărare (cu forme legale); *(fig.)* proprietate
mancipo, -are, -avi, -atum *vb.L* a vinde, a ceda în deplină proprietate
raancus, -a, -um *adj.* ciung, schilod
mandate la, -ae *s.f.* însărcinare, mandat
mandalor, -oris *s.m.* garant al unui împrumut
madatum, -i s.n. mandat, împuternicire, dispoziţie
mando, -are, -avi, -atum *vb.L a* ordona, a recomanda, a da o însărcinare cuiva
mando, -ere, niandi, mansum *vb.t a* mesteca, a muşca
mando, -onis *s.m.* mincăcios
manducatio, -onis *s.f.* mîncare; mestecat
manduco, -are, -avi, -atum *vb.L* a mesteca
mane *(a. (indecL)* dimineaţă
maneo, -ere, mansi, mansum *vb. i* şi *vb.L* a rămine; a exista; a aştepta
rnanes, -*iums.rn.pl.* manii; *(fig.)* infern
mango, -onis *s.m.* negustor de sclavi.
mangonico, -are, -avi, -atum vb.t a lustrui
mania, -ae *s.f.* nebunie
manica, -ae *s.f.* mînecă lungă; mănuşă
manifestarius (manufestarius), -a, -um *adj.* prins asupra faptului; evident, bătător la ochi *
manifestaţie, -onis *s.f.* manifestare, revelare
manifestator, -oris *s.m.* vestitor, ce) care face cunoscut
manifeste *adv.* clar, evident
manifeste, -are, -avi, -atum *vb.L* a face cunoscut, a arăta

manifeslus (manufestus), -a, -*am adj.* evident, sigur
maniosus, -a, -um *adj.* **nebun manna, -ae** *s.f.* grăunte; mană **mannulus, -i** *s.m,* mînz, căluț **mano, -are, -avi, -aturn** *vb.L ş vb.t.* a - curge, a se revărsa; *(fig.)* a decurge, a lua naştere
mansio, -onis *s.f.* oprire, rămînere (undeva), popas, adăpost **mansionarius, -a, -um** *adj.* de han, trecător **mansito, -are, -*avi,* -aluni** *vb.L a* locui continuu
mansiuncula, -ae *s.f.* odăiță **mansor, -oris** *s.m.* oaspete **mansorius,** -a, **-um** *adj.* permanent **mansuefacio, -ere, -feci, -factum** *vb.t.* a imblînzi, a potoli **mansuefaclio, -onis** *s.f.* domesticire **mansuesco, -ere, -suevi, -suetum** *vb.L* a domoii, a îmblînzi, a domestici
mansuetarius, -ii *s.m.* dresor
mansueludo, -inis *s.f.* bunătate, blindețe
mansuetus, -a, -um *adj.* domesticit
mantele, -is *s.n.* ştergar **mantica, -ae** *s.f.* desagă **manticula, -ae** *s.f.* geantă
manticularius, -ii *s.m.* hoț de buzunare
manliculalor, -oris *s.m.* pungaş
manticulor, -ari, -aiussum *vb.tdep. a* fura **mantiscinor, -ari, -atus sum** *vb.Ldep.* a profeți
manualis, -e *adj.* de mînă, manual
manubiae, -arum *s.f.pl.* pradă de război
manubrium, -ii *s.n.* mîner, toartă
manumissio, -onis *s.f.* **eliberare (a** unui sclav de^ătre un stăpîn)
maBomitto, -ere, -misi, -missum *vb.t.* a elibera (sclavi) **manupretium, -ii** *s.n.* salariu, răsplată (prețul mîinii de lucru) **manus, -us** *s.f.* mînă **mapale, -is** *s.n.* bordei, cort
mappa, -ae *s.f.* şervețel de masă
marceo, -ere *vb.L* a fi veşted; *(fig.)* a fi fără putere
marcesco, -ere *vb.L* a se ofili
marcidus, -a, -um *adj.* veşted, putred
marcor, -oris *s.m.* putrezire; amorțeală, lîncezeală
mare, -is *s.n.* mare **mărgărita, -ae jS/ şi margaritum, -i *s.r,*** mărgăritar **margiro, -are, -avi, -aturn** *vb.t.* a mărgini a tivi
margo, -inis *s.f.* şi *s.m.* margine
marinus, -a, -um *adj.* de mare
mărita, -ae *s.f.* soție, nevastă
maritalis, -e *adj.* conjugal
maritimii*, -a, -um *adj.* maritim, de **mare marito, -are, -avi, -a t u m *vb.t.*** **a** căsători
maritus, -i *s.m.* soț **marmor, -oris** *s.n.* marmură; luciul mării
marmoreus, -a, -um *adj.* de marmură
marmoro, -are, -avi, -a tu m *vb.t* **a** îmbrăca în marmură **marmorosus, -a, -um** *adj.* ca marmura **marsupium, -ii** *s.n.* pungă **martyr, -yrus** *s.m.* si *s.f.* martir, HILF- . tiră

martjTum, -U *s.n.* moarte de martir
mas, maris *adj.* de **sex** bărbătesc; bărbătesc; masculin, viril
masculesco, -ere *vb.L* a deveni parte bărbătească (la plante) masculinus, -a, -um *adj.* masculin, de b?-bat ***m?*** **calus, -a, -um** *adj.* bărbătesc, de sex masculin
ma^a, -a'- *s.f.* masă, grămadă **mar lico, -are, -avi, -atum** ***vb.t.*** **a** mesteca
masîigio, -ae *s.m.* derbedeu, ticălos
masturbator, -oris *s.m.* onanist
masturbor, -ari, -alus sum *vb.L* a practica onania
matara, -ae (mataris, -is) *s.f.* lance
maleola, -ae *s.f.* băţ gros, ciomag
maier, -tris *s.f.* mamă **maiercula, -ae** *s.f.* măicuţă **materia, -ae (maferies,** -ei) *s.f.* materie; subiect, motiv
materialis, -e *adj.* material **materio, -are, -avi, -atum** *vb.t.* a construi din lemn **materior, -ari** *vb.i. dep.* a procura lemn de construcţie **maternus,** -a, **-um** *adj.* matern, de (la) mamă
matertera, -ae *s.f.* mătuşă după mamă
mathematicus, -i *s.m.* matematician, astrolog
malricida, -ae *s.m.* ucigaş de mamă
matricidium, -ii *s.n.* uciderea mamei
matrimonium, -ii *s.n.* căsătorie
matrix, -icis *s.f.* femelă, animal de reproducţie
matrona, -ae *s.f.* matroană (stăpină a casei)
matronalis, -e *adj.* de matroană
matronatus, -us *s.m.* ţinută de femeie demnă
matruelis,-is im. văr din partea mamei
matta, -ae *./ rogojină **matula, -ae** *s.f.* vas, oală **mature** *adv.* la timp, la momentul potrivit **maturesco, -ere, -turui** *vb.i.* a se coace, a se dezvolta; a se maturiza
maturitas, -alis *s.f.* coacere, maturitate
maturo, -are, -avi, -atum vb.t şi **vb.i. a** coace, a se coace, a se maturiza
maturus, -a, -um *adj.* copt, împlinit
matutinus, -a, -um *adj.* de dimineaţă
maxilla, -ae *s.f.* maxilar, falcă
maxillaris, -e *adj.* de maxilar
maxime (maxume) *adv.* în cel mai înalt grad; maxim **maxirhitas, -atis** *s.f.* mărime **meabilis, -e** *adj.* accesibil, pe unde se poate trece
meaculum, -i *s.n.* loc de trecere
meator, -oris *s.m.* trecător **meatus, -us** *s.m.* curs, zbor (al păsărilor); cale; canal, trecere **mecbanicus, -a, -um** *adj.* mecanic **medela, -ae** *s.f.* leac, medicament **medelifer, -era, -erum** *adj.* vindecător **medeor, -eri** *vb.L* şi *vb.L dep.* a trata, a vindeca; a tămădui **medens, -ntis** *s.m.* medic **mcdianus, -a, -um** *adj.* de mijloc, median
mediastinus, -i *s.m.* sclav de casă
mediatio, -onis *s.f.* mediaţie, intervenţie
mediator, -oris *s.m.* mediator, intermediar

medica[1], -ae *s.f.* doctoriță, moaşă
medica", -ae *s.f.* lucerna **medicabilis, -e** *adj.* vindecabil **medicamen, -minis** *s.n.* medicament,
doctorie, leac **medicamentosul, -a, -uni** *adj.*
tămăduitor
medicamentum, -i *s.n.* medicament
medicatio, -onis *s.f.* medicație, remediu
mcdicatus, -us *s.m.* farmece
medicina, -ae *s.f.* medicină, leac, doctorie
medico, -are, -avi, -atum *vb.t* a vindeca, a trata **medicor, -ari, -atus sum** ***vb.L ş. vb.t.***
dep. a îngriji, a trata **medicus, -i** *s.m.* medic **medie** ***adj.*** **la mijloc, aşa** şi aşa
medio, -are *vb.t.* şi *vb.L* a împărți în două jumătăți; a fi la mijloc, ase interpune **mediocris, -e** *adj.* mijlociu, obişnuit;
mic, neînsemnat
mediocritas, -alis *s.f.* cale de mijloc
mediocriter *adv.* moderat, cu măsură,
mediocru
medioximc (medioxume) *adv.* moderat
meditamenlum, -i *s.n.* învățătură elementară; exerciţiu **meditate** *adv.* cu intenție, anume **meditatio, -onis** *s.f.* reflecție, meditație **meditator, -oris** *s.m.* care meditează,
gînditor **medilalus, -a, -UM** *adj.* pus la cale,
pregătit; ticluit; meditat **meditor, -ari, -atus sum** ***vb.t.*** **şi** vb.i.
a se gîndi, a reflecta; a plănui
inedium, -ii *s.n.* mijloc, centru
medius, -a, -um *adj.* care se afla la
mijioc, de mijloc **medulla, -ae** *s.f.* măduvă **medullaris, -e** *adj.* care pătrunde pînă
in măduva oaselor; medular
medullo, -are *vb.t.* a umple de măduvă
megalium, -ii *s.n.* pomăda fină
tneio, meicre, minxi, niittum ***vb.i*** **a**
urina **mei, mellis** *s.n.* miere; *(fig.)* farmec,
încîntare
melancholia, -ae *s.f.* melancolie
melicus, -a, **-um** *adj.* liric, armonios,
muzical
melioratio, -onis *s.f.* îmbunătățire, reparare; ameliorare
melioro, -are *vb.t.* a îmbunătăți; a ameliora
mellifer, -era, -erum *adj.* care face miere
mellituLs. -a, -um *adj.* indulcit cu miere; *(fig.)* dulce, drag **melodia,** -ae *s.f.* melodie **melodus, -a, -um** *adj.* melodios **melopepo, -onis** *s.m.* peoene galben **melos** *s.n.* cîntec, poezu lirică **membrana, -ae** *s.f.* înveliş, pergament **membrum, -i** *s.n.* membru (al trupului); parte, element
memini, -isse *vb.defect* a-şi aminti; a
nu uita **memor, -oris** *adj.* care nu uită;
aducător aminte **memorabilis, -e** *adj.* demn de amintit,
memorabil
memoraculum, -i *s.n.* monument
memorandus, -a, -um *adj.* demn de amintit, memorabH
memorator, -oris *s.m.* povestitor

memoratus, -us *s.m.* povestire, amintire
memoria, -ae *s.f.* memorie, amintire; timp; epocă; vreme; istorie
memorialis, -e *adj.* de însemnări, de memorii, ce ține de memorie
memoriola, -ae *s.f.* memorie slabă
memoriose *adv.* cu o bună memorie
memoriter *adv.* din minte, din amintire
memoro,-are,-avi,-atum vii. t a aminti, a povesti, a spune
memoro r, -ari, -atus sum *vb.L* şi *vb.L dep.* a-şi aminti, a se gîndi la
menda, -ae *s.f.* defect fizic, cusur
mendaciloquus, -a, -um *adj.* mincinos
mendacitas, -atis *s.f.* obiceiul de a minți
mendaciter *adv.* fals
mendacium, -U *s.n.* minciună; iluzie; poveste
mendax, -acis *adj.* mincinos •>
mendicabulum, -i *s.n.* cerşetor, pomanagiu
mendicatio, -onis *s.f.* cerşetărie
mendice *adv.* cu calicie, ca un calic
mendicitas, -atis *s.f.* sărăcie mare, calicie
mendico, -are *vb.t.* a cerşi
mendose *adv.* cu defecte; cu cususuri
mendosilas, -atis *s.f.* greşeală, inexactitate
mendosus, -a, -um *adj.* cu multe defecte (fizice sau morale); fals
mendum, -i *s.n.* defect fizic; greşeală; cusur; defect
menis, -idiş *s.f.* semilună, mic semn la începutul unei cărți
mens,-ntis *s.f.* minte, spirit; părere; judecată; opinie; conştiință, caracter, fire
mensa, -ae *s.f.* masă, tejghea
mensarius, -a, -um *adj.* financiar, de zaraf
mensio, -onis *s.f* măsurare **mensLs,** -îs *s.m.* lună **mensor, -oris** *s.m.* măsurător **menstrualis,-e** *adj.* pentru o lună; care se întîmplă în fiecare lună; menstruus, -a, -um *adj.* lunar, de o lună
mensura, -ae *s.f.* măsură, cantitate
mensurabilis, -e *adj.* măsurabil
mensuratio, -onis *s.f.* măsurare
mensurnus, -a, -um *adj.* lunar
menta (mentha), -ae *s.f.* mentă (plantă)
mentio. -onis *s.f.* menționare; amintire; aluzie **mentior, -iri, -ituş sum** ***vb.L ş vb.t*** *dep.* a minți, a înşela **mentum, -i** *s.m.* bărbie; *(fig.)* barbă **meo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a merge, a călători
mephitis, -is *s.f.* duhoare, miros urit
meracus, -a, -um *adj.* curat, fără vreun amestec **mercabilis, -e** *adj.* de cumpărat, de vînzare
mercatio, -onis *s.f.* afacere comercială
mercator, -oris *s.m.* negustor
mercatura, -ae *s.f.* negustorie, comerț
mercatus, -us *s.m.* negustorie
mercedula, -ae *s.f.* răsplată mică; cîştig neînsemnat **mercennarius (mercenarius), -a, -um** *adj.* plătit; cu plată, mercenar
merces, -edis *s.f.* plată, răsplată
mercimonium, -ii *s.n.* marfă
mercor,-ari,-atus sum *vb.t.* şi *vb.Ldep.* a cumpăra, a face comerț

merda, -ae *s.f.* balegă, excremente
merenda, -ae *s.f.* mîncare de prinz; merinde
mereo, -ere, -ui, -itum şi mereor, -eri, -itus snm *vb.t. a vb.L* a cîştiga (ca plată), a merita
meretricie *odv.* ca o prostituată
meretricius, -a, -um *adj.* de curtezană, de prostituată
meretricor, -ari, -atus sum *vb.idep.* a face prostituţie
meretricula, -ae *s.f.* curtezană, prostituată; cea care posedă o casă de prostituţie
merefrix, -icis *s.f.* prostituată
merges, -llis *s.f.* snop
mergo, -ere, mersi, mersum *vb.t* a scufunda, a afunda
mergus, -i *s.m.* cufundar (pasăre)
meridialis, -e *adj.* de miazăzi, meridional
meridiane *adv.* la amiază
meridian as, -a, -um *adj.* de amiază, de *miazăzi*
meridiatio, -onis *s.f.* odihna de după amiază
meridies, -ei *s.f amiaza*
meridio, -are, -avi, -aturn *vb.L* şi **meridior, -ari, -atus sum** *vb.idep. a* se odihni după amiaza, a-şi face siesta de după masă
merito, -are, -avi, -atum *vb.t.* a cîştiga; a avea ca venit
meritorius, -a, um *adj.* închiriat; pe bani; care aduce ciştig
meritum, -i *s.n. ciştig;* folos; serviciu făcut; merit
merso, -are, *vb.L* a scufunda de multe ori
mertila, -ae *s.f.* mierlă; specie de peşte
menim, -i *s.n.* vin curat **menis, -a, -um** *adj.* curat, neamestecat; veritabil, adevărat **merx, mercis** *s.f.* marfă **mesochorus,-i** *s.m.* conducător de cor **messio, -onis** *s.f.* secerare
messis, -îs *s.f.* recoltă, seceriş
messor, -oris *s.m.* secerător de grine
meta, -ae *s.f.* con, piramidă; *(fig.)* ţel, capăt, limită, semn de hotar
metallarius, -11 *s.m.* miner
metallicus, -a, -um *adj.* metalic
metallifer, -era, -erum *adj.* metalifer
metalluin, -l *s.n.* metal; mină, ocnă
metamorpbosis, -is *s.f.* metamorfoză; transformare; schimbare a formei
metanoea, -ae *s.f.* căinţă **metaphora, -ae** *s.f.* metaforă **melatio, -onis** *s.f.* delimitare, măsurare a unui loc
metator, -oris *s.m.* măsurător
metaxa, -ae *s.f.* mătase **meteoria, -ae** *s.f.* distracţie, zăpăceală **methodus, -i** *s.n.* metodă, procedeu **meticulosus, -a, -um** *adj.* fricos, temător; teribil, înspăimîntător
metior, -rnetiri, mensus sum *vb. t. dep.* a măsura; a distribui; a cin ţări, a preţui
meto, -ere, messui, messum *vb.t.* şi *vb.L* a secera, a culege, a recolta **metor, -ari, -atus sum** *vb.Ldep.* a măsura; a delimita
metropolls, -is *s.f.* cetate mamă, metropolă
metropolita, -ae *s.m.* episcop metropolitan
metrum, -i *s.n.* metru; măsură a unui vers

metuendus, -a, **-um** *adj.* de temut, înspăimîntător **metuens, -nlis** *partpr.* **(v.smetuo)** şi *adj.* temător **metuo, -ere, -ui, -uitum** *vb.L* şi ***vb.L a*** se teme de
metus, -us *s.m.* teamă **mica, -ac** *s.f.* firimitură **mico, -are, -ui** *vb.L a* tremura, a palpita miclcnns, -a, -um *adj.* diarstic **micturio, -ire, -Ivi, -Hum** *vb.L a* urina des
mictus, -us *s.tn.* urinare; micțiune
migratio, -onis *s.f.* plecare (în alt loc); trecere **migro, -are, -avi, -aluni** *vb.L* a se duce, a pleca, a se muta **miles, -itis** *s.m.* soldat **militaris, -e** *adj.* militar, de soldat **militariter** *adv.* soldățeşte
miliția, -ae *s.f.* serviciu militar
milito, -are, -avi, -atum *vb.L* a face serviciul militar **milium, -ii** *s.n.* mei
miile *num. o* mie; mii **miluus (milvus), -i** *s.m.* uliu, erete; *(fig.)* om lacom; răpitor **mima, -ae** *s.f.* comediantă, actriță, balerină
mimarius, -a, -um *adj.* de mim, de pantomim
mimicus, -a, -um *adj.* actoricesc
mimogniphus, -i *s.m.* autor de mimi
mimus, -I *s.m,* pantomim, mim; farsă, comedie
minaciae, -arum *s.f.pl* amenințări
minaciter *adv.* amenințător
minae, -anim *s.f.pi* amenințări
minaiio, -onis *s.f.* amenințare
minctio, -onis *s.f.* urinare
mineo, -ere *vb.L* a ieşi afară; a se ridica
mingo, -ere, minxi (mixi), mictum *vb.L şi vb.L* a urina **minimum** *adv.* foarte puțin **minimus, -a, -um** *adj.* cel mai mic, foarte mic • **minister, -tri** *s.m.* slujitor; funcționar, administrator **rnimsteriales, -ium** *s.m.pl.* funcționari (imperiali) **ministerium, -ii** *s,n.* slujbă, serviciu; treabă; (colectiv) slujbaşi **ministra, -ae** *s.f.* slujitoare **ministratio, -onis** *s.f.* serviciu **ministrator, -oris** *s.n.* slujitor, ajutor **ministre, -are, -avi, -atum** *vb.t* a servi, a sluji; a îndeplini **mmitabiliter** *adv.* amenințător **minitabundus,** -a, **-um** *adj.* cu amenințări
minitatio, -onis *s.f.* amenințare
minito, -are, -avi, -atum *vb.t.* a amenința **mino, -are, -avi, -atum** *vb.t. a* mîna, a face să înainteze
minor, -ari, -atus sum *vb.ldep.* şi *vb.L a* se ridica (amenințător); *a* amenința
minoratio, -onis *s.f.* micşorare, diminuare
minoro, -are, -avi, -atum *vb.t. a* micşora
minuisco, -ere *vb.t. a* micşora **minuo, -ere, -ui, -uium** *vb.t. a* face bucățele, a sparge în bucăți; a micşora, a reduce; a căuta să slăbească (să înlăture)
minurio (minurrio), -ire, -ivi, -itum *vb.t.* a ciripi

minuscularis, -a, -um *adj.* mic; neînsemnat
niinusculus, -a, -um *adj.* foarte mic, destul de mic
minutatim *adv.* in bucăţele, puţin cîte puţin
minute *adv.* mărunt; mărunţii
minuţia, -ae şi **minuties, -ei** *s.f.* bucăţele, praf
mmuiiloquium, -ii *s.n.* conciziune în discurs
minutio, -onis *s.f.* micşorare, diminuare
mirahilis, -e *adj.* minunat, extraordinar, uimitor
mirabilitas, -atis *s.f.* minunăţie
mirabiliter *adv.* uimitor, extraordinar
mirabundus, -a, -uim *adj.* uimit, care se miră
miraculose *adv.* prin minune
miraculum, -i *s.n.* minune, miracol
miratio, -onis *s.f.* admiraţie, uimire
mirat»), -oris *s.tn.* admirator
mire *adv.* uimitor, minunat, extraordinar
mirifice *adv.* uimitor
mirifice, -are, -avi, -aturn *vb.L* a glorifica
mirificus, -a, **-um** *adj.* minunat, extraordinar
mirmillo, -onis *s.m.* gladiator (înarmat cu arme galice)
miror. -ari, -atus sum *vb.tdep.* a se mira; a admira
mirus. -a, -um *adj.* minunat, uimitor, extraordinar
miscellaneus, -a, -um *adj.* amestecat; variat
misceo, -ere, micul, mixtum ***vb.L*** **a** amesteca, a răscoli **misellus, -a, -um** *adj.* biet, sărman **miser, -era, -erum** *adj.* nefericit, nenorocit **miserabilis, -e** *adj.* demn de milă; sărman, trist, deplorabil
miserabiliter *adv.* jalnic, de plîns
miseramen, -inis *s.n.* compătimire, milă **miserandus, -a, -um** *adj. ş parLviitcr* *pasiv* (v. **misereo)** demn de milă, de plîns
miseratio, -onis *s.f.* compătimire, milă
miserc *adv.* nenorocit, jalnic, amarnic
misereo, -ere, miserui, miseritum (misertum) *vb.L* a avea milă **misereor, -eri, -itus sum** *vb.Ldep.* a-i fi milă; a se înduioşa **miseria, -ae** *s.f.* nenorocire, suferinţă, nefericire **misericordia, -ae** *s.f.* compătimire, milă **miseror, -ari, -atus sum** *vb.Ldep.* a deplînge, a-i fi milă **missile, -is** *s.n.* armă de aruncat (săgeţi, suliţe)
missio, -onis *s.f.* trimitere; *(jur.)* punere în posesie **missito, -are, -avi, -atum** *vb.L* a trimite des
missus, -us *s.m.* trimitere, însărcinare
mite *adv.* blînd; dulce, plăcut
mitesco, -ere *vb.L* a se îmblînzi; a se înmuia; a se îndulci **mitifico, -are, -avi, -atum** ***vb.L*** **a** inmuia, a digera; a imblînzi **mitificus, -a, -um** *adj.* blînd, paşnic

mitigatio, -onfe *s.f.* potolire, imblinzire, liniştire
mitigatorlus, -a, -um *adj.* calmant
mitigo, -are, -avi, -atum *vb.L* a fierbe mîncarea, a înmuia; a îmblinzi, a domestici, a civiliza; a calma, a linişti
mitis, -e *adj.* blînd, moale, liniştit; moderat; iertător, indulgent **mitra, -ae** *s.f.* turban, bonetă **mitto, -ere, misl, missum** *vb.t* a trimite, a arunca; a alunga **mixtim** *adv.* amestecat
mixtio, -onis *s.f.* amestec **mixtura, -ae** *s.f.* mixtură, amestec **mnemonica, -ae** *s.f.* mnemonica, arta memoriei
mobUis,-e *adj.* mobil, care se mişcă uşor
mobflitas, -atis *s.f.* repeziciune, mobilitate, uşurinţă în mişcări **mobiUter** *adv.* iute, repede, uşor **mobiUto, -are, -avi, -atum** *vb.t.* a pune în mişcare **moderamen, -inis** *s.n.* conducere; cîrmă
moderate *adv.* moderat, cu măsură
moderatio, -onis *s.f.* măsură, cumpătare; conducere, guvernare **moderator, -oris** *s.m.* conducător **moderatus, -a, -uni** *adj.* moderat, măsurat, cumpătat **modero, -are, avi, -atum** *vb.L* a modera, a regla, a potrivi (măsura) **moderor, -ari, -atus suni** *vb.L* şi *vb.L dep.* a ţine în frîu, a păstra o limită; a conduce, a stăpîni, a guverna **modeste** *adv.* moderat, cuminte; cu măsură
modestia, -ae *s.f.* măsură, cumpătare; modestie, cuviinţă
modestus, -a, -um *adj.* măsurat, respectuos, cuviincios, modest
modice *adv.* cumpătat, cu măsură
modicitas, -atis *s. f.* sărăcie
modkus, -a, -um *adj.* potrivit, măsurat; modest, neînsemnat
modiflcatio, -onis *s.f.* structură; compoziţie; modificare
modiflco, -are, -avi, -atum *vb.t* a măsura bine, a orindui; a modifica
modius, -ii *s.m.* baniţă
modo *adv.* de curînd, în curînd
modulabiUs, -e *adj.* melodios
modulamen, -inis *s.m.* armonie
modulate *adv.* armonios; după măsură, în cadenţă
modulat», -onis *s.f.* îmbinare armonioasă; ordonare
modulator, -oris *s.m.* compozitor, muzician (care dă măsura, tactul)
modulor, -ari, -atus suni *vb.tdep.* a măsura bătînd tactul; a intona
modulus, -i *s.m.* măsură; tact, ritm, cadenţă
modus, -i *s.m* măsură; cantitate; cadenţă, ritm, melodie; hotar, ţintă; moderaţie; fel de a fi, mod de viaţă; regulă, lege, normă
moecha, -ae *s.f.* tirfă, femeie uşoară
moechor, -ari, -atus sum *vb.t dep.* a trăi în adulter
moenia,-lum *s.n.pL* fortificaţie, ziduri de cetate
moenianum, -i *s.n.* fortificaţie
moera, -ae *s.f.* soartă, destin
mola, -ae *s.f.* piatră de moară; (pi) moară
molcs, -is *s.f.* masă uriaşă; greutate, povară

mo Ies te *adv.* greu; neplăcut; supărător
molestia, -ae *s.f.* greutate; supărare, chin **molesto, -are** *vb.L* a chinui, a necăji, a supăra, a incomoda **molestus,** -a, **-um** *adj.* supărător, neplăcut
molimentum, -i *s.n.* greutate, efort
molina, -ae *s.f.* moară **molior, -iri, Mus sum** *vb.t. ş vb.L* a clătina; a răsturna; a pune în mişcare ceva greu; *(fig.)* a pune la cale, a plănu **molilio, -onis** *s.f.* deplasare; pregătire; răsturnare
molilor, -oris *s.m.* constructor; creator; *(fig.)* urzitor **mollcsco, -ere** *vb.L* a muia, a se face moale **mollio, -ire, -ivi, -Huni** *vb.t.* a muia; a îmblînzi
niollLs, -*e* *adj.* moale **molliter** *adv.* moale; blînd, plăcut **mollitia, -ae** *s.f.* moliciune; slăbiciune; gingăşie
mollitudo, -inis *s.f.* supleţe **molo, -ere, -iri, -Hum** *vb.t* a macină
momentaneus, -a, -um *adj.* momentan
momentum, -i *s.n.* mişcare, schimbare, impuls; cantitate mică, adaos; durată scurtă, clipă, timp; ajutor; influenţă, importanţă **monacha, -ae** *s.f.* călugăriţă **monachalis,** -e, *adj.* monahal **monachium, -i** *s.m.* mănăstire **monachus,** -a, **-um** *adj.* călugăresc **monasterialis, -e** *adj.* mănăstiresc **monasterium, -ii** *s.n.* mănăstire **monela, -ae** ***s.f.*** **avertisment**
moneo, -ere, -ui, -itum *vb.t.* a atrage atenţia, a aminti
monito, -onis *s.f.* sfat, recomandare
monitum, -I *s.n.* recomandare
monitor, -oris *s.m.* cel care aminteşte; sfătuitor, mentor **monitus, -us** *s.m.* sfat, îndemn **monochromatos, -on** *adj.* monocrom **monoculus, -a, -um** *adj.* chior **monogamia, -ae** *s.f.* monogamic **monogamus, -a, -um** *adj.* cel care are o singură femeie; căsătorit o singură dată
monogramma, -atis *s.n.* monogramă
monogrammus, -a, -um *adj.* schiţat, conturat
monoides, -es *adj.* uniform
monotropus, -a, -um *adj.* solitar
mons, montis *s.m.* munte
monstrabilis, -e *adj.* remarcabil, distins
monstratio, -onis *s.f.* arătare, indicaţie **monstrator, -oris** *s.m.* arătător, cel care arată **monstro, -are, -avi, -atum** ***vb.t.*** **a** arăta, a semnala **monstrum, -i** *s.n.* minune, arătare; ciudăţenie
monstruosus, -a, -um *adj.* ciudat, nefiresc, bizar **montanus,** -a, **-um** *adj.* muntean, de munte **monticola, -ae** *s.m.* muntean, locuitor al muntelui **monumentarius, -a, -um** ***adj.*** **de** înmormîntare **monumentum, -i** *s.n.* monument, semn de amintire **mora, -ae** *s.f.* înttrziere, amînare

moralis, -e *adj.* relativ la moravuri
moraliier *adv.* moral **moratio, -onis** *s.f.* intirziere, piedică **morator, -oris** ***s.m.*** **opozant morbidus,-a,-um** ***adj.*** **care nu se simte** bine; lînced; bolnav **morbus, -i** *s.m.* boală **mordaciter** *adv.* muşcător, caustic **mordax, -acis** *adj.* **care** muşcă, - muşcător; *(fig.)* caustic
mordeo, -ere, momordi, morsum ***vb. t*** a mușca; a pișcă; a chinui **mordicus** *adv.* cu dinții; cu îndîrjire
movibundus, -a, **-um** *adj.* pe moarte, muribund **morigeror, -ari, -atus suin** *vb.L* a face pe plac
morigerus, -a, -um *adj.* ascultător
morio, -onis *s.m.* bufon, nebun; prost, nătîng
rnorior, mori, mortus sum *vb.L a* muri
moriturio, -ire *vb.L a* dori să moară
moror[1], -ari, -atus sum *vb.L* şi *vb.tdep.* a întîrzia, a opri; a zăbovi, a împiedica
moror[2], -ari *vb.Ldep.* a fi nebun; a aiura
morose *adv.* arțăgos, ursuz
morositas, -atis *s.f.* aer posac, morocănos
mors, morțiş *s.f.* moarte **morsico, -are** *vb.t* a mușca de multe ori, a sfîşia, a rupe în bucăți **morsus, -us** *s.m.* muşcătură mortalis, -e *adj.* muritor, supus morții; omenesc **mortalitas, -atis** *s.f.* pieire; soartă de muritor **mortifer, -era, -erum** *adj.* fatal, aducător de moarte
mortifere *adv.* mortal
mortîficalio, -onis *s.f.* mortificare, moarte
morum, -l *s. n.* dudă, mură
moş, moris *s.m.* obicei, regulă; mod, fel; *(pL)* moravuri
motabilis, -e *adj.* mobil
motio, -onis *s.f.* mişcare; impuls
mo tio, -are *vb.t* a agita
moto, -are, -avi, -atom *vb.t.* a mişca mereu; a agita
motorius, -a, -um *adj.* animat; mişcător
motus, -us *s.m.* mişcare
moteo, -ere, movi, motnm *vb.t* a mişca din loc, a pune în mişcare; a provoca
mox *adv.* în curînd, după aceea
muceo, -ere *vb.L* a fi mucegăit, a fi stricat
mucidus, -a, **-um** *adj.* muced, mucegăit
mucinnium, -U *s.n.* batistă
mucosus, -a, -um *adj.* mucilaginos, mucos
mucro, -oris *s.m.* ascuțiş; tăiş
mngilo, -are *vb.L* a rage (despre măgari)
muglo, -ire, -ivi, -ituni *vb.L* a mugi; *(fig.)* a răsuna; a bubui
mugitus, -us *s.m.* muget; tunet; bubuit
mulceo, -ere, mulşi, mulsum *vb.L* a netezi, a mîngîia; a îmblînzi
mulco, -are, -avi, -atum *vb.L* a bate; a izbi; a chinui
mulcta (multa), -ae *s.f.* amendă; pedeapsă
mnlcto, -are, -avi, -atumvb.t a pedepsi, • a aplica o pedeapsă
mulgeo, -ere, mulşi, mulsum (muletum) *vb.t* a mulge
muliebris, -e *adj.* femeiesc

mu'ier, -eris *s.f.* femeie
mulierctlla, -ae *s. f.* femeie coruptă; femeiuşcă
mulierositas, -aţis *s.f.* pasiune pentru femei
multatio, -onls *s.f.* amendă
multicolor, -oris *adj.* multicolor
multiplicatio, -onis *s.f.* creştere, sporire; multiplicare
multiplice, -are, -avi, -aturn *vb.l* a înmulţi; a spori
multitudo, -Inis *s.f.* mulţime
mulus, -l *s.m.* catîr
munde *adv.* curat
munditia, -ae *s.f.* curăţenie; graţie, rafinament
mundus , **-a, -um** *adj.* curat; şlefuit; elegant
mundus , -i *s.m.* găteli; echipament
mundus , **-i** *s.m.* lume; univers; pămînt; *(fig.)* cer
muneralio, -onis *s.f.* dar, cadou
munero, -are, -avi, -atum *vb.t* a dărui, a recompensa
muneror, -ari, -atus sum *vb.tdep.* a dărui
munia, -ium *s.n.pL* sarcini, îndatoriri
municeps, -cipis *s.m.* cetăţean al unui municipiu
municipali*, -e *adj.* municipal
municipinm, -U *s.n.* oraş, municipiu
munifice *adv.* generos, darnic
munificentia, -ac *s.f.* generozitate, dărnicie
muniflco, -are *vb.t.* a dărui
munificus, -a, **-um** *adj.* darnic, larg, generos
munlmen, -inis *s.n.* apărătoare, întăritură
mnnio, -ire, -ivi, -l**turn** *vb.L* a construi, a face o fortificaţie; a întări
m uni **tio,** -onis s.f. întărire, fortificaţie
mnnus, *-eriss.n.* sarcină; funcţie; îndatorire
muralis, -e *adj.* de ziduri
muria, -ae *s.f.* marmură
murmur, -nris *s.n.* murm.ur; vuiet; tunet
murmnrilio, -are *vb.t* a mormăi
murmur o, -are, -avi, -atum *vb.L* **a** murmura
muro, -are, -avi, -atum *vb.t* a încinge cu un zid
murus, -i ***s.m. zid***
musca, -ae *s.f.* muscă
muscus, -i *s.m.* muşchi (plantă)
musculosus, -a, -um *adj.* musculos
musica, -ae *s.f.* muzică
mussito, -are, -avi, -atum *vb.t* şi *vb.t* a mormăi in barbă
mustim, -i *s.n.* must, vin nou
mutabilis, -e *adj.* schimbător, nestatornic
mutatio, -onis *s.f* schimbare
mutilatio, -onis *s.f.* mutilare
mntilo, -are, -avi, -atum *vb.L* a mutila, a ciopîrţi
mutilus, -a, **-um** *adj.* ciunt
tnuto, -are, -avi, -atum *vb.t* a schimba; a îndepărta
mutuatio, -onis *s.f.* împrumut
mutue *adv.* reciproc, cu schimbul
muluo, -are, *-avi,* -atum *vb.L* a lua cu împrumut
mutuor, -ari, -atus sum *vb.tdep.* a împrumuta, a-căpăta
mutus, -a, -um *adj.* mut

myoparo, -onls *s.f.* navă **uşoară de** piraţi
myops, -opis *adj.* miop **myropola, -ae** î. m. vînzător de parfumuri
myropolium, -11 *s.n,* prăvălie de parfumuri
myrtus, -i şi myrtus, -us *s.f.* mirt
mysterium, -li, *adj.* mister, taină
mysticus, -a, -uni *adj.* mistic
mythkus, -a, **-um** *adj.* mistic,legendar'

N

naevus, -i *s.m.* aluniță, neg
nani şi **namque** *conj.* căci, şi, de fapt, într-adevăr
nanciscor, nancisci, nactus sum *vb.t. dep. a* afla; a ajunge la; a obține, a cîştiga
naris, -is i./ nară; *(fig.)* simț ascuțit; finețe
narratio, -onis *s.f.* povestire, istorisire
narro, -are, -avi, -afum *vb.t. a* povesti, a spune, a vorbi despre
nascor, naşei, natus sum *vb.idep. a* se naşte; a-şi avea originea, a proveni; a se produce, a rezulta; a se arăta
nasus, -i .y./«. nas
nata, -ae *s.f.* fiică
natalis. -e *adj.* de naştere
nalatio, -onis *s.f.* înot
naţio, -onis *s.f.* neam
nativus, -a, -um *adj.* născut; înnăscut, natural, de la natură
nato, -are, -avi, -aluni *vb.L* a înota; a pluti; *(fig.)* a nu fi sigur, a şovăi
natura, -ae *s.f.* naştere; natură; firea, felul cuiva
naluraliter *adv.* natural; potrivit cu natura
natus , **-a, -um** *adj.* şi *part. pf.* (v. nascor) născut; în vîrstă de; potrivit de la natură; destinat
natHs , **-ns** *s.m.* naştere; vîrstă
natus , -i *s.m.* fiu
naufragium, -ii *s.n.* naufragiu; ruină; sărăcire
nauta, -ae *s.f.* corăbier
navalis, -e *adj. naval,* de corăbii
navkularius, -U *s.m.* armator
navigaţie, -onis *s.f.* navigaţie, călătorie pe apă
navis, -is *s.f.* corabie **ne** *conj.* şi *adv.* nu, nici, nici măcar; să nu, ca să nu, ca nu cumva, chiar dacă nu
nebula, -ae *s.f.* ceață, negură **nec (neque, necdum)** *conj.* si *adv.* şi nu; nici; şi încă nu **necessariusț -a, -um** *adj.* trebuincios, necesar, indispensabil, urgent; legat prin înrudire
necessarius, -ii *s.m.* rudă, prieten bun
necesse esl *(indeci)* este necesar, este obligatoriu; trebuie **necessitas, -tis** *s.f.* nevoie, necesitate; trebuință
neco, -are, -avi, -atum *vb.t.* a omori
necopinatus, -a, **-um** *adj.* neaşteptat, neprevăzut; fără grijă **neclar, -aris** *s.n.* nectar, miere **necto, -are, nexul, nexum** *vb.t.* a lega, a înlănțui, a împleti; *(fig.) a* îmbina; a urzi, a stabili legătura **necunde** *adv.* ca să nu...; de undeva **nedum** *conj.* şi încă nu, nicidecum, dar încă
nefarius, -a, -um *adj.* nelegiuit, ticălos
nefas s.n. *(indeci)* nelegiuire, crimă, ticăloşenie **nefaslus, -a, -um** *adj.* nepermis, oprit (de religie); aducător de nenorocire, nefericit, blestemat
neglegentia, -ae *s.f.* neîngrijire, nepăsare, neglijență

neglego (negligo), -ere, -lexi, -lectum *vb.t* a neglija; a nu se ocupa de; a fi nepăsător
nego, -are, -avi, -aluni *vb.t* şi *vb.L a* nega, a refuza, a tăgădui
negotior, -ari, -atus sum *vb.i.dep.* a face comerţ, a negocia
negotium, -ii *s.n.* ocupaţie, muncă, activitate; afacere comercială, negoţ, încurcătura, situaţie grea
nemo, -inis *pron.* nimeni, nici un om, nici o persoană
nempe *odv.* desigur, firește
nenia, -ae *s.f.* cîntec de jale, (bocet); *(pi.)* fleacuri
nepos, -tis *s.m.* nepot
nequam *(indecL)* şi **nequiter** *odv.* ticălos, rău, om de nimic
nequaquam şi **nequiquam** *adv.* în zadar, nicidecum, deloc
nequeo, -ire, -ivi, -i Jum *vb.* i. a nu putea
nequitia, -ae. 5./ nevrednicie, ticăloşie; desfrinare
nervus, -i *s.m.* nerv, muşchi, tendom; coardă (la instrumente muzicale); curea, lanţuri, fiare; *(fig.)* tărie, forţă, putere
nescio, -ire, -ivi, -turn *vb.t.* a nu şti; a nu cunoaşte, a nu înțelege
neuter, -utra, -utrum *pron.* nici unul din doi
neiitro *adv.* în nici o parte
neve *conj.* şi nu, şi nici; şi nici să
nex, -cis *s.f.* moarte violentă
nexilis, -e *adj.* înnodat, legat; împletit
nexus, -us *s.m.* înnodare, legătură, înlănţuire; *(fig.)* îndatorirea de a plăti; contract, obligaţie
ni *conj.* dacă nu, ca să nu
nidus, -i *s.m.* cuib
niger, -gra, -grum *adj.* negru; *(fig.)* întunecos; întunecat **nihil** *(indecL)* *s.n.* şi *adv.* nimic **nihllum, -i** s.*n.* nimic **nimbus, -i** *s.m.* nor, ploaie; furtună **nimius, -a, -uni** *adj.* prea mare, prea mult; fără măsură **nirţgit** *impers.* ninge niii *conj.* dacă nu, aferă doar, decii **nisns, -us** *s.n.* opintire, încordare, sforţare; sprijinire, proptire **niteo, -ere, -ui** *vb.L* a străluci; *(fig.)* a fi în floare, a prospera; a se mîndri cu **nitor, ntti, nisus sum** *vb.Ldep.* a se sprijini, a se lăsa în nădejdea; a se rezema; a se urca, a se căţăra; a se strădui
nix, nivis *s.f.* nea, zăpadă **no, nare, navi, natum** *vb.i.* a înota **nobilis,** -e *adj.* cunoscut, vestit, lăudat; distins, foarte bun; de neam ales, nobil
nobilitas, -tis *s.f.* glorie, renume; noblețe, distincție; nobilime **noceo, -ere, -ui, -itum** *vb.L* a dăuna, a vătăma; a face rău, a fi nociv
nocivus, -a, -um *adj.* dăunător, peri-culos; nociv
nodo, -are, -avi, -atum *vb.L* a înnoda
nodus, -i *s.m.* nod; *(fig.)* legătură
nolo, noile, nolui ***vb.t.*** **a nu** voi
nomen, -is *s.n.* nume; renume; faimă; titlu; *(jur.)* datorie; debitor
nominatim *adv.* pe nume, expres
nomjno, -are, -avi, -atum *vb.t* a da nume; a numi într-o funcție; a-şi aminti, a menționa numele; a chema în judecată

nomisma, -atis *s.f.* monedă
non *adv.* nu
nonaginta *num.* nouăzeci
nonnae *adv.* nu cumva? nu-i aşa că?
nonnuUus, -a, -um *pronnedef* vreunul; cîţiva, unii
norma, -ae *s.f.* măsură, regulă, normă
nos *pron.pers.* noi
nosco, -ere, novi, notum *vb.L* a cunoaşte; a studia, a învăţa; *(jur.)* a examina, a cerceta (o pricină)
noster, -tra, -triim *pron. pos.* al nostru
nota, -ae *s.f.* semn, indiciu; semn scris, literă; notă; adnotare; .etichetă, marcă; stigmat, pată
notatio, -cnis *s.f.* însemnare, observare, cercetare
notaius, -a, -um *adj.* notat, însemnat, cercetat; scris, marcat; remarcat
nolio, -onis *s.f.* cunoaştere, cercetare, idee, noţiune
no Io, -are, -avi, -a turn *vb.L* a face un semn pe ceva, a însemna, a nota, a marca, a scrie; a desemna, a arăta; a observa, a face observaţii, a mustra, a blama
novale, -is *s.n.* pămint deştelenit; *(pL)* ogoare
nove; novissime *adv.* într-un mod nou, de curind
novcJJus, -a, -nm *adj.* nou, tînăr
novem *num.* nouă
noverca, -ae *s.f.* mamă vitregă
novicius, -i *s.m.* nou, novice
novitas, -tis *s.f.* noutate, ciudăţenie
novo, -are, -avi, -atum *vb.L* a înnoi, a schimba, a modifica, a inova
nox, nocis *s.f.* noapte, întuneric; moarte,'somn
noxa, -ae *s.f.* pagubă; pedeapsă; greşeală, vină
noxius, -a, **-um** *adj.* dăunător, vătămător
nubes, -is *s.f.* nor; grămadă, mulţime; • ameţeală, întunecarea minţii; furtună; nenorocire
nubiius, -a, -um *adj.* înnorat, întunecat; nenorocit
cubo, -ere, nupsi, nuptura *vb.L (cu dat.)* a acoperi cu un vă!; a se mărita
nuckus, -i *s.m.* sîmbure, miez, nucleu
nude,-are,-avi,-atum *vb. t.* a lăsa gol; a dezbrăca; a descoperi; a lăsa să se vadă; a jefui
nudiis, -a, -um *adj.* gol, dezbrăcat; lipsit de apărare; simplu, sărac
nugator, -orîs *s.m.* palavragiu, flecar
nugor, -ari, -atus suni *vb.L dep.* a flecari; a glumi
nullus, -a, -um *adj.* nici unul; fără valoare, neînsemnat, nul; *pron.* nimeni, nimic
num *adv.* nu cumva? oare?
numen, -inis *s.n.* semn din cap, mişcare de aprobare; voinţă; putere divină
nuniero. -are, -avi, -atum *vb.L a* număra, a plăti, a achita; a socoti printre, a considera
numerus, -i *s.nt* număr; cantitate; rînd, categorie, rang; preţ, valoare, consideraţie; ritm, cadenţă, armonie
nummus, -i *s.m.* ban, monedă
numquam (nunquara) *adv.* niciodată
nune *adv.* acum
nuncupo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a anunţa, a proclama
nundinatio, -onis *s.f.* tîrg, vînzare, negustorie

nundinor, -ari, -atus sum *vb.l a* negocia, a vinde
nuntiatio, -onte *s.f.* vestire, anunţare
nuntio, -are, -avi, -aluni *vb.t. a* anunţa, a vesti
nuntius, -ii *s.m,* vestitor, curier, trimis
nuper *adv.* de curind **nuptiae, -anim** *s.f.pl,* nuntă, căsătorie **nurus, -us** *s.f.* noră, femeie tînără **nusquam** *adv.* nicăieri, în nici o ocazie
nuto, -are, -avi, -atum *vb.i.* a clătina din cap, a sta la îndoială, a şovăi
nutrimen, -inis *s.f.* hrană, aliment
nu trio, -ire, -ivi, -Huni vb.i. a hrăni, a alăpta, a nutri; *(fig.)* a se îngriji de, a întreţine
nutrlx, -icls *s. f.* doică **nutus, -us** *s.m.* clătinare a capului, semn din cap, ordin, voinţă
nux, nucis *s.f.* nucă, alună
nympha, -ae *s.f.* nimfă

O

o *interj.* O!
ob *prep. (cu ac.)* in faţă, înaintea, împrejurul, pentru, din cauză
obaerarius, -ii *s. m.* datornic
obduco, -ere, -duxt, -duclum *vb.L* a duce înainte; a acoperi; a trage la sine; a încreţi; a sorbi, a bea
obductio, -onis *s.f.* acoperire, invelire
obduresco, -ere, -ui *vb.L* a se întări, a se oţeli; a rezista; a deveni insensibil
obediens, -tis *adj.* ascultător, supus
obeo, -ire, -ii (ivi), **-ittun** *vb.L* şi *vb.t.* a se duce; a depune; a muri; a parcurge, a străbate; a înconjura, a învălui
obesus, -a, -um *adj.* gras, obez; grosolan, mojic
obex (obiex), -icis *s.f.* bară; zăvor, piedică; baricadă, obstacol
obicio, -ere, -ieci, -iectum *vb.t* a arunca înainte, a imputa
obiecte, -are, -avi, -alura *vb.L* a pune înainte; a expune; a reproşa, a imputa; a obiecta
obiratus, -a, -um *adj.* înverşunat, mînios
obiter *aav.* în drum, în treacăt, întîmplător
obitus, -us *s.m.* sfîrşit, moarte; nimicire, distrugere
obiurgo, -arc, -avi, -atum *vb.t* a mustra, a dojeni
oblatus, -a, -um *adj.* furat
oblectamentum, -i *s.n.* desfătare, mîngîiere
obiecte, -are, -avi, -atum *vb.L* a desfăta, a se distra, a petrece
oblido, -ere, -lisi, -llsum *vb.L* a strivi
obligo, -are, -avi, -atum *vb.L* a lega, a lega pe cineva moraliceşte; a obliga, a îndatora
oblino, -ere, -levi, -litum *vb.L* a unge, a acoperi; a mînji; a impregna; a pîngări
oblique *adv.* pieziş
obliquo, -are, -avi, -atum vb.t a înclina; a suci, a răsuci
obllquus, -a, -um *adj.* pieziş, oblic; ocolit; indirect; ascuns; duşmănos
oblittero, -are, -avi, -atum *vb.t* a şterge; a face să se uite
oblivio, -onis *s.f.* uitare
obliviscor, -livisci, -litus sum *vb.Ldep.* a uita
obloquor, -loqui, -locutus sum *vb.L dep.* a contrazice, a întrerupe; a blama; a nu aproba
obnitor,-niti,-nlxus sum *vb.Ldep. (cu dat)* a se opinti; a se opune; a se sprijini de ceva; a se propti
obnixus, -a, -um *part pf.* (v. **obnitor)** şi *adj.* statornic, neclintit
obnoxius, -a, -um *adj.* vinovat de; supus; expus; neputincios
obnubo, -ere, -nupsi, -nuptum *vb.L* a înveli, a acoperi
oboedientia, -ae *s.f.* supunere, ascultare
oboedio, -ire, -ivi, -itum *vb.* i. a da ascultare; a se supune
oborior, -iii, -ortus sum *vb.Ldep.* â apărea, a se ivi, a se naşte; a se întîmpla, a deveni
obrogo, -are, -avi, -atum *vb.L* a înlătura; a se opune; a face opoziţie

obruo, -ere, -ui, -utum *vb.L a* acoperi cu pănîînt; a îngropa; a face să se uite; a umbri; a strivi; a dobori
obscenns,-a,-utn *adj.* murdai,scîrbos; neruşinat; obscen, imoral
obscuritas, -tis *s.f.* întunecime, neclaritate, obscuritate
obscuro, -are, -avi, -atum *vb.L* a întuneca, a pune în umbră; a ascunde
obscurum, -i *s.n.* întuneric
obsequiura, -11 *s.n.* împlinirea voii cuiva; supunere, ascultare
obsequor, -sequi, -secnlus sura *vb.L* a face pe plac cuiva; a se supune; a ceda
obsero , -are, -avi, -atum *vb.L a* închide, a zăvori
obsero", -ere, -sevi,. -situm *vb.L* a semăna, a planta
observaţie, -onis *s.f.* observare, cercetare; exactitate, scrupulozitate
observo,-are,-avi,-atum *vb. t.* a observa cu atenţie, a cerceta; a spiona, a pîndi; a respecta, a cinsti
obses, -sidis *s.m.* ostatic; garanţie, amanet
obsessio, -onis *s.f.* închidere, baricadare; asediu
obsîdeo, -ere, -sedi, -sessum *vb.t.* a şedea, a se aşeza undeva; a locui, a ocupa; a asedia, a închide, a bloca; a pîndi, a spiona
obsidio, -onis *s.f.* şi **obsidium , -ii** *s.n.* asediu, împresurare; pericol, primejdie
obsidium , **-ii** s.n. ostatic, zălog
obsido, -ere, -sedi, -sessum *vb.L* a se aşeza statornic intr-un loc; a ocupa, a asedia, a cotropi
obsigno, -are, -avi, -atum *vb.t.* a pecetlui, a contrasemna
obsisto, -ere, -ştiţi *vb.L* a se pune în cale; a se opune
obsolesco, -ere, -levi *vb.L* a-şi pierde valoarea, a ieşi din uz; a decade, a se trece, a se veşteji, a se învechi
obsoletus, -a, -um *adj.* uzat, tocit, învechit; obişnuit
obsonium, -ii *s.n.* mîncare, alimente
obstaculum, -i *s.n.* piedică, obstacol
obstetrix, -cis *s.f.* moaşă
obstinaţie, -onis *s.f.* stăruinţă, statornicie; încăpăţînare
obstrepo, -ere, -strepui, -strepitum *vb.L* şi *vb. L* a face zgomot, a vijîi. a vui, a urla; a foşni; a şopti, a împiedica, a se împotrivi, a combate
obstringo, -ere, -strinxi, -strictum *vb.L* a lega strîns; a implica, a angaja
obstructio, -onis *s.f.* închisoare, învăluire
obstruo, -ere, -struxi, -structum *vb.t.* **a** închide, a astupa, a bara, a pune ceva în faţă; a împiedica; a obstrucţiona
obsuni, obesse, obfui *vb.L* a sta împotrivă, a dăuna
obtego, -ere, -texi, -lecuim *vb.L* a acoperi; a ascunde sub
obtempero, -are, -avi, -atum *vb.L* a se supune, a da ascultare
obtendo, -ere, -tendi, -tensum *vb.L* a întinde, a pune in faţă; a acoperi, a înveli; a pretexta
ubtentus, -us *s.in.* acoperire, adăpost; pretext
obtero, -ere, -trivi, -tritum *vb.t.* a strivi, a nimici; a zdrobi; a călca în picioare; a înjosi
obtineo, -ere, -ţinui, -tentum *vb.L* şi *vb.L* a ţine bine, a stăpîni, a avea; a obţine; a păstra, a menţine, a susţine

obtrecatio, -oais *s.f.* ponegrire
obtrecto, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.t* a se opune cuiva; a combate; a ponegri, a înjosi **obtundo, -ere, -ludi, -tusum** *vb.t. a* lovi
tare, a bate; a slăbi, a obosi **obturo, -are, -avi -atom** *vb.t.* a astupa,
a închide
obtusus, -a, -um *adj.* tocit, slăbit; nesimţitor; prost, stupid, obtuz **obustus, -a, -um** *adj.* ars **obversor, -ari, atus sum** *vb.idep.* a se
învîrti; a fi sau a sta înainte; a se arăta, a se înfăţişa
obviam *adv.* înainte, încalc; împotrivă
occasio, -onis *s.f.* ocazie, prilej
occasus, -us *s.m.* cădere, declin; apus
occidens, -lis *s.m.* apus **occido , -ere, -cidi, -casum** *vb.i* a cădea
la pământ; a muri, a pieri, a dispărea, a apune **occido , -ere, -ddi, -cisum** *vb.t.* a ucide,
a omori **occipio, -ere, -cepi, -cepturn *vb.i* a**
începe
occipitium, -li *s.n.* ceafă **occisio, -onis** *s.f.* omor **occiudo, -ere, -clusî, -clusum *vb.t.* a**
închide **occuio, -ere, -ului, -uitum *vb.t.* a**
ascunde, a acoperi, a înveli, a tăinui **occuitatio, -onis** s./ ascundere,
tăinuire **occulto, -are, -avi, -atum** *vb.t.* a ţine
ascuns, a tăinui **occullum, -i** *s.n.* loc ascuns; secret,
mister
cceumbo, -ere, -cubul, -cubitum *vb.t.* a muri, a apune
occupntio, -onis *s.f.* ocupare, luare in stăpînire; treabă, afacere
occapo, -are, -avi, -aîum *vb.t.* a pune în stăpînire, a ocupa, a cuceri; a cuprinde, a apuca, a întrebuinţa, a plasa (bani); a preveni
occurro, -ere, -curri, -cursum *vb.i* a alerga înaintea cuiva; a intîlni, a se opune, a combate, a se împotrivi; a preîntîmpina, a preveni
occursatio, -onis *s.f.* intîmpinare amicală; felicitări, urări
oclonum. opt
oculus, -*i* *s.m.* ochi. privire, vedere
odi, -isse *vb.tdef.* a uri
odiosus, -a, -um *adj.* unt, nesuferit
otlium, -ii *s.n.* ură
odor, -oris *s.m.* miros; mireasmă
odoratus, -us *s.m.* miros, simţul mirosului
odoro, -are, -avi, -atum *vb.L* a parfuma
olTendo, -ere. -fendi, -fensuni *vb.t.* şi *vb.L* a lovi pe cineva, aizbi,arăni; *(fig.)* a jigni, a supăra, a ofensa; a se împiedica; a greşi, a eşua, a suferi o pagubă
offensa, -ae *s.f* nemulţumire, supărare, jignire, ofensă
offensio, -onis *s.f.* izbire, nemulţumire, neplăcere, indispoziţie, apatie, antipatie
offero, offere, obtuli, oblatum *vb.L* a oferi, a da, a pune in faţă; a expune, a arăta, a prezenta; a se opune
officio, -ere, -feci, -fectum *vb.i.* a se pune în calea cuiva, a se opune; a dăuna, a aduce vătămare cuiva

officium, -ii *s.n.* serviciu, îndatorire, ocupaţie, funcţie **offirmatus, -a, -um** *adj.* ferm, hotărit, încăpăţînat, îndărătnic **offirmo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a întări; a se încăpăţîna, a se îndîrji **oleo, -ere, -ui** *vb.t.* şi *vb.L* a mirosi; a simţi; a ghici; a lăsa să se vadă **oleum, -i** *s.n.* ulei **olfacio, -ere, -feci, -factura** *vb.t* a mirosi **olidus, -a, -um** *adj.* care miroase urit, infect **olim** *adv.* odinioară, odată, uneori, în viitor, cîteodată **oliva, -ae** *s.f.* măslină, măslin **olivum, -i** *s.n.* ulei de măsline **olia, -ae** *s.f.* oală **olor, -oris** s.m. lebădă **olus, -eris** *s.n.* varză; legumă; zarzavat **ominor, -ari, -atuş sum** *vb.Ldep.* a prezice, a prevesti **omilto, -ere, -raissi, -missum *vb.L*** a lăsa la o parte; a renunţa la; a neglija, a trece sub tăcere, a omite **omnino** *adv.* cu totul, întru totul; în general; negreşit **omnis, -e** *adj.* tot; tot felul de; fiecare; întreg **omnivorus, -a, -um** *adj.* care mănîncă de toate **onero, -are, -avi, -atum** *vb.t.* a încărca, a împovăra, a îngreuia **onus, -eris** s.n. povară, greutate; dare, impozit, datorii **opacitas, -tis** *s.f.* umbră; întunecime **opacus, -a, -urii** *adj.* întunecat, umbros; obscur, opac **opera, -ae** *s.f* lucru, ocupaţie, activitate, muncă

operior, -ire, -ui, -turn *vb.t.* a acoperi; a ascunde; a închide **operor, -ari, -atus sum** *vb.L* a lucra; a se ocupa de ceva **operose** *adv.* cu trudă, cu muncă, cu greutate, cu grijă **opertus, -a, -um** *adj.* acoperit, învelit; ascuns; copleşit; închis **opifex, -icis** *s.m.* şi *s.f.* creator, autor, meşteşugar **opinus, -a, -um** *adj.* roditor, gras; abundent, îmbelşugat **opinio, -onis** *s.f.* părere, opinie, gmd; credinţă, prejudecată; zvon; presupunere, bănuială **opinor, -ari, -atus sum** *vb.Ldep.* a crede, a presupune; a gîndi, a bănui **oportet, -ere, -uit** *vb.impers.* se cuvine, trebuie **opperior, -iri, -tuş sum** *vb.t.* şi *vb.L* a aştepta **oppido** *adv.* foarte **oppidum, -i** *s.n.* cetate, loc întărit; oraş **oppono, -ere, -posui, -positum** *vb.L* a pune înainte, a opune; a expune **opportunus, -a, -um** *adj.* potrivit, favorabil, comod, avantajos, oportun **opositio, -onis** *s.f.* şi **oppositus, -us** i *m.* opunere, contrast; opoziţie **oppresio, -onis** *s.f.* violenţă, apăsare, oprimare **opprimo, -ere, -pressi, -pressum** *vb.t.* a apăsa, a.strivi, a reprima, a înăbuşi, a atinge, a curma; a surprinde, a prinde pe neaşteptate **opprobrium, -ii** *s.n.* reproş, ocară, insultă oppugnatio, -onis *s.f.* atac; asediu, asalt

oppugno, -are, -avi, -atum *vb.t. a ataca, a asedia*
ops, opis *s.f.* putere, forță; *(pi)* avere, bogăție, mijloace; influență, trecere, autoritate
oplaiio, -onis *s.f.* alegere; opțiune
optatum, -i *s.n.* dorință
optime *adv.* minunat
optimus, -a, -um *adj. superi* foarte bun, cel mai bun
optio,-onis *s.f.* alegere liberă, posibilitate de alegere; opțiune
opto, -are, -avi, -atum *vb.t.* a alege între, a opta pentru, a dori
opulens, -tis *adj.* şi **opulentus, -a, -um** *adj.* bogat, abundent, plin
opulentia, -ae *s.f.* bogăție, belşug, putere
opus, -eris *s.n.* lucrare, ocupație, afacere; lucrări de construcție; lucrare scrisă, carte; efort, osteneală
opus est *(impers.)* e nevoie, este necesar
ora, -ae *s.f.* margine, capăt; țărm; regiune, ținut, zonă
oratio, -onis *s.f.* vorbire, discurs, cuvîntare, elocință
orator, -oris *s.m.* orator; trimis, sol
oratus, -us *s.m.* rugăminte, cerere
orbis, -is *s.m.* cerc; suprafața pămîntului; suprafață circulară (disc, roată, orbită, inel etc.)
orbitas, -tis *s.f.* pierderea unui membru al familiei (mamă, tată, copil, soț); situația de orfan
orbus, -i *s.m.* orfan
ordine, -are, -avi, -atum *vb.t.* a pune in ordine, a orindui, a aranja; a guverna, a administra; a numi în funcție
ordo, -inis *s.m.* şir, rînd, succesiune, ordine, regulă, lege; ordin, rang, cîasă socială
oriens, -tis *s.m.* răsărit
origo, -inis *s.f.* origine, naştere; neam, familie; țară natală
orior, -iri, ortus sum *vb.t-dep.* a se naşte, a se ivi, a se ridica, a înălța, a răsări; a începe; a-şi trage originea
ornamentum,-i *sjt.* podoabă, distincție, cinste, onoare, glorie; demnități; figură de stil; echipament
omo, -are, -avi, -atum *vb.L* a împodobi, a înfrumusețа, a pregăti
oro, -are, -avi, -atum *vb.t.* a vorbi, a cere, a ruga
ortus, -us *s.m.* naştere, origine, răsărit
os ,oris *s.n.* gură, glas, vorbire; privire, figură, față, fizionomie, înfățişare
os , ossis *s.n.* os; *(la pi.)* oseminte, rămăşițe pămînteşti
osculum, -i *s.n.* sărutare
ostendo, -ere, -tendi, -tendum *vb.t.* a pune înainte, a prezenta, a arăta, a expune, a face să se vadă, a face Cunoscut
ostentație, -onis *s.f.* etalare, arătare pe față, prezentare
ostentum, -i *s.n.* arătare, minune, semn
ostium, -ii *s.n.* deschizătură; uşă; gura unui fluviu; strimtoare; poartă; intrare
ostrea, -ae *s.f.* şi **ostreum, -ii** s.n. scoică, stridie
ostreum, -ii *s.n.* purpură
otior, -ari, -atus sum *vb.i. dep.* a trîndăvi, a fi in repaus, a nu face nimic

otiosus, -a, -um *adj.* care are timp liber, liniştit, neocupat; calm, paşnic; inutil

otium, -ii *s.n.* linişte, răgaz, pace, tihnă

ovis, -is *s.f.* oaie

ovum, -i ***s.n.*** ou

pabulor, -ari, -atus sum *vb.L dep.* a strînge nutreţul; a paşte
pabulum, -i *s.n.* nutreţ; păşune, păşunat
pacificatio, -onis *s.f.* împăcare
pacifice, -are, -avi, -atum *vb.t şi vb.L* a încheia pace; a potoli, a împăca
pacificus, -a, -um *adj.* paşnic
paciscor, pacisci, pactus sum *vb.L şi vb.tdep.* a se învoi cu cineva; a trata, a face o înţelegere; a stabili, a fixa
pactum, -i *s.n.* înţelegere; pact; convenţie
pactus, -a, -um *adj. şi partpf.* (v. paciscor) convenit; stabilit
paedagogus, -i *s.m.* învăţător, îndrumător
paedor, -oris *s.m.* murdărie
paene *adv.* aproape
paenitentia, -ae *s.f.* căinţă, regret
paeniteo, -ere, -ui *vb.L* a-i părea rău, a regreta; a se căi
paenula, -ae *s.f.* manta cu glugă
pagnnus, -i *s.m.* ţăran
pagatim *adv.* sat de sat, în fiecare sat
pagina, -ae *s.f.* foaie de hîrtie
pagus, -i *s.m* ţinut; sat
palaestra, -ae *s.f.* gimnastică, exerciţiu fizic, luptă; loc de exerciţiu la lupte; sală de gimnastică; şcoală pentru exerciţii fizice; măiestrie; palestră
palam *adv.* pe faţă, cunoscut de toţi; *prep. (cu abL)* în faţa cuiva
palatum, -i *s.n.* cerul gurii, boltă *(fig.)* gust; palat
pălea, -ae *s.f.* paie, pleavă
palimpsestus, -i *s.m.* palimpsest (pergament răzuit peste care s-a scris din nou)
palleo, -ere, -ui *vb.L şi vb.t a fi* palid, a se îngălbeni la. faţă *(fig.)* a păli, a tremura de frică
pallidus, -a, **-um** *adj.* palid, livid, galben
pallium, -11 *s.n.* mantie lungă grecească; cuvertură
pallor, -oris *s.m.* paloare; frică
palma, -ae *s.f.* palmă, mină; palmier; *(fig.)* victorie
palmes, -Itis *s.nt* lăstar, ramură, viţă devie
palpatio, -onis *s.f.* atingere uşoară; mîngîiere; dezmierdare; palpare
palpite, -are, -avi, -atum *vb.L* a se mişca repede; a se agita; a se zbate; a palpita
palpo, -are, -avi, -alum *vb.L* a pipăi; a atinge uşor, a mîngîia, a linguşi
palumbes, -îs *s.m.* şi *s.f.* porumbel
palus, -udis *s.f.* mlaştină
panacea, -ae *s.f.* plantă medicinală aromată; panaceu
panarium, -ii *s.n.* paner, coş de pîine
pândo, -ere, pândi, passum *vb.L* a întinde; a desface; a deschide *(fig.)* a dezvălui, a arăta
panegyricus, -i *s.m.* elogiu; panegiric
pango, -ere, pepigi, pactum *vb.t* a înfige, a împlinta; a planta; a scrie; a compune
panis, -is *s.m.* pîine
panthera, -ae *s.f.* panteră

papaver, -eris *s.m.* mac
papilio, -nis *s.m.* fluture
papulla, -ae *s.f.* bubă, coş
papyrus, -i *s.m.* papirus; hîrtie; scriere
par, paris *adj.* egal, pereche; asemănare; potrivit; capabil
parasitus, -i *s.m.* invitat la masa; parazit
paratus, -us *s.m.* pregătire; *paradă;* pompă; lux
parcimonia,-ae *s.f.* economie, cumpătare
parco, -ere, peperci, parsum *vb.L a* fi econom; a economisi; a cruța, a menaja; a ierta; a se abține
parcus, -a, -um *adj.* econom; avar; zgircit; moderat, cumpătat; sobru
parens , -ntis *s.m.* şi *s.f.* părinte (mamă, tată); rude; strămoşi
parens², -ntis *partpr.* (v. **parco)** şi *adj.* supus, ascultător
pareo, -ere, -ui, -Hum *vb.L* a apărea; a se ivi; a asculta de; a se supune
paries, -etis *s.m.* perete
parilitas, -*atiss.f.* egalitate; asemănare; paritate
pario, -ere, peperi, parfum *vb.L* **a** da naştere; a produce; a crea; a procura; a cîştiga; a pricinui
pariter *adv.* la fel; de asemenea; in acelaşi timp; odată cu...
paro, -are, -avi, -afum *vb.L* a pregăti; a prepara, a orindui, a aranja, a se îngriji de; a procura; a cumpăra; a se asemăna, a egala
parricidium, -ii *s.n.* ucidere (a unei rude de sînge); crimă
pars, -tis *s.f.* parte, porțiune; partid; raport, privință; rol; partea locului, partea unui lucru, punct de vedere; funcție, datorie
parliceps, -cipis *adj.* părtaş.
participe, -are, -avi, -atum *vb.L* a împărți cu cineva; a împărtăşi; a participa
părtini *adv.* în parte, o parte; unii
partk>r,-ttri,-Utussuni *vb.Ldep.* adistribui; a împărți
partitio, -onis *s.f.* împărțire
parturio, -ire, -ivi, -itum *vb.L* şi *vb.L* a fi în durerile naşterii; a naşte; a se căzni să nască
partus, -us *s.m.* naştere; făt, pui, copil, odraslă
parum şi **parvum** *adv.* puțin, prea puțin, puțin lucru
parvulus, -a, -um *adj.* mititel; foarte mic; foarte tînăr
parvus, -a, -um *adj. (comp.* **minor, mirtus.** *superi, **mini mus)*** mic; slab; puțin numeros; puțin însemnat; umil
pasco, -ere, pavi, postum *vb.L* a duce ia păscut; a paşte; a hrăni; a întreține
pascuum, -i s.n. păşune
passer, -eris *s.f.* vrabie, păsărică
passim *adv.* peste tot, pretutindeni; laolaltă
passus, -us s. m. pas; mers; urmă
pastio, -onis *s.f.* păşune; creşterea animalelor
pastor, -oris *s.m.* păstor, cioban; păzitor (de găini, gîşte etc.)
paslus, -ns *s.m.* hrană, păşune
patefacio, -ere, -feci, -factum *vb.L* a deschide; a descoperi; a da la iveală
patefactio, -onis *s.f.* deschidere; descoperire; dezvăluire

pateo, -ere, -ui *vb.L a fi* deschis; a fi accesibil; a sta la dispoziţie; a fi clar, evident
pater, -tris *s.m.* părinte, tată; moş, strămoş, bătrin; *(pi)* **patres (conscripti)** senatori, patricieni **yatiens, -ntis** *ponpr.* (v. **patior)** si *adj.* care suportă, care suferă; răbdător; rezistent
patientia, -ae *s.f.* suferinţă; răbdare, toleranţă; tăria de a suporta; resemnare, supunere
patior, păţi, passus suin *vb.t.dep.* a suporta; a suferi; a îngădui; a admite, a permite
patria, -ae *s.f.* patrie, loc natal
patricius, -ii *s.m.* patrician, nobil
patrimonium, -ii *s.n.* bunuri părinteşti; moştenire de la părinţi **patrocinor, -ari, -atus sunt** *vb.Ldep.* (cu dat.) a patrona, a proteja
patronus, -i *s.m* patron, protector, avocat, apărător **paucus,** -a, **-um** *adj.* puţin numeros, mic la număr
paullalim *adv.* puţin cîte puţin
paullus, -a, -um *adj.* puţin, mic
pauper, -eris *adj.* sărac, nevoiaş
paupero, -are, -avi, -alura *vb.L* a sărăci, a frustra, a păgubi **paupertas, -tis** *s.f.* sărăcie **pansa, -ae** *s.f.* încetare, pauză
paveo, -ere, pavi *vb.L* şi *vb.L* a se înspăimînta, a tremura de frică, a se teme **pavidus, -a, -um** *adj.* fricos, temător, înspăimîntat
pavimentum, -i *s.n.* pardoseală, pavaj
pavo, -onis *s.m.* păun
pavor, -oris *s.m.* frică, spaimă, teamă
pax, pacis *s.f.* pace; linişte; linişte sufletească; bunătate, favoare
peccatum, -i *s.n.* greşeală, vină; păcat
pecco, -are, -avi, -atum *vb.L* si vb.t. a păcătui, a greşi
peclen, -inis *s.m.* pieptene
pectus, -oris *s.n* piept; *(fi&)* inimă, suflet
pecuarius, -U *s.m.* crescător de vite
peculatus, -us *s.m.* fraudă, delapidare, .specula
pecnlium, -ii *s.n.* avere; economie; agoniseală
pecunia, -ae *s.f.* bani, monedă; bogăţie, avere
pecus[1]**, -oris** *s.n.* turmă de vite; cireada
pecus , -udis *s.f.* animal domestic; vită, oaie, capră
pedes, -itis s.m. cel care merge pe jos; *(mii)* pedestraş, infanterist
pedester, -tris, -tre *adj.* pedestru, care merge pe jos
pedeterntim *adv.* pas cu pas; încet; puţin cîte puţin; prudent
pedica, -ae *s.f.* legătură la picioare; piedică
peditatus, -us *s.m. (mii)* pedestrime, infanterie
pegma, -atis *s.n.* schelă; estradă; raft de bibliotecă
peiero, -are, -avi, -atum *vb.L* a jura fals, a fi sperjur
peior, peius *adj. comp.* (v. malus) mai rău
pelagius, -a, -um *adj.* marin, de mare
peiagus, -i *s.n.* mare, largul mării
pellax, -cis *adj.* înşelător, viclean, perfid

pellicio, -ere, -lexi, -lectum *vb.L a* momi; a ademeni, a seduce
pelîis, -is *s.f.* piele; *(pi.)* cort militar
pello, -ere, pepuli, puJsiun *vb.t. a* lovi, a bate; a izbi; *(fig.)* a impresiona; a alunga, a izgoni
pelta, -ac i/ scut
pelvis, -is *./ căldare, lighean
penafes, -tium jm/>£ penați, zeii casei; locuință, cămin
pendeo, -ere, pepecdi, pcnsum *vb.L* a sta atîrnat, a fi suspendat; a B nehotărit, a şovăi, a pendula; a depinde de
pendo, -ere, pependi, pcnsura *vb.t.* a cîntări, a socoti; a plăti, a prețui, a aprecia; a plăti o vină, a ispăşi
pendulus, -a, **-um** *adj.* atîrnat; suspendat; *(fîg)* nesigur, şovăitor
penes *prep. (cu ac.)* lîngă, la; în puterea cuiva
penetrabilis, -e *adj.* care pătrunde, penetrabil
penetralia, -ium *s.n.pL* interiorul casei, loail cel mai retras din casă; sanctuarul unui templu
penetralis, -e *adj.* retras, tainic; pătrunzător
penelro, -are, -avi, -aiura *vb.L* şi *vb.L* a pătrunde, a intra, a penetra
penitus *adv.* înăuntru; adînc; în toate amănuntele; cu totul
penna, -ae *s.f.* pană, aripă
pennatus, -a, ,um *adj.* înaripat
pensie, -onis *s.f. plată;* impozit, chirie
penso, -are, -avi, -atum *vb.t.* a cintări aurul, a socoti, a compara; a se gîndi; a aprecia, a judeca; a plăti
pensus, -a, *-mă adj. şiparLpf.* (v. **pendo)** cîntărit; *(fig.)* judecat, prețuit
penuria, -ae *s.f.* lipsă
penus, -us ,5.ffî- sau **penus, -oris** *s.n.* merinde, hrană
peplum, -i *s.n.* peplu, mantie largă femeiască
per *prep. (cu ac.)* prin, printre; in timpul, prin mijlocirea, datorită, din cauză
per *(element de compunere)* pînă la capăt; cit se poate; cu totul; de jur împrejur; mult de tot; peste măsură
peractio, -onis *s.f.* sfirşit
perago, -ere, -egî, -aclum *vb.L* a străbate; a parcurge; a isprăvi, a desăvîrşi; a îndeplini; a expune, a înfățişa
peragro, -are, -avi, -atum *vb.t.* şi *vb.L* a străbate, a pătrunde în
perambulo, -are, -avi, -atum *vb.L* a se preumbla; a parcurge
perangusle *adv.* foarte îngust, foarte strimt; strîns
perantiquus, -a, -um *adj.* străvechi, foarte vechi
perarduus, -a, -um *adj.* foarte greu
perargutus, -a, -um *adj.* foarte pătrunzător
perbeatus, -a, -um *adj.* preafericit
perbreviter *adv.* foarte pe scurt
percautus, -a, -urn *adj.* foarte prevăzător, precaut
perceleritcr *adv.* foarte repede
percello, -ere, -culi, -culsum *vb.L* a zgudui, a izbi; a culca la pămînt; a dobori, a lovi; a ruina, a *prăpădi*
perceptio, -onis *s.f.* culegere, recoltare, stringere; *(fig.)* cunoaştere, percepție
percipio, -ere, -cepi, -ceptum *vb.t.* a cuprinde; a percepe, a prinde cu

simțurile (văzînd, auzind); a observa; a cunoaşte bine; a înțelege; a culege cît se poate, a recolta

percontaiio, -onls *s.f.* întrebare, cerce - tare **percontor, -ari, -atussum *vb.* £ şi** *vb.L dep.* a se informa, a cerceta; a întreba

percusio, -onis *s.f.* parcurgere

percurso, -are *vb.t* şi *vb.L a* cutreiera, a parcurge **percussio, -onls** *s.f.* lovire, tact, măsură *(in muzică)*

percussus, -ns *&m.* lovire; bătaie, izbire

percutio, -ere, -cussi, -cussum *vb.t* a izbi, a lovi, a străpunge; *(fig.)* a impresiona **perditus, -a, -um** *pan.pt.* (v. **perdo)** şi *adj.* pierdut, disperat, fără speranță; ticălos, corupt, depravat **perdo, -ere, -didi, -dltum** *vb.t* a pierde; a distruge, a nenoroci

peregrinatio, -onis *s.f.* călătorie îndepărtată, locuire în țară străină

peregrinitas, -tis *s.f. (jur.)* situație de străin; obiceiuri, gusturi, accent, torul din străinătate **peregrinor, -ari, -atus sum** *vb.Ldep.* a călători prin lume"

peregrinus, -a, -um *adj.* străin; exotic

perendie *adj.* poimîine **perennis, -e** *adj.* cont'nuu, durabil; nepieritor, veşnic **perennitas, -tis** *f.f.* veşnicie, durată nesfirşită **pereo, -ire, -ii, -itnm** *vb.L* a pieri, a distruge, a muri; a merge pînă la • capăt, a ieşi din

pererro, -are, -avi, -atum *vb.t* a cutreiera, a străbate, a parcurge

perfeclio, -onis *s.f.* desăvîrşire, perfecțiune

perfero, -ferre, -tuli, -iatnm *vb.t* a duce pînă la capăt; a îndeplini; a răbda, a suporta

perficio, -ere, -ied, -fectum *vb.t* a face ccmplet, a termina, a îndeplini, a desăvîrşi; a perfecționa

perfidia, -ae *s.f.* rea credință; perfidie

perfidus, -a, **-om** *adj.* perfid, înşelător, trădător

per fugi um, -ii *s.n.* refugiu, !oc de scăpare, adăpost

perfundo, -dere, -fudi, -fusum *vb.t* a stropi, a uda; a scălda; *(fig.)* a inunda, a umple

periclitatio, -onis *s.f.* încercare; probă; experiență

periclitor, -ari, -ataş sum *vb.t* şt *vb. i. dep.* a pune la încercare; a fi expus, a fi în pericol; a risca

pericnlum, -i *s.rt* încercare, probă: primejdie, pericol

perimo, -ere, -emi, -emptum *vb.t* a distruge, a nimici; a ucide; a anula

perinde *adv.* de asemenea, la fel, în egaiă măsură; ca şi cum

periodus, -i *s.f.* epocă, perioadă

peristroma, -atis *s.n.* covor, cuvertură

peritus, -a, -um *adj.* cunoscător, priceput; abil

periurium, -ii *s.n.* jurămînt fals, sperjur

periurus,-a,-um *adj.* care jură strimb; mincinos; sperjur

perlabor, Jabi, -lapsussum *vb.t* şi *vb.L dep.* a aluneca peste; a se furişa undeva; a se strecura; a pătrunde

perluceo, -ere, -luxi *vb. i.* a lumina prin, a străluci printre; a fi transparent, a fi străveziu; a se vedea din...
peiiucidus, -a, -uin *adj.* străveziu-, transparent
permaneo,-ere,-mansi,-mansum *vb.i.* a rămîne pînă la sfirsit; permanent; a persista, a persevera
permano, -are, -avi, -atum *vb.i.* a curge către, a circula; a se răspîndi; a ajunge, a pătrunde
permansio, -onis *s.f.* rămînere intr-un loc; perseverență, stăruință
penneo, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.i* a merge prin, a pătrunde dincolo; a străbate, a ajunge
pennissio, -onis *s.f.* predare; concesiune; permisiune
pennitto, -ere, -misi, -missum *vh.L* a arunca, a azvîrli, a trimite pînă la țintă; a încredința, a lăsa în voie; a lăsa să treacă; a permite
pernicies, -ei *s.f.* distrugere, pieire, dezastru
perniciosus, -a, -um *adj.* periculos, vătămător, dăunător, primejdios
pernicitas, -atis *s.f.* iuțeală, repeziciune, agilitate
pernix, -cis *adj.* neobosit, iute, repede; îndeminatic; răbdător, rezistent
peroratio, -onis *s.f.* perorație; sfîrşitul unui discurs
peroro, -are, -avi, -atum *vb.t.* a pleda, a expune; a pronunța un discurs pînă la capăt; a pleda un proces pînă la sfîrşit
perosus, -a, -um *adj.* plin de ură
perparvus, -a, -um *adj.* foarte mic
perpauci, -ae, -a *adj.pL* foarte puțini
perpauper, -eris *adj.* foarte sărac
perperam *adv.* greşit, rău, fals; nedrept
perpessio, -onis *s.f.* răbdare, îndurare
perpetior, -peti, -pessus sum *rb.l.* a îndura, a răbda
perpetro, -are, -avi, -atum *vb.t.* a săvîrsi, a termina; a izbuti; a obține
perpetue *adv.* mereu, tot timpul; neîntrerupt, veşnic
perpetue , -are, -avi, -atum *vb.L* a nu întrerupe; a continua; a perpetua
perplexus, -a, -um *adj.* încurcat, încîlcit, neclar
perpopulor, -ari, -atuş sum *vb.Ldep.* a pustii, a devasta
perquam *adv.* cît se poate de; deosebit de
perquiro, -ere, -quisivi, -quisitum *vb.L* a cerceta bine; a se informa, a explora
perquisite *adv.* îngrijit
persaepe *adv.* foarte adesea
perscindo, -ere, -scidi, -scissum *vb.t.* a spinteca; a rupe; a sfîşia
persequor, -sequi, -secutus sum *vb.L* a urma cu stăruința, a umbla după ceva, a urmări ceva; a îndeplini, a executa; a înfățişa, a expune
perseverantia, -ae *s.f.* stăruință; perseverență
persevero, -are, -avi, -atum " *vb.L* şi *vb.L* a stărui, a persevera, a continua fără încetare
persimilis, -e *adj.* foarte asemănător
persolvo, -ere, -solvi, -solutum *vb.L* a rezolva o chestiune; a da; a achita; a îndeplini; a executa
persona, -ae *s.f.* masca de actor; personaj, rol (în teatru); persoană

personalus, -a, -um *adj.* mascat, deghizat, înşelător.
persono, -are, -sonul, -sonitum *vb.L* şi *vb.L* a răsuna; a vesti; a cînta; a spune tare; a striga; a aclama
perspicax, -cis *adj.* pătrunzător; perspicace
perspicio, -ere, -speri, -spectum *vb.t.* a vedea prin, a pătrunde cu privirea, cu mintea; a cerceta, a examina; a cunoaşte, a vedea clar, a distinge
perspicuitas, -atis *s.f.* limpezime, claritate; transparenţă
persliadeo, -ere, -suasi, -suasum *vb.L* a convinge; a îndupleca pe cineva, a îndemna, a determina
persuasio, -onls *s.f.* convingere, înduplecare; hotărire •
pertaedet, -ere, -taesumest *vb.impers,* a fi plictisit, dezgustat de ceva; a-i fi silă
pertaesus, -a, -um *adj.* scîrbit, dezgustat
pertendo, -ere, -tendi *vb.L* şi *vb.t* a termina, a duce la capăt; a stărui; a tinde spre; a se duce către
pertento, -are, -avi, -atum *vb.t.* a pipăi peste tot, a cerceta; a încerca; a cuprinde; a străbate; a izbi; a mişca tare; a proba
pertergeo, -ere, -tersi, -tersum *vb.L* a şterge bine, a freca
perterreo, -ere, -ternii, -territum *vb.t* a înspăimînta, a îngrozi
pertimefactus, -a, -um *adj.* înfricoşat, înspăimîntat
pertimesco, -ere, -timui *vb.L* şi *vb.t* a se teme, a se îngrozi, a fi înfricoşat
pertinacia, -ae *s.f.* încăpăţînare, îndărătnicie
pertinax, -cis *adj.* îndărătnic, încăpăţînat; tenace, stăruitor, care se ţine bine; înverşunat; statornic
pertineo, -ere, -tinui, -tentum *vb.L* a se întinde pînă la, a duce către; *(fig.)* a se referi la, a aparţine; a servi la, a se raporta la
pertinet *impers.* are importanţă
pertractio, -onb *s.f.* grijă, silinţă, ocupaţie, administrare, tratare; studiu adine
pertracto, -are, -avi, -atum *vb.L* a pipăi; a cerceta cu grijă, a examina, a se ocupa serios cu, a studia
pertristis, -e *adj.* foarte trist
pertnmultuose *adv.* în mare agitaţie
perturbatio, -onis *s.f.* tulburare, agitaţie
perversitas, -tis *s.f.* ciudăţenie; corupţie; depravare; perversitate
perversus, -a, -um *adj.* răsturnat, sucit; *(fig.)* altfel decît trebuie; rău, pe dos; vicios, stricat, pervers
perverto, -ere, -verti, -versum *vb.t* a răsturna; a dobori; a nimici; a ruina; a perverti
pervesperi *adv.* seara tîrziu
pervicacia, -ae *s.f.* încăpăţînare; îndărătnicie
pervicax, -acis *adj.* îndîrjit, îndărătnic
pervinm, -ii *s.n.* loc de trecere
pervius, -a, **-nm** *adj.* uşor de trecut; liber; accesibil
pes, pedis *s.m* picior
pessime, pessimus, -a, -um *adv.* şi *adj.* (v. **maleşi malus, -a, -um)** foarte rău; pesimist
pessum *adv.* la **fund**

pestifer, -era, -eram *adj.* aducător de nenorocire; vătămător, nesănătos
pestilentia, -ae *s.f.* aer nesănătos; ciumă; molimă
pestls, -is *s.f.* ciumă, epidemie; nenorocire; pacoste
petitio, -onls *s.f.* atac, asalt; cerere; petiție
peto, -ere, -M, -itum *vb.L* a se îndrepta către, a merge la...; a ataca; a cere; a dori
petra, -ae *s.f.* stîncă, piatră
petulans, -tis *adj.* iute, gata de ceartă, amenințător; obraznic, neruşinat; necuviincios, dezmățat
petulantia, -ae *s.f.* îndrăzneală; impertinență; dezmăț
phalanx, -gfc *s.f.* falangă; trupă militară (la macedoneni)
phantasJa, -ae *s.f.* închipuire, idee falsă; umbră, fantomă
phantasma, -tis *s.n.* fantomă, vedenie, arătare :
pharmacopola, -ae *s.f.* farmacist; spițer; vînzător de leacuri
philologia, -ae *s.f.* erudiție, studii înalte; filologie
philosophia, -ae *s.f.* filosofic
phonascus, -i *s.m.* profesor de declamație
phrasls, -is *s.f.* dicție, stil, exprimare
phreneticus, -a, **-um** *adj.* nebun, furios; frenetic
physicus, -a, -um *adj.* care se referă la natură; natural
physica, -ae *s.f.* ştiința naturii; fizica
piaculum, -i *s.n.* ispăşire, mijloc de ispăşire; victimă sau animal de sacrificiu; nelegiuire, crimă, păcat, faptă rea
piamen, -inis *s.n.* ispăşire, sacrificiu (pentru iertarea păcatelor)
picea, -ae *s.f.* cetină, brad
pictura, -ae *s.f.* pictură; *(flg.)* tablou, descriere
picus, -i *s. m.* ciocănitoare
pietas, -atis *s.f.* pietate, sentiment religios; afecțiune, iubire
piger, -gra, -grum *adj.* leneş, trindav, indolent; greoi
piget, -ere, piguit *vb.impers.* a fi supărat; a-i părea rău; a-i veni greu; a regreta; a se căi
pigmentam, -i *s.n.* vopsea, fard; *(fig.)* ornamente de stil; zorzoane
pigneror, -ari, -atus suni *vb.t.dep.* a lua ca amanet, ca garanție; *(fig.)* a lua pentru sine, a-şi apropia
pignus, -oris *s.m.* amanet, zălog; garanție; rămăşag; prinsoare; dovadă; chezăşie; *(fig.pl)* copii, rude, ființe dragi
pigritia, -ae *s.f.* lene, trîndăvie, silă, nepăsare
pila, -ae *s.f.* minge; ghem, glob
pilosus, -a, **-um** *adj.* păros
pllum, -i *s.n.* suliță
pilus, -i *s.m.* păr
pingo, -ere, pinxi, pic turn *vb.L* a picta, a zugrăvi, a reprezenta; a colora; a împodobi
pinguesco, -ere *vb.L* a se îngraşă
pinguis, -e *adj.* gras; *(fig.)* bogat, roditor; grosolan, prost
pinnalu.s, -a, -um *adj.* înaripat
pinnula. -ae *s.f.* aripioară
pinus, -i *s.f.* pin
pio, **-are, -avi,** -atum *vb.L* a îmbuna zeii prin sacrificii;aîmpăca, a cinsti prin

sacrificii; a ispăşi
piper, -eris *s.n.* piper
pinis, -i ***s.f.*** păr
piscator, -oris ***s.m.*** **pescar**
piscina, -ae *s.f.* heleşteu, iaz; bazin, piscină
piscis, -is *s.m.* peşte
piscor,-ari,-atus sum *vb.Ldep.* a pescui
pius, -a, **-uni** *adj.* pios, sfînt, curat; virtuos, drept, cinstit, devotat
pix, picis *s.f.* smoală
placabilis, -e *adj.* blînd, îngăduitor, binevoitor
placatio, -onis *s.f.* îmblînzire, potolire, imbunare
placatus, -a, **-um** *adj.* si *parLpf.* (v. • **placo)** blînd, liniştit, potolit, binevoitor
placeo, -ere, -ui, -Huni *vb.L* a plăcea
placel, placuit, placitum est *vb.lmpers.* a fi de părere, a crede; a voi, a hotărî
placidus, -a, -um *adj.* liniştit, blînd, paşnic; bun; binevoitor
placitum, -i *s.n.* dorinţă, plăcere, hotărire; principii, decret
plăciius, -a, -um *adj.* plăcut
placo, -are, -avi, -atum *vb.L* a potoli, a împăca; a mulţumi, a linişti, a îndupleca
plaga , **-ae** *s.f.* lovitură, rană, vătămare
plaga , **-ae** *s.f.* întindere de pămînt; regiune, zonă, ţinut
plaga , **-ae** *s. f.* plasă, reţea; cursă
plango, -ere, planxi, planctum *vb.L* a izbi, a lovi; a se boci; a plînge
plangor, -oris *s.m.* bocet, plînset
planities, -ei şi **planitia, -ae** *s.f.* întindere de pămînt; cîmpie, şes
planta, -ae *s.f.* mlădiţă, vlăstar, plantă
planto, -are, -avi, -atum *vb.L* a planta, a sădi
planum, -i *s.n.* loc neted, cîmpie; plan
planus , **-a, -um** *adj.* drept, neted; plan, întins; uşor de înţeles, clar
planus , **-i** *s.rn.* haimana, şarlatan
plătea, -ae *s.f.* stradă, uliţă
plaudo, -ere, -si, -sum *vb.i.* şi *vb.L* a bate, a izbi, a lovi; a aproba, a aplauda
plausibilis, -e *adj.* care merită aplauze, aprobare
plausus, ;us *s.m.* aplauze, aprobare; lovire, batere (din miini, picioare)
plebecula, -ae *s.f.* popor de jos; gloată de rînd, plebe
plebs, -plebis *s.f.* plebe; mulţime, popor
plecto, -ere, -xi, -xum *vb.Ldep.* a împleti
plecto r, -plecti, plexux sum *vb.t.dep.* a fi bătut, a fi pedepsit cu bătaia
plenitudo, -inis *s.f.* dezvoltare completă, deplină; plenitudine ' **plenus, -a, -um** *adj.* plin; bogat, abundent; deplin, întreg
plerique, pleraeque, pleraque *adj.* cei mai mulţi
plerumque *adv.* cel mai adesea, de obicei
plerusque, pleraque, plerumque *adj.* în majoritate, cea mai mare parte
plexus, -a, **-um** *adj.* împletit
plico, -are, avi, -atum *vb.L* a îndoi, a înfăşură
ploro, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.L a.* plînge, a boci, a jeli
piuit şi pluvit, -ere *vb.impers.* plouă
pluma, -ae *s.f.* pană, fulg, puf
plumbum, -i *s.n.* plumb
plures, plura *adj.* (v. **multus) mai mulţi**

plurimus, -a, **-um** *adj.* cel mai mult
pluvia, -ae *s.f.* ploaie
pluviosus, -a, -um *adj.* ploios
poculum, -i *s.n.* cupă. pahar
podium, -ii *s.n.* loc ridicat, loc de cinste, podium
poema,-atis *s.n.* poezie, poem
pocna, -ae *s.f.* pedeapsă
polio, -ire, -ivi, -itum *vb.t* a şlefui, a netezi
politus, -a, -um *adj.* şlefuit, cultivat, rafinat
polițe *adv.* elegant, ales
pofleo, -ere *vb.L* a fi puternic, a se distinge, a fi superior
polliceor, -eri, -licitus sum *vb.tdep.* a făgădui, a oferi
pollicitatio, -onis *s.f.* promisiune
pollicitum, -i *s.n.* promisiune
polluo, -ere, -ui, -uium *vb.t.* a păta, a murdări, a profana; a dezonora, a insulta; a viola
pollutus, -a, -um *adj.* murdărit, profanat; vicios, depravat
pomarium, -ii *s.n.* livadă
pompa, -ae *s.f.* procesiune, cortegiu solemn; fast, lux, pompă
pbmum, -i *s.n* poamă, fruct; pom fructifer
ponderatio, -onis *s.f.* cîntărire, cumpănire,'echilibrare
pondero, -are, -avi, -alum *vb.t. a* cîntări; a judeca, a aprecia
pondus, -eris *s.n.* greutate, cantitate; importanță, valoare, trecere
pone *adv.* şi *prep. (cu ac.)* in urma, înapoia
pono, -ere, -posui, positumvh.t apune, a aşeza, a ridica, a considera
pons, pontis *s.m.* pod, punte
pontifex, -icis *s. m.* preot
pontus, -i *s.m.* adindme; mare, largul mării
popularis, -e *adj.* din popor; popular, democratic
populalio, -onis *s.f.* jefuire, devastare; ruină, dezastru
populor, -ari, -atus sum *vb.tdep.* a jefui, a pustii, a devasta
populus , **-i** *s.m.* popor; mulțime; populație, neam; public; ținut locuit, țară
populus , -i *s.f.* plop
porcus, -i *s.m.* porc
porrigo, -ere, -rexi, -rectum *vb.L* a întinde, a oferi, a da
porro *adv.* înainte, mai departe, în viitor, pe de altă parte
porta, -ae *s.f.* poartă, ieşire
portatio, -onis *s.f.* transportare
portendo, -ere, -lendi, -tentum *vb.t* a prezice, a prevesti
porto, -are, -avi, -atum *vb.t* a duce, a purta, a transporta
portus, -us *s.m.* port
posco, -ere, poposci *vb.t* a cere, a pretinde; a chema
positio, -onis *s.f.* poziție, aşezare geografică, stare socială, situație
positor, -oris sw. fondator, întemeietor
positus, -us *s.m.* aşezare, poziție
possessio, -onis *s.f.* posesie, stăpînire, proprietate, avere •
possideo, -ere, -sedi, -sessum *vb.t* a poseda, a stăpîni, a avea
possum, posse, potni *vb.L* a putea, a fi în stare; a fi puternic, a avea trecere
post *adv.* în urmă, după aceea

i

postea *adv.* apoi, după aceea
posterior, -ius *adj.comp.* (v. **posterus)** de dinapoi, următor, de mai tîrziu, viitor; posterior
posteritas, -atis *s.f.* viitor, posteritate
posterus, -a, -um *adj.* următor, viitor
posteri, -orum *s.m.pL* urmaşi; posteritate
poslbac *adv.* după aceea, în viitor
postis, -is 5.771. canaturi, uşi
postmeridianus, -a, -um *adj.* după-amiaza
postmodo *adv.* mai tîrziu, după aceea
posteaquam *conj.* după ce, de cînd, fiindcă
postremum *adv.* pentru ultima dată
postridie *adv.* a doua zi
postulatio, -onis *s.f.* cerere; *(jur.)* reclamaţie; cerere în judecată
postulator, -oris 5.771, cel care are dreptate
postulo, -are, -avi -atum *vb.t.* a cere, a pretinde; *(jur.)* a acuza, a reclama; a se informa, a căuta să ştie
postumus, -a,-um *adj.superl.* (v. **posterus)** ultimul
potatio, -onis *s.f.* băutură; beţie, chef
potens, -tis *adj.* puternic, influent; stăpîn, capabil
potentatus, -us 5.771. putere supremă, autoritate, conducere
potestas, -atis *s.f.* putere, putinţă, posibilitate; îngăduinţă
potio, potionis 5./ băutură
potior , -iii, -itus sum *vb.i.* şi vb.t a pune stăpînire, a se face stăpîn pe ceva; a avea, a poseda
potksr , poţi as *adj.comp.* (v. **potis)** mai bun, de preferat
pofius *adv.* mai degrabă
poto, -are, -avi, -atum ***vb.t.*** **a bea**
potulentum, -i *s.n.* băutură
prae *prep. (cu abL)* înainte, în faţă, în comparaţie, din cauza
prae *(în cuvinte compuse)* exprimă ideea de: înainte, mai mult, prea, foarte
praebeo, -ere, -ui, -ilum *vb.t* a da, a oferi, a prezenta; a da naştere, a pricinui, a arăta, a dovedi
praccllo, -ere *vb.i.* şi *vb.t* a excela în ceva, a se distinge; a întrece, a fi in frunte
praeceps , -cipitis *adj.* cu capul în jos;. aplecat înainte, înclinat; prăpăstios; *(fig.)* periculos, primejdios, nesigur
praeceps , -cipitis 5.n. primejdie; prăpastie; înălţime; culme
praeceptor, -oris *s.m.* îndrumător, profesor, învăţător, preceptor
praeceptum, -i 5.71. povaţă, sfat, îndemn, învăţătură
praecipio, -ere, -cepi, -cepturn *vb. L* a lua înainte, a lua cel dinţii; a-şi închipui, a presimţi; a prescrie; a indica; a porunci; a recomanda, a da lecţii, a învăţa
praecipito, -are, -avi, -atum vb.t a azvirli în jos; a distruge, a ruina; a se rostogoli, a se prăvăli, a răsturna; a grăbi
praecipue *adv.* mai ales, îndeosebi
praedpuus, -a, -um *adj.* special, extraordinar, distins, deosebit
praecisus, -a, -um *adj.* scurt, concis, succint
praeco, -nls *s.m.* crainic
praecox, -cfe *adj.* timpuriu, prematur, precoce; care se coace înainte de vreme

praecursor, -oris *s.m.* care aleargă înainte, premergător, vestitor; *(mii)* iscoadă, cercetaş
praedii, -ae *s.f.* pradă
praeditio, -onis *s.f.* jefuire, prădare, devastare
praedicalor, -oris *s.m.* vestitor, crainic
praeoko, -are, -avi, -atum *vb.L* a spune în public, a declara, a afirma în public, a predica; a lăuda
praedico, -ere, -dixi, -dlctum *vb.L a* spune dinainte, a prezice
praediclio, -onis *s.f.* prevestire
praedo, -onis *s.m.* hoţ, lîlhar, prădător
praedor, -ari, -atus sum *vb.L* si *vb.L* a prăda; a răpi, a jefui
praefatio, -onis *s.f.* introducere; cuvînt înainte
praefecliis, -i *s.m,* comandant, conducător, administrator, guvernator
praefero, -ferre, praetuli, praelalum *vb.t. a* purta înainte, a arăta, a lăsa să se vadă; a prefera; a anticipa
praeficio, -ere, -feci, -fectuna*vb.t* apune în frunte
praefixus, -a, -um *adj.* înfipt în faţă, prefix
praefractus, -a, -um *pcitpf.* (v. **praefringo)** şi *adj.* tăiat, frînt; aspru, încăpăţînat; sever, rigid
praeîringo, -ere. -fregi, -fractum *vb.l.* a frînge; a zdrobi; a toci
praegredior, -gredî, -gressiss sum *vb.L* sj *vb.^dep.* a merge înainte, a depSşi, a întrece; a progresa
praeiudicium, -ii *s.n* judecată anticipată; precedent, exemplu, pagubă, prejudiciu
praelcclio, -onis *s.f.* explicaţie (pentru şcolari)
praelsgo, -ere, -legi, -lectura *vb.t. -,* explica
praemando, -are, -aii, -atum *vb.t.* a recomanda; a porunci /
praemandata, -orum *s.n.pL* ordin mandat de arestare
praemeditator, -ari, -atus sura *vb.t. dep.* a chibzui dinainte, a premedita
praemiuni, -ii *s.n.* răsplată, avantaj, recompensă, premiu
praemoneo, -ere, -ui, -iturn *vb.L* a avertiza, a prevesti, a prezice
praemonitio, -onis *s.f.* avertisment, prevestire, presimţire
pracnomen, -inis *s.n.* prenume
praeparo, -are, -avi, -atum *vb.L* a pregăti din vreme; a cultiva
praepondero, -are, -avi, -atum *vb.L* a atîrna mai mult; a întrece, a valora mai mult
praepono, -ere, -posui, -positum *vb.L* a pune în faţă, a pune în frunte, a pune la conducere; a propune, a prefera
praepropere *adv.* prea pripit
praerogativus, -a, -um *adj.* alegere dinainte, care votează mai intîi
praesagio, -ire, -ivi, -i t uni *vb.L* a presimţi, a prevesti
praesagium, -ii *s.n.* presimţire
praescribo, -ere, -scripsi, -scriptum *vb.L* a pune ca titîu; a scrie înainte, a menţiona; a prescrie; a indica, a ordona
praescriptio, -onis *s.f.* titlu, determinare, prescripţie
praescriptuni, -i *s.n.* dispoziţie, ordin, termen prescris

praesens, -ntls *adj.* prezent, de față, imediat, grabnic, hotărît

praesentio, -ire, -sensl, -sensum *vb.L* a presimți, a prevedea

praeses, -sidis *s. m.* și *s.f.* cel care stă in frunte, conducător

praesideo, -ere, -sedi *vb.L* și *vb.L a* sta în frunte, a prezida, a comanda, a conduce, a proteja, a apifra

praesidium, -11 *s.n.* locul de frunte, preşedinția; ajutor, protecție, sprijin; escortă, gardă; garnizoană

praestans, -tis *adj.* distins, ales, deosebit

praestantia, -ae *s.f.* superioritate, prestanță

praesto *adv.* la îndemînă, pe față

praesto, -are, -ştiți, -statum *vb.L* și

v b . L a st a î n a i n t e a c u i v a , a fi m a i p r e s u s, a s e d i s ti n g e ; a o f e ri ; a' g a r a n t a

pr a e st r u o , -

ere, -xi, -ctum *vb.L* a zidi înainte, a baricada; a închide, a astupa; a dobindi, a-şi procura

praesum, -esse, **-fui** *vb.L* a fi înainte, a conduce, a comanda; a dirija, a prezida; a proteja, a apăra

praesumo, -ere, -sumpsi, -sumptum *vb.t.* a judeca dinainte, a bănui, a presupune, a-şi imagina

praesumptio, -onis *s.f.* presupunere, bănuială, idee anticipată

praetendo, -ere, -tendi, -tenturn *vb.L* a invoca drept scuză, a pretexta, a pretinde; a pune în faţă ,

praeter[1] *adv.* în afară de, excepţie făcînd, prea mult, peste

praeter *prep. (cu ac.)* pe lingă, in afara; împotriva

praeter *(in cuvinte co mpus e)* peste,

înainte
praetereo, -ire; -ivi, -itum *vb.L* a trece pe lingă, a se scurge; a trece peste ceva, a deborda; a omite, a trece cu vederea; a întrece, a depăşi
praeteritus, -a, -iun *adj.* trecut
praetexo, -ere, -texul, -textura *vb.L* a ţese înainte, a tivi; a pune în frunte; a pretexta, a invoca
praetextum, -i ***s.n.*** şi **praetextus, -us'** *s.m.* pretext, scuză; podoabă, ornament; strălucire; solemnitate
praetor, -oris *s.m.* comandant civil, conducător, magistrat
praevideo, -ere, -vidi, -visum vi>. (. a vedea mai inainte, a prevedea
pragmaticns, -a, -iun *adj.* dibaci, priceput în afaceri, expert
prandeo, -ere, -andi, -ans

um *vb.L* şi *vb.L* a prinzi **'prandium, -li** *s.n.* prinz **pratum, -i** *s.n.* pajişte, păşune **pravitas, -atis** *s.f.* strîmbătură; stricăciune, depravare **precarins, -a, -mn** *adj.* obţinut prin rugăminţi, cerşit; nesigur, care depinde de voia altuia; provizoriu; trecător **precatio, -onis** *s.f.* rugăciune **precor, -ari, -atus sunii** *vb.L* *dep.* a ruga, a invoca, a implo

ra, a cere; a blestema; a dori cuiva bine sau rău

prehendo, -ere, -di,-sum *vb.L* aprinde, a apuca; a ocupa, a atinge

premo, -ere, -pressl, pressum *vb.L* a apăsa, a presa, a împovăra; a ascunde; a înfige; a constringe; a domina; a înjosi; a potoli

pressus, -a, -uni *adj.* apăsat

pressus, -us *s.rrL* greutate, apăsare

RE-PRO

pretium, -ii *s.n.* preţ, valoare; bani, răsplată

pridie *adv.* cu o zi înainte, in ajun

primus, -a, -um *adj.* cel dinţii, primul

princeps[1], -cipis *adj,* cel dinţii; care e în frunte

princeps[2], -dpis *s.m* conducător, fruntaş; principe, domnitor, monarh, împărat

principatus, -us *am.* intiietate, supremaţie, domnie, imperiu

principium, -ii *s.n,* început, origine; principiu, element fundamental

prior, prins *adj.* de mai înainte, precedent

priscus, -a, -um *adj.* vechi, străvechi, de altădată; serios

prius *adv.* mai intii, de mai înainte

privatio, -onis *s.f.* lipsă, absenţă

privalus, -a, **-um** *adj.* particular, individual, propriu, privat

privilegium, -ii *s.n.* lege specială, excepţională; privilegiu

privo, -are, -avi, -atum *vb.t* a despărţi, a deposeda, a lipsi

pro *prep. (cu abl)* înaintea, pentru, în loc de, potrivit cu, după

probabilîs, -e *adj.* de crezut, probabil; lăudabil, bun

probo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a aprecia, a aproba, a încuviinţa; a dovedi, a demonstra; a admite

probrum, -I *s.n.* ruşine, ocară; infamie, ticăloşie, mişelie

probus, -a, -um *adj.* încercat, bun, valoros; onest, virtuos

procax, -cis *adj.* îndrăzneţ, obraznic, neruşinat

procedo, -ere, -cesi, -cessum ***vb.i.*** **a**

înainta, a progresa, a prospera, a merge înainte; a continua
proceres, -um *s.m.pL* fruntaşi, cei mari, căpetenii; generali
proceritas, -atis *s.f.* înălţime, lungime
processio, -onis *s.f.* procesiune, înaintare
processus, -us *s.m.* înaintare, progres, succes, izbindă
proclame, -are, avi, -atum *vb. i.* a striga
proclino, -are, -avi, -atum *vb.t.* a înclina, a apleca
proconsul, -ulis *s.m.* proconsul, guvernator
procreo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a naşte, a produce, a procrea
procul *adv.* şi *prep. (cu abl)* departe, de departe; mult
procnmbo, -ere, -cubul, -cubitum *vb.i.* a se apleca înainte, a se prăbuşi, a cădea înainte
procurator, -oris *s.m.* administrator
procuro, -are, -avi, -atum *vb.t.* a îngriji, a administra, a procura
procuiTo, -ere, -curri, -cursum *vb.i* a alerga înainte, a se repezi, a se năpusti; a înainta
procurso, -are, -avi, -atum *vb.i.* a se încaieră
prpcursus, -us *s.m.* năvală, încăierare
prodigium, -ii *s.n.* minune, semn extraordinar
prodigus, -a, -um *adj.* cheltuitor, risipitor; darnic
proditor, -oris *s.m.* trădător
prodo, -ere, -didi, -ditum *vb.t.* a da la lumină, a da pe faţă, a destăinui, a trăda, a transmite

produco, -ere, duxi, -ductum *vb.L* a duce înainte, a mîna; a expune, a prezenta; a produce, a da naştere; a destăinui; a ridica
producte *adv.* prelungit
proelium, -li *s.n.* luptă, bătălie
profand, -are, -avi, -atum *vb.L* a aduce ca ofrandă; a oferi zeilor
profimo , -are, -avi, -atum *vb.L* a profana, a pingări cele sfinte, a desacraliza; a face public un secret
profanns, -a, -ium *adj.* neiniţiat în cele sfinte, neştiutor, profan; nelegiuit, criminal
proftro, -ferre; pro tuli, p rola turn *vb.L* a-da la iveală, a arăta
professio, -onls *s.f.* mărturisire, declaraţie publică; profesiune
proficio, -ere, -feci, -fectum *vb.L* a merge înainte, a progresa, a reuşi, a folosi, a profita •
proflciscor, -flcisci, -fectus snm *vb.L dep.* a pleca, a proveni
profiteor, -eri, -fessus sum *vb.L dep.* a declara, a mărturisi, a promite
proflIgator, -oris *s.m.* risipitor
profugus, -a, -um *adj.* fugar, exilat; rătăcitor, nomad
profundus, -a, -um *adj.* adine, profund; nemăsurat
progenitor, -oris *.m.* străbun, strămoş
progredior, -gredi, -gressus sum *vb.i. dep.* a merge înainte, a progresa
prohibeo, -ere, -ui, -ilum *b.L* a împiedica, a opri, a feri
proicio, -ere, -ieci, -iectum *b.L* a arunca înainte; a alunga, a izgoni; a părăsi
protectus, -a, -um *adj.* proeminent; nemăsurat, îndrăzneţ *(fig.)* înjosit; abătut, resemnat, umilit
prolnde *adv.* aşadar, de aceea, prin urmare
aprolapsio, -onls *.f.* alunecare, cădere
proles, -îs 5./ vlăstar, copil; urmaş; rasă, neam
prolixus, -a, -um *adj.* larg; revărsat, abundent, spornic, favorabil
promeritum, -i *.n.* merit
promiscue *adv.* de-a valma, la un loc
promissum, -i *s.n.* promisiune
promo, -ere, prompsi, promptum *vb.L* a scoate la lumină, a dezvălui; a arăta, a declara, a explica
promoveo, -ere, -movi, -motum *vb.L* a mişca înainte; a împinge; a promova pe cineva
prompte *adv.* iute, grabnic, cu uşurinţă,
promptus, -a, -um *adj.* şi *parLpf.* (v. **promo**) scos afară, expus, vizibil, deschis, descoperit
promulgatlo, -onls *s.f. (jur.)* afişarea în public, publicarea unei legi, promulgare
pronaos, -i *s.m.* intrare, pridvor la temple
pronunţie, -are, -avi, -atum *vb.L (jur.)* a proclama, a declară, a pronunţa (o sentinţă, o hotărire); a expune, a înfăţişa
pronus, -a, -um *adj.* înclinat, povîrnit; favorabil, uşor
propago, -are, -avi, -atus *vb.L* a înmulţi (prin butaşi); a lărgi, a mări, a întinde, a prelungi timpul
propago, -inis *s.f.* mlădiţă, vlăstar; copil; urmaş
propalam *adv.* pe faţă, în public

prope *adv.* si *prep. (cu ac.)* aproape, lîngă, de curînd, imediat, după
propcllo, -ere, propuli, propulsum *vb.L* a împinge înainte, a agita, a pune în mişcare, a propulsa; a respinge, a izgoni, a alunga
propemodo *adv.* aproape, cam
propendeo, -ere, -pendi, -pensum *vb.L* a.atîrna, a fi înclinat spre, a avea precădere
propere *adv.* repede, în grabă
propero, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.t.* a grăbi, a iuți, a zori
propinquo, -are, ^avi, -atum *vb.L* şi *vb.L* a apropia; a grăbi
propinquus, -a, -um *adj.* apropriat, vecin; înrudit
propior, -us *adj,* mai apropiat, mai aproape; mai curînd, mai recent
propitius, -a, **-um** *adj.* favorabil, propice
propono, -ere, -posui, -positum *vb.t.* a pune în mişcare; a expune, a înfățişa; a menționa, a da ca exemplu; a propune
propositio, -onis *s.f.* propunere, reprezentare, înfățişare; propoziție, cugetare; temă, subiect
propositum, -i *s.n.* plan, scop, subiect, temă
proprie *adv.* în particular, pentru sine, personal, propriu
proprietas, -atis *s.f.* însuşire caracteristică, calitate proprie; lucru stăpînit, proprietate
proprius, -a, **-um** *adj.* caracteristic, propriu, particular, personal
propter *adv.* şi *prep. (cu ac.)* lîngă, aproape, din cauza
propterea *adv.* de aceea, din cauza aceasta
propodium, -ii *s.n.* faptă neruşinată, necinstită
propugnaculum, -i *s.n.* loc întărit, parapet, meterez, apărare
propugnatio, -onis *s.f.* luptă de apărare, apărare
propulsatio,-onis *s.f.* îndepărtare; respingere
propulso, -are, -avi, -atum ***vb.t.*** **a** îndepărta, a înlătura
prora, -ae *s.f.* partea dinainte a corăbiei, proră
proripio, -ere, -ripui, -reptum *vb.L* a trage afară, a lua cu forța
prorogo, -are, -avi, -atum *vb.t* a prelungi, a face să dureze
prorsus *adv.* înainte, în linie dreaptă, direct, tocmai, cu totul
prorumpo, -ere, -rupi, -ruptum *vb.L* a împinge cu tărie, a se arunca, a se năpusti; a izbucni
proscribo, -ere, -scripsi, -scripturii *vb.L* a scrie în public, a afişa; a proscrie; a confisca, a scoate la licitație
proscriptio, -onis *s.f.* afişare, proscriere; licitație
prosequor, -sequi, -secutus sum *vb.t. dep.* a însoți, a urmări, a copleşi; a dărui; a vorbi despre, a continua să vorbească
prosilio, -ere, -ui *vb.L* a sări înainte, a țîşni, a se repezi •
prospecte, -are, -avi, -atum *vb.L* a privi înainte (în depărtare)
prospectus, -us *s.m.* perspectivă, privire, vedere; aspect
prosterne, -ere, -stravi, -stratum *vb.L*

iii)

a culca la pământ, a ruina, a distruge; a răsturna
prostituo, -uere, -ui, -utum *vb.L* a expune în public; a oferi, a scoate la vînzare; a se prostitua
prosum, prodesse, profui *vb.L* a fi de folos
protego, -ere, -texi, -tectum *vb.t.* a acoperi; a apăra, a ocroti
protero, -ere, -trivi, -tritum *vb.t.* a călca în picioare, a zdrobi, a strivi; a uza
protervitas, -ati§ *s.f.* îndrăzneală, obrăznicie, neruşinare
protinus (protenus) *adv.* înainte, îndată, imediat
proveho, -ere, -vexi, -vectum *vb.t.* a duce înainte, a transporta, a căra; a ridica; a se lăsa tîrit; a antrena; a împinge
provenio, -ire, -veni, -ventum *vb.t.* a se ivi, a se arăta, a proveni; a creşte; a progresa, a prospera, a reuşi
proventus, -us *s.m.* naştere, origine; venit, cîştig; belşug; producţie; succes, reuşită; rezultat
proverbium, -ii *s.n.* proverb, dicton
providentia, -ae *s.f.* previziune, prevedere, prudenţă; grijă
provideo, -ere, -vidi, -visum *vb.L* şi *vb.t* a prevedea, a ghici
provincia, -ae *s.f.* comandă, administrare; provincie
provincialis, -e *adj.* provincial
provisor, -oris *s.m.* cel care prevede, cel care se îngrijeşte
provisus, -us *s.m.* prevedere; îngrijire
provocatio, -onis *s.f.* apel; provocare
provocator, oris *s.m.* provocator
provoco, -are, -avi, -atum *vb. L* a striga; a provoca; a face apel
provolvo, -ere, -volvi, -volutum *vb.t.* a rostogoli, a prăvăli
proximitas, -atis *s.f.* apropiere, analogie; potrivire, asemănare
proxim us, -a, -um *adj. superL(y.* propior) cel mai apropiat
proximum, -i *s.n.* apropiere
proximi, -orum *s.m.pL* intimi, rude
prudens, -ntis *adj.* prevăzător, priceput, înţelept
prudentia, -ae *s.f* prevedere, prudenţă, precauţie, înţelepciune
pruina, -ae *s.f.* brumă, promoroacă; frig; iarnă
prunum, -i *s.n.* prună
prurigo, -inis *s.f.* mîncărime
pruro, -ire, -ivi, -itum *vb.L* a simţi mîncărime
pseudoius, -i *s.m.* mincinos
pubens, -tis *adj.* acoperit cu puf
puber (pubes), -eris *adj.* ajuns la pubertate; acoperit cu puf (cu păr); tînăr
pubertas, -tis *s.f.* pubertate; tinereţe
pubes, -is *s.f.* tineret
pubesco, -ere, -bui *vb.L* a creste, a se face mare
publicaţie, -onis *s.f.* confiscare (in folosul statului), licitaţie
publico, -are, -avi, -atum *vb.t* a confisca pentru stat
publicus, -a, -um *adj.* public, al tuturor; de stat; comun
publicum, -i *s.n.* proprietate de stat, interes public
pudens, -tis *adj.* ruşinos, sfios, decent
pudet, -ere, pudit (puditum est) *vb. impers.* a-i fi ruşine
pudibundus, -a, -um *adj.* ruşinos

pudicus, -a, -um *adj.* ruşinos, pudic; cast, curat, nevinovat
pudor, -oris *s.f.* ruşine, pudoare, sfială; onoare, demnitate, respect
puer, -erl *s.m.* copil, tînăr, fiu; sclav
puerilis, -e *adj.* copilăresc, pueril
pueritia, -ae *s.f.* copilărie
puerpera, -ae *s.f,* lăuză, femeie care a născut
puerperiiun, -ii *s.n.* naştere
pugil, pugills *s.m.* pugilist, luptător cu pumnul
pugjlatus, -us *s.m.* luptă cu pumnii
puglo, -onis *s.m.* pumnal
pugna, -ae *s.f.* luptă, bătălie; ceartă
pugnaciter *adv.* cu înverşunare
pugnaculum, -i *s.n.* redută
pugnator, -oris *s.m.* luptător, războinic
pugnax, -cis *adj.* certăreţ, violent, războinic, doritor de luptă
pugno, 'are, -avi, -atum *vb.L* a lupta, a combate, a se opune ,
pugnus, -i *s.m.* pumn
pulcber, -chra, -chrum *adj.* frumos, strălucitor, măreţ; onorabil
pulcbre *adv.* frumos, minunat
pulchritudo, omis *s.f.* frumuseţe fizică sau morală
pulligo, -inis *s.f.* negru, culoare închisă
pullulo, -are, -avi, -atum ***vb.L*** **a face** • pui, a se prăsi, a se înmulţi
pulmo, -onis *s.m.* plămîn
pulpa, -ae *s.'f.* pulpă, carne de animale
pulpitum, -i *s.m.* scenă, estradă, tribună, catedră
pulsatio, -onis *s.f.* lovirură, bătaie, pulsaţie
pulso, -are, -avi, -atum *vb.L* a izbi, a lovi, a zgudui, a impresiona
pnlsus, -us *s.m.* zguduire, lovire, impresie, impuls
pulvenilentus, -a, -um *adj.* plin de praf
pulvlnar, -aris *s.n.* patul rezervat zeităţilor; loc moale; perină
pulvinus, -i *s.m.* perină, fotoliu
pulvLs, -eris *s.m.* praf, pulbere; arenă
pumex, -icis *s.m.* piatră ponce (poroasă), stîncă
punctatim *adv.* pe scurt, rezumat
punctio, -onis *s.f.* înţepare
punctam,-i *s.n.* înţepătură, punct, vot; clipă; moment
pungo, -ere, pupugt, punctum *vb.L* a împunge, a înţepa; a chinui
punicum, -i *s.n.* rodie (fruct)
punio, -ire, -ivi, -iturn *vb.t.* a pedepsi, a răzbuna
punitio, -onis *s.f.* pedeapsă •
pupa, -ae *s.f.* păpuşă, fetiţă
pupilla, -ae *s.f.* orfană; minoră; pupila ochiului
pupillus, -a, **-um** *adj.* minor, orfan
pure *adv.* curat; pur, corect, nevinovat
purgamen, -inis *s.n.* murdărie, excremente, gunoaie
purgatio, -onis *s.f.* curăţenie; justificare
purgo, -are, -avi, -atum *vb.L* a curaţi, a spăla; a disculpa, a justifica; a dezvinovăţi
purifice, -are, -avi, -atum *vb.t.* a curăţa, a purifica
purpureus, -a, -um *adj.* purpuriu; *(fig.)* strălucitor
purus, -a, -um *adj.* curat, nevinovat, neprihănit; limpede, senin; pur

pus, puris *s.n.* puroi
pusillus, -a, -um *adj.* mititel; mărunt; meschin
pustula, -ae *s.f.* băşică, umflătură
puteo, -ere, -ui *vb.i.* a mirosi urit, a fi putrezit, stricat; a puți **puter, -Iris, -tre** *adj.* stricat, putred
puto, -are, -avi, -atum *vb.t* a gîndi, a socoti, a considera, a preţui
putrefacio, -ere, -feci, -factum ***vb.t a*** descompune, a putrezi • **putridus, -a, -um** *adj.* putred, stricat **pyramis, -idiş** *s.f.* piramidă **pyxix, -idiş** *s.f.* cutioară, lădiță

Q

qua *adv.* cum? pe unde? prin ce mijloc? atît cit; în, măsura în care; pe de o parte...pe de alta, cumva

quacumque *adv.* pretutindeni; pe oriunde; în orice chip **quadamatenns** *adv.* intrucîtva; pin ă la urmă, pînă la un punct **quadra, -ae** *s.f.* pătrat, bucată pătrată **qnadrans, -tis** *s.m. a patra* parte; un sfert

quadratum, -i *s.n.* pătrat **quadratus, -a, -um** *adj.* pătrat **quadrigae, -arura** *s.f.pL* cvadrigă (car de curse cu patru cai) quadrigarius, -U *s.m.* conducător de cai de curse

quadrfmus, -a, -um *adj.* de patru ani **quadringenti, -ae, -a** num. patru Sute **quadripartltns, -a, -iun** *adj.* împărțit în patru **quadro, -are, -avi, -atom** *vb.Lsi vb.L* a tăia în formă de pătrat; a face pătrat; a se potrivi, a veni bine; a împlini, a întregi **quadrnpes, -edis** *adj,* care merge in patru picioare; animal, (spec.) cal; patruped

quadruplalor, -oris *s.m.* denunțător,. delator **quadruplor, -ari, -atus suin** *vb.Ldep.* a fi cunoscut ca denunțător **quaero, -ere, quaesivi, quaesitum** ***vb.t*** *a* căuta; a întreba; a cerceta; a căuta să afle; a cîştiga

qnaesitor, -oris *s.m.* cercetător, anchetator, judecător **quaesitum, -i** *s.n.* cercetare; întrebare; agoniseală

quaesitus, -a, **-um** *adj.* căutat; ales; rar; extraordinar **quaeso, -ere, quaesivi, quaesitum** *vb.t.* a ruga, a întreba; a cere; a implora; a căuta

quaeso *(interj.)* ia! să vedem! te rog

qaaesticulos, -i *s. m. cîştig* mic

quaestio, -onls *s.f.* căutare, întrebare; *(jur.)* cercetare, anchetă; discuție, problemă, chestiune **quaestor, -oris** *s.m.* cvestor, judecător; administrator financiar; ataşat pe lingă consul în provincie **questuose** profitabil, rentabil **quaestus, -us** s.m. cîştig, profit, beneficiu **qualis,** -e *pron. interog. -relativ* ce fel? cum? aşa precum, oricum

qoaliscamque, qualecumque *pron.* oricare ar fi; oricum ar fi; oricare, fără deosebire; indiferent care '

qualitas, -atis *s.f.* calitate; natură; fel de a fi

qnaliun, -l *s.n.* coş, paner **quam** *adv.* cit de; decit **qnamdiu** *adv.* de cînd? de cit timp? cît timp? atîta vreme cit, cit timp

quamlibet *adv.* oricit; oricît vrei; oricit timp **quamobrem** adv. pentru ce? pentru care motiv? din care cauză?; *conj.* de aceea

quamplurwius, -a, **-om** *adj.* cît de mult

quampridem *adv.* de cit timp

quamquam *conj.* deşi; cu toate că, oricît de; *adv.* de altminteri, cu toate. acestea, tutuşi

qnamvis *adv.* oricît de; *conj.* oricît; deşi; chiar dacă **quanam** *adv,* pe unde? pe ce parte? prin ce mijloc? **quando** *adv.* cînd? vreodată; *conj.* din moment ce; de vreme ce; deoarece **quandocumque** *adv.* odată; cindva; *conj.* oricînd, ori de cîte ori **quadoquidem** *conj.* fiindcă **quantillus, -a, -iun** *adj.* cit de mic; cit de puţin **quantitas, -atis** *s.f.* cantitate; mărime **quantopere** *adv.* cit; cît de mult **quantulus, -a, -uni** *adj.* cît de mic; cît de puţin **quantus, -a, -um** *adj.* cit de mare; cît de mult; cît timp; cît **quantuscumque, -tacumque, -um-cumque** *adj.* oricît de mare; oricît de mic; oricît de mult **quapropter** *adv.* de aceea, din care cauză **quare** *adv.* de ce? pentru ce?; *conj.* de aceea; ca să; pentru ca **quarto** şi **quartum** *adv.* pentru a patra oară; in al patrulea rind **quartus, -a, -um** *num.* al patrulea **qnasi** *adv.* ca şi; întocmai; aproape; mai; cam; *conj.* ca şi cum; ca şi cînd **qnassatio, -onis** *s.f.* zdruncinare, zguduire **quasso, -are, -avi, -atum** *vb.L* a scutura, a izbi, a zdrobi **quassus, -us** *s.m.* zguduire, clătinare **quassus, -a, -um** *adj.* spart **qualenus** *adv.* pînă unde? pînă cînd? în măsura in care; *conj.* deoarece, întrucft **quater** *num.* de patru ori

quatio, -ere, quassum ***vb.t.*** **a scutura,** a zgudui; a mişca, a lovi, a dărima; a necăji, a hărţui **quatritum, -i** *s.n.* timp de patru zile **quattuor** *num.* patru **que** *conj. (enclitică)* şi; şi mai ales; în ce **mod quemadmodnm** *adv.* precum, cum, in ce mod **queo, -ire, -ivi, -Itum** *vb.L* a putea, a fi în stare **quercus, -us** *s.m.* stejar; frunză, coroană de stejar **qnerela, -ae** *s.f.* plînset, tînguire, jale, durere, suferinţă **queribundus, -a, -um** *adj.* plîngător, jalnic **querimonia, -ae** *s.f.* plîngere; părere de rău; nemulţumire; jale **queror,<jueri, questus sum** *vb.L* şi *vb.t.* a se plînge; a se tîngui **questus, -us** *s.m.* plînset, geamăt; jeluire **qui**[1] *adv.* cum? în ce fel? **qui**, **quae, quod** *pron. interog.-relativ* care; cine; ce **quia** *conj.* fiindcă, deoarece **quicumque, quaecumque, qnodcum-***qvtpron. nehoL* oricine, oricare; orice, oricum, oricît **quidam, quaedam,** ***quoddnmpron.*** *ne-hot* şi *adj.* cineva, ceva; un oarecare **quidem** *adv.* intr-adevăr, chiar, dar, insă; totuşi; cel puţin **quidquid** *s.n.* orice lucru; orice **quies, -etls** *s.f.* linişte, odihnă, repaus, răgaz; (fig.) somn; moarte **quiesco, -ere, quievi, quietum** ***vb.L*** **a** se linişti, a se odihni, a dormi

quietus, -a, -um *adj.* liniştit, paşnic
quilibet, quaelibet, quodlibet/ron. *nehot.* şi *adj.* oricare
quin *adv,* de ce nu? *conj.* care să nu; incit să nu
quinam, quaenam, *quodnampron.* *in-terog.* cine oare? ce oare?
quindecim *num.* cincisprezece
quingenti, -ae, -a *num.* cinci sute
qulnque *num.* cinci
quintum *adv.* pentru a cincea oară
quippe *adv.* intr-adevăr, de bună seamă, desigur
quirilatio, -onls *s.f.* strigăt de groază
quirito, -are, -avi, -atum *vb.L* a cere ajutor; a striga după ajutor
quis, *quidpron.* *interog.* cine? ce? cineva, ceva *(adjectival)* vreunul^ vreuna, oarecare
quisnam; quidnam *pron.interog.* cine oare?
quispiam, quaepiam, quidpiam *pron. nehot. şiadj.* cineva, ceva, un oarecare
quisquam, quaequam, quodquam (quidquam)pro/i. *nehot.* cineva.
quisque, quaeque, quidque (quodque) *pron. relativ şiadj.* fiecare, oricine, orice; toţi (valoare de subst.)
quisquilliae, -anim *s.f.pl.* vreascuri; *(fig.)* resturi
quivis, quaevis, quidvis (quodvis) *pron.* şi *adj.* oricare, orice
quo *adv.* unde? încotro? *conj.* ca să, ca prin aceasta să
quoad fldv.şi *conj.* pînă unde? pînă cînd? >* atît timp cît, pînă ce, pînă ce să
quocirca *adv.* şi *conj.* de aceea, prin urmare
quocumque *adv.* oriunde, in orice loc
quod *conj.* pentru că, anume că, cit despre faptul că, fiindcă
quodammodo *adv.* intr-un anumit fel
quolibet *adv.* oriunde
quomodo *adv.* în ce fel? cum?
quonatn *adv.* unde oare
quondam *adv.* odinioară, odată, cîteodată
quoniam *conj.* pentru că, deoarece, fiindcă
quoque *adv.* chiar şi, de asemenea; *conj.* şi ca să
quoquo *adv.* în orice parte
quoquoversus *adv.* în toate părţile
quorsum *adv.* în ce direcţie? în ce scop?
quot *pron. (indecL)* cîţi? cit? cîte?
quotannis *adv.* în fiecare an
quotcumque *pron. (indecl.)* oricîţi, oricîte
quotldianus, -a, *-um adj.* zilnic, cotidian
quotidie *adv.* în fiecare zi
quotienscumque *adv.* ori de cite ori
quotquot *pron. (indecl)* oricît, oricîţi (de mulţi, de multe)
quousque *adv.* pînă unde? pînă cînd? cît timp?
quum sau **cum** *conj.* cînd, îndată ce, după ce

R

rabidus, -a, -um *adj.* furios, turbat; *(fig.)* în delir
rabies, -ei *s.f.* furie, turbare, sălbăticie **rabib, -ere, -evi, -etum** *vb.L* a fi furios,
a fi turbat; violent
racemus, -i *s.m.* ciorchine, struguri
radiatus, -a, -um *adj.* cu raze; strălucitor, luminos **radio, -are, -avi, -atum** *vb.L* a trimite
raze; a străluci
radius, -ii *s.m.* rază de lumină; rază
radix, -icis *s.f.* rădăcină; *(fig.)* fundament, temelie **rado, -ere, rasi, rasum** *vb.L* a rade, a
răzui, a curăța, a șlefui **raedarius, -ii** *s.f.* vizitiu **ramalia, -ium** *s.n.* crengi uscate **ramosus, -a, -um** *adj.* rămuros **ramulus, -i** *s.n.* rămurea
ramus, -i *s.m.* ramură, creangă **rana, -ae** *s.f.* broască **rahcidus, -a, -um** *adj.* rinced, stricat **rapacitas, -tis** *s.f.* rapacitate, hoție;
răpire **rapax, -acis** *adj.* răpitor, hrăpăreț;
năvalnic
rapiditas, -atis *s.f.* repeziciune, rapiditate
rapidus, -a, -um *adj.* repede, năvalnic, grăbit, iute
rapina, -ae *s.f.* jaf, hoție, răpire
rapio, -ere, rapul, raptum *vb.L* a apuca repede, a smulge, a înșfăca, a lua în grabă, a răpi, a fura, a jefui **raptim** *adv.* în grabă
rapto, -are, -avi, -atum *vb.L* a răpi, a tiri, a duce cu sine, a fura
raptor, -oris *s.m.* răpitor, hoț, prădător
raptum, -i *s.n.* jaf, pradă, răpire
raptus, -us *s.m.* rupere, smulgere; jefuire, răpire; furt
rapum, -i ***s.n.*** nap
raresco, -ere *vb.L* a se subția; a se rări
rarilas, -atis *s. f.* raritate
rarus, -a, -um *adj.* rar, neobișnuit, deosebit
rasilis, -e *adj.* neted, șlefuit
ratio, -onis *s.f.* socoteală, calcul; însemnare; afaceri, interese, folos; considerație; grijă, judecată, gindire, rațiune; motiv
ratlocinor, -ari, -atus sum *vb.L* a calcula, a judeca, a raționa
rationarium, -U *s.n.* socoteală, statistică
ratus, -a, -um *adj.* socotit, hotărit, valabil; cuvenit
re și red *(in cuvinte compuse)* înapoi, dimpotrivă, contra, din nou
reatus, -us *s.m.* acuzație; învinuire; vină, păcat; stare de acuzat
reapse *adv.* în realitate, în adevăr
rebellatio, -onis *s.f.* revoltă
rebellio, -onis *s.f.* revoltă, răzvrătire, rebeliune
rebello, -are, -avi, -atum *vb.L* a reîncepe războiul; a se răscula; a se revolta
recalcitro, -are, -avi, -atum *vb.L* a da cu piciorul, a refuza

recandesco, -ere, -candui *vb.l* a se face alb; a se aprinde; a se încinge
recedo, -ere, -cessi, -cessum *vb.l* ***a*** se retrage, a da înapoi, a se depărta de
recens , **-tis** *adj.* curind; proaspăt, nou, ^ recent; neobosit
recens² *adv.* de curind
recentiores, -um *s.m pi.* cei noi, modernii
recenseo, -ere, -sui, -sum *vb.L* a trece în revistă, a examina, a revizui
recensio, -onis s/ recensământ, numărătoare
receptaculum, -i *s.n.* magazie, azil, re- . fugiu, adăpost
recepto, -are, -avi, -atum *vb.t* a trage înapoi; a se retrage; a primi la sine
receptor, -oris *s.m.* cel care ascunde, care tăinuieşte
receptam, -i *s.n.* obligaţie luată, angajament
receptus, -us *s.m.* retragere, refugiu, azil '
recessus , -a, -um *adj. şipartpf.* (v. **recedo)** retras, îndepărtat
recessus , **-us** *s.m.* retragere, depărtare; (//g) colţ depărtat, ascuns; secret
recido , -ere, -cidi, -casurum *vb.t* a recădea, a cădea iar; a decădea
recido , -ere, -cidi, -cisum *vb.t* a tăia, a scurta, a reteza, a micşora
recipio, -ere, -cepi, -ceptum *vb.t* a trage înapoi; a se retrage; a recuceri; a redobîndi; a reveni; a-şi asuma; a lua in stăpînire; a garanta
reciproce, -are, -avi, -atum *vb.t* şi *vb.L* a face mişcări alternative, (înainte şi înapoi); a înainta şi a se retrage
reciprocus, -a, -um *adj.* care se reîntoarce, care revine, care înaintează şi se retrage (marea); alternativ, reciproc
recisio, -onis *s.f.* roadere; tăietură; micşorare
recitatio, -onis *s.f.* citire tare; citire în public
recito, -are, -avi, -atum *vb.t* a c[ti cu glas tare, a declama, a recita
reclamatio, -onis *s.f.* dezaprobare
reclamo, -are, -avi, -atum *vb.t* a striga contra, a protesta, a vocifera
reclinis, -e *adj.* aplecat, culcat, rezemat
reclino, -are, -avi, -atum *vb.t* a apleca pe spate, a culca, a rezema
recludo, -ere, -clusi, -clusum *vb.t* a deschide iar; a da la iveală, a des - coperi
recogito, -are, -avi, -atum *vb.L* a reflecta, a cugeta, a gîndi
recognitio, -onis *s.f.* recunoaştere, cercetare, examinare, constatare
recognosco, -ere, -novi, -niturn *vb.t* a recunoaşte, a-şi aduce aminte, a cerceta, a examina
recolligo, -ere, -legi, -lectum *vb.t* a stringe la un loc; a reuni
recolo, -ere, -colul, -cultum *vb.t* a cultiva; a relua lucrul; a practica; a reînălţa, a-şi reaminti
reconcilia tio, -onis *s.f.* restabilire, împăcare
reconcilio, -are, -avi, -atum *vb.t.* a reîmpăca, a restabili
reconcinno, -are, -avi, -atum *vb.L* a repara, a drege, a îndrepta

reconditus, -a, -um *partpf.* (v. **recondo)** şi *adj.* ascuns, tainic; învechit, uitat; profund, adînc; greu de înţeles
recondo, -ere, -dldi, -dltum *vb.t,* a pune la o parte, a pune la păstrare; a pune înapoi; a ascunde; a ţine secret; a înfige; a adinei; a afunda
recordor, -ari, -atus sum *vb.L* şi *vb.t dep.* a-şi reaminti
recreo, -are, -avi, -aturn *vb.t* a face din nou, a restabili, a reînsufleţi
recrudesco, -ere, -crudul *vb.L* a redeschide; a reînnoi; a izbucni din nou; a se înteţi din nou
recta *adv.* direct, în linie dreaptă
recte *adv.* drept, cum trebuie; bine; pe bună dreptate; *(fig.)* fără ocol
rector, -oris *s.m.* cel care îndreaptă, călăuzeşte, conduce, guvernează; conducător
rectus, -a, -um *adj.* drept, în linie dreaptă; *(fig.)* just, simplu, cinstit, sincer; bun, convenabil; înţelegător, cum trebuie; hotărît, sigur
recumbo, -ere, -cubul *vb.L* a se culca, a se întinde pe spate
recuperatio, -onis *s.f.* redobîndire
recupero, -are, -avi, -aturu *vb.t* a redobîndi, a recîştiga, a recupera
recurro, -ere, -curri, -cursum *vb.L* a alerga înapoi, a reveni asupra unui lucru, a recurge la
recurse, -are, -avi, -atum *vb.L* a se reîntoarce, a reveni
recursus, -us *s.m.* reîntoarcere
recurvus, -a, -um *adj.* îndoit, încovoiat, curbat
recusatio, -onis *s.f.* refuz; *(jur.)* protest, reclamaţie
recuso, -are, -avi, -atum *vb.t* şi *vb:L* a nu primi, a refuza, a respinge, a se 'opune, a protesta
recutio, -ere, -cussi, -cussum *vb.t* a zgudui, a lovi
reddo, -ere, -didi, -ditum *vb.t* a da înapoi, a reda, a restitui, a pune la loc; a emite
redemptio, -onis *s.f.* răscumpărare; arendare; cumpărare
redemptor, -oris *s.m.* antreprenor de lucrări publice; arendaş
redeo, -ere, -ii, -itum *vb.L* a merge înapoi, a se întoarce, a reveni
redigo, -ere, -egi, -actum *vb.t* a aduce înapoi, a readuce; a supune
redimio, -ire, -ivi, -itum *vb.t* a încinge (fruntea, capul); a încorona
redimo, -ere, -emi, -emptum *vb.t* a răscumpăra
redintegro, -are, -avi, -atum *vb.t* a reîncepe, a reînnoi, a reîmprospăta
reditio, -onis *s.f.* reîntoarcere
reditus, -us *s.m.* reîntoarcere, revenire
reduco, -ere, -duxi, -duclum *vb.t* a aduce înapoi, a readuce, a rechema; a retrage
reductio, -onis *s.f.* readucere; retragere; restabilire
reductus, -a, **-um** *adj.* retras; depărtat
redundante r *adv.* prea bogat în, abundent
redundantia, -ae *s.f.* revărsare, abundenţă
redundo, -are, -avi, -atum *vb.L* a revărsa, a exista din belşug, a fi plin de, a avea cu prisosinţă
redux, -cis *adj.* întors, readus, revenit

refectio, -onis 5./ refacerea puterilor, înviorare, convalescenţă, repaus
refello,-ere,-felii,-falsum *vb.L* a combate; a dezminţi
refero, referre, retuli, relatum *vb.L* a lua cu sine; a duce inappi; a aduce; a restitui; a relata, a raporta, a reproduce; a reaminti
refert, referre, retulit *vb. impers.* este de luat aminte, interesează; e important
refertus, -a, -iun *adj.* plin de, bogat in, abundent
reficio, -ere, -feci, -fectum *vb.L* a reface, a restabili
refigo, -ere, -fixi, -fixum *vb.L* a smulge, a desprinde, a scoate (ceva fixat); a desfiinţa, a îndepărta, a suprima
refingo, -ere, -finxi, -fie t u m *vb.L* a plăsmui din nou, a remodela, a da o formă nouă, a închipui
reflecto, -ere, -flexi, -flexum *vb.L* a întoarce înapoi, a întoarce din nou gindul, mintea; a reflecta
refluo, -ere, -fluxi, -fluxum *vb.i.* a curge înapoi, în sens contrar; a-şi retrage apele
reformalio, -onis *s.f.* transformare, reînnoire
reformidatio, -onis *s.f.* temere, frică, spaimă
reformido, -are, -avi, -atum *vb.L* a se înspăiminta, a se înfricoşa, a se teme
reforme, -are, -avi, -atum *vb.L* a reface
refractarius, -a, -um *adj.* nesupus, îndărătnic, refractar
refragor, -ari, -atus sum *vb.Ldep,* a se opune, a fi de altă părere, a se împotrivi
refrene, -are, -avi, -atum *vb.L* aînfrina, a reţine, a opri
refrico, -are, -fricui, -fricalum *vb.L* a freca din nou, a zgîndări; *(fig.)* a redeştepta, a reînnoi
refrlgeratio, -onis *s.f.* răcorire
refrigero, -are, -avi, -atom *vb.L* a răci, a răcori; *(fig.)* a slăbi
refringo, -ere, -fregi, -fractura *vb.L* a sparge, a sfărîma, a fringe; *(fig.)* a înfringe, a dobori
refugio, -ere, -fugi, -fugilum *vb.L* şi *vb.L* a fugi înapoi, a se retrage, a evita, a se refugia
refugium, -ii *s.n.* refugiu, loc de scăpare, adăpost
refundo, -ere, -fudi, -fusnm *vb.L* a revărsa; a împrăştia; a restitui; a respinge
refuto, -are, -avi, -atum *vb.L* a combate, a respinge, a dezminţi, a nega
regaliter'arfv. regeşte, ca un rege
regenera, -are, -avi, -atum *vb.L* a face să trăiască din nou, a reproduce, a regenera
regia, -ae *s.f.* reşedinţă regală, palat; familie regală, putere regală
regie *adv.* regeşte, ca un rege
regimen, -inis *s.n.* cîrmă; conducere, cîrmuire
regina, -ae *s.f.* regină, stăpină, principesă
regio, -onis *s.f.* direcţie, linie; regiune, ţinut; graniţă, hotar
regionatim *adv.* pe regiuni
regius, -a, -um *adj.* regesc
regnator, -oris *s.m.* domnitor, rege, stăpîn

regno, -are, -avi, -atom *vb.t a* domni, *a* fi stăpîn, *a* fi rege
regnum, -i *s.n.* domnie, putere, conducere; regat, imperiu, domeniu
rego, ^ere, rexi, rectum *vb.t a* cîrmui, a conduce, a guverna, a stăpîni
regredior, -gredi, -gressus sum *vb.L dep. a* merge înapoi, a se întoarce; a reveni; a se retrage, a se înapoia
regressus, -us *s.m.* mers înapoi, reîntoarcere, revenire, regres, *(jur.)* recurs
regula, -ae *s.f.* linie, riglă, scîndură dreaptă; *(fig)* regulă, normă
reicio, -ere, -ieci, -iectum *vb.t. a* arunca înapoi, a respinge, a alunga, a îndepărta
reiectio, -onis *s.f.* respingere
relatio, -onis *s.f.* raportare, expunere, relatare; restituire
relator, -oris *s.m,* referent
relatus, -us *s.m.* expunere, raport
relaxatio, -onis *s.f.* uşurare, destindere, relaxare
relaxo, -are, -avi, -aturn *vb.t. a* se destinde, a se uşura, a se odihni, a se recrea; a slăbi
relegatio, -onis *s.f.* exilare, îndepărtare
relego , -are, -avi, -atum *vb.L* a trimite departe; a exila, a izgoni
relego , -ere, -legi, -Iectum *vb.t a* aduna iar, a citi din nou, a relua
relevo, -are, -avi, -atum *vb.L* a ridica iarăşi, a înălța; a uşura, a despovăra; a potoli
relictio, -onis i. / părăsire
religio, -onis *s.f.* religiozitate, pietate, credință către zei; ceremonie, obiecte sacre, obligații sacre
religiosus, -a, -um *adj.* religios, pios, sacru; superstiţios; venerabil, sfînt; cinstit, conştiincios
relinquo, -ere, -liqui, -llctum *vb.L* a lăsa în urmă, a părăsi
reliquiae, -arum *s.f.pl.* resturi, rămăşiţe, relicve
reliquus, -a, -um *adj.* ce rămîne, rest; *(lapi)* ceilalți
reluctor, -ari, -atus sum *vb.i dep.* a se împotrivi
remaneo, -ere, -mansi, -mansum *vb.i.* a rămîne, a dura
remansio, -onis *s.f.* rămînere, şedere într-unloc, locuire
remedium, -ii *s.n.* leac, remediu
remeo, -are, -avi, -atum *vb.L ş vb.t* a se întoarce iarăşi, a reveni
remex, -igis *s.m.* vîslaş
remlgium, -ii *s.rt* rind de vîsle, vîslire, navigație
remitto, -ere, -misi, -missum *vb.t* a trimite înapoi; a destinde; a slăbi; a reduce, a înceta; a trece peste; a ierta, a îngădui
remollio, -ire, -ivi, -itum *vb.t* a înmuia; *(fig.)* a îndupleca
rcmoranien, -inis *s.n* intîrziere; piedică
remoror, -ari, -atus sum *vb.L* şi *vb.t dep.* a întîrzia, a amina; a reține; a împiedica; a rămîne, a se opri
remotio, -onis *s.f.* îndepărtare; înlăturare, alungare
removeo, -ere, -movi, -moturn *vb.t* a pune din nou în mişcare; a îndepărta, a înlătura; a întîrzia; a desființa, a suprima
remunerație, -onis *s.f.* răsplată, recompensă

rcmuneror, -ari, -atus sum *vb.Ldep. a* răsplăti
remus, -i *s.m* vîslă-
renascor, -naşei, - natus suin *vb.L dep.* a renaşte
renes, -ium *s.mpL* rinichi
renideo, -ere, -nidui *vb.Ldep.* a străluci; *(fig.) a* străluci de bucurie; a se bucura, a ride
renilor, -niti, -nisus sum *vb. L dep.* ase opune, a se împotrivi
renodo, -are, -avi, -atum *vb.L a* dezgnoda; a dezlega
renovatio, -onis *s.f.* reînnoire, renovare
renovo, -are, -avi, -atum *vb.L a* reînnoi; a înviora, a reîmprospăta
rennntio, -are, -avi, -atum *vb.L a* anunța iarăşi; a înştiința, a raporta; a renunța; a denunța
renuto, -are, -avi, -atum *vb.L a* se opune, a se împotrivi; a refuza
renutus, -us *s.m.* refuz
reor, reri, ratus sum *vb.t dep. a* socoti, a crede
reparo, -are, -avi,'-atum *vb.L a* redobîndi, a reînnoi, a reface
repello, -ere, reppuli, repulsum *vb.L* a împinge înapoi, a respinge; a îndepărta, a alunga
rependo, -ere, -pendi, -pensum *vb.L a* da, a plăti, a răsplăti, a răscumpăra
repens, -ntis *adj.* neaşteptat, neprevăzut; nou, deodată
rcpentinus, -a, -um *adj.* neaşteptat, neprevăzut, surprinzător
repercussus, -us *s.m.* respingere; reflectare; ecou
reperio, -ire, repperi, repertum *vb.L* a regăsi, a intîlni; a descoperi, a afla, a găsi; a recunoaşte; a aprecia
repertor, -oris *s.m.* autor, inventator, descoperitor
repetitio, -onis *s.f.* repetare; *(jur.)* reclamație
repeto, -ere, -ivi, -itum *vb.L* a căuta din nou, a reîncepe, a relua; a rechema Xîn amintire), a reaminti, a evoca; a reclama, a cere înapoi; a repeta
repleo, -ere, -plevi, -pletum *vb.L* a um-. ple din nou; a împlini, a completa
replicatio, -onis *s.f.* revenire în acelaşi punct; replică; repetiție
replico, -are, -avi, -atum *vb.L* a îndoi, a apleca îndărăt; a răscoli; a răsfringe; *(fig.)* a desfăşura in minte
repo, -ere, repsi, reptum *vb.L* a se tîrî; a se strecura, a se furişa,
repono, -ere, -sui, -situm *vb.L* apune din nou, a pune la loc, a repune; a pune la o parte, a pune la păstrare; a depune; a părăsi, a da jos
reporto, -are, -avi, -atum *vb.L* a aduce înapoi, a dobîndi; a vesti, a raporta, a aduce ca răspuns
reposco, -ere, repoposci, reposcitum *vb.L* a cere înapoi, a pretinde
repositus, -a, -um *adj.* aşezat la o parte; depărtat, retras
repostor, -oris *s.m.* restaurator
repraesentatio, -onis *s.f.* reprezentare, înfățişare înaintea ochilor; plata în numerar
repraescnto, -are, -avi, -atum *vb.L* a pune în fața ochilor, a înfăți§a, a reînvia; a executa pe dată, a îndeplini

reprehendo, -«re,-di, -sum *vb.L* aprinde, a apuca; a opri; a dojeni, a critica, a imputa

reprehensio, -onls *s.f.* reproş, critică; combatere

reprehenso, -are, -avi, -atum *vb.L* a ţine pe loc, a opri

reprehensor, -oris *s.m.* critic, cel care îndreaptă

reprimo, -ere, -pressi, -pressum *vb.L* a împiedica, a opri, a respinge, a stăvili, a înăbuşi, a reprima

repto, -are, -avi, -atum *vb.L* asetîri;a - merge încet

repudiatio, -onis *s.f.* respingere

repudio, -are, -avi, -atum *vb.t.* a respinge; *(jur.)* a-şi alunga soţia

repudium, -ii J.H. alungarea soţiei; divorţ; respingere

repngnanter *adv.* în silă, cu dezgust, fără plăcere

repugne,-are,-avi,-atum *vb.L* a lupta contra, a opune rezistenţă, a se împotrivi, a rezista

repulsa, -ae *s.f.* nereuşită, insucces, respingere, refuz, eşec

repulsus, -a, -um *part.pt.* (v. **repello)** şi *adj.* respins, îndepărtat

reputaţie, -onis *s.f.* considerare, examinare, cercetare, studiere

reputo, -are, -avi, -atum *vb.t* a socoti, a examina, a reflecta

requies, -etis *s.f.* linişte, repaus, odihnă

requiesco, -ere, -qulevi, -quietnm *vb.L* a se odihni; a se linişti; a se potoli

requiro, -ere, -quisivi, -quisitum *vb.L* a căuta, a cerceta, a întreba, a se informa, a cere, a pretinde

res,rei *s.f.* lucru, împrejurare, motiv, cauză, fapt, realitate, împrejurare, situaţie; treabă, afacere, chestiune, interes, avantaj; stat, republică; viaţă politică, subiect

resarclo, -ire, -sarcl, -sartum *vb.L* a cîrpi, a drege, a repara (o pagubă)

rescindo, -ere, -scldi, -scissum *vb.L* a tăia, a sfişia; a distruge, a anula; a nimici

rescribo, -ere, -scripsi, -scriptum *vb.L şi vb.t.* a răspunde în scris, a scrie din nou, a înscrie; a restitui o sumă

rescriptum, -i *s.n.* răspuns în scris; ordin

reseco, -are, -secui, -sectum *vb.L* a tăia, a reteza, a înlătura

reservo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a pune deoparte, a păstra, a excepta, a rezerva

resideo, -ere, -sedi, -sessum *vb.L* **a** şedea, a sta, a locui, a rămîne

resido, -ere, -sedi,'-sessum *vb.L* a se aşeza, a se potoli; a da înapoi, a înceta

residuus, -a, -mu *adj.* rămas, rest

residuum, -i *s.n.* ceea ce rămîne, rest, rămăşiţe, reziduu

resigna, -are, -avi, -atum *vb.L* a deschide (peceţile); a anula

resilio, -ire, -silui *vb.L* **a** sări înapoi; a se retrage

resisto,-ere,restiti,restitum *vb.L* ase opri; a se opune; a rezista

resolvo, -ere, -solvi, -solutum *vb.L* a desface, a dezlega; a deschide; a elibera; a risipi; a rezolva

resono, -are, -avi, -atum *vb.L şi vb.L a* răsuna

respectus,-us *s.m.* privire înapoi; luare în seamă, consideraţie; respect

respicio, -ere, -spexi, -spectnm *vb.L* şi *vb.t.* a privi înapoi, a avea în vedere; a se gîndi la, a se îngriji de
respiraţie,-onis *s.f.* respiraţie, răsuflare
respire, -are, -avi, -atum *vb.L* a respira
resplendeo, -ere, -ui *vb.L* a străluci
respondeo, -ere, -spondi, -sponsum *vb.t.* a răspunde; a corespunde, a se potrivi; a fi egal; a răsplăti
responso, -are, -avi, -atum *vb.L a* răspunde (la rindul său); a se opune, a ţine piept, a replica (combătînd)
responsum, -i *s.n.* răspuns; *(jur.)* consultaţie juridică
respublica, reipublicae (res **publica)** *s.f.* interese publice, autoritate, putere, republică, stat, guvern, politică
restauro, -are, -avi, -atum *vb.L* a refa-ce, a rezidi, a restaura
resticula, -ae *s.f.* şi **reslis, -is** *s.f.* sfoară, frînghie
restinguo, -ere, -stircd, -stinctum *vb.L a* stinge, a potoli
restituo, -ere, -ui, -utnm *vb.L a* pune la loc, a repune; a reduce; a reface; a reda, a restitui
restituito, -onis *s.f.* reparare, restabi-lire, refacere, reconstituire
restitutor, -oris *s.m.* restaurator
resto, restare, restiti, restatum *vb.L a* se opri, a rămîne, a rezista
restrictus,-a,-um *portpf.* (v. restrin-go) şi *adj.* strins pe corp; strins, strict, sever, riguros, restrins; modest
restringo, -ere, -strimd, -strictum *vb.L* a lega strins, a restringe, a micşora
resulto, -are, -avi, -atuin *vb.L* a sări înapoi; a refuza; a se împotrivi
resumo, -ere, resumpsi, resnmptnm *vb.L* a lua din nou, a relua; a rezuma
resnrgo, -ere, -surrexi, -surrectum *vb.L* a se ridica iar, a se redeştepta, a recăpăta putere, a se înviora
resuscito, -are, -avi, -atum *vb.t.* a aţîţas iar, a aprinde din nou, a su-rescita
retarde, -are, -avi, atum *vb.t.* a întirzia; a încetini; a împiedica
rele, retis *s.n.* plasă, reţea; cursă
retego, -ere, -teri, -tectum *vb.L* a desco-peri, a dezveli, a face să se vadă, a dezvălui
retendo, -ere, -tendi, -tentum *vb.L* a destinde, a slăbi
retentio, -onis *s.f.* reţinere, oprire
retentus, -a, -um *adj.* reţinut
retexo, -ere, -texul, -textum *vb.L a* desfa-ce o ţesătură, a deşira; *(fig.) a* anula, a retracta; a schimba
retiarius, -ii *s.m.* gladiator
reticentia, -ae *s.f.* păstrare a tăcerii, trecere sub tăcere, reticenţă
retinaculum, -i *s.n.* legătură, funie, odgon, friu
retineo, -ere, -ţinui, -tentum *vb.L a* ţine pe loc, a reţine
retorqueo, -ere, -torsi, -torsum *vb.L a* suci înapoi, a răsuci
retractatio, -onis */ refuz, ezitare, şovăială
retracto, -are, -avi, -atum *vb.L* a lua înapoi, a relua, a revizui, a se codi, a ezita, a şovăi
retraho, -ere, -traxl, -tractum *vb.L a* retrage, a trage înapoi, a opţi, a reţine

retribuo, -ere, -oi, -utum *vb.t* a da înapoi, a restitui; a da cuiva ce i se cuvine, a retribui
retro *adv.* înapoi, îndărăt
retrogradlor, -adi, -essns sum *vb.L* a merge înapoi; a retrograda
retroversns, -a, -utn *adj.*- întors îndărăt (înapoi); în sens invers
retundo, -«re, retudi, retuşam *vb.t.* a tine in friu, a înfrina; a opri; a respinge; a împiedica .
rens, -i *s.m.* acuzat, învinuit
revello, -ere, -velli, -vulsum *vb.t.* a smulge, a desface cu forța, a deschide; a despărți cu sila, a îndepărta; a face să dispară
revelo, -are, -avi, -atum *vb.t* a descoperi, a dezvălui, a arăta
revera arfv. în realitate, de fapt
reverbere, -are, -avi, -atum *vb.L* a trimite înapoi, a respinge
reverenter *adv.* respectuos
reverentla, -ae *s.f.* respect, considerație, teamă respectuoasă
reverseor, -eri, -veritus sum *vb.tdep.* a respecta cu teamă, a lua în seamă; a stima, a avea respect de
reversus, -a, -um *adj.* revenit, reîntors
revertor, reverii, reversus sum *vb.L dep.* a se întoarce, a reveni
revincio, -Ire, -vlnxi, -vinctum *vb.t,* a lega, a inlănțui
revinco, -ere, -viei, -victum *vb.t.* a învinge, a înfrînge, a combate
revlso, -ere, -visi, -vlsum *vb.t* a revedea, a cerceta, a revizui
revivisco, -ere, -vfad, -victnm *vb.L* a reînvia, a renaşte, a reveni la viață
revocamen, -Inls *s.n.* avertisment, îndemn de a nu înfăptui ceva
revocatio, -onis *vb.L* rechemare, readucere; retractare
revoco, -are, -avi, -atum *vb.t.* a chema din nou, a rechema, a readuce; a reține, a opri; a relua, a întoarce de la
revolvo, -ere, -vohri, -volutum *vb.t.* a rostogoli înapoi, a parcurge din nou, a relua, a reveni
rex, regls *s.m.* cel care conduce, rege; stăpînitor, tiran, despot
rhetor, -oris *s.m.* retor, orator, profesor de elocință
rhetorica, -ae *s.f.* retorică; arta vorbirii
rhytmus, -l *s.m.* ritm, mişcare regulată
rictus, -us *s.m.* gură deschisă; zîmbet
rideo, -ere, risi, risum *vb.L şi vb.t.* a ride, a zîmbi, a suride, a fi vesel
ridiculum, -i *s.n.* glumă, vorbă de spirit
ridicolus, -a, -om *adj.* de ris, comic, glumeț, ridicul
rigeo, -ere, rigui *vb.L* a înțepeni, a deveni rigid, a se împietri
rigidus, -a, -um *adj.* țeapăn, tare; *(fig.)* neînduplecat, aspru, sever, rigid
rigo,-are, -avi, -atum *vb.L* a uda, a scălda, a iriga
rigor, -oris *s.m.* înțepenire; ger, frig; *(fig.)* asprime, duritate, rigiditate
rimor, -ari, -atus sum *vb.tdep.* a crăpa, a sparge; a scormoni, a cerceta, a explora
rimosus, -a, -um *adj.* spart, plin de crăpături
ripa, -ae *s.f.* rîpă, mal
risus, -us *s.m.* ris, risete; batjocură
rite *adv.* după rit, după datină, după religie; cum trebuie, bine

ritus, -us *s.m.* obicei religios; rit, datină, obicei, fel
rivalltas, -tis *s.f.* rivalitate, concurenţă
rivus, -l *s.m.* riu, canal; jgheab
rixa, -ae *s.f.* ceartă, dispută, luptă
robigo (rubigo), -Inls *s.f.* rugină; *(flg.)* trindăvie
roboro, -are, -avi, -a turn *r b. t. a* in ţări, a consolida
robur, -oris *s.n.* stejar, lemn tare; *(fig.)* tărie, putere, forţă
robustus, -a, -um *adj.* de stejar, *(flg.)* tare, puternic, viguros, curajos
rodo, -ere, roşi, rosum *vb.L* a roade; a vorbi de rău, a bîrfi, a ponegri
rogatio, -onls *s.f.* cerere, petiţie; proiect, propunere; întrebare
rogator, -oris *s.m.* cel care propune o lege
rogatus, -us *s.m.* întrebare; cerere; rugăminte
rogo, -are, -avi, -atum *vb.L* a întreba; a cere informaţii; a consulta; a se interesa; *(jur.)* a ţine alegeri; a face recrutări; a chema
rogus, -i *s.m.* rug; mormînt
rorarii, -orum *s.mpL* soldaţi uşor înarmaţi
roro, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.L* a cădea rouă; a picura; a fi ud; a bura
ros, roris *s.m.* rouă; *(fig.)* picătură
roşa, -ae *s.f.* trandafir
rosarium,-ii *s.n.* grădină de trandafiri
roseus, -a, -um *adj.* trandafiriu
roşiră, -orum *s.n.pL* tribună a oratorilor în forul roman
rostrum, -l *s.n.* cioc, bot încovoiat
rota, -ae *s.f.* roată, orbită
rotatio, -onis *s.f.* rotire, mişcare ta cerc (în formă de roată)
roto, -are, -avi, -atum *vb.L* a roti, a învîrti
rotundo, -are, -avi, -atum *vb.L* a rotunji; *(fiS-)* [a] împlini
rotundus, -a, -um *adj.* rotund, rotunjit; *(fig.)* şlefuit, ales, îngrijit
rubeo,-ere,-«l *vb.L* a fi roşu, a roşi; a se ruşina
ruber, rubra, rubrum *adj.* roşu
rubetum,-i *s.n.* rugdemure,mărăciniş
rubicundus, -a, -um *adj.* roşu, stacojiu
rubor, -oris *s.m.* roşcată, culoare roşie; ruşine, necinste, dezonoare
rubrica, -ae *s.f.* cretă roşie; linie trasată cu roşu; rubrică
rubus, -l *s.m.* măceş
rudens,-tis *s.m.* odgon, fringhie, funie
rudimentum, -i *s.n.* prima încercare, probă, început, debut, ucenicie
rndls[1], -e *adj.* nelucrat, brut, neşlefuit, necultivat, ignorant, necioplit, grosolan, rudimentar
rudis , **-is** *s.f.* băţ, varga
rado, -ere, -ivi, -itum *vb.L* a striga, a urla, a zbiera; a mugi, a rage
rudus, -eris *s.n.* moloz, dărîmături
ruga, -ae *s.f.* zbîrcitură, încreţitură; *(fig.)* severitate, grijă
ruina, -ae *s.f.* năruire, prăvălire, ruină, decădere, distrugere, pieire
ruinosus, -a, -um *adj.* ruinat; gata să se dărime
rumino, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.L* a rumega
rumor, -oris *s.m.* zgomot, zvon; opinie publică, reputaţie

rumpo, -ere, rupi, ruptum *vb.t* a rupe, a sparge; a strica; a întrerupe
ruo, mere, rui, nitum *vb.i.* şi *vb.t* **a** se repezi, a se năpusti, a năvăli, a răsturna, a răscoli, a scormoni
rupes, -îs *s.f.* stîncă, peşteră
ruptura, -ae i./ rupere, fringere, ruptură
rursus *adv.* înapoi, în urmă; din nou, iarăşi
rus, ruris *s.n.* ogor, cimp, ţinut de la ţară; *(fig.)* bădărănie, grosolănie
rustice *adv.* ţărăneşte; grosolan
rustkitas, -tis *s.f.* viaţă **de** ţară; simplitate, stîngăcie
rusticus[1], -a, -um *adj.* ţărănesc, de ţară, rustic; necioplit, grosolan
rusticus[2], -i *s.m.* ţăran
rutilo, -are, -avi, -atum *vb.L* a vopsi în roşu; a străluci ca aurul
rutilus, -a, *-amadj.* galben-auriu; roşiatic
rutrunv, -i *s.n.* sapă, lopată, cazma, hirleţ

sabnlum, -i *s.n.* nisip
saccns, -i ***s.m.*** sac
sacer, -era, -crom *adj,* consacrat zeilor; sflnt
sacerdos, -otis *s. m.* şi *s.f.* preot, preoteasă
sacerdotium, -ii *s.n.* preoție
sacramentum, -i *s.n.* jurămînt de credință, angajament
sacrarium, -U *s.n.* sanctuar, loc sfînt
sacratus, -a, -om *adj.* sfințit, consacrat
sacrificatio, -onis *s.f.* jertfă; ceremonie religioasă, sacrificare
sacrtfichim, -li *s.n.* sacrificiu; jertfă
sacrifico, -afe, -avi, -atum *vb.i.* şi *vb.t.* a aduce jertfă, a face un sacrificiu
sacrilegium, -ii *s.n.* profanare, sacrilegiu
sacro, -are, -avi, -atum *vb.i,* a consacra; a promite zeilor; a sfinți
sacrosanclus, -a, **-um** *adj.* sfînt; inviolabil; de neatacat
saeculum, -i *s.TL* generație; timp; epocă; secol
saepe *adv.* **adesea**
saepes -*is* *s.f.* gard
saepio, -Ire, saepi, sacptum *vb.i* a îngrădi; a imprejmui
saeptum, -i *s.n.* ocol, împrejmuire; staul, stînă
saevio, -ire, -ii, -itum *vb.i.* a se înfuria, a se dezlănțui
saevus, -a, -um *adj.* furios, crud, violent, sălbatic
sagacitas,-atis 5./ascuțime a minții, a simțurilor; pătrundere
sagaciter *adv.* pătrunzător, ascuțit/subtil
sagax, -acis *adj.* cu miros fin; pătrunzător (la minte); ascuțit, ager, iscusit
sagjo, -ire, -ivi, -itnm *vb.i.* a mirosi de departe; a presimți
sagitta, -ae *s.f.* săgeată
saglto, -are, -avi, -atum *vb.t.* a arunca săgeți
sagum, -i *s.n.* pelerină, manta de război
sal, salis *s.m.* sare; *(fig.)* finețe, spirit, umor, glumă
salarium, -ii *s.n.* tainul în sare; soldă, salariu
salax, -acis *adj.* dezmățat, desfrinat
salina, -ae *s.f.* salină
salio, -ire, salul, saltum *vb.L* a sări, a sălta, a dansa
sallio, -ire, -ivi, -itum *vb.L* a săra
saliva, -ae *s.f.* salivă, scuipat
saltx, -icis *s.f.* salcie
salsus, -a, **-um** *adj.* sărat; *(fig.)* spiritual
saltator, -oris *s.m.* dansator
saltatrix, -icis *s.f.* dansatoare, balerină
saltalus, -us *s.rn.* dans
salto, -are, -avi, -atum *vb.t a* dansa
sal tuș[1], -us *s.m.* săritură, salt
saltus , **-us** *s.m.* pas, defileu, trecătoare; munte păduros; păşune, plai
saluber, -bris, -bre *adj.* sănătos; *(fig.)* salutar, folositor

salubritas, -tis *adj. s.f.* salubritate, sănătate, bunăstare
salum, -I *s.n.* largul mării; mare
salus, -utls *s.f.* sănătate; bine; salutări, complimente
salutaris, -e *adj.* folositor, salutar
salutatio, -onis *s.f.* salutare, salut
saluto, -are, -avi, -atom *vb.L* a saluta, a prezenta omagii
salve *adv.* bine, în bună stare, cum trebuie
salve *imperativ* (v. **sah-eo)** te salut! salutare!
salveo, -ere *vb.Ldep.* a fi sănătos
salvus, -a, -am *adj.* sănătos, nevătămat, teafăr, in bună stare
sanatio, -onis *s.f.* vindecare, sănătate
sancio, -ire, sanxi, sanctum *vb.L* a consfinți, a întări, a decreta, a opri; a sancționa, a pedepsi, a interzice
sancte -*adv.* cu sfinţenie, cu pietate
sanctimonia, -ae *s.f.* pietate, sfinţenie; cinste, nevinovăție
sanctfo, -onis *s.f.* sancțiune, sancționarea unei legi
sanctitas, -atis *s.f.* pietate, castitate, sfinţenie; onestitate; caracter sfin t, inviolabil
sanctus, -a, -um *adj.* sfint, inviolabil, neprihănit, cast, curat
sane *adv.* cu mintea întreagă; cuminte; desigur, într-adevăr
sanguino, -are, -avi, -atum *vb.L* a sângera
sanguinolentus, -a, -iun *adj.* insingerat, plin de singe
sanguis, -inis *s.m.* sînge; înrudire de sînge; neam, rudenie
sanies, -ei *s.f.* puroi, scursoare; sînge stricat
sanitas, -atis *s.f.* sănătate; bun simț; judecată sănătoasă; rațiune; cumpătare
sano, -are, -avi, -atum *vb.L* a însănătoşi, a vindeca; a asana
sanus, -a, **-um** *adj.* sănătos
sapiens, -tis *adj.* înțelept, priceput, filosof
sapientla, -ae *s.f.* judecată, înțelepciune; prudență, învățătură
sapio, -ire, -ii *vb.L* a cugeta, a fi înțelept, a judeca
sapo, -onis *s.m.* săpun
sapor, -oris *s.m.* savoare, gust al bucatelor
sarcina, -ae *s.f.* bagaj, povară, sarcină
sarcinarius, -a, -um *adj.* îngreunat, împovărat
sarmentum, -i *s.n.* mlădiță, ramură tinără
satiatus, -a, -um *adj.* sătul
satietas, -atis *s.f.* sațietate, îndestulare
satio , -are, -avi, -atum *vb.L* a satura; *(fig.)* a îndestula; a satisface
satio , -onis *s.f.* semănare, sădire, plantare; semănături
sa tis *adv.* destul, îndeajuns
satisdatio, -onis x/(/wr) garanție, cauțiune
satisfacio, -ere, -feci, -factura *vb.L* a satisface; a se achita, a plăti; a da satisfacție, a cere scuze
satisfacţie, -onis *s.f.* satisfacție; reparație, scuze; *(jur.)* pedeapsă, ispăşire, despăgubire
satius *adj.* (v. satis) mai bine; mai potrivit; de preferat

sator, -oris ***s.m.*** **semănător; creator,** autor **saturitas, -atis** *s.f.* saturație; belșug, abundență
saturo, -are, -avi -alura *vb.t. a* sătura
satus[1], -a, -um *portpf.* (v. sero) și *adj.* născut, ieșit **satus[2], -ns** *s.m.* însămînțare, semănare; *(fig.)* naşterea; neamul; originea
sauciatio, -onis *s.f.* rănire **saucio, -are, -avi, -atum** *vb.t.* a răni **saucius, -a, -iun** *adj.* rănit; atacat; vătămat; lovit, izbit **saxosus, -a, -uni** *adj.* pietros, stîncos **saxum, -l** *s.n.* piatră, bolovan, stîncă **scaber, -bra, -iun** *adj.* aspru, zgrunțuros, neregulat; murdar, slinos ' **scabies, -ei** *s.f.* riie, mîncărime; lepră **scabo, -ere, scabi** *vb.t* a scărpina, a zgîria **scaena, -ae** *s.f.* scenă; înscenare; văzul lumii
scaenkus, -a, **-iun** *adj.* de teatru, teatral
scaenicus, -i *s.m.* actor **scaevus, -a, -um** *adj.* stingaci, din stingă **scalpo, -ere, -psi, -ptum** *vb.t.* a zgîria, a sculpta; a grava **scalprum, -i** *s.n.* cuțit, daltă, briceag, bisturiu
scalptor, -oris *s.m.* sculptor; gravor
scalptura, -ae *s.f.* sculptură; gravură
scando,-ere,-di,-suni *vb.l* ŞI *vb.t* a se sui; a se urca **scapha, -ae** *s.f.* barcă, luntre, corabie mică
scapulae, -anim *s.f.pL* umeri
scarabeus, -i *s.m.* gîndac, insectă
scatebra, -ae *s.f.* țișnire; apa care țîșnește
scateo, -ere *vb.L* a țțșni, a mișuna; a fi plin de
sceleratus, -a, -um *partpf.* (y. **scelero)** și *adj.* criminal, ticălos, nelegiuit, scelerat
scelero, -are, -avi, -atum *vb.t.* a profana, a pîngări
scelus, -eris *s.n.* crimă, nelegiuire
sceptrum, -i *s.n* sceptru, toiag de stăpinitor; tron
schema, -atis *s.n.* schiță, desen, figură
schola, -ae *s.f.* conferință, lecție; scoală, discuție filozofică, doctrină
scholasticus, -a, -um *adj.* școlăresc; ce ține de școală
scolasticus, -i *s.m.* retor, profesor, orator, școlar
scienter *adv.* cu știință, cu iscusință; cu pricepere, în cunoștință de cauză
scientia, -ae *s.f.* știință, cunoaștere
scilicet *adv.* desigur, firește, adică, bineînțeles
scindo, -ere, scidi, scissum *vb.L* a despica, a tăia, a rupe; a scinda, a despărți
scintilla, -ae *s.f.* scînteie
scintillo, -are, -avi, -atum *vb.L* a scînteia, a străluci
scio, -ire, scivi, scitum ***vb.L*** **a ști**
sciscitor, -ari, -atus sum *vb.l.dep.* a cerceta; a se informa, a căuta să afle
scisco, -ere, scivi, scitum *vb.t.* a căuta să știi; a hotărî; a.decreta, a decide
scite *adv.* cu știință, cu iscusință, cu dibăcie
scitum, -i ***s.n.*** și **scitus, -us** *s.rn.* hotărire, decret, decizie

scitys, -a, -um *adj.* şi *partpf.* (v. scio) ştiut, cunoscut; instruit, informat, priceput, învăţat; spiritual **scopulus, -i** *s.m.* stîncă; *(fig.)* piedică, pericol, primejdie **scopus, -i** *s.m.* ţintă, scop **scordalia, -ae** *s.f.* ceartă, dispută **scortator, -oris** *s.m.* om desfrinat **scortum, -l** *s.n.* piele; femeie desfrinată, prostituată **scriba, -ae** *s.m.* scrib, secretar, grefier, copist

scribo, -ere, scripsi, scriptum *vb.L* a scrie

scriptor, -oris *s.m.* scriitor, autor, co - pist

scriptum, -i *s.n.* scris, text; scrieri

scriptura, -ae *s.f.* scris; felul de a scrie

scrupulosus, -a, **-um**$_{t}$ *adj.* pietros; aspru, spinos; *(fig,)* minuţios, pedant, scrupulos

scrupulum, -i *s.n.* pietricică ascuţită, cantitate mică, fărîmă, dram; *(fig.)* nedumerire; grijă; scrupul **scrutatk), -onis** *s.f.* cercetare minuţioasă; scrutare

scrutor, -ari, -atus sura *vb.Ldep.* a cerceta minuţios, a scotoci **sculpo, -ere, -psi, -ptum** *vb. t.* a sculpta, agrava

sculptor, -oris *s.m.* sculptor

sculptura, -ae *s.f.* sculptură, gravură

scurra, -ae *s.m.* bufon, măscărici

scurriliter *adv.* caraghios, glumeţ

scutum, -l *s.n.* scut **sebum, -i** *s.n.* grăsime **seccdo, -ere, -cessi, -cessum** *vb.L* a se da la o parte, a se retrage; a se separa, a se despărţi

secessio, -onis .ţ. (/retragere; despărţire, separare; secesiune

secessus, -us *s.m.* separare, izolare, retragere; loc retras

seclns (setius, sequius) *adv. comp.* (v. secus) altfel decît trebuie; mai puţin; mai rău

secludo, -ere, -clusi, -clusum *vb.L* a închide; a izola, a separa; a despărţi, a îndepărta

seco, -are^secui, sectum *vb.L* a tăia, a spinteca, a sfîşia, a diseca; a divide; a dezmembra; a despărţi

secretlo, -onis *s.f.* separare; despărţire; desfacere

secretam, -l *s.n.* retragere, singurătate, loc retras, izolat, secret, tainic, ascuns

secretos, -a, -um *adj.* separat, deosebit, distinct; retras, tainic

secta, -ae *s.f.* direcţie, cale, drum în viaţă; partid politic; sectă

sectio, -onis *s.f.* tăiere, amputare, secţionare

sector, -ari, -atussum *vb.Ldep.* a urma, a însoţi; a urmări, a alerga

secundarius, -a, -um *adj.* de calitatea a doua, secundar

secundo , -are, -avi, -atum *vb.L* a favoriza, a ajuta; a fi prielnic

secundo *adv.* apoi, in al doilea rînd; imediat după

secundum *prep. (cu ac.)* îndată după, conform cu, după; *(jur.)* în avantajul, în favoarea

secundus, -a, -um *adj.* următor, al doilea, secund; *(fig.)* favorabil, norocos, fericit, prosper

secure *adv.* fără grijă, liniştit

secnris, -îs *s.f.* secure, topor; *(fig.)* putere, stăpînire
securitas, -alis *s.f.* siguranţă, linişte, lipsă de griji
securus, -a, -um *adj.* desigur, fără frică, fără grijă; liniştit
secus[1] *adv.* altfel decît trebuie
secus[2] *s.n. (indecL)* sex (bărbătesc, femeiesc)
şed *con),* dar, însă
sedatio, -onis *s.f.* liniştire, calmare
sedatus, -a, -uni *adj.* liniştit, calm, potolit, aşezat
sedeo, -ere, sedi, sessum *vb.L* a şedea
sedes, -is *s.f.* scaun, tron; aşezare, reşedinţă, locuinţă, sălaş, loc central, sediu
sedimentum, -i *s.n.* aşezare (lăsare în jos, la fund); afundare
seditio, -onis *s.f.* separare, dezbinare; ceartă; revoltă, răzvrătire
sediliosus, -a, -um *adj.* turbulent, neliniştit, răzvrătit
sedo, -are, -avi, -aluni *vb.L* a aşeza, a potoli; a calma, a linişti
seduco, -ere, -duxi. -ductum *vb.L* a trage la o parte, a despărţi; a separa, a îndepărta
seductus, -a, -um *adj.* retras, depărtat, separat
sedulus, -a, -um *adj.* silitor, conştiincios, zelos, harnic
seges, -etis *s.f.* semănătură, ogor semănat; lan, recoltă; cîmp, ogor; *(fig.)* mulţime, droaie
segmentam, -i *s.n.* bandă; zonă; segment
segniter *adv.* lînced, molatic; trîndav, indolent, leneş; moale
segnitia, -ae *s.f.* trindăvie, lene
segrego, -are, -avi, -atum *vb.L* **a** separa, a îndepărta, a izola **segrex, -egis** *adj.* izolat **seiunclio, -onis** *s.f.* separare **seiungo, -ere, -iunxi, -iunctum** ***vb.L*** **a** separa, a despărţi, a deosebi **seligo, -ere, -legi, -lecturn** *vb.L* a alege **semel** *adv.* o dată, o singură dată; *conj.* îndată ce
semen, -inis *s.n.* sămînţă; neam, seminţie; principiu, cauză, izvor
sementis, -is */ semnătură
semestris, -e *adj.* de şase luni **semi** *patticulă inseparabilă* jumătate, pe jumătate
semibarbams, -a, **-iun** *adj.* pe jumătate barbar
semideus, -i *s.m.* şi *s.f.* semizeu
semifactus, -a, -um *adj.* pe jumătate făcut, neterminat
semihora, -ae *s.f.* jumătate de oră
seminarium, -fi *s.n.* pepinieră; *(fig)* sursă
seminator, .oris *s.m.* semănător, autor, creator
semino, -are, -avi, -atum *vb.L* a semăna; a produce, a crea, a da naştere
semisomnus. -a, -um *adj.* pe jumătate adormit
semotus, -a, -um *adj. şiparLpf.* (v. **semoveo)** departe de, retras; *(fig.)* secret **semoveo, -ere, -movi, -motum** ***vb.t.*** **a** îndepărta
semper *adv.* totdeauna, mereu
senator, -oris *s.m.* senator, membru al senatului **senatus, -us** *s.m.* senat

senatus consultam, -i *s.n.* decret al senatului **senectuş, -ulis** *s.f.* bătrineţe, virstă înaintată **senectus, -a, -mn** *adj.* bătrin; învechit, îmbătrînit **senesco, -ere, senui** *vb.L* a îmbătrini **senilis, -e** *adj.* bătrinesc, de bătrin **seniliter** *adv.* ca bătrinii **senium, -ii** *s.n.* bătrineţe, slăbiciune; *(fig.)* supărare, mihnire **sensus, -us** *s.m.* simţire, simţ; sentiment; **idee,** părere, înţeles, fel de a vedea; judecată, argument, sens **sententia, -ae** *s.f.* părere, gînd, intenţie, sens, cugetare, maximă; sentinţă **sententiosus, -a, -um** *adj.* sentenţios, plin de idei, de maxime **sentio, -ire, sensi, sensum** *vb.t.* a simţi, a gîndi, a judeca, a înţelege **seorsum** *adv.* despărţit de; in afara; departe **separaţie, -onis** *s.f.* separare **separatus, -a, -um** ***adj.*** **separat, distinct,** deosebit **separo, -are, -avi, -atum** ***vb.L*** **a separa,** a despărţi, a deosebi **sepelio, -ire, -pe IM, -pultum** ***vb.L*** **a** îngropa **sepono, -ere, -posui, -positum** ***vb.L*** **a** pune deoparte, a separa **septem** *num.* şapte **septentrio, -onis** *s.m.* nord; polul nord **septentrionalia, -ium** *s.n.pL* ţinuturi nordice **sepulcrum, -i** *s.n.* mormînt **sepultura,** -ae *s.f* înmormintare; îngropăciune **sequens, -tis** *adj.* care urmează, următor **sequester, -tris** *s.m. (jur.)* mijlocitor, mediator; cel care intervine **sequor, sequi, secutus sum** *vb.Ldep.* a însoţi, a urmări, a urma **serenitas, -atis** *s.f.* seninătate **sereno, -are, -avi, -atum** *vb.t* a însenina, a lumina **serenus, -a, -um** *adj.* senin, luminos **series, -ei** *s.f.* şir; rînd; serie serio *adv.* în mod serios **serius, -a, -um** *adj.* serios, grav, adevărat, real **sermo, -onis** *s.m.* conversaţie, discuţie, convorbire, vorbire, limbaj **sero** *adv.* tîrziu **sero , -ere, -ui, -turn** *vb.t.* a stringe, a lega, a înşira; a împleti **sero , -ere, sevi, saturn** *vb.L* a semăna, a sădi; a produce, a crea **serpens, -tis** i. *m.* şi *s.f.* şarpe **serpo, -ere, serpsi, serptum** ***vb.t.*** **a se** tirî; *(fig.)* a se întinde, a se răspindi, a se împrăştia **serum** , **-i** *s.n.* zer, lichid **serum** , **-i** *s.n.* vreme înaintată; tîrziu **serum** *adv.* tîrziu (seara, noaptea); tardiv serva, -ae *s.f.* sclavă **servator, -oris** *s.m.* păzitor, cel care observă; salvator **servatrix, -icis** *s.f.* salvatoare **servilis,** -e *adj.* de sclav, servil **servio, -ire, -ii, -itum** *vb.L* a fi sclav (rob); a servi; a sluji **servitium, -ii** *s.n* sclavie; dependenţă; servitudine

servitus, -utis *s.f.* sclavie, supunere, servitute **servo, -are, -avi, -atum** *vb.L a* observa;
a păzi; a urmări; a păstra, a conserva; a salva, a scăpa **servus, -i** *s.m.* sclav **sesqui** *odv.* o dată a jumătate **sessilis, -e** *adj.* pe care se poate şedea **sessio, -onis** *s.f.* şedere, reşedinţă; oprire; sesiune, şedinţă sessor, -orb *s.m* cel care sade; spectator **sestertium, -ii** *s.m.* sesterţ (monedă de argint) **severitas, -atis** *s.f.* seriozitate; asprime, severitate **severus, -a, -um** *adj.* serios, aspru,
crud, neînduplecat, sever **sex** *num.* şase **sexus, -us** *s.nt* sex **si** *conj.* dacă, în caz că, şi dacă **sibi'lo, -are, -avi, -atum** *vb.L* şi ***vb.L*** **a**
şuiera, a fluiera **sibilus, -i** *s.m.* şuierat sic *adv.* astfel **sica, -ae** *s.f.* pumnal **sicarius, -ii** *s.m.* bandit, asasin **siccitas, -atis** *s.f.* uscăciune, secetă **sicco, -are, -avi, -atum** *vb.L* a usca, a
secătui **siccus, -a, -um** *adj.* uscat, secetos; *(fig.)*
cumpătat, sobru **sicut** *adv.* aşa cum, precum, ca şi cum **siderus, -a, -um** *adj.* înstelat, strălucitor, scînteietor **sido, -ere, sedi, sessum** *vb.L* a se aşeza;
a se prăbuşi; a se lăsa la fund **sidus, -eris** *s.n.* stea, astru, constelaţie; *(fig.)* anotimp, vreme

sigillum, -i *s.n.* figură mică in relief; pecete, sigiliu **signator, -oris** *s.m.* cel care pune sigiliul, semnatar **signiflcaDS, -ntis** *adj.* limpede, clar, expresiv **signiflcatia, -ae** *s.f* claritate, limpezire, expresivitate **significatio, -onis** *s.f.* vestire, anunţare; aprobare; semnificaţie **signiflco, -are, -avi, -atum** *vb.L* a da de veste, a anunţa; a înştiinţa dinainte; a prevesti; a însemna **signo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a însemna cu un semn, a marca; a pecetlui, a sigila; a întipări **signum, -i** *s.n.* semn, semnal; podoabă; drapel **silentium, -U** *s.n.* tăcere; *(fig.)* linişte, repaus, inactivitate **sileo, -ere, -ui** *vb.L* şi *vb.L a* tăcea **siler, -eris** *s.n.* răchită, papură **silex, -icis** *s.n.* -cremene, piatră tare; stincă **silva, ae** *s.f.* pădure; *(fig.)* grămadă, mulţime, cantitate mare **siivester, -tris, -tre** *adj.* împădurit; de pădure **simia, -ae** *s.m.* maimuţă **similis, -**e *adj.* asemănător, la fel **similiter** *adv.* la fel, în mod asemănător **similitudo, -inis** *s.f.* asemănare **simplex, -plicis** *adj.* unul singur, unic; simplu, natural; *(fig.)* inocent, curat, sincer **simplidţşs, -atis** *s.f* simplitate, nevinovăţie, sinceritate

simptyciter *adv.* simplu, sincer, de bună credinţă, deschis
simul *adv.* deodată, în acelaşi timp; împreună; îndată ce
simulacrum, -i *s.n.* asemănare; chip, imagine, portret; aparenţă, închipuire, iluzie; simulacru
simulalio, -onis *s.f.* prefăcătorie, aparenţă
simulator, -oris s.m. imitator; prefăcut, viclean, care se preface
simulo, -are, -avi, -atum *vb.L* a imita, a se preface, a simula
sin *con},* dacă, însă
sincerus, -a, **-um** *adj.* curat, pur, neprihănit, cinstit, sincer
sine *prep. (cu abL)* fără
singularis, -e *adj.* singur, individual, personal; unic, extraordinar
singularius, -a, -um *adj.* individual; singular
singuli, -ae, -a *num.* fiecare, cîte unul, singur
sinister, -tra, -trum *adj.* stîng, din partea stingă; *(fig.)* dăunător, rău, defavorabil
sinisteritas, -atis *s.f.* stingăcie
sinistre *adv.* în mod nefavorabil, răuvoitor
sino, -ere, sivi, situm *vb.L* a lăsa, a da voie, a permite, a îngădui
sinuo, -are, -avi, -atum *vb.t* a îndoi, a încovoia
sinuosus, -a, -um *adj.* îndoit, sinuos
sinus, -us *s.m.* indoitură, cută, fald; sin, piept; *(fig.)* adîncul inimii; adîncitură, golf; pungă, buzunar
siqua *adv.* dacă cumva
si quando *conj.* dacă vreodată
si quidem *conj.* dacă intr-adevăr
sisto, -ere, ştiţi, statum *vb.L* şi *vb.L* **a** aşeza, a pune, a aduce; *(jur.)* a prezenta la termen; a opri, a se opri locului; a se menţine
sitiens, -ntis *adj.* arid, uscat, însetat
sitientia, -um *s.n.pL* locuri aride
sitienter *adv.* cu sete
sitio, -ire, -ivi, -itum *vb.L* şi *vb.t* a fi însetat; *(fig.)* a fi lacom
sitis, -is *s.f.* sete, uscăciune; *(fig.)* dorinţă fierbinte de
shus , **-us** *s.m.* aşezare; situaţie, poziţie; şedere îndelungată, inactivitate, lene; rugină
situs[2], -a, -um *adj. ^pattpf.* (v. sino) situat, aşezat; clădit, ridicat
sive *conj.* sau, dacă
sobrietas, -atis *s.f.* cumpătare, sobrietate
sobrius, -a, -um *adj.* cumpătat, moderat
socer, -eri *s.m.* socru
socia, -ae *s.f.* aliată, tovarăşă
sociabilis, -e *adj.* sociabil
socialis, -e *adj.* social, de societate
socialiter *adv.* în interesul societăţii
societas, -atis *s.f.* asociere, tovărăşie, comunitate, alianţă, uniune, societate
socio, -are, -avi, -atum *vb.t.* a uni, a asocia, a lega, a se întovărăşi
socius[1], -U *s.m.* aliat, tovarăş, complice, asociat
socius[2], -a, -um *adj.* comun, acelaşi; unit, aliat; ajutător, ocrotitor
socordia, -ae *s.f.* indolenţă, lene, trindăvie; prostie; nepăsare, neglijenţă
socors, -dis *adj.* indolent, nepăsător; mărginit, prost

sodalis, -is *s.m.* tovarăş, camarad, coleg, prieten
sodalitas, -atis *s.f.* camaraderie, prietenie, colegialitate; solidaritate, societate; asociaţie, reuniune
sol, solis *s.m.* soare
solaciiun, -ll *s.n.* şi **solamen, -is** *s.n.* consolare, mîngiiere
solarls, -e ***adj.*** **solar**
solator, -oris *s.m.* consolator
soleo, -ere, -itus snm *vb.ldep.* a obişnui, a avea obiceiul, a se obişnui
soliditas, -atis *s.f.* consistenţă, soliditate, tărie
solido, -are, -avi, -atom *b.t* a întări; a consolida.
solidus, -a, -um *adj.* solid, tare; *(fîg.)* temeinic, puternic; real
solitarius, -a, -om *adj.* singuratic, izolat, singur, solitar
solitudo, -inis *s.f.* singurătate
sollemne, -is *s.n* solemnitate, ceremonie religioasă; datină, obicei
sollemnis, -e *adj.* care se intîmplă o dată pe an, anual; solemn, de sărbătoare; sfînt
sollemnitas, -atis *s.f.* solemnitate, ceremonie
sollertia, -ae *s.f.* dibăcie, abilitate, iscusinţă, pricepere, ingeniozitate
sollicitatio, -onis *s.f.* instigare, aţîţare, provocare
sollicito,-are,-avi,-atum *vb.L* a mişca tare, a zgudui; a tulbura, a agita; aţîţa, a îndemna
sollicitudo, -inis *f. grijă,* nelinişte
sollicitus, -a, -um *adj.* agitat, tulburat, neliniştit, îngrijorat
solor, -ari, -atus suni *vb.ldep.* aconsola, a mîngiia, a uşura
solstitium, -ll *s.n.* solstiţiu
solum[1]**, -i** *s.n.* temelie, pămînt, sol; întindere, ţară
solum *adv.* numai
solns, -a, -um *adj.* singur, singuratic
solnte *adv.* liber, în voie, alene, fără osteneală, uşor
solutio, -onis *s.f.* descompunere, desfacere, slăbire, dezagregare; libertate; soluţie, rezolvare, explicare
solutns, -a, -um dezlegat, desfăcut; liber, descurcăreţ; îndemînatic; neîngrădit
soivo, -ere, solvi, solutum *b.L* a desface, a dezlega; a topi; a destinde, a elibera; a achita, a plăti (o datorie)
somnifer, -era, -erum *adj.* adormitor, somnifer
somnium, -ii *s.n.* vis, închipuire, nălucire; somn
somnus,-i *s.m.* somn, odihnă
sono, -are, sonul, sonitum *b.L* şi *vb.L* a suna, a răsuna, a cinta; a celebra
sonor, -oris *s.m.* sunet, zgomot; sonor
sonus, -i *s.m.* sunet, ton, cîntec
sophus, -i *s.m.* înţelept
sopio, -Ire, -Ivi, -itum *b.t.* a adormi; a amorţi; a linişti, a potoli
sopor, -oris *s.m.* somn adine; toropeală, amorţire; letargie; moarte
soporifer, -era, -erum *adj.* aducător de somn; narcotic
sorbeo, -ere, -ui *vb.L* a sorbi, a înghiţi; a absorbi
sorbitio, -onis *s.f.* sorbitură; fiertură, ciorbă, zeamă

sordeo, -ere, -ui *vb.l* a fi murdar, a fi dezgustător, a fi slinos
sordes, -is *s.f.* murdărie, negreală; zgircenie, meschinărie, josnicie; mizerie; zdrențe; lături
sordide *adv.* meschin, josnic; trivial
sordidus, -a, -um *adj.* murdar; josnic, demn de dispreț; dezgustător; mizerabil, de condiție joasă, de neam prost, neînsemnat; trivial, sordid
soror, -oris *s.f.* soră
sors, -tis *s.f,* tragere, la sorți; oracol, profeție; soartă, destin; categorie socială, rang
sortilegus, -i *s.m.* profet, ghicitor
sortior, -iri, -itus sum *vb.L* şi *vb.L dep.* a trage la sorți; a obține prin tragere la sorți, a cîștiga prin voia soartei
sortito *adv.* din întîmplare, prin voia soartei
sortitus, -â, -um *adj.* sortit, hotărit de soartă
sospes, -itis *adj.* sănătos, teafăr, întreg, voinic, nevătămat; fericit
sospito, -are, -avi, -atum *vb.L* a păstra neatins, a păzi, a ocroti
spargo, -ere, sparsi, spart uni *vb.t.* a sparge, a împrăştia în toate părțile, a răspîndi, a risipi; a stropi, a scălda
sparus, -i *s.m.* lance mică
spatha, -ae *s.f.* spată (la țesut); spadă, sabie
spatior, -ari, -alus sum *vb.L dep.* a se plimba încoace şi încolo; a se întinde
spatiosus, -a, -um *adj.* spațios, întins, mare, larg, lung
spatium, -ii *s.n.* spațiu, întindere, mărime, distanță; durată
species, -ei s./ privire, vedere; aspect, înfățişare, fel particular; vedenie, închipuire, arătare, aparență; ideal, idee; figură, chip
specimen, -inis *s.n.* probă, dovadă; pildă, model, exemplu
speciosus, -a, -um *adj.* frumos, arătos; strălucitor, măreț, pompos
spectacularа, -i *s.n.* spectacol (de teatru, de circ); privelişte (din natură); tribună (locul de unde se poate privi)
spectator, -oris *s.m.* privitor, observator; spectator
specto,-are,-avi,-atum *vb. L* a privi, a băga de seamă, a cerceta; a lua în seamă, a considera, a judeca, a aprecia; a se orienta
spectrum, -i *s.n* arătare, viziune, imagi-. nație; vedenie, închipuire
specula, -ae *s.f.* loc de privire, post de observație; vedenie
speculator, -oris *s.m.* spion, iscoadă, cercetaş
speculor, -ari, -atus sum *vb.L* şi *vb.t. dep.* a privi în toate părțile, a spiona, a pindi, a iscodi, a observa
speculum, -l *s.n.* oglindă
specus, -us *s.m.* adîncime, groapă, canal; peşteră
spelaeum, -i *s.n.* vizuină
spelunca, -ae *s.f.* peşteră, grotă
spero, -are, -avi, -atum *vb.L* a spera
spes, spei *s.f.* speranță; încredere; presentiment, perspectivă: teamă
sphera, -ae *s.f.* sferă; glob; orbită
spica, -ae *s.f.* spic
spiculum, -i *s.n.* ac, țeapă; săgeată, suliță

spina, -ae *s.f.* spin, ghimpe; *(fig.)* ghimpe în suflet, grijă; şira spinării
spinosus, -a, -um *adj.* spinos, ţepos; *(fig.)* greu, încurcat
spira, -ae *s.f.* încolăcire; spirală
spirabilis, -c - *adj.* respirabil
spiramen, -inis şi **spiramenlum, -i** *s.n.* răsuflătoare, deschizătură, gaură; nară; respiraţie; pauză, repaus
spiritus, -us *s.m.* suflare, suflu, respiraţie, viaţă; spirit, suflet, inspiraţie; pasiune; curaj, îndrăzneală
spiro, -are, -avi, -atum *vb.L* şi ***vb.t*** **a** . sufla, a respira; a trăi
spisso, -are, -avi, -atum *vb.t* a îndesa, a condensa
spissus, -a, -um *adj.* des, condensat; strins, compact; înţesat, plin; *(fig.)* greoi, încet
splendeo, -ere, -ui *vb.L* a străluci; a sclipi; *(fig.)* a se distinge
splendidus, -a, -um *adj.* strălucitor; *(fig.)* măreţ, frumos; ales; splendid
splendor, -oris *s.f.* strălucire, limpezime; *(fig.)* frumuseţe, măreţie, glorie; splendoare
spoliatio, -onis *s.f.* jefuire, prădare; răpire; despuiere, dezbrăcare
spoliator, -oris *s.m.* jefuitor, spoliator
spolio, -are, -avi, -atum *vb.L* a jefui, a prăda, a deposeda; a spolia
spolium, -ii *s.n.* pradă de război; jaf, furt
spondco, -ere, spopondi, sponsum *vb.t* a promite solemn; *(jur.)* a garanta, a răspunde pentru cineva; a se logodi
spongia, -ae *s.f.* burete
sponsa, -ae ***s.f.*** **logodnică**
sponsalia, -fum *s.n.pL* logodnă
sponsio, -onis *(jur.)* angajament solemn, convenţie; voinţă liberă, impuls
sponsor, -oris *s.m.* garant
sponsum, -i *s.n.* garanţie, angajament
sponsus , -i *s.m.* logodnic; mire; peţitor
sponsus , **-us** *s.m,* promisiune, angajament
spontaneus, -a, **-um** *adj.* spontan, de bună voie
sponte *adv.* cu voia, cu permisiunea (a mea, a ta, a sa); de la sine, prin sine însuşi; spontan; de bună voie, din proprie iniţiativă
sporas, -dis *adj.* împrăştiat; aşezat ici şi colo; sporadic
spuma, -ae *s.f.* spumă
spumeus, -a, -um *adj.* înspumat
spumo, -are, -avi, -atum *vb.L ş. vb.t* a face spumă, a spumega
spuo, -ere, spui, sputum *vb.L* şi *vb.t* a scuipa
spurco, -are, -avi, -atum *vb.t* a murdări, a spurca
spurcns, -a, -um *adj.* spurcat, murdar, dezgustător
sputo, -are, -avi, -atum *vb.t* a scuipa
sputum, -i *s.n.* scuipat, spută
squaleo, -ere, -ui *vb.t* a fi acoperit (cu solzi, cu o crustă, cu rugină); a fi plin de; a fi murdar; a fi înnegrit; a fi în doliu; a fi necultivat
squalide *adv.* neîngrijit
squalidus, -a, -nm *adj.* şi *partpf.* (v. squaleo) aspru, solzos, scorţos; murdar; urît; jalnic
sqnalor, -oris *s.m.* suprafaţă aspră; murdărie, mizerie; rugină; doliu

squama, -ae *s.f.* solz; scuamă, crustă
stabilimen, -minis *s.n.* sprijin, reazem
stabilio, -ire, -Ivi, -itum *vb.L a* sprijini, a rezema, a propti
slabilLs, -c *adj.* solid, ânţepenit; stabil, sigur; *(fig.)* statornic
stabilitas, -atis *s.f.* stabilitate, tărie, siguranţă, durabilitate
stabulum, -i .v.fi. staul, sălaş, grajd; colibă
stadium, -li *s.n.* stadiu (măsură grecească de distanfă egală cu cea 200 m); stadion (loc de alergare); curse
stagno, -are, -avi, -atura *vb.L* şi *vb.L* (despre ape) a sta pe loc, a se face mlaştină; (despre pământ) a fi inundat; a stagna
stagnum, -i *s.n.* mlaştină, baltă
stamen, -inis *s.f.* fir, fibră
statim *adv.* pe loc, pe dată, imediat; nemişcat, statornic
statio, -onis *s.f.* staţiune, loc de oprire; *(mii)* post de gardă, pichet de strajă; loc de ancorare, radă; popas
stator, -oris *s.m.* planton; ordonanţă
statua, -ae *s.f.* statuie
statumen, -inis *s.f.* temelie, bază; schelet de construcţie
statuo, -ere, -ui, -u turn *vb.t.* a aşeza, a face să stea; a construi, a ridica, a întemeia, a înălţa; a hotărî, a stabili, a decide; a se gîndi, a socoti
statura, -ae *s.f.* statură, înălţime, talie
status, -us *s.m.* poziţie, starea în picioare; situaţie, fel de a fi, condiţie socială
sleila, -ae *s.f.* stea
stellatus, -a, -um ***adj.*** **înstelat**
sterilis, -e *adj.* steril, sterp; gol, nefolositor
sterililas, -atis *s.f.* nerodnicie, sterilitate
sterno, -ere, stravi, stratum *vb.t* a aşterne, a culca la pământ, a acoperi; a potoli
sternumentum, -i *s.n.* strănut
sternuo, -ere, -ui *vb.L* a strănuta
sterto, -ere *vb.L* a sforăi
stigma, -atis *s.n.* semn cu fierul roşu; pată, stigmat
stUla, -ae *s.f.* picătură
slillo, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.t.* picătură
stilus, -i *s.m.* ţăruş; condei, stilou; *(fig.)* scris, felul de a scrie, stil
stimulatio, -onis *s.f.* imboldire, aţîţare, stimulare
stimulo, -are -avi, -atum *vb.L* a înţepa; a îmboldi, a îndemna, a aţîţa; a chinui, a tortura; a stimula
stimuius, -i *s.m.* ţepuşă, ghimpe; chin; îndemn, stimul
stinguo, -ere *vb.L* a stinge
stipendium, -ii *s.n.* soldă; impozit, tribut
stipulaţie, -onis *s.f* angajament, obligaţie, convenţie
stipulor, -ari, -atuş sum *vb.t.* a face o învoială, a-a lua un angajament, o obligaţie (către cineva)
stirps, stirpis *s.f.* rădăcină; *(fig.)* origine, neam, familie, spiţă
sto, stare, steti, statum *vb.L* a sta drept; a se ridica; a sta nemişcat; a se opri; a dura, a dăinui; a rezista
stola, -ae *s.f.* haină lungă femeiască

sfolidus, -a, -um *adj.* prost, fără minte, stupid
stolo, -onis *s.m,* mlădiță, lăstair *(fig.)* odraslă, vlăstar
stomac hor, -ari, -a tuş sum *vb. L dep. a* se supăra; a se înfuria
sfomachosus, -a, -um *adj. ştpaitpf. (v.* **s(omachor)** mtaios, supărat, furios
stomachus, -*i* *s.m.* stomac; poftă, dorință; supărare, furie
strabo, -onis *s.m.* saşiu
stragulum, -i *s.n.* aşternut de pat; cuvertură, pătură
stragulus, -a, -um *adj.* de întins, de acoperit
stramen, -is *s.f.* aşternut de paie, de frunze
strangulo, -are, -avi, -aluni *vb.L* a sugruma
stratagema, -atis *s.n.* stratagemă; viclenie în luptă (război)
stratum, -i s.n. aşternut, pătură; pavaj, strat
strenuitas, -atis *s.f.* hărnicie; sîrguință
sfrenuus, -a, -um *adj.* harnic, activ, iute, prompt
slrepitus, -us *s.m.* zgomot, strigăt, vuiet
stricte *adv.* strins, sumar, pe scurt, în grabă, în treacăt; strict
strictus, -a, -um *adj.* strins, închis, strimt, concis, riguros
strideo, -ere, -di *vb.L* a scoate un sunet strident, ascuțit; a şuiera; a scrişni, a scfrțîi, a hurui, a bîzîi
stridulus, -a, -um *adj.* scîrțîietor, şuierător, strident
«tringo, -ere, -nxi, -nclum *vb.L* a stringe, a comprima, a restringe; a atinge pe cineva, a zdreli, a răni; a aduna, a culege
structor, -oris *s.m.* constructor, zidar; arhitect
structura, -ae *s.f.* construcție, zidărie; *organizare,* aranjament
strues, -is *s.f. grămadă făcută,* stivă aranjată
struo, -ere, struxi, structum *vb.L a* aşeza în ordine, a zidi, a înălța, a clădi, a orindui; *(fig.)* a urzi, a pune la cale, a pregăti
studeo, -ere, -ui *vb.L* a-şi da osteneala, a se strădui *să facă* ceva; a dori, a se ocupa cu; a studia
studiose *adv.* din inimă, cu căldură
studiosus, -a, -um *adj.* silitor, stăruitor, zelos; doritor, pasionat
studinm, -U *s.n.* ocupație stăruitoare, îndeletnicire, dorință, zel; devotament, ataşament; învățătură, ştiință, studiu
stultitia, -ae *s.f.* prostie
stultus, -um *adj. prost,* neghiob, stupid
stupefacio, -ere, -feci, -factum *vb.L* a uimi, a năuci, a fi stupefiat
stupeo, -ere, -ui *vb.L* şi *vb.L* a fi surp&is; a rămine uimit, a se extazia, a se minuna; a încremeni, a se opri; *(fig.)* a rămîne insensibil
slupiditas, -afiş *s.f* prostie, stupiditate
stupidus, -a, -um *adj.* înmărmurit; prost, stupid
stupor, -oris *s.f.* încremenire, amorțire; prostie; stupoare
sluprum, -i *s.n.* pîngărire; violare; desfriu

suadeo, -ere, suasi, suasnm *vb.L* şi *vb.L a* sfătui; a recomanda, a îndemna; a căuta să convingă; a fi persuasiv, convingător
suasor, -oris *s.m.* sfătuitor; povățuitor
suave *adv.* cu plăcere
suavis, -*e* *adj.* dulce, atrăgător, Suav
suavitas, -afiş *s.f.* dulceață, plăcere, farmec
sub *prep. (cu abl ţi ac.)* sub; imediat după; dedesubt
subdo, -ere, -didi, -ditum *vb.l* a pune dedesubt; a mai pune, a adăuga; a pune in loc, a substitui
subdolus, -a, -um *adj.* şiret, viclean, prefăcut, nesincer, ascuns
subduco, -ere, -duxi, -ductum *vb.l* a trage dedesubt, a retrage, a lua; a scoate pe furiş; a sustrage, a fura; a trage la mal; a calcula; a încheia o socoteală (scâand)
subductio, -onis *s.f.* tragere la mal a corăbiilor, acostare; socoteală făcută
subeo, -ire, -ivi, -itum *vb.t şvb.i* a merge sub, a coborî; a-şi lua o sarcină, o obligație; a înfrunta; a suporta; a ridica o greutate, a duce, a purta; a se apropia; a veni pe nesimțite, a se strecura
subicio, -ere, -teci, -iectum *vb.L* apune sub, a supune, a subordona; a substitui; a insinua; a expune, a prezenta, a oferi
subiectio, -onis *s.f.* substituire
subiectus, -a, -um *adj.* învecinat; supus, expus; pus lingă, pus sub
subigo, -ere, -egi, -actum *vb.l.* a împinge, a mina către; a sili, a constrînge, a supune, a subjuga; a cultiva, a forma
subinde *adv.* îndată, imediat
subilo *adv.* pe dată, pe neaşteptate, deodată
subita*, -a, -nm *adj.* neaşteptat, neprevăzut; subit
subiungo, -ere, -iunxi, -iunctum *vb.t.* a uni, a înjuga; *(fig.)* a supune
sublimis, -e *adj.* ridicat; măreț; sublim, nobil
sublimifas, -atis *s.f.* înălțime; *(fig.)* noblețe, măreție
submisse *adv.* încet, modest; moderat, potolit
submissus, -a, -um *adj.* liniştit, încet, tăcut, calm, potolit, umil
submitto, -ere, -misl, -mlssum *vb.L* a lăsa în jos, a înclina, a apleca; a subordona; a face să scadă, a slăbi
suboles, -îs *s.f.* rasă, neam, urmaşi, odraslă, pui
subolesco, -ere, -ui *vb.i.* a se.naşte unul după altulj'a forma un şir de urmaşi
subrideo, -ere, -risi, -risum *vb.L* a suride
subruo, -ere, -rui, -rutum *vb.l* a săpa pe dedesubt; a nărui, a doborî
subscribo, -ere, -scripsi, -scripturii *vb.L* şi *vb. t.* a scrie mai jos; *(jur.)* a depune o reclamație; a susține, a sprijini; a adera, a nota, a însemna
subscripție, -onis *s.f.* inscripție; acuzare; semnare (a unui document), notare, însemnare
subseUium, -ii *s.n.* bancă (la teatru, la senat, la judecată)
subsequor, -i, -secutussum *vb.ldep.* a urma, a însoți
subsidiara, -îi *s.n.* ajutor, sprijin; rezervă, trupe de rezervă

subsido, -ere, -sedi, -sessum *vb.L* si *vb.L* a se lăsa in jos, a se aşeza, a rămîne pe loc; a sta la pîndă
subsigno, -are, -avi, -atom *vb.L a* senina dedesubt; a iscăli, a garanta, a consemna
subsisto, -ere, -ştiţi, -stitum *vb.L* a se opri; a sta; a locui; a rămine; a rezista, a înceta; a se întrerupe la vorbă
substantia, -ae *s.}',* substanţă, esenţă; suport
substerno, -ere, -stravi, -stratum *vb.L a* aşterne dedesubt, a acoperi, a căptuşi; a supune
substituo, -ere, -ui, -utum *vb.L* a pune sub, a pune în locul, a substitui
substruo, -«re,.-struxi, -structum *vb.t.* a aşeza o fundaţie, a pune temelie
subsum, -esse, -fui *vb.i. a* fi dedesubt, a se afla ascuns; a exista
subter *odv.* pe *dedes\ibt;prep. (cu obL şi ac.)* sub
subterraneus, -a, -uni *adj.* subteran
subtilis, -e *adj.* subţire, fin, delicat; (stil) precis, concret, exact; simplu, natural
subtilitas, -aUs *s.f.* fineţe, delicateţe; agerime, ascuţime a minţii, subtilitate; simplitate, sobrietate
substraho, -ere, -Iraxi, -tractum *vb.L* a trage dedesubt, a lua, a sustrage
suburbium, -ii *s.n.* cartier mărginaş, mahala, suburbie
subvenio, -ire, -veni, -ventum *vb.i* a veni în ajutor, a subvenţiona
succede, -ere, -cessi, -cessum *vb.i.* a intra sub; a pătrunde; a se apropia de, a urma; a veni după, a succede; a avea succes, a reuşi
succesio, -onis *s.f.* succesiune, înlocuire
succesor, -oris *s.m.* urmaş, succesor
succesus, -us *s.m.* apropiere, venire; izbindă, reuşită, succes
succiuto, -ere, -curri, -cursum *vb.i.* a veni în grabă; a ajuta; *(fig.)* a-i veni în minte, a se gîndi
succussio, -onis *s.f.* zguduire, cutremur
succutio, -ere, -cussi, -cussum *vb.L* a zgudui, a scutura
sucus, -i *s.m.* suc, sevă, zeamă; *(fig.)* putere, vigoare
sudarium, -ii *s.n.* ştergar, batistă, prosop
sudatio, -onis *s.f.* transpiraţie
sudo, -are, -avi, -atum *vb.L* si *vb.L* a transpira; *(fig.)* a-şi da osteneala
sudor, -oris *s.m.* sudoare, *(fig.)* osteneală, trudă
suesco,-ere,-suevi, sueturn *vb.Lşivb.L* a se obişnui cu, a se deprinde
suetus, -a, -um *adj.* obişnuit
suffero, -ferre, sustuli *vb.L* a duce în spate; *(fig.)* a suferi, a suporta
sufflcio, -ere, -feci, -fectum *vb.L* si *vb.L* a pune dedesubt, a procura; a da cuiva; a pune în locul, a înlocui; a ajunge, a fi suficient
sufflo, -are, -avi, -aluni *vb.L* a sufla
suffoco, -are, -avi, -a tuni *vb. t.* a sufoca, a sugruma
suffragium, -ii *s.n.* vot, aprobare; părere, judecată
suffragor, -ari, -alus suni *vb.Ldep.* a da votul cuiva; a sprijini
suffugium, -ii *s.n.* refugiu, adăpost
suffundo, -ere, -fudi, -fusum *vb.t.* a revărsa, a inunda
suggeo, -ere, -gessi, -gesturn *vb.t.* a pune sub; a pune la dispoziţie, a oferi; a procura; a adăuga; a sugera

suggillatio, -onls *s.f.* vînătaie; *(fig.)* pată; ruşine, batjocorire
sum, esse, fui *vb.i.* a fi, a exista, a se afla, a se găsi
surnma, -ae *s.f.* sumă, total; grămadă, mulţime; totalitate, întreg; putere supremă, comandă; partea principală, esenţialul
summarium, -ii *s.n.* sumar, rezumat
summatim *adv.* pe scurt^ în treacăt, sumar
summe *adv.* în cel mai înalt grad, foarte mult
summus, -a, -um *adj.* cel mai înalt, cel mai mare, extraordinar
summo, -ere, sumpsi, sumptum *vb.L* a apuca, a prinde, a primi, a cita, a menţiona, a calcula; a cumpăra
sumptuosus, -a, -um *adj.* scump, costisitor, luxos, bogat, somptuos
sumptus, -us *s.m.* cheltuială
super *adv.* deasupra, pe lingă aceasta, în plus
superbus, -a, -um *adj.* trufaş, orgolios, mîndru; magnific, superb; măreţ, nobil
superflue, -ere, -fluxi, -fluctum *vb.i.* a da pe dinafară, a se revărsa; fcfi din belşug, a prisosi
superfundo, -ere, -fudi *vb.L* a se revărsa, a răspindi deasupra
superior, -ius *adj. comp.* (v. superus) mai sus, mai înalt; anterior, precedent; superior
supero, -are, -avi, -atum *vb.t. ş. vb.L* a trece peste, a depăşi; a întrece; a fi superior; a fi din belşug, a prisosi
superstitio, -onis *s.f.* superstiţie
supersum, -esse, -fui ***vb.L*** **a mai** rămine; a supravieţui; a prisosi; a fi superior
superus, -a, -um *adj.* care e sus, deasupra; ceresc
supinus, -a, -um *adj.* întors, îndoit pe spate; răsturnat, leneş
suppaenitet, -ere *vb. impers.* a-i părea puţin rău; are remuşcări
su'ppaeditatio, -onis *s.f.* abundenţă
suppeto, -ere, -ivi, -itum *vb.L* a sta la îndemînă; a fi deajuns; a ajunge; a fi suficient
supplementum, -i *s.n.* întregire, completare; *(mii.)* recrutare; trupe de rezervă
suppleo, -ere, -evi, -eturn *vb.t.* a umple din nou, a completa
supplex, -icis *adj.* rugător, umil
supplicium, -ii *s.n.* rugăciune făcută zeilor; ofrandă, jertfă; pedeapsă, chin, supliciu
suppono, -ere, -posui, -positum *vb.L* a pune alături, a adăuga; a pune dedesubt, a substitui
supprimo, -ere, -pressi, -pressum *vb.L* a apăsa in jos, a opri; a potoli; a distruge, a suprima
suppuro, -are, -avi, -atum *vb.L* a supura; a picura; a fi eliminat din corp
supra *adv.* deasupra, mai înainte, mai mult; *prep. (cu ac.)* peste, deasupra, pe, înainte, mai mult
suprcmum *adv.* pentru ultima dată, pentru totdeauna
supremus, -a, *-umadj. superi* (v. superus) cel mai înalt, cel din urmă, ultimul

surculus, -i *s.m.* vlăstar, mlădiță, ramură, surcea
surditas, -atis *s.f.* surzenie
surdus, -a, -um *adj.* surd, tăcut; nesimțitor
surgo, -ere, surrexi, surrectum *vb.L* a se ridica; a se înălța, a se ivi.
sursum *adv.* in sus
sus, suiş *s.m.* si *s.f.* porc, scroafă
suscipio, -ere, -cepi, -ceptum *vb.t* a sprijini ceva; a apăra; a susține; a avea copii; a adopta; a lua, a primi
suscilo, -are, -avi, -atum *vb.t a* ridica; a scula, a trezi; a ațința, a provoca; a anima; a stimula
suspecto, -are, -avi, -atum *r b. t.* a privi cu atenție, a suspecta
suspectus, -a, -um *adj.* suspect, privit cu neîncredere
suspendium, -U *s.n.* spînzurătoare
suspende, -ere, -pendi, -pensum *vb.t.* a atîrna, a spînzura, a suspenda; a ține în nesiguranță; a reține, a opri
suspensus, -a, -um *adj.* ridicat la înălțime, atîrnat, suspendat; *(fig.)* nesigur, şovăitor
suspicio , -ere, -spcxi, -spectum *vb.t.* şi *vb.L* a privi în sus; a admira; a suspecta
suspicio , -onis *s.f.* bănuială, presupunere, suspiciune
suspiciosus, -a, -um *adj.* bănuitor, suspicios
suspicor, -ari, -atus sum *vb.Ldep.* a bănui, a presupune
suspiratus, -us *s.m.* şi **suspirium, -ii** *s.n.* suspin, oftat
suspiro, -are, -avi, -atum *vb.t* şi vb.i. a suspina; a tînji, a dori
suslenlaculum, -i *s.n.* sprijin
sustcnto, -are, -avi, -atum *vb.t.* a ține in sus, a sprijini; a suporta
sustineo, -ere, -ținui vb.t. a ține în sus, a susține, a sprijini; a reține; a hrăni, a întreține; a înfrunta, a rezista
susurro, -are, -avi, -atum *vb.t. ş vb.t a* murmura, a susura
susurrus, -i s.m. susur, murmur, freamăt
sutura, -ae *s.f.* cusătură
syllaba, -ae *s.f.* silabă
symphonia, -ae *s.f.* concert
symphoniacus, -a, -um *adj.* muzical
syngrapha, -ae *s.f.* chitanță, înscris

tabella, -ae *s.f.* scîndurică, tăbliță; tablou, pictură; tablă de joc; buletin de vot; *(jur.)* buletin pe care se scria o sentință

tabeUarius , -a, -um *adj.* privitor la votare

tabeUarius[2], -ii *s.m,* curier; sol, mesager

tabco, -ere *vb.L* a se topi, a putrezi

taberna, -ae *s.f.* dugheană, prăvălie, circiumă

tabernaculum, -i *s.n.* cort; post de observație

tabemarius, -ii *s.m.* circiumar

labes, -is *s.f.* topire, descompunere, putrezire, sleire; *(fig-)* nenorocire, pacoste; boală molipsitoare

tabesco, -ere, -bui *vb.L* a se topi, a se descompune

tabidus, -a, -um *adj.* topit, descompus

tabula, -ae *s.f.* scîndură, tăblie; tablou, pictură; tăbliță de scris; *(pi)* document, act scris

tabnlarium, -U *s.n.* arhivă publică

tabulatio, -onis *s.f.* lemnărie; pțanşeu, etaj

tabum, -t *s.n.* puroi, singe stricat; molimă, boală

tabutetum, -i s.n. planşeu, etaj

taceo, -ere, -ui, -itnm *vb.L* şi *vb.L* a tăcea, a nu vorbi

tacite *adv.* pe tăcute, pe ascuns; tacit

taciturnitas, -atis *s.f.* tăcere; discreție

taciturnus, -a, -um *adj.* tăcut, închis în sine; taciturn

tacitus, -a, -um *adj.* tăcut, tacit; tainic, secret

tactio, -onis *s.f.* pipăire, pipăit

tactus, -ns s.m. atingere, pipăire; simțul pipăitului

tacda, -ae *s.f.* brad, molid; *(fig.)* făclie, torță

taedet, -ere, taeduit şi **taesum est** *vb. impers.* a-i fi silă, a fi dezgustat de; a se plictisi

taedifer, -era, -erum *adj.* purtător de torță

taedium, -ii *s.n.* plictiseală, neplăcere, dezgust, silă

taenia, -ae *s.f.* panglică, bandă, fişie

taeter (teter), -tra, -(rum *adj.* unt, respingător, scîrbos; crud

taetre (tetre) *adv,* (in mod) îngrozitor

tagax, -acis *s.m.* hoț

talaria, -ium s.n. *pi* glezne

taka, -ae *s.f.* varga mică, vlăstar; țăruş, bară

talentnm, -i *s.n.* talant (monedă grecească)

talio,-onis *s.f.* pedeapsă la fel cu fapta (legea talionului)

taîis, -e *adj.* astfel de, asemenea; aşa

talpa, -ae *s.f.* cirtiță

talus, -*i s.m.* gleznă, călcii

tam *adv.* atit (de); atît de mult

tamen *adv.* totuşi, cu toate acestea, aşadar, în cele din urmă

tametsi *con},* deşi; *adv.* de altminteri, de fapt

tamquam (tanqnam) *adv.* ca (şi), întocmai ca

tandem *adv.* în fine, in sfiişit
tango, -ere, tetigi, tactum *vb.L* a atinge, a izbi, a lovi
tantisper *adv.* in acest timp
tantopere (tanto opere) *adv.* în aşa măsură, pină într-atîta
tantulus, -a, -uni *adj.* atit de puţin, atit de mic
tantum *adv.* atît (de mult); numai
tanquam *adv.* ca şi; întocmai ca
tantus, -a, -um *adj.* atît (de mare, de mic, de mult)
tantusdem, tantadem, lantumdem *adj.* tot atit de mare; tot atîta
tapes, -elis *s.m.* **(tapetum, -i** *s.n.)* covor, cuvertură, tapet
tarde *adv.* încet, tîrziu, tardiv
tardipes, -pedis *adj.* greoi la mers
tarditas, -atis *s.f.* prostie, încetineală la minte
tardo, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.L* a ţine pe loc, a împiedica, a mtîrzia
taurinus, -a, **-um** *adj.* taurin
taurus, -i *s.m* taur, bou
laxatio, -onis *s.f.* evaluare, estimare
taxillus, -i *s.m.* arşic, zar mic
taxo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a ataca, a blama; a evalua, a preţui
taxus, -i *s.f.* tisă (arbore conifer)
tecte *adv.* pe ascuns, în secret, în mod acoperit
lector, -oris *s.m.* tencuitor, zugrav
tectorium, -ii *s.n.* tencuială
iectum, -i *s.n.* acoperiş; casă, locuinţă
tecius *parLpf.* (v. tego) şi *adj.* acoperit; ascuns, secret; învăluit
tegimcn (tegumen, tegmen), -minis *s.n.* acoperămînt, înveliş, apărare
tegfanentnm (tegumenlnm, tegmentum), -i *s.n.* înveliş; apărătoare
tego, -ere, texi, tectum *vb.L* a acoperi; a îmbrăca; a ascunde, a ocroti
tegula, -ae *s.f.* ţiglă, acoperiş
tela, -ae *s.f.* pînză, ţesătură; *(fig.)* intrigă
tellus, -uris *s.f.* pămîntul; teren, sol, ţinut, pămint
telum, -i *s.n.* armă de aruncat (săgeată, lance, suliţă)
temerarlus, -a, -um *adj.* fără socoteală, fără rost; necugetat, nesocotit
temere *adv.* la întîmplare, orbeşte, fără socoteală
temeritas, -atis *s.f.* întîmplare oarbă; nesocotinţă; nechibzuinţă
temero, -are, -avi, -atum *vb.t.* a pîhgări, a profana
temetum, -i ***s.n.*** vin
(emo, -onis *s.m.* oişte; car
temperamentum, -i *s.n.* măsură, moderaţie, cumpătare
temperans, -ntis *partprez.* (v. **lempero)** şi *adj.* măsurat, moderat, cumpătat, temperat
tcmperantia, -ae *s.f.* măsură, moderaţie, cumpătare
temperatio, -onis *s.f.* măsură potrivită, îmbinare, ordine, orînduire
temperator, -oris *s.m.* orinduitor, moderator
temperatus, -a, -um *part.pf.* (v. tempero) şi *adj.* (despre climă) temperat, blînd, moderat
temperi *adv.* la timp
temperies, -ei *s.f.* amestec potrivit, combinaţie

tempero,-are, -avi, -atum *vb.t* şi *vb.L a* potrivi cum se cuvine; a combina; a modera, a păstra măsura
tempestas, -atls *s.f.* timp, epocă; vreme bună, vreme rea; furtună
tempestive *adv.* la timp
tcmpestivus, -a, -um *adj. care.* vine la timp, potrivit, oportun
tempestivitas, -atis *s.f.* timp potrivit
templum, -i *s.n.* loc sfînt, lăcaş (sflnt), templu
temporarius, -a, -um *adj.* de circumstanţă, temporar, de scurtă durată
temptamen, -inisşi temptamentum, -i *s.n.* încercare, tentativă
temptatio, -onis *s.f.* încercare, probă, tentaţie
temptator, -oris *s.m.* ispititor
tempto (tento), -are, -avi, -atum *vb.t* a atinge, a pipăi, a cerceta, a încerca să vadă
lempus , -oris *s.n.* timp; moment; ceas; clipă; perioadă
tempus , -oris *s.n.* tîmplă
temuIenUis, -a, -um *adj.* beat
tenacllas, -atls *s.f.* putere de a apuca (de a reţine), tenacitate
tenaciter *adv.* strîns tare; cu încăpăţînare, cu tenacitate
tenax, -acis *adj.* care stringebine; tenace; tare
tendicula, -ae *s.f.* plasă, laţ
tendo, -ere, letendi, tetentum (tensum) *vb.t.* a întinde (strîngjnd)7 a se îndrepta; a năzui, a tinde; a încerca; a lupta
tenebrae, -anim *s.f. pi.* întuneric
tenebricosus, -a, **-um** *adj.* întunecat, obscur
tenebrosus, -a, -um *adj.* întunecos

teneo, -ere, tenul, ten tuni *vb.t. si* ***vb.L a*** ţine ceva, a stăpîni, a ocupa **tener, -era, -erum** *adj.* fraged, plăpînd, tînăr, gingaş, mlădios, moale

:
teneritas, -atis *s.f.* frăgezime **tenor, -oris** *s.m.* durată, mişcare continuă, continuitate; ton, accent **tensio, -onis** *s.f.* întindere **tentio, -onis** *s.f.* încordare, tensiune **tenlorium, -ii** *s.n.* cort **tenuis,** -e *adj.* subţire; delicat, fin; slab
tenuitas, -atis *s.f.* subţirime, slăbiciune, subtilitate **tenuo, -are, -avi, -atum** *vb.t.* a subţia, a micşora, a slăbi, a atenua **tenus** *prep.* pînă la **tepefacio, -ere, -feci, -factum** ***vb.t.*** **a** încălzi **tepesco, -ere, -ui** *vb.L* a se încălzi; a se răci, *(fig.)* a se potoli **tepide** *adv.* călduţ **tepidus, -a, -um** *adj.* călduţ, încropit; răcit; *(fig.)* potolit **tepor, -oris** *s.m.* căldură temperată ter *num.* de trei ori **lerebro, -are, -avi, -atum** *vb.t.* a sfredeli, a găuri; *(fig.)* a se insinua **teres, -etis** *adj.* neted, rotunjit; lustruit; elegant, fin **tergeo, -ere, tersi, tersum** *vb.L* a şterge, a curăţa **tergiversatio, -onis** *s.f.* tărăgănare, amînare, tergiversare; rea - credinţă **tergiversor, -ari, -atus sum** *vb.Ldep.* a se codi, a tărăgăna, a evita **tergum, -i** *s.n.* spate, spinare

,
.
lermes, ->tis s.m. ramură, nuia
lerminalio, -onis *s.f.* delimitare; limită, hotar

termino, -are, -avi, -atum *vb.t.* a delimita; a pune un hotar, a mărgini
terminus, -i *s.m.* limită, hotar
tero, -ere, trivi, tritum *vb.t. a* freca, a pisa, a fărima, a uza, a toci
terra, -ae *s.f.* pămînt; lume
terraneola, -ae *s.f.* cipcirlie
terrenus, -a, -um *adj.* de pămînt, terestru
terreo, -ere, -ui, -itum *vb.t.* a îngrozi, a înspăimînta, a înfricoşa; *(fig.)* a izgoni, a pune pe fugă
terrestris, -e *adj.* pămîntesc, terestru
terreus, -a, -um *adj.* pămîntesc
terribilis, -e *adj.* înspăimîntător, îngrozitor
terriculum, -i *s.n.* sperietoare
terrifico, -are, -avi, -atum *vb.t* a înspăimînta, a îngrozi
terrificus, -a, -um *adj.* înspăimîntător, înfricoşător
terrigena, -ae *s.m.* şi *s.f.* născut din pămînt; fiu al pămintului
territo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a înspăimirlta; a înfricoşa; a intimida
territorium, -ii *s.n.* cimpul din jurul unui oraş, teritoriu
terror, -oris *s.m.* spaimă, groază
tersns, -a, -um *adj.* spălat, curat; *(fig.)* îngrijit, elegant
tertio *adv.* pentru a treia oară; in al treilea rînd
tertium *adv.* pentru a treia oară
tertius, -a, -*um* *num.* al treilea
teşea (tesqna), -orum *s.n.pl* pustietăţi, ţinuturi sălbatice
tessera, -ae *s.f. zar,* semn de recunoaştere pentru oaspeţi; bon de alimente; mozaic; tăbliţă de vot; cubuleţ de marmură pentru mozaic **testa, -ae** *s.f.* vas de lut ars (oală, amforă); cărămidă, ţiglă **testaceus, -a, -um** *adj.* de lut ars **testamen, -minis** *s.n.* mărturie **testamemarius, -a, -um** *adj.* testamentar **testamentum, -i** *s.n:* testament **testatio, -onis** *s.f.* mărturie, depoziţie **testatus, -a, -um** *adj.* cunoscut de toată lumea, evident
testificalio, -onis *s.f* mărturie, depoziţie, declaraţie
testiflcor, -ari, -atus sum *vb.t.dep.* a lua ca martor, a depune mărturie; a face cunoscut, a declara, a arăta
testimonium, -ii *s.n.* mărturiei depoziţie, dovadă
testis, -is *s.m.* şi *s.f.* martor, martoră
testor, -ari, -atus sum *vb.t dtp.* a chema ca martor, a declara, a mărturisi public
testudo, -inis *s.f.* broască ţestoasă
testnla, -ae *s.f.* ciob **texo, -ere, texul, textum** *vb.t.* a ţese, a împleti
textile, -is *s.n.* ţesătură de pînză
textlUs, -e *adj,* ţesut; de pînză; întreţesut
textor, -oris *s.m.* ţesător **textrinum,** -i *s.n* ţesătorie, atelier de ţesut
textrix, -icis *s.f.* ţesătoare **textura, -ae** *s.f.* ţesătură **thalamns, -i** *s.m.* cameră de culcare; pat nupţial; căsătorie, nuntă
theatralis, -e *adj.* teatral, de teatru
theatrum, -l *s.n.* teatru, scenă **theca, -ae** *s.f.* învelitoare; teacă, toc, cutie

thema, -atis *s.n.* temă, subiect; horoscop; *(lingv.)* temă, rădăcină
theogonia, -ae *s.f.* originea zeilor
theologus, -i *s.m.* teolog
thennae,. -anim *s.f.pi* terme, băi cu apă caldă
thesaurus, -i *s.m.* tezaur, comoară, vistierie
thesis, -is *s.f.* temă, subiect, problemă
thiasus, -i *s.m.* dans bachic, cor
tholus, -i *s.m.* cupolă, boltă
thorax, -acis *s.m.* platoşă; torace
thymbra, -ae *s.f.* cimbru
thympanum, -i *s.n.* timpan (tobă frigiană)
ţhyrsus, -i *s.m.* tulpină; tirs (băţ ascuţit acoperit cu foi de viţă şi de iederă şi împodobit cu panglici, atribut al lui Bacchus)
tiara, -ae *s.f.* tiară; diademă, coroană
tibia, -ae *s.f.* tibia (fluierul piciorului); fluier, flaut
tibicen, -inls *s.m.* flautist
tibicina, -ae *s.f.* flautistă
tigrum, -i *s.n.* bîrnă, grindă
tigris, -is *s.f. şis.m* tigru
tilia, -ae *s.f.* tei
timefactus, -a, -uni *adj.* inspăimîntat
timeo, -ese, -ui *vb.t si vb.t* a se teme, a şovăi
timide *adv.* cu teamă, cu sfială
timiditas, -atis *s.f.* temere, sfială
timidus, -a, -um *adj.* timid, fricos
timor, -oris *s.m.* teamă, frică, spaimă
tineta, -orum *s.n. pi* stofe vopsite
tinctilis, -e *adj.* îmbibat
tingo (tinguo), -ere, tinxi, tinctum *vb.t* a muia, a scălda; a vopsi, a colora
tinnio, -ire, -ivi, -itum *vb.i.* a răsuna, a zdrăngăni
tinnitus, -ns *s.m.* sunet (ascuţit)
tinnulus, -a, -tun *adj.* răsunător
tintinnabulum, -i *s.n.* clopot, clopoţel
tlro, -onis *s.m.* recrut; ucenic, novice
tlrocinium, -ii *s.n.* ucenicie (militară); recrut; *(fig.)* lipsă de experienţă; debut
tirunculus, -i *s.m.* începător, novice
titillatio, -onis *s.f.* gjdilare, mîncărime
titillo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a gîdila; *(fig.)* a măguli, a împiedica
titubanter *adv.* cu şovăială **titubo, -are, -avi, -atum** *vb.i.* a şovăi, a greşi; a se împiedica **titulus, -i** *s.m.* inscripţie, tăbliţă, anunţ, titlu **tofus (tophus), -i** ***s.m.*** **tuf (piatră** de calcar spongioasă)
toga, -ae *s.f.* togă
tolerabilis, -e *adj.* suportabil, tolerabil
tolerabililor *adv.* suportabil, răbdător
tolerans, -ntis *partprez. (y.* **tolero** şi *adj.* răbdător, rezistent **toleranter** *adv.* cu răbdare **tolerantia, -ae** 5./ suportare, îndurare **tolero, -are, -avi, -atum** *vb.t* a-suporta,. a răbda, a rezista la, a tolera tolleno, -onis *s.m* cumpănă (de scos apă); basculă (de ridicat greutăţi) **tollo, -ere, sustuli, sublatum** *vb.t.* a ri-• dica de jos, a înălţa; a scoate **tomentum,** -*is.n* umplutură pentru saltele sau perne (lină, fulgi, cîlţi, paie) **tondeo, -ere, totondi, tonsum** *vb.t.* a tunde, a rade; a cosi, a secera

tonitrus, -us *s.m.* şi **tonitrum, -i** *s.n.* tunet
tono, -are, -ui *vb.L* a tuna, a detuna, a bubui
lonsa, -ae *s.f.* vîslă
lonsilis, -e *adj.* tuns, tăiat
tonsillae, -arum *s.f.pL* amigdale
tonsor, -oris *s.m.* bărbier
tonsorius, -a, -um *adj.* de tuns, de bărbierit
tonstrina, -ae ***s.f.*** **frizerie**
tonsura, -ae *s.f.* tuns, tunsoare
topiaria, -ae *s.f.* horticultura
topiarius, -a, -um *adj.* de grădinărit
topiarium, -ii *s.n.* arta grădinăritului
topiarius, -U *s.m* grădinar, horticultor
toral, -alls *s.n.* cuvertură
torculum, -i *s.n.* teasc
toreuma, -atis *s.n.* vas, obiect cizelat (de aur, de argint)
tormentum, -i *s.n.* răsucire; *(mii.)* balistă, maşină de război, pentru aruncat proiectile; instrument de tortură; *(flg.)* chin, tortură, neliniște
(orno, -are, -avi, -aluni *vb.L* a rotunji, a învirti; a da formă
tornus, -i *s.m.* cuțit de cizelat; meşteşug, artă
torosus, -a, -um *adj.* musculos, solid; voinic
torpedo, -inis *s.f.* lîncezeală, amorțire
torpeo, -ere,-ui *vb. L* a fi amorțit, a înțepeni
torpesco, -ere, -ui *vb.L* a fi toropit, a încremeni, a amorți
torpidus, -a, -um *adj.* înlemnit, încremenit
torpor, -oris *s.m.* amorțire, încremenire, toropeală
torqueo, -ere, torsi, tortum *vb.L* a răsuci, a întoarce, a rostogoli; a azvîrli, a arunca
torquis (torques), -is *s.m.* colan; ghirlandă, cunună de flori, colier, zgardă
torrens, -ntis *adj.* arzător, aprins; *(fig.)* repede, năvalnic, violent, impetuos
torrens , **-ntis** *s.m.* puhoi, torent
torreo, -ere, -ui, lostum *vb.t.* a usca, a arde, a frige, a pîrjoli
torridus, -a, -um *adj.* uscat, pîrjolit, ars
torris, -is *s.m.* tăciune, surcea aprinsă
tortilis, -e *adj.* răsucit, îndoit
tortor, -oris *s.m.* călău, schingiuitor
tortuosus, -a, -um *adj.* întortocheat, şerpuitor; încurcat
tortus, -us *s.m.* încolăcitură, şerpuire, spirală
torus, -i *s.m.* umflătură; muşchi; aşternut, pat; *(fig.)* căsnicie
torvitas, -atis *s.f.* privire fioroasă; sălbăticie
torvus, -a, -um *adj.* furios, sălbatic
tot *num. (indecl.)* atiția, atîtea
totidem *num. (indecl)* tot atîția, tot atîtea *s*
totie(n)s *adv.* de atîtea ori
lotus, -a, -um *adj.* tot; întreg; în întregime
toxicum, -i *s.n.* venin, otravă
trabs, -bis *s.f.* grindă, bîrnă
tractabilis, -e *adj.* de care te poți atinge; îngăduitor, binevoitor
tractatio, -onis *s.f.* mînuire, practică, îndeletnicire
tractatus, -us *s.m,* practicare, cultivare, tratare

tracto, -are, -avi, .atom vii. t a trage, a • tiri; a atinge cu mina, a pipăi
tractus, -os *s.m.* tragere, trăsătură, diră; regiune, ţinut; mers, curs; lungire, prelungire, tărăgănare
traditio, -onis *s.f.* predare, transmitere, tradiție; invățămînt
traditor, -oris *s.m.* trădător
trado, -ere, -didi, -ditum *vb.L* a transmite, a trece mai departe; a încredința cuiva
traduco, -ere, -duxi, -ducturn *vb.t* **a** trece (dintr-un loc într-altul); a duce, a transporta; a conduce
traductio, -onis *s.f.* trecere dincolo, strămutare; trecere a timpului
traductor, -oris *s.m.* cel care face pe cineva să treacă dintr-o categorie socială in alta
tragicus, -a, -um *adj.* tragic, de tragedie
tragoedia, -ae *s.f.* tragedie
tragoedus, -i *s.m.* actor tragic
tragula, -ae *s.f.* suliță
trahea, -ae *s.f.* treierătoare; vălătuc
traho, -ere, traxi, tractum *vb.t.* a trage, a tîri; a aduce, a atrage; a considera, a socoti drept ceva
traicio^-ere, -ieci, -iectum *vb.t* a azvîrli peste, a arunca; a trece (ceva undeva), a muta, a transporta
traiectio, -onis *s.f.* trecere, traversare
traiectus, -us *s.m.* trecere
trama, -ae *s.f.* urzeală, pinză
trano (transo), -are, -avi, -atum *vb.L* a trece înot; a străbate
tranquille *adv.* liniştit, domol
tranquillitas, -atis *s.f.* liniște, calm
tranquillp, -arc, -avi, -afum *vb.t.* a linişti
tranqulllium, -i *s.m.* mare (vreme) liniştită
tranquillus, -a, -um *adj.* liniştit, potolit, calm
Irans *prep. (cu ac.)* peste, dincolo de
transabeo, -ire, -ii, -itum *vb.L* a trece dincolo, a străpunge, a depăşi
transactor, -oris *s.m.* mijlocitor
transcendo, -ere, -scendi, -scensum *vb.L* şi *vb.t* **a** pătrunde urcîndu-se, a trece peste, a trece în
transcribo, -ere, -scripsi, -scriptura *vb.t.* a transcrie, a copia; *(jur.)* a transcrie pe numele cuiva; a însene
transcuiTO, -ere, -curri, -cursum*vb.L* şi *vb.t* a trece in goană, a alerga repede; a trata pe scurt
transcursus, -us *s.m.* străbatere în goană; scurtă expunere
transenna, -ae *s.f.* laț, zăbrele
tranşee, -ire, -ii (ivi), **-itum** *vb.l* a trece (dintr-un loc într-altul) a străbate, a traversa, a trece cu vederea
transfere, -ferre, -tuli, -latnm *vb.t* a duce, a aduce, a transfera
transfigo, -ere, -fixi, -finim vb.t a străpunge
transfigura, -are, -avi, -atum *vb.t* a transforma, a preface
transfodio, -ere, -fodi, -fossum *vb.t* a străpunge, a găuri
transformi*, -e *adj.* schimbător
transforme, -are, -avi, -atum *vb.t* a transforma, a preface, a metamorfoza
transfuga, -ae *s.m.* dezertor, transfug

transfugio, -ere, -fugi *vb.L* a dezerta, a trece la duşman
transfugium, -ii *s.n.* dezertare; trecere la duşman
transfundo, -ere, -fudi, -fusnm *vb.L a* turna (in alt vas); a revărsa, a răspindi
transfusio, -onis *s.f.* vărsare; amestec
transgredior, -gredi, -gressus sum *vb.L* şi *vb. t* a trece (dincolo); a trece de partea cuiva; a depăşi
transgressio, -onis *s.f.* trecere, tranziţie
transgressus, -us *s.m.* trecere, traversare
transigo, -ere, -egi, -actum *vb.L a* străpunge; a duce la capăt, a termina, a încheia
transilio, -ire, -silui *vb.L şi vb.L a* trece peste; a trece cu vederea; a depăşi
transitio, -onis *s.f.* trecere
transitorius, -a, -um *adj.* de trecere, tranzitoriu
transitus, -us *s.m.* trecere
translaticius, -a, -iun *adj.* tradiţional, moştenit, obişnuit
translaţie, -onis *s.f.* trecere, transferare; transpunere, traducere
translativus, -a, **-uni** *adj.* care impune o schimbare
translator, -oris *s.m.* cel care trece în altă parte
transluceo, -ere *vb.L* a se reflecta
transmarinus, -a, **-um** *adj.* de peste mare
transmeo (trameo), -are, -avi, -aturn *vb.L* a străbate
transmigro, -are, -avi, -atum *vb.L a* emigra
transmissio, -onis *s.f.* traversare
transmitto, -ere, -misi, -missnm *vb.L ţ i-vb.L* a trimite (a trece) dincolo, a transporta, a strămuta, a trece
transmontanus, -a, -um *adj.* de peste munţi
transmoveo, -ere, -movi, -motum *vb.L* a transporta; a strămuta
transmuto, -are, -avi, -atum *vb.L* a muta, a schimba
Iranspono, -ere, -posui, -positum *vb.L* a trece (în altă parte)
transportatio, -onis *s.f.* mutare din loc; migraţie
transporte, -are, -avi, -atum *vb.L* a transporta
transulto, -are, -avi, -atom *vb.L* a sări in fugă pe
transuo, -ere, -sui, -saturn *vb.L* **a** străpunge (cu acul), a coase
transvectio, -onis *s.f.* traversare, trecere; transportare
transveho, -ere, -vexi, -vectnm v/u a transporta, a purta, a duce
transverbero, -are, -avi, -atum *vb.L* a străpunge; a traversa
transversarius, -a, -um *adj.* de-a cur ezişul
transversus, -a, -um *adj.* transversal, de-a curmezişul
transvolo, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.L* a zbura dincolo de, a întrece în zbor
Irapetum, -i ***s.n.*** şi **trapetns, -i** *s.m,* teasc, presă
trape/Jta, -ae *s.m.* zaraf, bancher
trecerii, -ae, -a *num.* cîte trei sute
tredecim *num.* treisprezece
tremehundus, -a, -um *adj.* tremurind înfricoşat, care tremură (de frică)

treme facio, -ere, -feci, -factum *vb.L a* face să tremure, a cutremura
tremesco (tremlsco), -ere *vb.L* şi *vb. t a* tremura, a se cutremura, a se înfricoşa
tremo, -ere, -ui *vb.L* şi *vb.t a* tremura; a tremura de frica cuiva
tremor, -oris *s.m.* tremur de frică
tremulus, -a, -um *adj.* care tremură, tremurător
trepidanter *adv.* dezordonat, agitat
trepidaţie, -onis *s.f.* agitaţie plină de groază, dezordine, îmbulzeală
trepide *adv.* în mare zor, agitat, înfricoşat .
trepido, -are, -avi, -atum *vb.L* a se mişca agitat, a se zbate
trepidus, -a, -um *adj.* neliniştit, agitat, tulburat
tres, tria *mân.* trei
triangulum, -i *s.n.* triunghi
triarii, -orum *s.m.pl.* triarii (veterani, formînd a treia linie de luptă)
tribulis, -is *s.m.* tovarăş de trib; om de rind
tribulum, -i *s.n.* treierătoare
tribunal, -alis *s.n.* tribună (estradă de lemn); instanţă de judecată
tribunatus, -us *s.m.* tribunal, funcţia de tribun (al plebei sau militar)
tribunus, -i *s.m* tribun
tribuo, -ere, -ui, -uium *vb.t.* a împărţi, a distribui, a acorda, a da
tribus, -us *s.f.* trib, popor <
tributarius, -a, -um *adj.* tributar care plăteşte bir
tributim *adv.* pe triburi
tributio, -onis *s.f.* împărţire, atribuire
tributum, -i *s.n.* tribut, dare, impozit
tributus, -a, -uni *adj.* pe triburi
trkae, -anim *s.f.pL* încurcături, fleacuri
triceni, -ae, -a *num.* cîte treizeci
trichila, -ae *s.f.* chioşc, umbrar cu verdeaţă **triclinium, -ii** *s.n.* sofa cu trei locuri (pe care şedeau întinşi romanii cînd mîncau); sufragerie **tricor, -ari, -atus sum** *vb.Ldep.* a căuta pricină **tridens, -ntis** *adj.* cu rrei colţi; *(s.m.)* trident, furcă cu trei dinţi
tridentifer (tridentiger), -eri *adj.* purtător de trident **triduum, -i** interval de trei zile **trieris, -is** *s.f.* triremă (corabie cu trei rinduri de visle) **tricteris, -idiş** *s.f.* serbare la trei ani o dată
triflds, -a, -um *adj.* despicat în trei
tripartite (tripertito) *adv.* în trei părţi
tripartitus (tripertitus), -a, -um *adj.* împărţit în trei
tripes, -edis *adj.* cu trei picioare
tripudio, -aţe, -avi, -atum ***vb.L*** **a** dănţui; a sălta de bucurie **tripudium, -ii** *s.n.* dans religios; prevestire bună
trtstis, -e *adj.* trist, jalnic **tristitia, -ae** *s.f.* tristeţe; întunecare; asprime
triticum, -i *s.n.* grîu **tritura, -ae** *s.f.* frecare; treierat, batere a griului
tritus , **-us** *Km.* frecare, măcinare
tritus , -a, **-um** *partpf.* (v. tero) si *adj.* bătut, uzat, tocit
triumphalis, -e *adj.* triumfal, de triumf
triumpho, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.t.* a triumfa asupra cuiva, a învinge

triumphus, -i *s.m.* cortegiu triumfal
trivium, -11 *s.n.* răspîntie (de unde se despart trei drumuri) **trochaeus, -l** *s.m.* troheu (picior în vers compus dintr-o silabă lungă şi alta scurtă)
trochus, -l *s.m.* cerc de metal cu care se jucau copiii **tropaeum, -i** *s.n.* trofeu; victorie, triumf
trucidatio, -onls *s.f.* măcelărire, masacru
trucldo, -are, -avi, -atum *vb.L* a măcelări, a ucide; a distruge, a nimici
truculenter *adv.* crud, sălbatic
truculentia, -ae *s.f.* înverşunare, asprime **truculentus, -a, -um** *adj.* înfiorător, îngrozitor, sălbatic **trudJs, -is** *s.f.* cange, prăjină ~'~ **trudo, -ere, trusi, trusum** *vb.L* a împinge, a forţa, a îmbrînci; a mina, a goni **trulla, -ae** *s.f.* lingură cu găuri **trunco, -are, -avi, -atum** *vb.L* a ciunti, a reteza, a trunchia **truncus** , **-a, -um** *adj.* ciuntit, retezat, trunchiat
truncus , **-i** *s.m.* trunchi **trutina, -ae** *s.f.* balanţă, cîntar **trux, trucis** *adj.* aspru, fioros, groaznic, încruntat
tuba, -ae *s.f.* trompetă, trimbiţă
tuber, -eris *s.n.* umflătură **tubicen, -cinis** *s.m.* trompetist **tueor, tueri, tnltus (tutus) sum** *vb.L dep.* a privi, a examina; a vedea; a păstra, a avea grijă, a apăra, a ocroti; a administra; a conduce **tugurium,** -U *s.n.* bordei, colibă
turn *adv.* atunci
tumefacio, -ere, -feci, -factum *vb.L* a umfla
tumeo, -ere *vb.* i a fi umflat, a se înfuria, a se îngimfa; a fierbe, a fermenta
tumidus, -a, um *adj.* umflat; agitat; clocotitor
tumor, -oris *s.m.* umflătură; fierbere, clocotire; agitaţie, trufie
tumulo, -are, -avi, -atum *vb.L* a îngropa, a acoperi cu pămînt
tumulosus, -a, -um *adj.* cu ridicaturi de pămint; plin de movile
lumultuarius, -a, -um *adj.* adunat în grabă; improvizat
tumultuor, -ari, -atus sum *vb.L dep.* a fi în mare fierbere, a se agita; *(flg.)* a provoca tulburări
tiunultuose *adv.* cu mare larmă, tumultuos; în dezordine; pe neaşteptate
tumultuosus, -a, -um *adj.* plin de larmă, zgomotos, dezordonat
tumultus, -us *s.m. zarvă,* larmă; tulburare, dezordine; furtună, vijelie; *(fig.)* neliniţte sufletească
tumulus, -i *s.m.* movilă, mormînt
tune *adv.* atunci
tundo, -ere, tutundi, tunsum *vb.L* a bate, a lovi, a izbi
tunica, -ae *s.f.* tunică
turba, -ae *s.f.* zarvă, larmă; tulburare, dezordine; răscoală; zăpăceală
turbamentum, -i *s.n.* tulburare, perturbare
turbatlo, -onls *s.f.* tulburare, perturbare, dezordine
turbator, -oris *s.m.* tulburător, agitator, cel care provoacă dezordine
turbideadv. tulburător, agitat, furtunos

t

turbidus, -a, -*umadj.* răscolit, răzvrătit, agitat, violent, neliniştit •
turbineus, -a, -um *adj.* in virtej
turbo , -are, -avi, -atum *vb.L* a tulbura, a face dezordine, a-şi pierde minţile; a urmări; a fugări; a dobori, a ucide
turbo , -Inls *s.m.* învîrtire, vîrtej, furtună; *(fig.)* tulburare, dezordine; mişcare circulară
turbulente *adv.* agitat, cu violenţă; în dezordine
turbulentus, -a, -um *adj.* agitat, furtunos, tulbure; furios, violent
turdus, -i *s.m.* sturz
turgeo, -ere *vb.L* a fi (a sta) umflat; a fi plin; *(fig.)* a fi miniat
turgidulus, -a, -um *adj.* puţin umflat
turgidus, -a, -um *adj.* umflat; gros; gras; *(fig)* mîniat
turma, -ae *s.f.* escadron de cavalerie; *(fig.)* trupă, batalion; mulţime
turmatim *adv.* pe escadroane, în pilcuri
turpiculus, -a, -um *adj.* pocit, dezgustător
turpificatus, -a, -um *adj.* degradat, depravat, corupt
turpls, -e *adj.* urît, scîrbos; murdar; ruşinos, nedemn; necinstit
turpiter *adv.* unt, scîrbos; ruşinos, nedemn
turpitudo, -Inls *s.f.* urîţenie, faptă urită; necuviinţă; dezonoare, imoralitate, indecenţă
turpo, -are, -avi, -atum *vb.L* a uriţi, a murdări; a pîngări, a păta **tuniger, -era, -erum** *adj.* cu turnuri de cetate
turris, -îs *s.f.* palat, castel **ţurţur, -uris** *s.m.* turturea **tuş (thus), turls** *s.n.* tămiie **tussicula, -ae** *s.f.* tuse uşoară **tussio, -Ire, -ivi, -itum** *vb.L* a tuşi **tussis, -is** *s.f.* tuse **tutamen, -inis şi tutamentum, -i *s.n.***
apărare; adăpost **tutela, -ae** *s.f.* pază, ocrotire, apărare;
tutelă
tuto *adv.* în siguranţă, fără grijă
tutor , -ari, -atus sum *vb.tdep.* a păzi, a apăra; a ocroti **tutor , -orls** *s.m.* apărător, ocrotitor,
tutore **tutus, -a, -um** *adj.* sigur, in siguranţă,
la adăpost, bine păzit **tutum, -l** *s.n.* loc sigur, siguranţă **tuus, -a, -um** *pron.* şi *adj. posesiv* al tău,
aţa
tympanum, -l *s.n.* timpan, tamburină
typus, -i *s.m.* figură, imagine
tyrannlce *adv.* tiranic, despotic
tyrannicida, -ae *s.m.* ucigaş al unui tiran
tyrannis, -idiş *s.f.* tiranie, domnie, regalitate, regat **tyrannus, -l** *s.m.* tiran, despot; monarh,
rege.

u

uber[1], -eris *adj.* bogat, îmbelşugat, rodnic, abundent, plin; mare, însemnat
uber , -eris *s.n.* uger; sin, ţîţă
ubertas, -aiis *s.f.* abundentă, belşug; rodnicie, fertilitate, fecunditate
ubertim *adv.* din belşug
ubi *adv.* unde; con/, cind, îndată ce
ubicumque *adv.* oriunde, peste tot, pretutindeni
ubinam *adv.* unde oare?
ubique *adv.* in orice loc, peste tot
adus, -a, -um *adj.* ud, umed
ulcere, -are, -avi, -atum *vb.L* a umple de răni; a răni
ulcerosus, -a, -um *adj.* plin de bube (de răni)
nlclscor, ulcisci, nltus suin *vb.Ldep.* a răzbuna pe cineva; a se răzbuna pe cineva pentru; a pedepsi
ulcus, ulceris *s.n.* rană, bubă
uligo, -inis *s.f.* umezeală
ullus, -a, -um *adj.* vreunui, unul; cineva
ulmus, -l *s.f.* ulm
ulna, -ae *s.f.* antebraţ, braţ; cot (unitate de măsură)
ulterior, -ius *adj. comp.* care este dincolo, mai departe; care vine după; ulterior
ulterius *adv.* mai departe
ultime *adv.* în cel mai înalt grad; peste măsură de
ultime *adv.* în sftrşit
ultimum *adv.* pentru ultima dată
ultlmus, -a, -um *adj.* cel mai depărtat, cel mai vechi, cel mai neînsemnat; ultim
ultio, -onis *s.f.* răzbunare, pedepsire
ultor, -oris *s.m.* răzbunător, care pedepseşte
uitra *adv.* dincolo, mai departe, mai mult;/vep. (cu *ac.)* dincolo de; după
ultrix, -icis *s.f.* răzbunătoare, cea care pedepseşte **ultro** *adv.* peste toate, pe deasupra, mai mult chiar
uluia, -ae *s.f.* huhurez **nlulatus, -us** *s.m.* urlet, strigăt, vaiet **ulnlo, -are, -avi, -atum** *vb.L* şi **viu a** urla, a striga
uhra, -ae *s.f.* stuf, papură **umbilicus, -i** s.m. buric, ombilic **umbo, -onis** *s.m. (fig.)* scut / **umbra, -ae** *s.f.* umbră, întuneric; fantomă, aparenţă; simulacru, pretext **umbraculum, -i** *s.n.* loc umbrit, umbrar; adăpost, ocrotire; ceea ce dă umbră . **umbratilis,** -e trăind la (în) umbră; departe de viaţa publică, retras
umbrifer, -era, -erum *adj.* umbros
umbro, -are, -avi, -atum *vb.L* a umbri, a acoperi de umbră **umbrosus, -a, -um** *adj.* umbros **umquam** şi **unquam** *adv.* vreodată **una** *adv.* împreună, la un loc, totodată
unanimitas, -atis *s.f.* acord deplin, armonie desăvîrşită **unanimus, -a, -um** *adj.* într-un gind, in deplină armonie; nedespărţit **uncia, -ae** *s.f.* a douăsprezecea parte dintr-un as, uncie; *(fig.)* cantitate mică
unctio, -onis *s.f.* ungere, fricţiune; unsoare, alifie, ulei de uns

nnctor, -orls *s.m.* sclav care fricționează
unctoriuru, -U *s.n.* sală de masaj
nnctura, -ae *s.f.* îmbălsămare, ungere a mortului
unctus, -a, -um *adj. şipartpf.* (v. **ungo)** unsuros, murdar; uns, pomădat; gras, bogat; îmbrăcat cu grijă, elegant; cizelat, îngrijit
uncus[1], -i *s.m.* cange, cîrlig **uncus** , **-a,** *-umadj.* încovoiat, incîrligat **unda, -ae** *s.f.* undă, val, mulțime **unde** *adv.* de unde, de aceea **undecumque** *adv.* (de) oriunde **nndique** *adv.* pretutindeni, din toate părțile; de peste tot **undo, -are, -avi, -a turn** *vb.L şivb.t.* a se revărsa; a curge in valuri **undosus, -a, -um** *adj.* plin de valuri **ungo (unguo), -ere, unxi, unctnm** *vb.t.* a unge, a da cu unsoare; a smoli (despre corăbii); a mînji, a îmbiba **unguen, -inis** *s.n.* grăsime; unsoare **unguentarius, -11** *s.n.* vînzător de alifii (de uleiuri parfumate) **ungueniatus, -a, -um** *adj.* parfumat, pomădat **unguentum, -i** *s.n.* parfum, ulei parfumat **unguiculus, -i** *s.m* unghie mică, unghiuță **unguis, -is** *s.m.* unghie **ungula, -ae** *s.f.* copită, gheară **unice** *adv.* fără seamăn **unicolor, -oris** *adj.* de o singură culoare **unicus, -a, -am** *adj.* singur, unic; rar **unlgena, -ae** din aceeași părinți (frate, soră)
unimanus, -a, -um *adj. cu o* singură mină
unio, -onis *s.m.* mărgăritar mare, perlă fără seamăn
unlversalls, -e *adj.* universal, general
nnlverse *adv.* în totul, in general
universltas, -atis *s.f.* totalitate, întreg; univers
universus, -a, **-um** *adj.* întreg, tot, toți laolaltă
upupa, -ae *s.f.* pupăză
urbane *adv.* civilizat, fin, ales, elegant
urbanltas, -atis *s.f.* viață de oraș; finețe, eleganță, politețe; limbaj spiritual, spirit; farsă
urbanus, -a, -um *adj.* de oraș, orășenesc
urbs, urbisf./ oraș; (în special) Roma; reședință; stat; republică
urceus, -i *s.m.* ulcică
uredo, -inis *s.f.* tăciune (boală a plantelor)
urgeo, -ere, ursi *vb.t.* a presa, a apăsa, a împinge, a stărui în; a amenința
urina, -ae *s.f.* urină
următor, -oris *s.n.* scufundător în apă; scafandru
urna, -ac *s.f.* umă (pentru voturi, pentru cenușa morților); vas (pentru scos apă)
urnula, -ae *s.f* urnă mică
uro, -ere, ussi, ustum *vb.L* a arde; (despre ger) a seca de frig; (fig.) a seca; a pustii; a pîrjoli, a prăpădi
ursa, -ae *s.f.* ursoaică
urtica, -ae *s.f.* urzică
urus, -i *s.m.* zimbru, bour
usitate *adv.* in mod obișnuit
usitatus, -a, -um *adj.* obișnuit
usquam *adv.* undeva, in vreun loc
usque *adv.* fără întrerupere, mereu, tot *timpul;prep.* (cu *ac.)* pînă la; din; de la

C

usquequaque *adv.* pretutindeni, peste tot
ustor, -oris *s.m* cel care arde cadavrele
tistulo, -are, -avi, -atum *vb.t* a arde
usucapio, -ere, -cepi, -captum *vb.t (jur.)* a ciştiga drept de proprietate prin trecerea timpului, a lua in stăpînire; a prescrie
usucapio, -onls *s.f. (jur.)* uzucapiune (dobîndirea unei proprietăţi printr-o posesiune îndelungată)
uşura, -ae *s.f.* folosinţă; dobîndă
usurpatio, -onfe *s.f.* folosire, întrebuinţare, practicare
usurpo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a folosi, a se servi de, a practica; *(jur.)* a lua în proprietate, a-şi însuşi
usus, -us *s.m.* folosire, întrebuinţare, nevoie, practică
ut *con),* să, ca să; incit; cînd, îndată ce, de cind; cum, după cum; deşi, cu toate că
ntensilia, -ium *s.n. pi* mijloace (de trai, de lucru)
uter, utra, utrum *pron. nehot.* unul din doi, oricare din doi
uter, -tris *s.m.* burduf, *(fig.)* om îngimfat
nterqne, utraqne, ntrumque *pron. nehot.* fiecare din doi, amîndoi
uterus, -i *s.m.* pîntece; uter
utervis, utraris, ntrumvis *pron.* oricare (din doi)
nti *conj.* cum, ca să
utilis, -e *adj.* folosinţă, util, bun
utilitas, -atls *s.f.* folosire, utilitate, avantaj
utiliter *adv.* util, avantajos
utique *adv.* in orice caz, cel puţin, cu totul, în întregime, mai ales
utor, uti, usus snm *vb.t dep.* a se folosi de, a întrebuinţa
utpote *adv.* întrucît
utrimque *adv.* din amindouă părţile
utro *adv.* de amindouă părţile; in care parte (din două)
utrobique (utrubique) *adv.* de amindouă părţile, in ambele privinţe
utroqne *adv.* spre amindouă părţile (direcţiile)
ova, -ae *s.f.* strugure, ciorchine
uvesco, -«re vii. i. a se umezi; a bea
nvidus, -a, *-vmadj.* umed; bine scăldat, stropit din belşug
uxor, -oris *s.f.* soţie, femeie

vacatio, -onls *s.f.* scutire, dispensă; *(mii)* concediu
vacca, -ae *s.f.* vacă
vacillo, -are, -avi, -atum *vb.L a* se clătina, a şovăi
vacive *odv.* în timpul liber, pe îndelete
vacrvus, -a, -um *adj.* gol, lipsit de
vaco, -are, -avi, -atum ***vb.L*** **a fi gol; a fi** liber; a fi neocupat; a fi lipsit
vacuefacio, -ere, -feci, -factum ***vb.t*** **a** goli, a lăsa gol, a evacua **vacuitas, -atis** *s.f.* lipsă; spaţiu gol; absenţă
vacuo, -are, -avi, -atum *vb.L* a goli
vacuus, -a, -om *adj.* gol, liber, neocupat; lipsit de; vacant; fără stăpin; fără conţinut; fără valoare
vadimonium, -ii *s.n.* angajament întărit printr-o garanţie **vado, -ere** *vb.L* a merge, a se îndrepta în grabă, a porni **vador, -ari, -atussum** *vb.t dep.* a chema pe cineva in judecată **vadosus, -a, -um** *adj.* plin de vaduri, puţin adînc; care poate fi trecut uşor
vadum, -i *s.n.* vad; apă **vae** *interj,* vai!
vafer, -fra, -frum *adj.* isteţ, abil, dibaci, şiret
vafre *adv.* cu şiretenie **vagatio, -onls** *s.f.* rătăcire; schimbare • **vage** *adv.* în toate părţile **vagina, -ae** *s.f.* teacă; *(fig.)* înveliş **vagio, -ire, -ivi, -itum** *vb.L* a seinei, a ţipa **vagitus, -us** *s.m.* scincet, plînset
vagor, -ari, -atus şam *vb.i.dep.* a rătăci, a umbla In toate părţile; a se întinde, a se răspindi; a fi schimbător
vagor[2], -oris *s.m.* scincet
vagus, -a, -om *adj.* rătăcitor; schimbător, nestatornic; nehotărit
valde *adv.* (foarte) mult
valedica, -ere, -dfad *vb.L* a-şi lua rămas bun de la cineva
valens, -ntis *partpf.* (v. valeo) si *adj.* tare, robust, viguros
valenter *adv.* tare, cu putere
valeo, -ere, -ui, -itum *vb.L* a fi puternic, a fi viguros; a avea trecere, a dăinui; a valora; a fi in stare
valesco, -ere, valni *vb.L* a se întări, a prinde puteri, a se însănătoşi
valetudinarinm, -U *s.n.* spital; lazaret
valetudinarins, -a, -um *adj.* bolnăvicios
valetudo, -inis *s.f.* stare a sănătăţii
valgivagus, -a, -um *adj.* care rătăceşte peste tot
validus, -a, **-um** *adj.* sănătos, energic, puternic, tare
vallis (valles), -is *s.f.* vale
vallo, -are, -avi, -atum *vb.t.* a întări cu un şanţ fortificat
vailum, -i *s.n.* intăritură, fortificaţie
valvae, -arum *s.f.pL* canaturi la uşă; uşă dublă
vanesco, -ere *vb.i* a se risipi, a"dispărea
vaniloquentia, -ae *s.f.* vorbe goale, lăudăroşenie
vanUoquus, -a, -um *adj.* lăudăros, fanfaron

vanitos, -atfe *s.f.* falsitate, aparentă goală; lăudăroşenie, zădărnicie, inutilitate, deşertăciune
vanus, -a, -om *adj.* gol, deşert; fictiv; prefăcut, lăudăros, vanitos
vapor, -oris *s.m.* abur, vapori; văpaie
vaporarinm, -11 *s.n.* ţeava prin care trec aburi calzi; calorifer
vaporo, -are, -avi, -atom *vb.L* şi *vb.t* a răspîndi aburi, a aburi
vappa, -ae *s.f.* vin trezit; *(fig.)* om de nimic
vapulo, -are, -avi, -atom *vb.L* a primi lovituri, a fi bătut
variaţia, -onfa *s. f.* schimbare, deosebire
varie *adv.* in chip deosebit
varietas, -atis *s.f.* varietate, diversitate, deosebire
vario, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.L* a varia, a face să se schimbe; a nuanţa
varius, -a, *-umadj.* pestriţ, diferit, felurit; variat
varix, -icis *s.f.* varice
varns, -a, -um *adj.* întors (încovoiat) in afară
vas , vadis *s.m.* garant, chezaş
vas , vasis *s.n.* vas, oală.
vasarium, -U *s.n.* indemnizaţie (care se dădea magistraţilor în provincii)
vascnlarius, -ii *s.m.* meşter care face vase mici
vasculum, -i *s.n.* vas mic
vastatio, -onls *s.f.* devastare, pustiire
vastator, -oris s/n. devastator, distrugător
vastatrix, -kfe *s.f.* devastatoare
vaste *adv.* pe mare distanţă; bolovănos
vastificus, -a, **-om** *adj.* pustiitor, devastator
vastitas, -atis *s.f.* pustietate, întindere nesfîrşită; devastare, pustiire
vasto, -are, -avi, -atom *vb.L* a pustii, a ruina
vastos, -a, **-om** *adj.* pustiu, vast, întins
vates, *-iss.n.* profet; poet; oracol
vaticinatlo, -onis *s.f.* profeţie
vaticinator, -oris *sin.* prezicător; profet
vaticinium, -U *s.n.* prezicere, oracol
vaticirior, -ari, -ataş sum *vb.L dep.* a profetiza, a prezice, a prevesti, a delira
.vatlcinus, -a, -um *adj.* profetic
vatlllum, -i *s.n.* lopăţică
vecordia, -ae *s.f.* sminteală, nebunie
vecors, -dis *adj.* smintit, nebun, rău, furios
vectlgal, -alls *s.n.* dare, impozit, venit
vectigalis, -e *adj.* tributar, care plăteşte bir, dat ca impozit
vectio, -onis *s.f.* transport
vectis, -is *s.n.* pîrghie, drug
vecto, -are, -avi, -atum *vb.L* **a** transporta
vector, -oris *s.n.* călător, pasager; cel care transportă
vectorins, -a, -tun *adj.* de transport
vectura, -ae *s.f.* transport
vegetus, -a, -um *adj.* vioi, sprinten; viguros
vegrandis, -e *adj.* micuţ
veheraens, -ntis *adj.* violent; straşnic; aprins; amarnic; vehement
vehementer *adv.* straşnic, amarnic, foarte mult
vehiculum, -l *s.n. cai,* trăsură, vehicul
veho, -ere, vexi, vectum *vb.L a* transporta, a duce, a purta
vel *adv.* şi con/, fie, sau (dacă vrei); chiar

velamen, -mlnis *n.* înveliş; veştmînt
velamentum, -i *s.n.* învelitoare; văl; pinză
veles, -itis *s.m.* soldat uşor înarmat
vellflcatio, -onis *f.* desfăşurarea pmzelor la o corabie
velificor, -ari, -atus şam *vb.L dep.* a pluti, a naviga; a-şi desfăşura toate pînzele, a se strădui din răsputeri pentru ceva
vello, -ere, velli (vulsi), volsum *vb.L* a smulge, a desprinde, a trage de
veUus, -eris *s.n.* lină , blană; smoc de lină
vello, -are, -avi, -alunv *b.L* a înveli, a acoperi, a înfăşură, a încinge *(fig.)* a ascunde
velocitas, -atis *f.* iuţeală, repeziciune
velociter *odv.* repede, iute
velox, -ocis *adj.* iute; ager; repede
velum, -i *s.n. (pi* **vela, -orum** *)* pînză de corabie, draperie, văl, cortină
vena, -ae *s.f.* vină; *(fig.)* filon, vină de apă; talent poetic
venaUcln§, -a, -um *adj.* de vinzare
Tcnalkius, -U *s.m.* negustor de sclavi
venalis, -e *adj.* de vinzare, venal
venaticus, -a, -om *adj.* de vînătoarc
venatio, -onis *f.* vinătoare, vfnat
venator, -oris *n.* vînător; iscoditor
venatas, -us *s.m* vinătoare, vînat
vendibiiis, -e *adj.* uşor de vîndut; cu trecere, căutat, vandabil
venditatio, -onis *s.f.* reclamă, paradă
venditator, -oris *s.m.* care face reclamă
vendiUo, -onis *f.* vinzare; licitaţie
vendito, -are, -avi, -atum *b.L* a pune in vinzare; a pune în valoare
venditor, -oris *s.m.* vînzător
vendo, -ere, -didi, -ditum *v b. t.* a vinde
veneficinm, -ii *s.n.* otrăvire; farmece
veneflcns, -a, -um *adj.* vrăjit, fermecat; veninos, otrăvitor
venenanis, -a, -nm *adj.* otrăvit, veninos; fermecat, vrăjit
venenifer, -era, -erum *adj.* veninos
veneno, -are, -avi, -atum *vb.L* a otrăvi; a impregna în culori
venenum, -i *s.n.* otravă, venin; farmec, băutură fermecată, vrajă; vopsea, culoare
veneo, -ire, -ii, -itum *vb.L* a fi vîndut
venerabilis, -e *adj.* venerabil, vrednic de cinste; respectuos
venerabundus, -a, -tun *adj.* cu mult respect
venerandus, -a, -um *adj.* vrednic de cinste
veneratio, -onis *f.* venerare, respect, stimă deosebită
venerator, -oris *adj.* erotic, de dragoste
veneror, -ari, -atus sum *vb.L dep.* a venera, a cinsti, a adora; a implora, a cere rugător
venia, -ae *s.f.* îngăduinţă; voie; favoare; graţie
venlo, -ire, veni, ventum *b.L* a veni
venor, -ari, -ataş şam *b.L* şi *vb.L dep.* a vina
venter, -tris *s.m,* pmtece, burtă
ventilator, -oris *m.* vinturător; scamator
ventile, -are, -avi, -atom *b.L* a face vint, a vîntura; a agita în vînt (degeaba)
ventito, -are, -avi, -atum *b.L* a veni des

ventosus, -a, -um *adj.* plin de vînt; expus vîntului; *(fig.)* nestatornic; lăudăros; gol, găunos, fără conținut
ventricuhis, -i *s.m.* stomac, ventricul
ventus, -l *s.m.* vînt
venumdo, -are, -dedi, -daturn *vb.L* a vinde, a pune în vînzare
venus, -eris *s.f.* iubire, dragoste; frumusețe, grație
venustas, -atis *s.f.* frumusețe, farmec; atracție
venuste *adv.* încîntător, minunat, frumos
venustus, -a, -um *adj.* încîntător, drăguț; fermecător; elegant; frumos
vepres, -is *s.m. (pL* **vepres, -ium)** mărăcini
ver, veris *s.n.* primăvară
verax, -cis *adj.* veridic, adevărat, sincer, care spune adevărul
verbena, -ae *s.f.* creangă, ramură (de laur, de mirt, de măslin)
verber, -eris *s.n* varga, nuia, curea, bici; lovitură, bătaie, izbire
verberatio, -onls *s.f.* lovire; pedepsire; mustrare
verbero, -are, -avi, -atum *vb.t* a bate, a lovi, a izbi; a blestema
verbero, -onis *s.m.* ticălos
verbose *adv.* cu prea multe vorbe
verbosus, -a, **-um** *adj.* flecar, lung la vorbă
verbum, -i *s.n.* cuvînt, termen, vorbă
vere *adv.* pe bună dreptate, cu adevărat
verecunde *adv.* sfios
verecundia, -ae *s.f.* sfială, ruşine; respect
verecundor, **-ari,** -atus sum *vb.L dep.* a se sfii, a se ruşina
verecundus, -a, -um ***adj.*** **sfios, modest;** moral; curat, ruşinos **vereor, -eri, -itus sum** ***vb.L dep.*** **a se** teme, a respecta vergo, -ere *vb.L* si *vb.L* a se apleca, a (se) înclina, a se îndrepta, a se întinde către
veridicus, -a, -um *adj.* care spune adevărul, de nedezmințit, sigur
verisimilis (veri siniBis), *adj.* verosimil
veritas, -atis *s.f.* adevăr, realitate; sinceritate; dreptate **vermiculatus, -a, -um** *adj.* în **formă de** vierme; in mozaic **vermiculus, -i** *s.m.* viermisor **vermina, -um** *s.n. pL* spasme; convulsii **vermine, -are, -avi, -atum** ***vb.L*** **a fi ros** de viermi, a avea viermi, a avea mlncărimi
vermis, -is *s.m.* vierme **verna, -ae** *s.m.* sclav (născut în casa stăpinului) **vernilis, -e** *adj.* de sclav, slugarnic, obraznic
vemiliter *adv.* slugarnic, obraznic
verno, -are, -avi, -atum *vb.L* **a** reîntineri, a înverzi, a înflori **vernus,** -a, **-um** *adj.* de primăvară **vero** *adv.* intr-adevăr, de fapt; *conj.* însă, dar
verres, -is *s. m.* vier; porc **verruca, -ae** *s.f.* ridicătură, excrescență, neg, aluniță; defect **verrunco, -are, -avi, -atum** ***vb.L*** **a se** întoarce; a se schimba; a evolua
versabilis, -e *adj.* mobil, schimbător; nestatornic **versalilis, -e** *adj.* mobil; care se învîrtește uşor; *(fig.)* nestatornic

•versicolor, -oris *adj.* pestriț, cu mai multe culori
versificator, -oris *s.m.* versificator
verso, -are, -avi, -alum vb.t a întoarce mereu, a răsuci, a învîrti, a cumpăni
versor, -ari, -atus sum vb.i. a se răsuci; a se afla, a trăi **versura, -ae** *s.f.* împrumut (făcut spre a stinge o datorie mai veche)
versus , -us vers; brazdă; linie, rînd
versus şi **versnm** *prep. (cu ac.)* către, înspre
versate *adv.* dibaci; cu şiretenie
versntia, -ae *s.f.* şiretenie **versutus, -a, -um** *adj.* abil, şiret, isteț **vertex, -icis** *s.m.* virtej, creştet, virf, culme **verticosus, -a, -utn** *adj.* învolburat, cu viitori, cu vîrtejuri **vertigo, -inis** *s.f.* învîrtire, vîrtej, vîltoare, amețeală **verto, -ere, verti, versum** *vb.i.* şi **vb.t a** întoarce; a răsturna, a da peste cap; a schimba, a preface **veni, -us** *s.n.* țepuşă; suliță (mică) **verum** *adv.* în adevăr; con;', însă, dar **venim, -i** *s.n.* adevăr **verus, -a, -um** *adj.* adevărat, drept, corect, sincer **venitum, -i** *s.n.* suliță
verntus, -a, **-um** *adj.* înarmat cu suliță
vervex, -ecis *s.m.* berbec **vesania, -ae** *s.f.* nebunie, sminteală **vesanus, -a, -um** *adj.* nebun, turbat, furios **vescor, vesci** *vb.i. şivb.t. dep.* a se hrăni; a mînca; a trăi cu **vesica, -ae** *s.f.* băşică, pungă **vespa, -ae** *s.f.* viespe
vesper, -cri (-eris) *s.m.* seară; luceafăr, apus
vespera, -ae *s.f.* vreme de seară
vesperasco, -ere vb.i a se însera
vespertilio, -onis *s.m.* liliac (mamifer insectivor) **vespertinus, -a, -um** *adj.* de seară; de apus
vespillo, -onis *s.n.* cioclu **vester, -tra, -trum** *pron.* si *adj. posesiv* (al) vostru **vestibulum, -i** *s.n.* vestibul, intrare; început **vestigium, -U** *s.n.* urma piciorului; urmă, semn; pas, mers **vestigo, -are, -avi, -atum** *vb.t,* a urmări, a cerceta, a căuta **vestimentum, -i** *s.n.* haină, veştmint; învelitoare **vestio, -ire, -ivi** (-ii), **-Huni** ***vb.t.*** **a** îmbrăca, a acoperi, a înveli **vestis, -is** *s.f.* haină, veşmînt **vestitus, -us** *s.m.* îmbrăcăminte, haină **veteranus** , **-a, -um** *adj.* vechi, bătrin; încercat
veteranus[2], -i *s.nt* veteran
veterarium,-ii *s.n.* pivniță de vin vechi
veterator, -oris *s.nt* om încercat (experimentat); şiret **veteratorie** *adv.* cu iscusință **veteratorius, -a, -um** *adj.* chițibuşar; şiret, rutinat, abil
veteres,-um *s.m. pi* cei vechi; strămoşii
veternosus, -o, -um *adj.* amorțit, lînced, somnolent **veternus, -i** *s.m.* amorțire, lîncezeală; bătrinețe, vechime **veto, -are, vetui, vetitum** *vb.L* a opri, a se opune, a interzice

vetula, -ae *s.f.* bătrînă, băbuță
vetulus, -i *s.m.* bătrin, bătrinel vetus, -eris *adj.* vechi; bătrîn; de altădată vetustas, -atis *s.f.* vechime, durată
lungă; timp, vreme vetustus, -a, -um *adj.* vechi; vetust vexatio,-onis *s.f.* zgîlțîire; chin, suferință vexator, -oris *s.m.* prigonitor vexilarii, -orum *s.m. pL* unitate de veterani reangajată
vcxillarius, -ii *s.m.* stegar vexillum, -i *s.n.* steag, drapel vexo, -are, -avi, -atum *vb.L* a zgîlții, a izbi, a ataca via, -ae *s.f.* drum, cale
viaticum, -i *s.n.* bani (provizii) pentru drum
viator, -oris *s.m.* călător, drumeț; curier, vestitor oficial
vibro, -are, -avi, -atum *vb.L* şi *vb.L* a scutura, a face să tremure; a azvirli, a arunca; a vibra, a tremura vicarins, -a, -um *adj.* înlocuitor vicinalis, -e *adj.* din vecini, învecinat vicinia, -ae *s.f.* vecinătate; toți vecinii viclnitas, -atis *s.f.* vecinătate; apropiere; asemănare
vicinus, -a, -um *adj.* vecin, din apropiere; apropiat
vicinum, -i *s.n.* vecinătate, apropiere
vicisslm *adv.* Ia rindul său, iarăşi, invers, in schimb
vicissitudo, -inis *s.f.* schimbare, alternanță
victima, -ae *s.f.* animal de jertfă; victimă
victimarius, -ii *s.m.* sacrificator
victor, -oris *s.m.* învingător
victoria, -ae *s.f.* victorie, izbîndă
victrix, -icis *s.f.* învingătoare
victus, -us *s.m.* hrană, fel de viață (de trai)
viculus, -i *s.m* sătuc vicus, -i *s.m.* cartier, stradă; sat; curte videlicet *adv.* de bună seamă; fără îndoială; desigur
video, -ere, vldi, visum *vb.L* a vedea, a observa videor, -eri, visus suni *vb.L* a fi văzut,
a fi clar, a se vedea bine vidua, -ae *s.f.* văduvă viduitas, -atis *s.f.* lipsă, văduvie viduo, -are, -avi, -atum *vb.L* a goli; a văduvi
viduus, -a, -um *adj.* lipsit; gol; văduv
vietus, -a, -um *adj.* răscopt, putred; vechi vigeo, -ere, -ui *vb.L* a f i în putere, a fi
tare, a fi in floare vigil, -illis *adj.* mereu treaz, veghind
necontenit, vigilent
vigil, -is *s.m.* paznic; *(pi)* gărzi de noapte
vigilia, -ae *s.f.* veghe, veghere; *(pL)* **străji vigilam, -ntis *pan. pr.* (v. vigile) şi *adj.***
atent, grijuliu
vigttanter *adv.* atent, cu grija
vigUentta, -*aes.f.* atenție, veghere, grijă
vigilax, -acis *adj.* mereu treaz; care ține treaz vigilia, -ae *s.f.* veghe; *(miL).* strajă,
schimb (in garda de noapte) vigilo, -are, -ari, -atum *vb.L* şi *vb.L* a sta treaz; a fi atent; a veghea viginte *num.* douăzeci vigor, -oris *s.m.* putere, energie, vigoare, forță

vilica, -ae *s.f.* îngrijitoare a gospodăriei (a fermei)
vilicus, -i *s.m.* administrator de fermă, îngrijitor
vilis, -e *adj.* ieftin, fără valoare; disprețuit
vilitas, -atis *s.f.* ieftinătate; preț prost; lipsă de valoare
villa, -ae *s.f.* gospodărie la țară; fermă, conac
villosus, -ae *s.f.* gospodărie mică la țară
vilhis, -i *s.m.* păr stufos (la animale); smoc de păr
vimen, -inis *s.n.* nuia, creangă
vimentum,-i *s.n.* împletitură de crengi
vinarium, -i *s.n.* vas de vin, amforă
vinarins, -ii *s.m.* cîrciumar
vincio, -ire, vinxi, vinctum *vb.L* a lega, a pune în lanțuri, a înconjura, a încinge; a obliga, a constringe
vinco, -ere, viei, victum *vb.L* **a** învinge, a întrece, a depăși
vtnculum (vinclum), -i *s.n.* legătură, lanț
vindcmia, -ae *s.f.* culesul viei; strugure, viță
vindemiator, -oris *s.m.* culegător de struguri
Vindemiolae, -arum *s.f. pL* recoltă mică de struguri; *(fig)* venituri, economii mici
vindex, -icis *s.m.* garant, chezaș; apărător, salvator; răzbunător
vindicatio, -onis *s.f.* ocrotire, protejare; *(jur.)* reclamare
vindiciae, -arum *s.f. pi* revendicare
vindico, -are, -avi, -atum *vb.L* a reclama, a-și atribui, a cere; a revendica; a salva
vtnea, -ae *s.f.* viță de vie; vie
vinetnm, -i in, vie vinilor, -oris *s.m.* podgorean **vinolentia, -ae** *s.f.* beție
vinolentus, -a, **-um** *adj.* beat, bețiv
vinosus, -a, -om *adj.* mirosind a vin; înclinat spre băutură **vinum, -i** *s.n.* vin; băutură, beție **viola, -ae** *s.f.* viorea; culoarea viorelei **violabilis,** -e *adj.* expus loviturilor; *(fig.)* care poate fi pingărit, profanat
violarium, -ii *s.n.* răzor de viorele
violatio, -onis *s.f.* violare, pîngărire, vătămare, dăunate, stricare **violator, -oris** *s.m.* violator, pingăritor **violens, -ntis** *adj.* năvalnic, aprig, furios, sălbatic
violenter *adv.* violent, năvalnic
violentia, -ae *s.f.* violență, sălbăticie
vio Io, -are, -avi, -atum vi. t a izbi, a lovi (ceva ce nu e permis) **vipera, -ae** *s. f.* viperă **viperinus, -a, -um** *adj.* de viperă **vir, viri** *s.m.* bărbat **virago, -inis** *s.f.* femeie robustă, luptătoare
virectum,-i sn. tufiș verde, cring înverzit
virens, -ntis *part prez.* (v. **vireo)** si *adj.* verde; în floare, în puterea vîrsteî
vireo, -ere, -ui *vb.L* a fi verde, a fi în putere
virga, -ae *s.f.* nuia, varga **virgatus, -a, -um** *adj.* vărgat **virginalis, -e** *adj.* de fată, feciorelnic **virgineus, -a, -um** *adj.* de fecioară

virginitas, -atis *s.f.* feciorie
virgo, -inis *s.f.* fecioară, fată
virgula, -ae *s.f.* nuieluşă

vlrgulta, -orum *s.n.pL* mlădițe, ramuri, crengi
viridis, -e *adj.* verde; în putere, vînjos, viguros
viridltas, -atls *s.f.* verdeață, culoare verde; vigoare
vlrido, -are, -avi, -atuni *vb.t.* şi *vb.L* a se face verde, a se înverzi
viridans, -*ntis* *adj.* verde, înverzit
virilis, -e *adj.* bărbătesc, viril
virilitas, -atis *s.f.* bărbăție
viriliter *adv.* bărbăteşte
vlritlm *adv.* individual; separat, pe cap de om
vlrosus, -a, -mu *adj.* puturos, cu miros urit
virtus, -utls *s.f.* bărbăție, curaj; calitate morală, virtute, tărie sufletească
virus, -i *s.n.* otravă, venin, fiere; infecție, putoare
viscatus, -a, -um *adj.* lipicios; uns cu ulei
visceratio, -onis *s.f.* distribuire de carne (făcută poporului)
viscera, -um *s.n.* măruntaie, organe; *(fig.)* inimă, sin, partea cea mai adîncă
visio, -onis *s.f văz,* privelişte, vedere; idee, reprezentare, viziune
visito, -are, -avi, -atum *vb.t.* a vedea
viso, -ere, visi *vb.L a* privi; a vizita
visum, -i *s.n.* arătare, vedenie, vis
vtsus, -us *s.m.* vedere; privire; apariție, vis; privelişte; formă, aspect
vita, -ae *s.f.* viață, trai; biografie
vitabilis, -e *adj.* de evitat, de temut
vitabundus, -a, -um *adj.* evitînd, ferindu-se
vitalia, -ium *s.n.* lucruri esențiale pentru viață; principiu vital
vitalis, -e *adj.* al vieții, vital, care întrefine viata, capabil să trăiască; demn de triit **vitatio, -onis** *s.f.* evitare **vtttllus, -i** *s.m.* viţeluş; gălbenuş de ou
viteus, -a, -um *adj.* de viță; de vin
viticula, -ae î./butuc de viță; vrej
vitio, -are, -avi, -atum *vb.t.* a strica, a vătăma, a altera; a falsifica; a necinsti o fată **vitiose** *adv.* în mod defectuos; încâlcind regula
vitiositas, -atis *s.f.* stricăciune, viciu
vitiosus, -a, -um *adj.* stricat, alterat; rău, defectuos, corupt, vicios **vitis, -is** *s.f.* viță, coardă, .varga **vitium, -ii** *s.n.* cusur, defect, lipsă; greşeală, vină, viciu **vito, -are, -avi, -atum** *vb.L* a evita, a se feri de **vitreas, -a, -um** *adj.* de sticlă, de cristal; cristalin, sclipitor **vUricus, -i** *s.m.* tată vitreg **vttrum, -i** *s.n,* sticlă **vttla, -ae** *s.f.* bentiță, panglică **vittaius, -a, -um** *adj.* împodebit, legat cu bentiță **vitula, -ae** *s.f.* viţea
vitulina, -ae *s.f.* carne de viţel
vilulus, -i *s.m.* viţel, mînz; animal tînăr
vituperatio, -onis *s.f* mustrare; critică
vitnperoj -are, -avi, -atum *vb.t.* a dojeni, a mustra; a blama **vivacitas, -atis** *s.f.* putere de viață **vivarium, -ii** *s.n.* parc de vînătoare; piscină; helesteu
vivax, vivacis *adj.* care trăieşte mult; viu, vioi

vividus, -a, **-om** *adj.* plin de viață; energic, viu **viviradix, -icis** *s.f.* butaș; plantă cu
rădăcină **yivo, -ere, vtd, victum** *vb.L* a trăi, a fi
înviată
vivus, -a, **-um** *adj.* viu; plin de viață
vix *adv.* cu greu, de-abia **vlxdum** *adv.* abia, nu încă **vocabulum, -l** *s.n.* termen, cuvînt **vocalls, -a** *adj.* grăitor, care vorbește;
răsunător, sonor **vocalus, -us** *s.m.* chemare, convocare,
invitare **voclferatio, -onls** *s.f.* strigăte, țipete;
vociferare **vociferor, -ari, -atuș sum** *vb.L* ***dep. a***
striga în gura mare **vocilo, -are, -avi, -atum** *vb.L* a numi; a
striga tare; a vocifera **voco, -are, -avi, -atum** *vb.L* a chema (strigînd); a numi; a provoca **vocula, -ae** *s.f.* ton slab, șoaptă **volatiUs, -e** *adv.* înaripat, zburător, volatil - **volatus, -ns** *s.m.* zbor **volens,-ntis** *parLpr. (v. volo) si adj.* de - bunăvoie, de la sine, cu dragă inimă;
binevoitor; supus **volito, -are, -avi, -atum** *vb.L* a zbura
încoace și încolo; a alerga în toate părțile; a fi cuprins de patimă **volo, -are, -avi, -atum** *vb. L* a zbura, a
veni repede, a alerga **volo, veJle, volui** *vb.L* a voi, a dori **volo, -onis** *s.m.* sclav răscumpărat și
înrolat apoi ca soldat voluntar
volsclla (vulsella), -ae *s.f.* pensetă, cleștișor
volublis, -e *adj.* care se rotește (se rostogolește); schimbător, nestatornic
volubili tas, -atis *s.f.* rotire; iuțeală; ușurință; *(fig.)* nestatornicie
volubiliter *adv.* iute, repede, curgător
volucer, -cris, -ere *adj.* zburător, înaripat; *(fig.)* repede, trecător, iute, sprinten
volucris, -is *s.f.* pasare
volumen, -minis *șut* răsucire, încolăcire; sul, manuscris; volum
voluntarius, -a, -um *adj.* de bunăvoie
voluntas, -alis *s.f.* voință, dorință; intenție, plan
voluptarius, -a, -um *adj.* care face plăcere, agreabil
voluptas, -*atis s.f.* plăcere, mulțu-mire, desfătare, bucurie
voluptuosus, -a, -um *adj.* care încîntă; plăcut
volutabrum, -l *s.n.* nămol, băltoacă
volutatio, -onis s./ tăvălire; agitație; învîrtire; neliniște, schimbări
voluto, -are, -avi, -atum *vb.L* a răsuci, a tăvăli; a rostogoli, a prăvăli
voivo, -ere, volvi, volutum *vb.L* a răsuci, a invirti; a desfășura, a lăsa să se desfășoare
vomer (vomis), -eris *s.m.* plug
voinica, -ae *s.f* buboi, abces
vomitio, -onis *s.f.* vărsătură
vomitus, -us *s.m* acțiunea de a vărsa, vărsătură; *(fig.)om* de nimic, lepădătură
vomo, -ere, -ui, -ilum *vb.L* a vărsa, a voma, a scoate afară
voracitas *s.f.* lăcomie (la mîncare)
vorago, -inis *s.f.* viitoare, prăpastie; *(fig.)* prăpăd, pacoste
vorax, -acis *adj.* care înghite tot, lacom

voro, -are, -avi, -atom *vb.t* a înghiți lacom, a devora; a minca
ospron. voi
votivus, -a, -ura *adj.* votiv, făgăduit zeilor; dorit, plăcut
votum, -i *s.n.* făgăduință făcută zeilor; rugăciune; dorință
voveo, -ere, vovi, votum *vb.t.* a făgădui (zeilor); a dori
vox, vocis *s,f.* voce, glas, sunet (muzical), cuvînt, limbaj
vulgaris, -e *adj.* obişnuit, comun, al tuturor, public; vulgar
vulgatus, -a, **-um** *adj.* divulgat, răspîndit peste tot; obişnuit, normal
vulgo *adv.* (în mod) public, în general, pe față
vulgo , **-are, -avi, -atum** *vb.t* a împărtăşi cu toată lumea; a răspîndi pretutindeni, a face cunoscut; a publica
vulgus, -i *s.n.* mulțime; gloată
vulneratio, -onis *s.f.* rănire
vulnero, -are, -avi, -atus *vb.t.* a răni, a vătăma; *(fig.)* a jigni
vulnicus, -a, -um *adj.* care răneşte
vulnus, -erles *s.n.* rană
vulpes, -is *s.f.* vulpe
vultuosus, -a, -um *adj.* afectat, schimonosit
vultur (voltur), -urls *s.m.* vultur
vulturis (volturius), -l *s.m.* vultur, uliu
vultus (voltus), -*KS.m.* față, înfățişare; *(pi)* chip, privire
vulva, -ae *s.f.* uter, pîntece; înveliş

X

xenium, -ii *s.n.* cadou, dar
xylon, -i *s.n.* bumbac

xystus, -i i.m. şi xystum, -i *s.n.* (la greci) galerie, portic; (la romani) terasă cu arbori şi flori, alee.

zamla, -ae *s.f.* pierdere, pagubă
zephirus, -i *s.m.* zefir, vînt de apus
zona, -ae *s.f.* cingătoare; brîu; serpar, zonă **zonarius, -a, -um** *adj.* de cingătoare; zonal
zonarius, -U *s.m.* fabricant de cingători
zotheca, -ae *s.f.* cameră (de lucru sau de odihnă) **zothecula, -ae** *s.f.* cameră mică

\

Scanare
efectuată de Roată Gelu